59

Türkçe Edebiyat

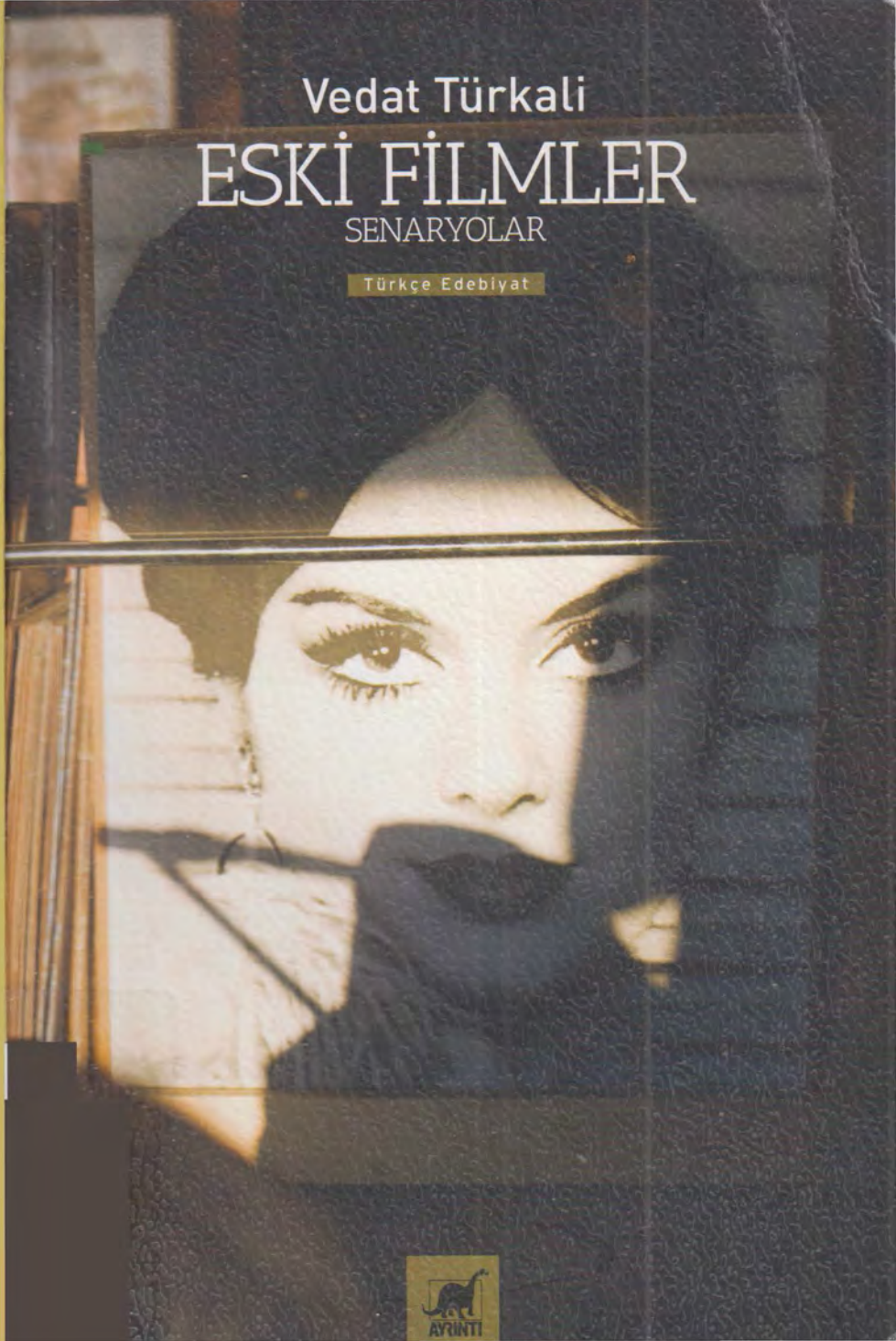
ESKİ FİLMLER • Vedat Türkal

Vedat Türkali

ESKİ FİLMLER

SENARYOLAR

Türkçe Edebiyat

AYRINTI

VEDAT TÜRKALİ

Asıl adı Abdülkadir Pirhasan. 1919 yılında Samsun'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nü bitirdi. Maltepe ve Kuleli Askeri Lisesi'nde edebiyat öğretmenliği yaptı. 1951'de siyasal eylemlerde bulunmakla suçlanarak tutuklandı. Askeri mahkeme tarafından dokuz yıl hapis cezasına çarptırıldı. Yedi yıl sonra koşullu olarak serbest bırakıldı.

Vedat Türkali 1944-1950 yılları arasındaki ağır baskı döneminde devrimci sanat çevrelerinde ilk kez el altında dolaştırılan gizli şiirleriyle (özellikle "İstanbul" şiiri ile) tanındı. Şiir uğraşlarını gizlilik döneminden sonra düştüğü hapishane süresince de sürdürdü. Bütün şiirleri ***Bekle Bizi İstanbul*** **(*Eski Şiirler Yeni Türküler*)** 1979 yılında yayımlandı.

1958 yılında cezaevinden çıktıktan sonra sinema alanında çalıştı. 40'ın üzerinde senaryo yazdı ve üç filmin yönetmenliğini yaptı. Senaryolarını Vedat Türkali takma adıyla yazıyordu. Film alanındaki emekleri günümüz Türk Sineması'nda seçkin bir yer tutar. Geniş izleyici yığınlarını da saran bu çalışmalarının genç Türk Sineması'nın oluşum ve gelişiminde etkin bir yeri olduğu bilinen bir gerçektir.

Bu Gemi Nereye (1985) adlı düzyazı, söyleşi ve soruşturmalarından oluşan kitabı, Türk Sineması üzerine araştırma yapacaklar için kaynakça niteliğindedir.

Önsözlerinde Türk Sineması'nın yapısı ile ilgili önemli açıklamaları içeren iki senaryo kitabı var: 1. ***Üç Film Birden*** (1979; *Bedrana, Kara Çarşaflı Gelin, Analık Davası*) 2. *Eski Filmler (*1984; *Otobüs Yolcuları, Karanlıkta Uyananlar, Güneşli Bataklık, Umutsuz Şafaklar*).

Yazdığı dört tiyatro oyunu, ulusal gelenek ve değerlere dayanan oyunlar olarak (ikisi türkülerle işlenmiş epik yapıda) özgün öncü nitelikler taşır. *141. Basamak,* 1970'de Ankara'da sergilendi. *Bu Ölü Kalkacak,* 1976 yılında İstanbul Belediye Şehir Tiyatrosu'nda sergilenirken yasaklandı. *Dallar Yeşil Olmalı,* 1985'te yayımlandı. Yazdığı son tiyatro oyunu olan *Şeytanın Kaşık Oyunları* (2000) deprem konusunu işlemektedir. Bu dört tiyatro oyunu, ***Tiyatro Oyunları*** adıyla Ayrıntı Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

1974 yılında yayımlanan ilk romanı ***Bir Gün Tek Başına***'da 27 Mayıs askeri darbesi öncesindeki Türkiye aydınlarının bunalımlı çıkmazını sergiler. Bu roman sanatsal ve yazınsal görüşlerinden ödün vermeden sinematografik özelliklerin romana aktarıldığı üstün başarılı bir yapıt olarak heyecanla karşılanmıştır.

Vedat Türkali, Türkiye Yazarlar Sendikası ve Barış Derneği yöneticilik ve üyeliklerinde bulundu. Aydınlar Dilekçesi ve Barış Derneği davalarından yargılandı.

İkinci romanı ***Mavi Karanlık*** ağır koşullarda aydınlar arası hesaplaşmaya dayanan umutsuz bir sevi romanı olarak 1983'te yayımlandı.

Üçüncü romanı ***Yeşilçam Dedikleri Türkiye*** (1986) için Türk romanında bir dönüm noktasıdır denebilir. Bu yapıtında da Türkali, bir tarih parçasının karmaşasındaki Türkiye'nin çelişkilerle yüklü acı tatlı serüvenini bölüşen tanıklarıyla yüz yüze getiriyor okuyanları.

1990'da yayımlanan ***Tek Kişilik Ölüm***, gerçek kişilere ve gerçek olaylara dayalı bir dönem romanıdır.

Daha sonraki on yıl boyunca Türkiye Komünist Partisi'nin tarihi niteliğindeki, İkinci Dünya Savaşı döneminin siyasal yapısının sergilendiği ***Güven*** (2005) adlı iki ciltlik romanını yazar. Bu romanı rahat yazmak için 10 yıl Londra'da kalır.

Komünist (2001) adlı bir anı kitabı vardır. Bu kitap çocukluğundan ve tutuklanma sürecine kadarki yaşamından kesitler içerir.

2004 yılında yayımlanan ve ayrıksı bir aşkı anlatan *Kayıp Romanlar* adlı romanı ise '90'lı yıllar Türkiye'sini, siyasi sürgünden ülkesine dönen emekli bir doktorun gözünden anlatır. Bir İstanbul romanıdır ancak romanın akışı İstanbul'dan Diyarbakır'a, oradan da İsviçre'ye kadar uzanır.
Yalancı Tanıklar Kahvesi (2009), 12 Eylül'e giden süreçte geçer. Kökleri o yıllara dayanan ve ağırlığını günümüzde çokça hissettiren toplumsal ve siyasal gelişmeler, çatışmalar, toplumsal güç olarak din ve sendikalaşmalar gibi konuların ve olayların sağlam bir fon oluşturduğu roman, 12 Eylül darbesine doğru giderken, kahramanlarının hayatları üzerinden farklı bir bakış açısı getiriyor.
Önce film ve daha sonra 80 bölümlük TV dizisi olarak oldukça ses getiren ***Fatmagül'ün Suçu Ne?*** 2011 yılında roman olarak yayımlanmıştır.
İlk baskısı Ayrıntı Yayınları'ndan çıkan ***Bitti Bitti Bitmedi*** (2014) romanında ise Türkiye'nin tartışmalı konularından olan Ermeni meselesini de mercek altına almıştır.
Bunların dışında düzyazıları, söyleşileri, savunmaları *Tüm Yazıları Konuşmaları* (2001), ***Tüm Yazıları Konuşmaları 2*** (2014) adlı kitaplarda toplanmıştır. Ayrıca yazarın Kürt sorunu ile ilgili yazıları *Özgürlük İçin Kürt Yazıları* (2002), ***Özgürlük İçin Kürt Yazıları 2*** (2014) adlı kitaplarında yer almaktadır.

Vedat Türkali, senaryoları, oyunları ve romanları ile ulusal ve uluslararası alanda birçok ödül almıştır. ***Bir Gün Tek Başına*** adlı romanı ile 1974 Milliyet Roman ödülü ve 1976 Orhan Kemal Roman ödülü; Çekoslovakya'da Carlovy Vary Film Festivali'nde *Bedrana* filmiyle, 1982 Cidale, *Güneşli Bataklık* ile 1982 sendika ödüllerinden başka *Dallar Yeşil Olmalı* oyunu ile de 1970 TRT Sanat ödüllerini almıştır. 1 Mayıs 2004-1 Mayıs 2005 yılı, aydınların, sanatçıların, kültür sanat kurumlarının ve insan hakları savunucularının katılımı ile "Vedat Türkali Yılı" ilan edilmiştir. Çok çeşitli etkinliklerle geçen bu bir yıl, ilk kez yaşayan bir aydına armağan edilmiştir. Vedat Türkali, son olarak 2016'da Sarıyer Belediyesi'nin düzenlediği, ilkini Yaşar Kemal'in, ikincisini Zülfü Livaneli'nin aldığı "Beyaz Martı Edebiyat Onur Ödülü"ne layık görüldü. Edebiyatın çeşitli alanlarında muntazam eserler yaratan Vedat Türkali, 29 Ağustos 2016'da aramızdan ayrıldı.

Vedat Türkali

Eski Filmler

Senaryolar

Ayrıntı: *1221*
Türkçe Edebiyat Dizisi: *59*

Eski Filmler
Senaryolar
Vedat Türkali

Son Okuma
Ahmet Batmaz

© Vedat Türkali, 2009

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Kapak Fotoğrafı
iStock Unreleased / ByeByeTokyo / Getty Images Turkey

Dizgi
Kâni Kumanovalı

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 33160

Cem Yayınları, 1983
Gendaş Yayınları, 2003
Ayrıntı Yayınları'nda, Birinci Basım: *2018*
Baskı Adedi 1000

ISBN 978-605-314-312-3
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No.: 3 Cağaloğlu-İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Ertem Göreç'e

VEDAT TÜRKALİ ESERLERİ

BİR GÜN TEK BAŞINA
MAVİ KARANLIK
YEŞİLÇAM DEDİKLERİ TÜRKİYE
TEK KİŞİLİK ÖLÜM
GÜVEN-1, GÜVEN-2
KOMÜNİST
YALANCI TANIKLAR KAHVESİ
BİTTİ BİTTİ BİTMEDİ
FATMAGÜL'ÜN SUÇU NE?
BEKLE BİZİ İSTANBUL
ÖZGÜRLÜK İÇİN KÜRT YAZILARI 2
TÜM YAZILARI KONUŞMALARI 2
ÜÇ FİLM BİRDEN – Senaryolar
TİYATRO OYUNLARI
ESKİ FİLMLER – Senaryolar

İçindekiler

Otobüs Yolcuları 39
Karanlıkta Uyananlar 143
Bedrana 273
Bedrana 275
Hamuş 283
Umutsuz Şafaklar 353
Bir "Mahkûmiyet"in Ders Çıkarılacak Öyküsü 429

Eski filmler sözü, kimi küçümsemeyi, kimi özlemi verir. Kitaptaki senaryolardan yapılmış filmler çeyrek yüzyılı bulan sinema çalışmalarımın çeşitli dönemlerdeki anılarını taşıdığından olacak, bu sözlerin özlem yanı benim için ağır basıyor. Çıktıklarında ilgiyle, çoğu kez de övgülerle karşılanan bu filmlerin küçümsenecek şeyler olduğunu da sanmıyorum. Filmlerin yapılışıyla ilgili olayları, oluşum serüvenini anlatırken yan tutmamaya, abartmamaya, olayları geliştikleri çizgide sergilemeye çalışacağım. Bıraktıklarımızın, Türk Sineması'nın geçmişiyle ilgilenenler için güvenilir belge niteliği taşıması gerekliliğine inanıyorum.

Türk Sineması'nın öteden beri yinelediğimiz yapısal gerçekleri üstünde, daha önce yayınladığımız *Üç Film Birden**

* Vedat Türkali, *Üç Film Birden*, Ayrıntı Yay., 2017.

adlı kitabımızın önsözünde, oldukça ayrıntılı durduğumuz için, konuya burada şöyle bir değinivermeyi yeterli sayacağız.

Endüstriyel bir sanat olarak sinemanın önemli kusuru sermayeye bağımlı doğmasıdır. Bu bağımlılık, Pazar için mal üretmenin çeşitli zorunluluklarını sinemanın ürünü filme yükleyerek onu, içinden çıktığı toplumun sosyoekonomik yapısına göbeğinden bağlar.

Bizim sinemamız da sosyoekonomik yapımızın yansımasını, bir üretim kesimi olarak, bütün ağırlığıyla taşıyagelmiştir. Bu yansıma şöyle özetlenebilir. Özgür atılımcı olması gereken film yapımcısı, özgür atılımı baltalayan bizdeki bütün yapısal engellerin; sinema salonu sahiplerinin, bölge işletmecilerinin, tefecilerin, hammadde, film araç-gereç dışalımcılarının kıskacındadır. İç pazar, hem kamuoyunca, hem sansürce, öncelikli, ayrıcalıklı karşılanan yabancı filmlerin yağmasındadır. Tepesindeki sansür kılıcı gün günden keskinleşir, karabasan olur. Bunlara bir de, teknik yetersizlikler, gerilikler içindeki stüdyoların durumunu eklediniz mi, Türkiye'de film yapımının nasıl umut kırıcı engellerle dolu bir iş olduğu açık seçik ortaya çıkar.

Dört senaryo var bu kitapta: *Otobüs Yolcuları*, *Karanlıkta Uyananlar*, *Umutsuz Şafaklar*, *Bedrana*. Üçüncü senaryonun apayrı bir serüveni oldu: Çalındı, bir şirketçe *Batsın Bu Dünya* adıyla film yapıldı. Sırası gelince anlatacağız.

Otobüs Yolcuları'yla *Karanlıkta Uyananlar*'ın yönetmeni Ertem Göreç'le sinemaya ilk girdiğim günlerde başlayan işbirliğimiz, arkadaşlığımız, acı tatlı anılarla dolu olduğu kadar sinema çalışmalarımın da en yoğun dönemini oluşturur. Kitaplardan edindiklerimin çok üstünde, sinema pratiğini öğrenmemde, Türk Sineması'nı tanımamda bana değerli yardımlar sağlayan, yol göstericilik eden Ertem Göreç'ten söze başlamak, gerekli çoğu şeyi açıklayıcı olacak.

'58'de, Babıâli'de yayıncılığa kalkıştığımda, gülmece kitapları basarken, yanımıza gidip gelen genç bir sinemacıyla baş-

ladı Türk Sineması'yla ilk ilişkim. Bir senaryo üstünde birlikte çalışma denemelerine giriştiğimizi de anımsıyorum. Fakat sinemaya asıl girişim Kemal İnci'nin, Suphi Kaner'le ortak yapımları, Fatma Girik'in de ilk filmlerinden, *Üsküdar İskelesi* adlı filmin senaryosuna katılmamladır. Evimde yapılan bu çalışmalara Kemal İnci'nin birlikte getirdiği Ertem Göreç'le tanışmamız da, yaşamımda dönüm noktası oldu denebilir. *Üsküdar İskelesi*'nin çekimlerine gidiyordum çoğu kez; suflörlük ediyordum. Filmler sessiz çekildiğinden, oyuncular oyunları sırasında alıcı yanından söylenen sözleri yinelerler. Bu suflörlük işi daha çok ikinci, üçüncü asistanlara yaptırılır. Benim gönüllü yapmaya kalkışmam yadırgandı önce. Oysa provalarda oyunculara metnin gerektirdiği oyunu anlatma olanağını buluyordum; bu da bana hiç önemsiz görünmüyordu. Filmin erkek başoyuncusu Suphi Kaner yönetiyordu filmi. Biraz koşulların, daha çok da alkolün yarattığı çöküntüyle çok genç yaşta kendine kıyan Suphi, tiyatrodan, tuluatçılar arasından gelen üstün bir komedi yeteneğiydi ya, film yönetmenliği bir ilk hevesti.

Prodüksiyon olanaklarının sınırlılığı çoğu oyuncuların pek tanınmamış yakınları arasından, hatır gönül imeceye (ben de öyle) toplanması, konunun sıradanlığı, *Üsküdar İskelesi*'ni ilkel bir Yeşilçam filmi olarak çıkardı ortaya. Filmin gene de bir tutarlılığı, iyi kötü bir bütünlüğü, bir tartımı vardı ki, Ertem Göreç'in senaryo çalışmalarına katılmasından başka birçok gün çekime de yardımcı olup çoğu sahneyi yönetmesinden geliyordu bu. Uğraşına tutkuyla sarılan, büyük savlara kalkışmaksızın önemli işler kotaracak yetenekte, pırıl pırıl bir gençti Ertem Göreç. Orta denecek boyuna bakmadan basketbola kalkışmış, uzun boyluların ola ki iki katı çalışarak basketbol milli takımına girmeyi başarmıştı. Gerçekten, tam bir sportmendi ahlak olarak da. Daha ilk çalışma gününde, içten bir yakınlık, ondan da öte saygı duymuştum bu genç adama. Çocuk denecek yaşta liseden ayrılıp film stüdyosunda çalış-

maya başlamıştı. Türkiye'nin en büyük montajcısı sayılıyordu o dönemde. Ustası Orhan Atasoy'dan saygıyla, bağlılıkla söz ederdi sık sık. Çok dinler, az konuşur, en gerekli şeyi, en az sözcükle söyleyiverirdi. Sinemaya epeyi hazırlıklı gelmiş sayılırdım. Teorik düzeyde bir şeyler bellemiştim. Konuşmalarım çevremde saygınlık yaratıyordu; ama Ertem Göreç'in yılların birikiminden gelen pratik bilgisi yanında bildiklerim pek de işe yarıyor denemezdi. Sinemayı, daha doğrusu bizim sinemamızı iyi biliyordu Ertem Göreç. O da bana yakınlık duymuş olmalı ki, umulmayacak kadar çabuk gelişen bir dostluk kuruldu aramızda. Bu dostluğun yakın arkadaşlığa, işbirliğine dönüşmesine gene de epeyi engel vardı. Benim asla dayanamayacağım bir şey, Yeşilçam'daki yaygın alışkanlık, şimdi geliyorum diye ayrılıp, sözgelimi yirmi gün sonra uğramak ya da buluşma saatini bir iki saat geçirmek, Ertem için de doğal sayılabilirdi. Belki de iş düzenindeki çarpıklıktan gelen bu tür aksamaları bağışlamayacağımı Ertem'e anlatıncaya kadar epeyi sürtüşme geçti aramızda. İkinci, belki de asıl önemli engel, benim yıllar süren bir siyasal hükümlülükten sonra cezaevinden yeni çıkmış olmamdı. Yıl '58-59'du; Demokrat Parti iktidarının en baskılı günleri yaşanıyordu. Benim sinemaya girme çabamı gören çoğu arkadaşlar, haklı olarak, hiç de umutlandırıcı konuşmuyorlardı. Öyle bir sinema tutkulusuydum ki söylenenler kulağıma bile girmiyordu. Ertem de umursamaz görünüyordu durumuma. Önyargısı yoktu. Çekingen bir merakı oluşmaya başlamıştı belki. Açık politik bir davranıştan kılı kırk yaran bir titizlikle kaçtığımı da görüyordu. *Kardeşler* adlı pek sudan bir film öykümü sevmiş, onun çekimi için olanaklar aramaya başlamıştı. Kısa bir sürede buldu da. Kameraman Orhan Kapkı'yla ortağı Şevket Kıymaz'ın kurmayı düşündükleri bir film yapım ortaklığının ilk filmi olacaktı *Kardeşler*. Dört bin liraya yapılan anlaşmaya göre, kalanı senaryo onaylandıktan sonra ödenmek üzere, bin (ya da iki bin?) lira avansımı aldım. Sinemada aldığım ilk para

budur. Ertem Göreç daha önce başarısız bir yönetmenlik denemesi geçirmişti. Memduh Ün'ün asistanlığını yapıyordu uzun yıllardır. İlk filminin yapımcısıydı Memduh Ün. Başarısı için değil, başarısızlığı için gerekli koşulların yaratılmasında Memduh Ün'ün örtülü veya açık büyük payını çevredeki herkes gibi ben de anlamaya başlamıştım. Bunu en son anlayan da Ertem olacaktı. Alışkanlığıyla, ustasına bağlılığını da tutkuya vardırdığından, içinden duyduğu bu gerçeği dile getirmek istemiyordu belki de... Birlikte iyi şeyler yapabileceğimize gün günden inanmaya başlamıştım. Onun sinema birikimiyle benim sanat edebiyat konusunda edindiklerimin dayanışmasından bir yerlere varılabilirdi. Genelde doğru olan bu yargı, ayrıntılara, uygulamalara inildi mi, ne sıkıntılara, ne bunalımlara, ne çatışmalara götürecekti bizi, onu da zaman gösterecekti.

Sinemada zaman, film şeridinin makine önünde kayması gibi akıp gider. Bir filmin yapımından önce, günleri, geceleri kaplayan ne coşkulu konuşmalar, ne tatlı söyleşiler yaşanır. Film denen ürün daha doğmadan bu veryansın düşlemelerle sarıp sarmalanır. 27 Mayıs İhtilali patladığında nice tartışmaları, nice sıcak söyleşileri geride bırakmıştık biz de... *Kardeşler* filmini de gerçekleştirememiştik daha. Ben bu ara, Atıf Yılmaz'ın aracılığıyla Güven Film'den bir senaryo almıştım. Peride Celal'in *Kızıl Vazo* adlı romanından film çıkarmaya çalışıyordum. Beyazıt'ta, Ankara'da 28-29 Nisan olayları yaşanırken ben evde, bu tatsız uğraş içindeydim; yaptığım işe sövüp saymalarla... İstanbul Polis Müdürlüğü Birinci Şube'ye çağırdılar o günler. Gittik. Koca bir liste hazırlanmış. Sıkıyönetim Komutanlığı bizim İstanbul'dan uzaklaşmamızı istiyormuş. Ortalığı biz mi karıştırmış oluyorduk ne? Sonradan bunun Demokrat Parti militanlarınca tasarlanan kahpece bir oyun girişimi olduğunu çeşitli kanallardan duyduk. *Bir Gün Tek Başına*'da sözü edilen kanlı kıyım budur. Sıkıyönetim Komutanlığı'nın diretip karşı çıkmasıyla kurtul-

muşuz!... Yıllar geçmesine karşın bu konuda bir açıklama da yapılmadı.

Sinemada çalışma engelleri, 27 Mayıs İhtilali'yle birlikte, bir ölçüde benim için de azalıyor demekti. Bir başka güzel rastlantı da, sinemada o günlerde Nusret İkbal adlı bir yapımcının, Be-Ya Film Ortaklığı'nın başında bulunmasıydı. Be-Ya Film'le önce, bir türlü gerçekleşemeyen *Kardeşler* filmi için anlaştık. Fransa'da, İngiltere'de öğretim görmüş, kolej çıkışlı, her türden düşünceye açık, keyfine düşkün Nusret İkbal'in tatlı bir kişiliği vardı. Çok iyi bir yapımcı olmak için tek eksiği, hiçbir şeyi öyle pek ciddiye almamasıydı belki. Bir olay anlatayım. *Yılanların Öcü*'nü, sansür üst üste geri çevirmiş. Be-Ya Film'in parasal durumu da pek parlak değil. Ankara'daki aklı başında kişilerin uğraşıyla olanak sağlanıp, buluşma saati bir gün önceden bildirilmiş; Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'e çıkılacak. Tek umut o. Buluşma saatine on dakika var. Nusret İkbal yok ortalarda. Birlikte gideceği arkadaşlar deli gibi arıyorlar Nusret İkbal'i. Ankara Palas'ta berberde buluyorlar; koltuğa yaslanmış, keyfince sakal tıraşı olmaktadır. Köşke yirmi dakikalık gecikmeyle gidiliyor. Yüklendiği sorumluluğun bilincini sürekli gölgelemiş bu umursamazlık, iyice çıkmaza girince oldukça ağır, acılı günler yaşattı Nusret İkbal'e. Çağdaş yapımcı tipine çok yaklaşan bu değerli insanı sonunda yitirdi sinemamız.

Nusret İkbal'i tanıyınca, yeni, iyi şeyler yapmaya yanaşacak bir yapımcı bulduğumuza inanmıştım. Yıllardır kafamda dolaşan bir tasarı vardı. İstanbul'a ilk gelen burunsuz belediye otobüsleri Nişantaşı'nda, şimdiki Ankara Pazarı'nın bulunduğu köşeden kalkıp, yeni açılmış Unkapanı Köprüsü, Aksaray yoluyla, Beyazıt, Sirkeci, Karaköy, Dolmabahçe, Maçka'dan dönerek ring seferleri yapıyordu. İstanbul'un çarpıcı güzelliklerini ortaya çıkaran yeni yollardaki bu yeni otobüsler de o günlerde başka bir hava getirmişti kente. Sağda, şoför yerine dikey konmuş kanepenin burnunda oturup yollara, çevreye

bakarak, şoförle birlikte kentte bir tur atmak tatlı bir geziydi. Yollar her saatte arabalarla tıklım tıklım değildi daha. Özel arabası olanlar sayılıydı. Çoğu varlıklı kişilerin otobüse binmesi de doğaldı. Nişantaşı'nda öğrenci genç kız görünümünde varlıklı bir kadının, bir gün gelip otobüsün burnuna oturması takılmıştı kafama. Sırtını arabadakilere dönmüş bu güzel kadına, alaylı bakan şoför de bıçkın bir oğlan... Esin kaynağı bu, *Otobüs Yolcuları* filminin. Daha doğrusu bu olayın, Yeşilçam kalıplarına vurulması... Ertem'e de iyi gelmişti. Öykü biçimini alınca tipler, olayın geçtiği yer değiştiği gibi, 27 Mayıs'ın getirdiği görece özgürlük ortamında film, toplumsal-eleştirel bir içerik de kazandı. Kent kıyısında Güvenevler adıyla bir ortaklığın yaptırdığı yapılardaki yolsuzluk, o günkü gazetelerde de yer almış, yöneticileri tutuklanıp mahkemelere götürülmüşlerdi. Halkı, orta katmanları, onların başlarını sokacakları bir yuvaya kavuşma özlemlerini sömüren, dalavereci yapı ortaklıklarının serüveniydi anlatacağımız. Yakasını Güvenevler oyununa kaptırıp, canı yanmış birkaç da yakın arkadaşımız vardı. Onlardan aldık Güvenevler dosyasını, ayrıntılarıyla inceledik. Otobüs şoförüyle, arabanın burnundaki çalımlı kız öyküsü oturmuştu bu olaya. Gerisi, Ertem'in deyimiyle, "denenmiş" Yeşilçam kalıplarına yerleştirmekti anlatılacakları. Kız zengin, oğlan fakir, baba kötü, ortalık iyice karışık... Sonunda, kötüler cezalarını bulur; iyiler üste çıkar. Mutlu son. Kötülerin, kötülüklerin kaynağı, biraz olsun belirlensin, mutlu son da biraz gerçek olsun diye epeyi tartışmalar geçti aramızda. Yineleyeyim, her şey Yeşilçam estetiğinin çerçevesindeydi... Yani, Amerikan ticari sinemasının dramatik şemasından, kurgusundan etkilenmiş yerli film anlayışının ürünüydü. Anlatılanlara bir ölçüde toplumsal içerik kazandırmıştı. Bu kadarının bile ne çarpıcı yenilik sayılacağı, sinemamıza nasıl taze bir hava getireceği film ortaya çıkınca anlaşıldı. *Otobüs Yolcuları* coşkulu övgülerle karşılanacak, o güne dek az görülmüş parlak bir gişeye kavuşacaktı.

Büyük bir oyuncu kadrosu gerektirmişti film. Şimdi çoğunu yitirdiğimiz kimler yoktu ki oyuncular arasında?... Ayhan Işık, Atıf Kaptan, Avni Dilligil, Salih Tozan, Ahmet Tarık Tekçe, Senih Orkan, Ziya Metin, Muallâ Sürer, Selâhattin İçsel, Suphi Kaner, Renan Fosforoğlu, Diclehan Baban, Suna Pekuysal, Reha Yurdakul; daha bir sürü ad. Film o günün parasıyla 320.000 liraya çıktı. Filmlerin genellikle 120-200 bin TL arasında yapıldığı yıllar... *Otobüs Yolcuları*'nın bir başka özelliği de, sinemaya yeni girmiş, birkaç filmde ikinci, üçüncü ad olarak görünen 16 yaşlarındaki bir kızı ilk kez başa çıkarmasıydı. Oraya rastlantı olarak çıkmadığını kanıtlamış, o günden bugüne başta kalmasını bilmiş Türkân Şoray'dı bu. İlginç bir öyküsü var olayın. *Otobüs Yolcuları*'na çalışmalarımızda düşündüğümüz kızla oğlan, o günün en gözde iki yıldızı, Belgin Doruk'la Ayhan Işık'tı. Tam filme başlayacağımız sıra yeni evlilik yapan Belgin Doruk, filmlerde öpüşmeyeceği biçiminde kesin bir kural getirdi. *Otobüs Yolcuları*'nda vazgeçemeyeceğimiz bir öpüşme sahnesi vardı. Şoför Kemal, kız son durakta inerken arabanın kapısını kapatıp, tenhaca bir yere çeker; öper bu çalımlı kızı. İlişkileri böyle başlar... Ertem'le direttik. Bu vazgeçilmez sahne öpüşmesiz çekilemezdi. Uygun bir kız aranmaya başlandı. O günlerde *Karacaoğlan'ın Kara Sevdası*'nda oynamış, bir ince kız, Tijen Par geldi aklımıza. Ankara'da Devlet Tiyatrosu'ndaydı Tijen Par. Telefon ettik. Onun da kocası izin vermiyordu öpüşmesine. Film çekimi başladı başlayacak, kız yok. Pervin Par'ın adı geçti, o da olmadı. O günlerdeki çalışma biçimimiz gereği, filmde oynayacak bütün oyuncularla toplu okuma yapacağız, kız daha bulunamamış. Yapımcı Nusret İkbal'in evinde toplanıp okumayı, tartışmayı da yaptık. Çekim de başladı. Ertem'le Nevzat Pesen'in bir filmine gitti; Leylâ Sayar üstünde düşünmek için sanırım. Filmde üçüncü kızı oynayan Türkân takıldı kafamıza birden. Aklımda yanlış kalmadıysa, daha çok da ben duruyordum üstünde. Pek karşı çıkmamıştı ya, Ertem'in

yerinde kaygıları vardı belki de. Bu kadar büyük bütçeli bir filmin bütün sorumluluğunu sırtlamıştı. Kızın da tanınmış bir yıldız olması, güvenceyi artıracak bir şeydi. Birinci acı denemesinden sonra bir başarısızlık, başlamadan sonu olurdu Ertem'in. Çevre de böyle bir başarısızlığın özlemiyle bekleyen kıskançlar, kötülerle doluydu. Çoğu da dost görünümünde, "Be-Ya Film'de *Otobüs*'ün lastiği patlamış" sözlerini yayıp duruyordu daha ilk günden. Aramızı açma oyunları da çoktan başlamıştı. Bunlardan biri de, daha doğrusu elebaşı olanı bana sokulmaya çalışıyordu. Bir gün şöyle dedi: "Siz Alanya'yı görmemişsiniz. Alanya görüntü cennetidir bir sinemacı için. İlk film için oraya gitti Ertem, o cennette bile doğru dürüst görüntü saptayamadı. Böyle bir tasarı için nasıl güveniyorsunuz Ertem'e?" Hiç kuşku yok ki, Ertem'e de, Nusret İkbal'e de benim için bir sürü şey bulup söylüyorlardı aynı adamlar. Ertem de, ben de bu tür küçüklükleri önemseyecek kişiler değildik. Nudret'in de, dediğim gibi, dünya umurunda değil görünüyordu.

Film çekiminin haftasına doğru Türkân Şoray çağrıldı. Anlaşma yapıldı. Yaşı elverişli olmadığı için, yasaya göre annesi imzalamıştı anlaşmayı. Türkân'a senaryoyu verdim; okuyup gelmesini, anlamadığı yerler üstünde öteki arkadaşlarla yaptığımız gibi konuşacağımızı, gerekirse tartışacağımızı söyledim. Ertem, 15-16 yaşındaki, dünyadan habersiz bir kızla böyle uğraşmaya değeceğinden kuşkuluydu. Benim için bir denemeydi hiç değilse. Belki de öğretmenliğimden, yıllar yılı gençlerle çalışmamdan, onlara güvenmemden geliyordu bu deneme isteği. Ertesi günü senaryoyu getirdi Türkân; bana teksle ilgili öyle sorular yöneltti ki, gerçekten şaşırdım. Okuduğu bir şeyin sorulacak yerlerini bulup çıkarmak, okurun yeteneğini belirten önemli bir ölçüdür. Kuşkuya düştüm. Bu kız, birine okutmuş, ondan öğrenmişti soracağı yerleri, sorma biçimini. Üsteledim, soruşturdum biraz; belli ki kendi çalışmıştı senaryo üstünde. Bir gecede, nerde, kime okutacaktı

Fatih'te bir zemin katında anasıyla kalan bu fukara kızcağız?... Sorduğum bütün sorulara verdiği yanıtlar da belli ediyordu üstün yeteneğini. O gün bu olayı Ertem'e de, altını çizerek anlattığımı sanıyorum. *Otobüs Yolcuları* filmi, başta yönetmen Ertem Göreç olmak üzere, hepimiz gibi, genç Türkân Şoray'ın da başarı filmi oldu.

Ertem Göreç'le birlikte yaptığımız çalışmalar, pek öyle güle oynaya gitmiyordu aslında. Sinema anlayışından politik yaklaşımlara kadar her alanda sürtüşmeler vardı aramızda. Ödün veren ben oluyordum çoğu kez. Yeşilçam estetiğine yıllarca koşullanmış, siyasal-toplumsal konularda tutucu yanları oldukça ağır basan biriyle çalışmakta olduğumu hiç unutmamam gerekiyordu. Tutkulu bağlanmalara daha uygun yaratılışı, yeni şeylere karşı dirençle, en azından çekingenlikle bakmasına neden oluyordu Ertem'in. Beklenmedik biçimde kızgın tepkilerle karşılaştığımı da anımsarım. O günlerde Yeşilçam'da dile düşmüş bir film olayını anlatacağım. Atillâ Tokatlı, sanırım Selçuk Bakkalbaşı'nın yapımcılığıyla, *Denize İnen Sokak* adlı bir film yapmıştı. Böyle bir deneme bugün ola ki iyi karşılanır; belki küçümsenmeyecek bir seyirci ya da meraklı yığını da bulur. Sanatta her yeni atılımı, denemeyi ilgiyle anlamaya, doğru değerlendirmeye, en azından hoşgörüyle karşılamaya çalışmaktan yanayım öteden beri. *Denize İnen Sokak*'a o günkü yaklaşımım da bu oldu. Bugün de filmden aklımda kalan birkaç güzel görüntü. Bize geldik, konuşuyoruz. Tümüyle yadsımanın doğru olmadığı, birkaç güzel görüntü, bazı iyi çalışmalar olduğu yollu bir şeyler söyledim, Ertem'in tepkilerini de kollayarak. Konuşma nereye vardı anımsayamıyorum. Ertesi gün telefon çaldı. Açtım, Ertem. Nasıl bir sinirlilikle, nasıl bir kızgınlıkla, *Denize İnen Sokak* için söylediklerimden ötürü, ne biçimde suçlayarak konuşuyordu telefonda, akıl alır şey değildi. Akşamdan beri uyumamış. Çıkıp dolaşmış sokaklarda. Şimdi de Süleymaniye'de bir yerden telefon açmış bana. Eğer bu tür düşüncelerimde ısrar edersem

arkadaşlığımızın, birlikte çalışmamızın artık söz konusu olamayacağını da söylüyordu. Yatıştırmaya çalıştım. Olay bir süre sonra da kapandı gibi. Sonraları, Yeşilçam loncasının dışardan yeni adam, yeni düşünce sızmasına karşı bağnaz tutumu kadar, *Denize İnen Sokak*'ta sevimsiz bir kadını oynayan karısı Rukiye'ye gösterdiği tepkinin de payı var mıdır diye düşündüm, Ertem'in bu davranışında? Birlikte çalışırken, sırasında nelere katlanmam gerektiğini göstermek için anlattım bu olayı. Sürekli tartışmalar, ara sıra can sıkıcı sürtüşmelere varsa da, Ertem'in de bir gelişme içinde olduğu söz götürmezdi. Bir süre sonra sinemalarda oynayan, çoğu kuralları, bu arada kurgu anlayışını da altüst eden Fransız Yeni Dalgası'nın en büyüklerinden, Jean Luc Goddart'ın *Serseri Âşıklar* adlı filmini görünce nasıl bulduğunu sordum Ertem'e; "Beni çok rahatsız etti, abi" demekle yetindi. Kızmamıştı, filmi çok sevdim diye de suçlamamıştı beni!.. Dürüstlüğü, içtenliği, hiçbir özentiye kalkışmadan, içinden geçtiği biçimde konuşmayı, davranmayı her zaman yeğlemesi asıl saygı duyulacak yanıydı Ertem'in. Bütün eksikliklerini, kusurlarını örtbas eden bu açıkyüreklilik, bu içtenlikli, coşkulu bağlılık, daha sonra yaptığımız filmlerinde de her şeyin üstündedir.

27 Mayıs Devrimi'nin hemen ertesinde çıkan *Otobüs Yolcuları* filminin sansür sonucunu, Ankara'dan gelecek haberi beklerken, nasıl heyecanlı günler, saatler geçirdiğimizi hiç unutmam. Filmin sansürden geçtiğini duyunca, görülecek şeydi sevincimiz. Aynı günlerde, '61 yılı olacak, Yerli Film Ortaklığı'na yazdığım *Dolandırıcılar Şahı* adlı senaryo da eleştirel öğeler taşıyordu. Sansür işlemi için filmi Ankara'ya götüren Yönetmen Atıf Yılmaz şöyle anlatmıştı olayı: Film Denetleme Kurulu bir sinemanın balkonunda seyrediyor filmi. Bunlar da aşağıda bekliyorlar. Film bitince, biri gelmiş Atıf Yılmaz'a, denetleme kurulundaki Genelkurmay temsilcisi binbaşının çağırdığını söylemiş. "Merdivenleri çıkarken ayaklarımın bağı çözüldü sandım" demişti Atıf Yılmaz. Bin-

başıyı görünce de, "Tamam" demiş, "Yattı bizim film!" Yüreğine inecek! Fakat tam tersine, binbaşının yüzü değişmiş birden, nerdeyse boynuna sarılacak Atıf'ın. Kutlamış yönetmeni. "Biz toplumsal eleştiri yapmayın demiyoruz. İşte böyle yapın diyoruz!..." diye elini sımsıkı tutarak sıkmaya başlamış. 27 Mayıs'ın sinemamıza kazandırdığıydı bu. Bazı toplumsal sorunlara değinebiliyorduk; *Otobüs Yolcuları*'nda olduğu gibi, kıyı köşe mahallelerde, gecekondu yörelerinde yaşayan insanların, halkın yaşamı, yerel rengiyle, bir anlamda toplumsal gerçekçi bir yöntemle yansıtılabiliyordu artık. Sözünü ettiğim *Dolandırıcılar Şahı*, daha sonra gene Ertem Göreç'le Göksel Film'e yaptığımız, Türkân Şoray'la Göksel Arsoy'un oynadığı *Kızgın Delikanlı* adlı filmlerde de aynı biçimde, kasaba gerçeklerini; ağa, topraksız köylü ilişkilerini, yer yer taşlamalı komedi havasında vermeye çalışıyordu. Bazıları burun kıvırıp, popülist diye küçümsemeye kalkışsa da, sinemamızdaki bu gelişmenin önemli bir aşama olduğu görmezden gelinemez. Adını ettiğim bu iki filmin senaryoları yazık ki yok elimde; onları yayınlamak ne iyi olurdu... Gene aynı dönemde Halit Refiğ ile yaptığımız *Şehirdeki Yabancı*, Lütfü Akad'la, bir Orhan Kemal romanından kaynaklanan çalışmamız, *Üç Tekerlekli Bisiklet* adlı filmlerimi; yerel, sıcak renkleri ağır basan, toplumsal yaklaşımlı bu iki önemli sinema yapıtın, senaryolarını saklayamadığım için yayımlamak olanağını bulamadığıma üzgünüm.

'64 yılına gelmiştik. Türkiye'deki gelişme, sinemamıza da epeyi şey kazandırmıştı. Sinemadaki birikimin en iyi yansıdığı kişilerden biriydi Ertem Göreç. Ülke çapında başlayan sendikal devinimin sinemadaki yürekli savunucusuydu. Stüdyodaki ağır koşullarda yıllarca çalışmış, setlerdeki dağınık çalışma düzeninin acılarını bilen, namuslu bir sinema emekçisi olarak en öne atılmıştı. İşçi konularıyla ilgili bir film yapmak düşünülünce ilk akla gelen Ertem Göreç'ti kuşkusuz. Gene de öyle başlamadı, *Karanlıkta Uyananalar* olayı, Ertem

Eğilmez-Nahit Ataman'ın Efe Film için benden istedikleri, bir boya fabrikası konusunu işleyen üstünde kabaca anlaştığımız senaryo taslağı, Efe Film'in o günlerde batması üstüne öylece kalmıştı. O günlerde birlikte çalıştığımız bir ünlü yapımcı-yönetmen, işçi konularını işleyen bir film yapmaya istekli çıktı. Bir taslak önermemi istedi benden. Ülkedeki genel hava, toplumsal içerikli filmlerin aydınlar arasında saygın karşılanışı, gişelerinin çekiciliği böyle bir heves uyandırmıştı ünlü yapımcı-yönetmende besbelli. Sevindim. Boya konusunu işleyen taslağı geliştirdim. Sendikalaşmayı, ülkeyi dışarıya bağımlı kılan, yıkıcı nitelikteki montaj sanayiine karşı ulusal sanayileşmeyi savunan bir film öyküsü oluşturdum. Sendikalaşma, sanayileşme sorununa yurtsever bir yaklaşımdı bu. Ünlü yapımcı-yönetmen gelince de koydum önüne. İkimiz, bir de kahve filan getiren hizmetçi kız var evde. Sessizce okudu öyküyü. Bıraktı masaya. Soğukça baktı yüzüne. "Ben bu filmi yapamam" dedi. Öyküyü sevmemiş olabilirdi. Çok görmüştüm bu tür zevk çatışmalarını. Nedenini sordum. Hayır öyle değildi. "İşçi filminden başka yapacak film yok mu hoca?" diye yükseltti sesini (Rahmetli Suphi Kaner'in ilk karşılaştığımızda taktığı bu ad, Yeşilçam'da yaygınlaşıp kaldı üstümde). Şaşırdım. İstek ondan gelmişti. Ben ne diyeceğimi düşünürken ünlü yapımcı-yönetmen, sesini daha da yükselterek işçilere karşı, kapitalizmden yana olduğunu yineleyip durdu bir süre. Çekip gitti. Alışık sayılırdım bu tür dengesizliklere, üstünde durmadım. Bir süre sonra arkadaşı olan bir başka yönetmenden, Atıf Yılmaz'dan, asıl nedenini öğrenince epeyi güldüm. Ünlü yapımcı-yönetmen evde hizmet yapan eli yüzü düzgün kızı görünce –İş ve İşçi Bulma Kurumu'ndan arayıp bularak avallıkla evime yerleşme olanağı verdiğim– beni denetlemeye görevli kadın polis sanmış!... Kendini kurtarmak için başlamış o biçim konuşmaya... Durum buydu. Ertem Göreç'ten başka biri yoktu sinemamızda bu filmi yapacak. Ertem öyküyü çoktan benimsemişti ya, yapımcıyı nerden bulacaktık? Be-Ya

Film'den, Nusret İkbal'den çoktan kopmuştuk. Çoğu Sultanhamamlı kumaş tüccarı olan ortaklar arasında çıkan anlaşmazlıklardan ötürü Be-Ya Film Ortaklığı sarsılıp duraklamıştı. *Otobüs Yolcuları*'yla başlayan çizgide, *Yılanların Öcü*, *Şehirdeki Yabancı*, *Üç Tekerlekli Bisiklet* gibi filmler yapan Be-Ya Film, çeşitli saldırılarla da yıpratılmıştı. Şimdi düşünüyorum da, kısa süre sonra bizde de doğalın doğalı sayılan bir ilk çıkışı, hemen bağnaz bir tepkiyle karşılayan, hiçbir çağdaş yeniliği içine sindiremeyen bizim Sağ, şu ülkeye ne anlamsız kötülükler etmiştir. Böylesine görgüsüz, ilkel tutumda bir Sağ, yeryüzünde uygar denecek bir başka ülkede kalmış mıdır dersiniz? Çağdaş ne söz, salt tutucu bile değil, sürekli gerici çizgiye düşmelerinin tarihsel nedenlerini bilsem de, şu ülkenin bir yurttaşı olarak gene de acı duyuyor insan... Hele sanat alanında... *Yılanların Öcü* çıktığında koparılan yaygara geliyor aklıma. Sol değil, çok çok orta, hani biraz sıksanız bir ölçüde sağ bulacağınız bir sinema yapıtı, kaç kez döndü sansürden. Sonunda, Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in özel ilgisiyle kurtarılabildi. Şehir Tiyatrosunda Beklan Algan'ın sergilediği, B. Brecht'in *Sezuan'ın İyi İnsanı* da öyle. Tiyatro basıldı, oyuncular dövülmeye kalkıldı, soruşturma konusu edildi, filan... Daha niceleri gibi, *Karanlıkta Uyananlar* da benzer tepkiyi görecekti. Bugün bakıyorum da, yukarda temasını, savunduğu düşüncelerin ana çizgisini açıkladığım senaryoda söylenenlere, filmin işçi konularına yaklaşım biçimine; montaj sanayiine karşı yerli sanayimizi tutan, bağımsızlıktan yana açık vatansever tutumuna artık kimsenin söyleyecek sözü kalmamış gibidir. Öylesine doğal görünüyor herkese. Sendikal haklar konusunda değil, Türk-İş'in sıradan yetkililerinin bile bugün söylediklerinin gerisindedir filmde sözü edilen şeyler. Çok değil, filmin çıkışından yirmi yıl geçtikten sonra... Biz gene Be-Ya Film'e dönelim. O günlerde yapılan saldırılar, görünürde Nusret İkbal'i pek etkilemiyordu. Nusret'i dışardan neyin etkileyip etkilemediği de kolay anlaşılamazdı ya, daha

çok yönetim aksaklığından doğan parasal sıkıntı karşısında direnç gösteremeyeceği de belli olmuştu. Kendini, hiç de beklemediği karışık çekişmelerin ortasında bulunca, ürküye kapıldı. Yeni bir atılım için bölgelerden alınmış yüklüce senetleri, ortaklarından biri, gizlice, Sultanhamam'da bozulan işi için kullanınca da Be-Ya Film çöktü.

Yeri gelmişken Be-Ya Film'deki çalışmalarımı özetleyivereyim: *Otobüs Yolcuları*'ndan sonra dört filmin senaryosunu daha yazdım Be-Ya Film'de. *Kardeşler* (Ertem Göreç), *Bir Gecelik Gelin* (Atıf Yılmaz), *Şehirdeki Yabancı* (Halit Refiğ), *Üç Tekerlekli Bisiklet* (Lütfi Akad). Umulanın altına düşen tek film *Kardeşler* oldu. Be-Ya Film'e yazdığım *Ümitler Kırılınca*, Hasan Kazankaya'nın yapımcılığıyla Orhon M. Arıburnu'nun yönetmenliğinde, Türkân Şoray-Eşref Kolçak filmi olarak yapıldı. Gene Be-Ya için yazdığım *Duvarların Ötesi* (Turgut Özakman'ın oyunu) bir yeni ortaklığa (Tanju Gürsu-Özden Çelik'ti sanırım kurucuları) satıldı. Onlar da filmi Orhan Elmas'a yaptırdılar (Be-Ya Film'e bu film tasarısını sunan, *Duvarların Ötesi*'ni yazarından isteyen Orhan Elmas'tı, yanlış anımsamıyorsam). Be-Ya Film'deki çalışmalarımın eksik yanını bırakmamak gerekiyorsa bir de yarım kalmış bir film tasarısını, nedenini de açıklayarak anlatayım. Fikret Hakan'ın çok sevip üstünde çalıştığı, Jack London'un "Meksikalı" adlı öyküsünü, "Eyüplü Reşat" diye uyarlayalım dedik Atıf Yılmaz'la. Mütareke sırasında, Eyüp'te çömlekçi çırağı olan Reşat, çamurla oynamaktan çelikleşmiş eliyle, işgal güçlerindeki bir İngiliz'i dövecekti boks maçında. Kazanılacak para, Kuvvayı Milliye'ye silah almak için kullanılacaktı. Fikret Hakan'la Nurhan Nur'du oyuncular. Anlaşmalar yapıldı. Çalışmalara koyulduk. Atıf Yılmaz'la, o dönemin İstanbul'unu, özellikle boks geçmişimizi bilen Eşref Şefik'ten buluşma isteyip evine gittik. İlginç notlar aldık. Tam bu sıralar Metin Erksan'da, elinde Fakir Baykurt'un *Yılanların Öcü*, Be-Ya Film'e film yapmak için başvurmuş. Nusret İkbal oyalıyor. Bir gün

yan odaya gelip yakınmaya kalktı Nusret, ne yapayım gibisine. İçeri gelip bir iki söz söyleyerek bu işin olmayacağını benim duyurmamı istiyordu. Karşı çıktım. *Yılanların Öcü*'nü yapmasının önemini savundum. Gerekirse "Eyüplü Reşat" tasarısı kalabilirdi. Diretmedi Nusret İkbal. Yalnız oyuncularla yapılan anlaşmayı ne yapacaktık? Onlar da *Yılanların Öcü*'nde oynayabilirlerdi. Yönetmen bu oyuncu kadrosunu onaylayınca sorun kalmadı. *Yılanların Öcü*'nün sinemalık şemasının çıkarılmasında bir iki gün imece çalıştım.

Karanlıkta Uyananlar tasarısı ortaya atıldığında Be-Ya Film çoktandır yok sayılıyordu. Böyle bir filmi yapacak başka bir yapımcı bulmak da kolay değildi. O sıralar Ertem Göreç'in eski tanıdıkları, arkadaşları, Ayla-Beklan Algan çifti çıktılar; film yapmayı düşünüyorlardı, tasarıya da yakınlık duymuşlardı. Filmo Ltd. Ortaklığı böyle oluştu. Ayla Algan'ın babası, dayısı, belki başka bir akrabaları, bir de Algan'ların Amerikalı yazar dostları Edy verecekti gerekli parayı. Kızılderili kökenli, oyun ve skeç yazarıydı Edy denilen tatlı, garip adam. Yaşlıca biriydi. Beklanlar'ın sanatsal bir çalışmasına armağan olarak ayırdığı on bin dolar da, iyi bir rastlantı, bu işe yatırılıyordu. *Karanlıkta Uyananlar*, Filmo'nun ilk filmi olacaktı. Yapımcılığını Lütfi Akad üstlenmişti. Akad'ın hazırlayıp sunduğu mali proje, ortaklara parasal açıdan pek çekici gelmişti... Ertem Göreç, film yönetmeni, ortaklığın da yöneticisiydi. Filmdeki başrolleri Ayla-Beklan Algan ile Fikret Hakan bölüşeceklerdi. Senaryo çalışmalarına, yıllarca beklediğim koşullara kavuştuğum duygusuyla başlamıştım. Filmo adı bile Yeşilçam anlayışına bir karşı çıkıştı. Adı bulan Lütfi Akad'dı. Yeşilçam'daki film ortaklarının, yapımevlerinin adları hep "Film" sözcüğü ile biter. Erman Film, Murat Film vb. gibi... Akad'ın alışılmışı değiştiren önerisini sevinçle karşılamıştık. (Hemen açıklayayım: Yeşilçam tınmadı bile. Ortaklığın adı Filmo-Film olarak yayıldı!) Yeşilçam işi "pembe afiş" de yapılmayacaktı. Afişler de sanat ürünü olacaktı. Filmin Yeşilçam

estetiği dışında, bambaşka yapıda bir sinema ürünü olarak çıkması da bizim elimizdeydi!... Gerçekten görkemli bir konuya el atmıştık; yeni bir biçim içinde uygun biçemi bulabilirsek çarpıcı bir yapıt üretmemiz olmayacak şey de değildi. Kavgamız da burda başladı.

Ertem Göreç'le çalışmalarımızda –hemen de her yönetmenle olduğu gibi– tartışmaların, sürtüşmelerin sinir bozucu çatışmalara varması olağandı. Ortalama bir yere varılıyordu sonunda. Bu kez işin çok başka boyutta olduğu ilk aşamada ortaya çıktı. Dramatik kurgulamadan kurtulmuş, épisode'larla gelişen epik bir filmdi benim düşlediğim. Konuya uygun düşen de buydu. Bu açık seçik tanımı, Ertem'e değil benimsetmek, anlatmak bile bir sorundu. Bütün çabam boşa gidiyordu. Yeşilçam sinema birikiminin dramatik kurgusal yapısını, her işe yaklaşımında olduğu gibi, yürekten, tutkuyla benimsemiş, bu gerçekten yetenekli teknik adama artık gücümün yetmeyeceğini, umutsuz, umarsız biçimde anlamaya başlamıştım. Böyle bir senaryoyu tek başıma kıvırabilmem söz konusu değildi. Yardıma, hem de üst düzeyde bir yardıma gereksinmem vardı. Çalışmalara katılan, çok da yararlı olan Beklan Algan, elinden geldiğince bir şeyler yapmaya çalışıyordu ya, sanırım beni iyi anlamasına, ola ki benden yana olmasına karşın, sinema konusunda deneyimsizliği işini, ne istediğini bilen Ertem'i etkileyebilecek bir çabaya varmasını engelliyordu. Varsa ne olacaktı? Yönetmen Ertem Göreç etkilenip de kendine karşı olan bir sinema yapıtını mı yaratacaktı? İyi bir aracı, daha doğrusu, yatıştırıcı oldu Beklan Algan. Onun girişimleri olmasa işin sonu neye varırdı bilemem. Çalışma, film bittiği zaman, kendimi, hem de yenik düştüğüm bir meydan savaşından çıkmış gibi buldum. Ertem'in yükü benden de ağır olmuştu hiç kuşkusuz. Bozuk iş koşullarından kaynaklanan fiziksel yorgunluğun tepesinde yaşamak, nerdeyse alışkanlığa dönüşmüştü Ertem'de. İki, üç, bazı dört gece uyumadan, stüdyoda montaj masalarında sabahlamayı doğal

yaşamı sayıyordu. Bundan bir mutluluk duyduğunu söylesem, bilmiyorum, çok mu ileri gitmiş olurum? (24 Şubat tarihli *Cumhuriyet*'te, oğlu Ali Göreç'in Almanya'da 45 saat 30 dakikalık tenis maçıyla *Dünya Rekorlar Kitabı*'na girdiğini okuyunca, kalıtıma inanan biri olarak hiç şaşmadım!...) *Karanlıkta Uyananlar*'ın çekimindeki yorgunluğu, Ertem Göreç'in de rekoruydu belki. İşin estetik sorunlarının yanında düşünsel sorumluluğu da ağırdı. Konuşmada bir iki sözcüğün kayması, oyunda bir momentin eksik ya da yanlış değerlendirilmesi, bir yorum, bazı bir oyun tersliği en başta beni yıkacaktı. Bu konudaki titizliğime alışık olmasına karşın, eski çatışmalarımızın çok üstünde, sürekli bir gerginlik içindeydik Ertem'le. Özellikle bu konudaki tedirginliğim yersiz de değildi. Üstün teknik yeteneklerine karşın, yeterli "edebiyat birikimi"nden söz edilemezdi Ertem'in. Sinemada, hele böyle bir filmde bu eksikliklerin yaratacağı tatsızlıklardan enikonu ürküyordum. Gerçi Ertem bana saygılı, senaryoya bağlı çalışırdı ya, o güne dek yazdıklarımı virgülüne bile dokunmadan çekmesi bile aramızda birçok tartışma çıkmasını önleyememişti. Bu önemde bir filmde iş nereye varacaktı? Çekim boyunca Ertem'in yanından ayrılmayan Beklan Algan'la ekledikleri, değiştirdikleri birkaç söz için sorun çıkmamasına karşın, filmin iş kopyalarını seyrettiğimizde, bir sahneyi görünce beynimden vurulmuşa döndüm. Snop sanatçıların buluştuğu, ONAT'IN EVİ dediğimiz salonda olumsuzlayıp takıldığımız tiplerin yanına, olumlu bir aydın tipi koymuştum. Gazeteci Aydın İlhan'dı bu. Turgut Yetimoğlu'na söylediği simgesel sözlerle doğruları bildirerek giriyordu filme. Daha sonra, fabrika kapısında, işçilerle röportaj yaparken de söyleyecekti Türkiye doğrularını. Ne görelim: Öyle bir tip, öyle bir oynatılmış ki; Aydın İlhan da eşcinsel görünümünde, aşağılık bir oğlanmış meğer! Yüreğime inecekti. Snop aydınlara takılalım derken, bütün Türk aydınlarını taşlayıp yadsımıştık. "Ne bu Ertem?" dedim. "Ne var bunda Ağbi, o da puştlardan biri değil mi?" deyiverdi.

Burda önemli bir noktaya değineyim. Aydınlarımızın Türk Sineması'na yaklaşımlarındaki eksiklik, yerli yersiz yukardan bakışları, Türk Sineması'nda çalışanlarda bir tür kompleks oluşturmuştur. Tepkileri böyle ölçüsüzlüklere varıyordu çoğu kez. O günlerde bir bakanın, İstanbul'da aydınları, tanınmış kişileri, bu arada sinema ileri gelenlerini çağırdıkları, sinemamızın sorunlarını tartışacak bir toplantıya Ertem Göreç'in de gittiğini anımsarım. Dönüşte anlattıkları da sert tartışma yaratmıştı aramızda. Söylediğine göre, Ertem toplantıda, sinemacılar çoğunlukta olmadığı için, çoğu bize yakın olan yazar çizerleri de karşısına alıp işin bozulmasına neden olmuş. Oyunu bozmuş!... Yaptığının yanlış olduğunu bir türlü anlatamadım. Aslında sinemadaki çabalarımızı, Ertem'in her yaptığı atılımı destekleyen, o karşı çıktığı aydın yazar çizerlerdi; toplantıda göremediğinden üzüntü duyduklarıysa, çoğu sinemamızda her yeni, güzel şeye düşman kesilip çelme takmaya gönüllü asalaklardı. Yeşilçam'da nasıl kuşatıldığımız belliydi; basındaki desteğimizi yitirmekle de iyice öksüz kalacaktık. Bu kadar açık bir şey bile, bir gece boyu tartışma konusu olmuştu aramızda. Sonuca da varamadıktı. Şimdi durum daha da başkaydı. *Karanlıkta Uyananlar* böyle çıkarsa gerçekten "felaket" olurdu. Akılsızca bir yanlışa düşülüyordu. Kimle, nasıl savunacaktık böyle bir yanlış filmi? Yapabileceğim tek şeyi yaptım: Kesinlikle bildirdim ki, bu sahne yeniden, doğru dürüst çekilmezse, senaryodan adım çıkarılacaktır. Neyse, kırmadılar beni. Aydın İlhan'ı oynayacak tip olarak da, Kenter Tiyatrosu oyuncularından, Bülent Koral'ı uygun bulduk. O sahne bir başka yerde, sinema yutturmacası biçiminde, yeniden çekildi. Bir de, kızın atölye ya da çalışma odası sahnesi cılızdı; oyun, mizansen de yetersiz görünüyordu. Bedri Rahmi'nin evindeki bir odada yinelendi o sahne de. Kavga gürültü, bitmişti film. Şimdi ne diye yadsıyayım, düşlediğimin öyle uzağındaydı ki vardığımız nokta. Filmi dışarılara götürmek, Avrupa'da ilgi çekmek olacak şey değildi bence. Bu konu

konuşulurken tutamadım, Ertem'e, "Senin bu sinemanla biz Edirne'den öte geçemeyiz" dedim. Yanıtlamadı. Haksızlık mı etmiştim? Elimde olsa çekimini yineleteceğim sahne, en azından yarım düzineye varırdı. Şimdi sıralamak anlamsız. Sözgelimi Ekrem'in, ispiyonculuk eden herifi dövüp pes ettirdiği çekimler nasıl yetersizdir; hem de Ertem gibi, çarpıcı kavga sahnesi çekiminde gerçekten usta biri için. Öteki düzeltmelerin de hepsi, gene Ertem Göreç'in dramatik sinema anlayışı için gerekliydi kanımca. Ancak bütün bu düzeltmeler yapılsa bile asıl yitirdiğimizi yerine koyma olasılığı var mıydı? *Karanlıkta Uyananlar* filminin bu anlamda kaçırılmış önemli bir fırsat olduğuna bugün de inanıyorum... Bu ölçüde olmamakla birlikte benzer acıyı, Süreyya Duru ile yaptığımız *Kara Çarşaflı Gelin* filminde sonraları gene yaşadım; öyküsünü de yukarda adı geçen *Üç Film Birden* adlı kitapta anlattım. *Karanlıkta Uyananlar*, bütün bunlara karşın yalnız o yılın değil, Türk Sineması'nda yılların önemli filmiydi gene de.

Film aydınlar katında görülmemiş coşkuyla karşılandı. Birçok köşe yazarı film için fıkralar yazdılar. Sayısız övgüler çıktı basında. Yalnız, iş bununla bitmiyordu; '65 seçimlerinin öncesiydi. Türkiye, Adalet Partisi *Pyschose*'unu yaşıyordu. Saldırılar başladı. Bu da doğaldı. Engelleri aşacaktı film. Önce Antalya Film Feltivali'nde oyuna geldik. Sinema sanatıyla ilgisiz kişilerin, başta Antalya Adalet Partisi senatörü bir zatın ağır bastığı jüri, filme üçüncülüğü uygun gördü. Turgut Demirağ'ın, bir Amerikan filminden kopya edilmiş, *Aşk ve Kin* adlı "başyapıtı" birinci sayıldı. Bu arada, jüride direten Sine-İş Başkanı Davud Ergün'ün uğraşı, filme senaryo ödülü kazandırabilmişti. Bir de Nedim Otyam ödüllendirilmişti müzik dalında. Kararı protesto ettik. Döndürülen oyunları bir bildiriyle kamuoyuna yansıttık. Basın da bizimleydi. Sinemacı arkadaşlarımızın hemen hepsinin de desteğini kazanmıştık. Hiçbirimiz ödülleri almayacaktık. Antalya'da bulunan Beklan Algan'la bana gözdağı vermeler başladı. Ödül dağıtım

törenine kararlaştırdığımız biçimde, tek başına gidip protesto bildirimizi okuyan Beklan'ın ödünsüz davranışını, o günkü saldırılara yiğitçe göğüs gerişini hiç unutmamışımdır.

Antalya'da gösterdiğimiz tepkiden sonra, filmi yeniden sansüre sokmak zorunluluğunu çıkardılar karşımıza. Türkiye tarihinde sanırım ilk kez bir film, sansürden geçtikten sonra, çeşitli zamanlarda dört kez geri alınarak yeniden denetimden geçirildi. Sonunda denetimde İçişleri Bakanının kendisi bulunmuş, o da bir sakınca görmemişti. Şımarık yaygaralara karşı bir şeyler için gerekçe arıyor olmalıydılar. Sonunda buldular da. Filmin senaryosu Ertem Göreç adına gitmişti denetime. Bütün filmlerde olduğu gibi yirmi-otuz sayfalık bir taslaktı sansüre gönderilen. Oysa filmde benim adım vardı senarist olarak. Oradaki bir komiser Ertem'i çağırıp, filme senaryoda olmayan bir şeyi koyduğumuzu, değiştirip denetimden geçtiği biçimde senarist olarak Ertem Göreç adının konması gereğini bildirmiş. Bu gerek, ben Antalya'da ödülü geri çevirince akıllarına gelmişti nedense!... Düzeltme yapıldı; senarist olarak Ertem Göreç adı kondu filme. Ben, bunun savaşımını da vermekten yanaydım. Bir avukat arkadaşla, Avukat Halûk Barutçuoğlu'yla konuştum. Gününü, saatini saptadık. Ertem Göreç'le, avukatın Karaköy'deki yazıhanesinde buluşarak neler yapılabileceğini konuşup karara varacaktık. Ertem söz verdiği o buluşmaya gelmedi. Daha sonra da hiç değinmedi bu konuya. Üstüne varsam, kişisel çıkarımın peşinde görünecektim. Oysa sorun, sanatsal bir ahlak sorunu olduğu kadar, demokratik olmayan, hukuk kurallarına ters bir tutuma karşı yasal bir savaşım sorunuydu. Ertem'e bunu anlatamazdım. Direnç gösterebilirse, sansürcünün kendisine böyle bir şeyi önerdiği anda göstermesi, karşı çıkması gerekirdi. Aramızda daha önce geçen şu olay da, filmi kurtarma çabasıyla, bu tür ödünleri gerekli gördüğünü belirtiyordu. Bir gün Dilberler'in önünden geçiyorum; filmin, reklam için vitrine konmuş lobilerini görünce şaşkına döndüm. Senarist

yoktu. Fotoda yönetmenin, oyuncuların adı vardı sadece. Hiçbir şey de konuşulmamıştı benimle. Gerçekten kırıldım. Ne kadar uğraşsam anlatamıyordum. Bir de benim var olma savaşım vardı sinemada. Kaçakçılık değil, takma adla da olsa, kimliği, kişiliği belli bir sinema emekçisi, sinema yaratıcısı olmaktı istediğim. Bunca yıldır, bunca filmi imzalamıştım. Neyi kimden saklayacaktık artık? Türkiye böyle bir yasal isteği karşılayacak gelişme içindeydi. Bu gelişmeye uygun savaşımı da, verilmesi gerekli, demokratik, ileri bir savaşım saymak gerekirdi. Filmden senarist Vedat Türkali adının kazınıp kendi adının konmasına hiçbir biçimde tepki göstermeyen Ertem'e bu doğruları bir kez daha sıralamanın anlamı yoktu: Film kurtulsundu!... (Anlattıklarım, Ertem Göreç'in senarist olarak imza atmayı, isteyerek yaptığı anlamında yorumlanmamalıdır. Bu olasılık aklımdan bile geçmez.) Fakat film kurtulmadı. Saldırılar yoğunlaştı. Seyirci yığınlarının ürküye kapılması, filmin iş yapmaması için bilinen çevreler, Türkiye çapında ellerinden geleni geri komadılar. Filmi oynatacak sinemalara baskının her türü denendi. Filmde sevişen Ayla ile Beklan'ın iki kardeş olduklarını, seyretmenin günaha batmak olduğunu bile yaydılar. Büyük bir kesimi Adalet Partili olan sinemacılar gönüllü baltalıyorlar; çoğu *Karanlıkta Uyananlar*'ı sinemalarına takmıyorlardı bile. Sonunda filmi, yapay bir biçimde, ticari başarısızlığa uğratmayı başardılar. Bu, Filmo'nun sonu oldu. Ertem Göreç'le ilişkilerimizin de... Böyle bir savaş bizi yalnız yorgun, bitkin düşürmekle kalmamış, aramızdaki aşılmaz (sanatsal, düşünsel) çelişkileri de bütün çıplaklığıyla ortaya çıkarmıştı. Yeni bir denemeye kalkışacak güç, ne onda kalmıştı ne bende. Filmi işçi semtlerindeki sinemalarda izleyen Ertem'in sonuçları değerlendirmesi de ilginçti. İşçilerin filme yadırgayarak baktığını, sinemadan çıkarken bile yüzlerinde bu yadırgamadan gelen soğukluğun açık seçik görüldüğünü söylüyordu. Anlatırken vardığı, hiç unutamadığım yargı da şu olmuştu: "Bu filmi belki de hiç yapmamamız lazımdı."

Kaçış sinemasına koşullandırılmış yığınların kendi sorunlarını yansıtan bir filmi hemen benimseyeceklerini, hele '65 Türkiye'sinde beklemek düşçülük olurdu kuşkusuz. Ancak, böyle önemli bir soruna el atmak yürekliliğini göstermiş bir sanatçının, sanatta, toplumsal savaşımda öncü atılıma kalkışanlara neleri ödettiklerinin tam bilincinde olması; bu sonucu ikircikli bir yürekle değil, yaptığı işin ne denli yararlı, yerinde olduğuna bir kez daha inanarak değerlendirmesi gerekirdi. Ünlü dizenin dediği gibi "Galip sayılır bu yolda mağlup!" *Karanlıkta Uyananlar*'ı son yıllarda bir rastlantıyla bir kez daha gördüm. Yaptığım bütün eleştiriler doğruluğunu konuyordu bence; ama hepsinin üstüne çıkan, bütün biçimsel kaygıları da aşan bir yanı vardı ki, bugün de görkemli biçimde ayakta tutuyordu filmi. O da, acılar içindeki namuslu insanlarımızın haklı sorunlarına, gerçek bir sinema emekçisinin, Ertem Göreç'in, o sımsıcak, o yaklaştığı insanlar kadar namuslu yüreğiyle yiğitçe eğilmesi, onlar için doğru bir şeyler söylemenin gereğine bütün içtenliği ile inanmasıydı. Her türden engeli aşarak filmi ışıtan, parlatan güç, bu coşkudan kaynaklanıyordu bence.

Kitabıma aldığım iki senaryonun çalışmalarını Ertem Göreç'le birlikte yürüttük. Yönetmenle çalışmayan senaristin, boşa emek verdiğine inanırım. Ölçülerini bilmediği birine giysi biçmektir yaptığı. Bu çalışmada senaryocunun yönetmene, yönetmenin senaryocuya neler kazandırdığı da ölçülemez. Ancak şunu söyleyeyim ki, bu iki senaryonun kuruluşunda, kurgusunda Ertem'in en az benim kadar emeği vardır. Bazı yanlarıyla melez sayılsa da *Karanlıkta Uyananlar*, uzunca anlattığım gibi, dramatik yapısıyla benden çok onun sinema anlayışına yakın olmuştur. Filmin düşünsel yapısının bütün sorumluluğunu üstlenirim. *Karanlıkta Uyananlar*'la ilgili iki de olgu ekleyeyim sözü bitirmeden. Film, Varna Festivali'ne gitti. Garip Edy de, Ertem'le birlikte festivalde. Gösteriden sonra Edy (ilk kez görüyor olmalıydı, film göste-

rildiği sıra burada değildi besbelli) koşarak gelip otelde Ertem'i buluyor. Ertem de günlerin yorgunluğuyla yatağa bırakmış kendini, gözleri kapandı kapanacak; şaşkın, ürkek Edy bitmiş başında: "Ertem, bu film antiamerikan!..." demiş. "Antiemperyalist... Antiemperyalist..." deyip sızmış Ertem.

Beklan Algan'ın anlattığına göre, yıllar sonra Edy'i, FBI'dan telefonla bürolarına çağırmışlar. Merakla gitmiş. "Sen" demişler, "Türkiye'de Amerika'ya karşı çekilen bir filme yatırım yapmışsın." Şaşkına dönmüş Edycik. Anlatmış, suçsuz olduğunu kanıtlamaya çalışmış; neyse, bırakmışlar. Fakat yıl sonunda, bir bahaneyle, Edy'yi çökertecek ağırlıkta bir vergi yüklemişler fukaraya ki güçbela kalkabilmiş altından...

Ertem Göreç sinemamızda yok bugün. Almanya'da bir tenis kulübünde çalıştığını duydum. Sinemanın büyük kaybıdır. On beş yıl var belki de, karşılaşmadık. Birlikte çalıştığımız günler, sinemadaki en güzel, en değerli anılarımla dolu. Yaşamımın zor bir döneminde, çeşitli engeller konmuş bir yaratıcılık alanına ilk adımımı attığım günlerde, hiçbir kışkırtmayı umursamadan yanımda yer alan, beni yalnız bırakmayan, birlikte acı tatlı uğraş verdiğimiz '59-65' yıllarının o tertemiz genç sinema emekçisine, yiğit yönetmen Ertem Göreç'e; yüreğimin en sıcak yanıyla sevgi, saygı, özlem duyarak adıyorum bu kitabı.

Karanlıkta Uyananlar olayından sonra çok kötü koşullarda, *Sokakta Kan Vardı* adlı bir film yönettim. Bir iki senaryo yazdığım oldu; onlar da çekilmedi. Tiyatroyla uğraştım bir süre. *141. Basamak* bu dönemin ürünüdür. Ankara'da HO (Halk Oyuncuları) Topluluğunca oynandı. Pek başarılı olmadı. Türlü tatsızlıklarla karşılaştım. Kitabını bastıralım dedik; o da ayrı, tatsız bir serüven... neyse, bir rastlantıyla, Süreyya Duru çıktı karşıma. Babası, Duru Film Yapımcısı Naci Duru ile tanıştık. Duru Film'de çalışmaya başladım. Salt yönetmenlik düşünüyordum; başkalarına yazmaktan bıkmıştık artık. Babacan, iyi yürekli bir yapımcı olan Naci Duru, *Kopuk* fil-

mini aklına koymuştu öteden beri. Anlaştık; ben ona *Kopuk* filmini yapacaktım, o da bana gönlümce bir film yapma olanağını verecekti. *Kopuk*'u çektim, beğenildi. Tasarladığım Yunus Emre filminin hesaplarına oturunca iş çıkmaza girdi. Gönlümce bir Yunus Emre filmi, Duru Film'in gücünü aşabilirdi. Prodüksiyon aksamalarının yönetmene nasıl kan kusturduğunu, ilk yönettiğim *Sokakta Kan Vardı* filminden bildiğim için, tasarıyı bıraktık. Yıllardır düşündüğüm başka bir film öyküm vardı benim. Fethiye'de çalıştığım bir yaz gelmişti aklıma. Dostum Lütfi Akad'a açmıştım bize geldiği bir gün. "Fazla güzel" demiş, kendisi yapmak istemişti. Vermemiştim; ben yapacaktım bu konuyu. Birkaç kez üsteledi Akad, direttim. Erman Film'deki Şeref Gür'e anlatmış öyküyü. Ona da çarpıcı gelmiş. Onlar da istiyorlarmış. "Olmaz" dedim. Bir ara belki de sen yaparsın gibi bir şeyler de söylendi. Şeref Bey'in bu konuyu, Cüneyt Arkın filmi biçimine sokulmasını düşündüğünü duyunca, söyleyecek söz de kalmadı; konu benim için kapandı.

Öyküyü okuyan Naci Duru da pek beğenmişti. Öyküyü duyup da beğenmeyen yok gibiydi sinemacı eş dost arasında. Birçok ad değiştirdikten sonra "Umutsuz Şafaklar" diye kaldı öykünün adı da. 15-17 yaş arasındaki beş gençle gene o yaştaki bir kız arasında, zengin bir doğada, güneyde, Akdeniz kıyılarında bir küçük kentte geçiyordu olay. Alışılmış, mutlu sonlu yıldız sinemasına uymayan bir yanı vardı; güzelliği belki biraz da burdan geliyordu.

Naci Bey'le anlaştık; hiç tanınmamış gençlerle yapacaktık bu filmi. Gazetelere duyurular verdik. Yüzlerce başvuru oldu. *SES* dergisini yöneten Çetin Özkırım dostum, sağ olsun, büyük destek sağladı. Eleme, seçim yapıp oynayacak dört genci ayırdık. Başoyuncular Aytaç Arman'la, sinemaya yeni gelmiş gencecik bir kız Aysun Güven olacaktı. Anlaşmalar yapıldı, ekip kuruldu; ertesi gün yola çıkacağız. Ankara'dan bir telefon; senaryomuz sansürden tümüyle geri dönmüş. Hepimizde şoke

etkisi yaptı. Sansürün takılacak bir şey bulabileceği hiçbirimizin (bu arada sayısız deneyi olan bir sürü sinemacı dostumuzun da) aklımızdan bile geçmemişti. Ne yanından baksanız, gençler arası dramatik bir sevişme öyküsü... Ama olmuştu işte. Duru Film güç durumdaydı. Oyuncusundan kameramanına bir sürü kişiye avuç dolusu paralar ödenmişti. İşletmecilere söz verilmiş, bağlantılar yapılmıştı. İşin şakaya gelir yanı yoktu. Ankara işletmecisi Burhanettin diye birinin önerisi, Naci Duru'nun da isteği, üstelemesiyle kalkıp Ankara'ya gittim. Sansür kurulunun yetkilisi bir kadına (adını anımsayamıyorum) çıkacak, senaryoyu savunacak, kararı değiştirtecektim!... Yaşamım boyu en zor yaptığım işlerden biri olmuştur. Ama öyle bir durum çıkmıştı ki ortaya, gitmesem senaryoyu, filmi kurtarmak elimdeyken kaytarmış sayılacaktım nerdeyse... Burhanettin Bey denen zat buluşmayı ayarlamış; kalkıp birlikte gittik. Daha kadınla görüşmeden oradaki birinden öğrendik ki, saldırıda bulunan gençlerin cezadan kurtulması için, içlerinden birinin kızla evlenmesine takılmıştı sansür. Rahatladım. Böyle bir şeyden tutturamazlardı! Bu benim uydurmam değil, yasa gereğiydi. Komiser kadının katına alınınca da yineledim bu savunmamı. Suçlulara TCK 439. Maddesi veriyordu bu olanağı. İçlerinden biri evlenirse dava düşerdi... Kadının kendisi de hukukçuymuş aslında. Öne sürdüğüm şeyler karşısında bir duraladıktan sonra verdiği yanıtı da hiç unutmadım: "Ama efendim, biz yasada olan her şeye izin veriyor muyuz?" dedi!... Neyse gene de yumuşamış olmalıydı. Yeni kararda, "Tadiliyle kabulü reyindeyim" demişti. Birçok olumlu kararda imzası olan, Basın-Yayın'dan, rahmetli Ekrem İrge de olumluya çevirmişti oyunu. Fakat öteki üç kişinin diretmesiyle senaryo gene takılıp kaldı. Bütün içtenliğimle söylüyorum, sansürün nasıl olup da o nedenle senaryoyu reddettiğini ben bugün de anlamış değilim. Yasalarla oyun olmayacağını göstermesi açısından övgülü bir beğeniyle karşılanması gerekmez miydi? Neyse, yapacak bir

şey yoktu artık. Duru Film'in anlaşmalarına uyan bir film için çalışmaya koyulup, bu tasarıyı ileri bir tarihe erteledik. *Korkusuz Âşıklar* adlı, senaryosunu bir haftada karaladığım, ne idüğü belirsiz film bu sıkışıklığın ürünüdür. Aradan epeyi bir süre geçti. Bu ara biz Süreyya Duru'nun yeni kurduğu Murat Film için *Bedrana*'yı yaptık sanırım. Bir gün, bir rastlantıyla öğrendim ki, Erman Film'de, Şeref Gür denen yapımcı, daha önce Lütfi Akad'ın kendisine anlattığı, sinemalık yapısıyla hemen akılda kalan bizim öyküyü, sansürden geçirerek *Batsın Bu Dünya* adıyla Orhan Gencebay filmi yapıp çektirmeye başlamış. Senaristi de, yıllardır tanıdığımız, Süreyya Duru'nun yazıhanesinde karşılaşıp söyleştiğimiz, bu öyküyü de, serüvenini de ayrıntılarıyla bilen Erdoğan Tunaş adlı bir meslektaşımızmış!... Satın alınamayacak adam yoktur, fiyatı değişir demiş bir ünlü; sağlığımdan olacak hiç kimseye, kafama dank etmedikçe ucuz fiyat biçememişimdir. Gene de en iyi ölçü, insanların kendilerine biçtikleri fiyat olmalı... Filmin yönetmenliğini de Osman Seden üstlenmiş. Bir gün Erman Film yazıhanesinde çalışırlarken uğrayan Atıf Yılmaz'a anlatmışlar öyküyü. Şaşırmış. "Bu Hocanın öyküsü" demiş. Ya öyle mi, filan diye kapatmışlar. Neyse dava açtık. Bir sürü savsaklamalarla tam yedi yıl sürdü bir senaryo çalma davası. Bu arada değerli meslektaşımız, olaydan üzüntü duyduğunu, mahkemede gerekirse doğruyu açıklayacağını söyledi; ona da inandım! Vicdanını rahatlatmak istiyordu. Duruşmaya gelince vicdanı öyle emretmiş olmalı ki, karşı yanın bir güzel tanıklığını da yaptı. İlgi gösterip karar üstüne, daha sonra *Cumhuriyet* gazetesinde bir yazı yazan değerli sinema eleştirmeni Atillâ Dorsay'ın* dediği gibi, bu dava, sinema telif hakkı konusunda önemli bir aşama olduğu kadar, çoğu kişilerin gerçek kimliğinin açığa çıkmasında da yararlı oldu. Yıllar yılı sürmüş bir mahkemeden sonra, tam karar beklediğimiz bir sırada

* *Cumhuriyet*'te, 24 Kasım 1983'te çıkan bu yazıyı, Türk sineması için önemli bir olayı gerektiği biçimde vurguladığı için, bu kitaba almayı yararlı gördüm.

yeni bir sav atılmıştı ortaya: "Umutsuz Şafaklar" yapıt sayılır mıydı? Bu savı ortaya atanlar da, senaryo-yönetmenlik ücretinin saptanması için mahkemece çağrılmış bilirkişilerdi. Emekli bir yargıçla Faruk Kenç, Altan Erbulak imzalarını taşıyan raporda, ücret saptaması yapıldıktan sonra bu kişiler, mahkemenin kendilerinden sormadığı, hiç de üstlerine görev olmayan bir işe de kalkışıyorlar, "Umutsuz Şafaklar" sansürce reddedildiğine göre yapıt sayılamayacağını, böylece de bu konuda parasal bir istekte bulunamayacağımızı öne sürüyorlardı. Yapıt olduğunun saptanması için yeni bilirkişi oluşturulmasıyla dava yeniden aylarca uzatıldı. Sonunda kazandık mahkemeyi. Yedi yıl öncesinin ücretleriyle ödenen hakkımız, aslında, mahkemece geri verilen harcamalarımızın yitirdiği para değerini bile karşılamıyordu, ama üç kuruşluk çıkar için saygın, insanca değerleri çiğneyen yaratıklara ne de olsa bir ders sayılırdı bu başarı. Böylece, bir yönetmen arkadaşın dediği gibi, "Umutsuz Şafaklar" senaryosu gerçekten film olacağı günü bekliyor.

Son olarak da *Bedrana'd*an söz edelim. Değerli öykücü dostum Bekir Yıldız'ın ünlü "Bedrana" öyküsünü İhsan Yüce senaryolaştırıp, sansürden de geçirmiş. Süreyya Duru, yeni kurduğu Murat Film'e yapmak istiyor bunu; fakat senaryoyu yeterli bulmamış. Bekir de pek beğenmemiş sanırım. Süreyya'ya yeni yapımevine armağan olarak bir senaryo yazacağıma söz vermiştim; o da bu senaryoyu istedi benden. Olmazdı. Bir arkadaşımızın yaptığı işe karışmayı doğru görmüyordum. Süreyya üsteleyip durmaya başladı. Bir koşulla yapardım: İstek İhsan Yüce'den gelmeliydi. Senaryo üstünde çalışma başladı mı sınır söz konusu olmamalıydı benim için. İstediğim gibi, istediğim biçime sokmaya yetkili olmalıydım. Bu konuda bana gerekli izni, yetkiyi de Süreyya Duru değil, yetersiz de bulunsa, öykü üstünde daha önce çalışma yapmış İhsan Yüce verebilirdi. İhsan Yüce telefon edip de senaryoya çalışmamı isteyince, kendisine de açıkça anlattım. Belki de onun

yazdıklarını tümüyle bir yana bırakıp, yeniden işe başlamak gerekebilirdi. Sakınca görmediğini söyledi. İşi üstlendim. Gene de filme senarist olarak İhsan Yüce adı konmasını istedim Süreyya Duru'dan. Tamamdı. Böyle şeyler üstünde pek durmuyordu o. Çalışma başlayınca tek başına Bedrana öyküsünün yetmeyeceği, film öyküsünü bir başka Bekir Yıldız öyküsüyle genişletmek gereği de çıkmıştı ortaya. Bekir'in "Hamuş" adlı öyküsüyle yapılabilirdi bu. Konuşulup, onun da anlaşmaları yapıldı. Film öyküsünü yeniden kurup senaryoyu yazdım. Süreyya da, Bekir de beğenmişlerdi. Çekim de başarılı oldu. Gene uzunca bir sansür serüveninden sonra film çıktı piyasaya. Fakat ilk çıkan kopyaya senarist adı yazılmamıştı. Çünkü İhsan Yüce, yazmadığı bir senaryoya, ola ki düşlediği kendi senaryosunun doyumunu da yitirdiği için, imza atmaya yanaşmamıştı. Saygı duydum. Sanıyorum Ankara Sinematek Derneği'nin düzenlediği tartışmalı bir gösteriye gitmek, film üstüne konuşmak da bana düşmüştü. Bu tür olaylar çoğaldıkça yinelenen, benim filmle nasıl bir ilgim olduğu biçimindeki sorulara ne diyeceğimi ben de bilemedim uzun süre. Sonunda adımın bir koşulla konulmasına izin vereceğimi söyledim. "Film Öyküsü: İhsan Yüce" diye yazılacaktı. Anlaştık. İlk basılanın dışındaki kopyalara senarist olarak Vedat Türkali adı kondu. Film Karlovy Vary Film Festivali'nde de CIDALC* ödülünü aldı.

Üç türlü bitirilişini okuyacaksınız *Bedrana*'nın. Süreyya Duru ile filmin sonunu epeyi tartıştık, sonuca varamadık. Ben üç türlü sonu onun yeğlemesine bıraktım. Süreyya'nın çektiği son, daha çok üçüncüye yakındır. Çekildikten sonra da tartışma sürdü aramızda. Değiştirmelere de kalkıştık, olmadı; öylece kaldı. Okuyunca siz de düşünün; bakalım hangi tür bitişi kendinize daha yakın bulacaksınız?

* CIDALC: (Comité International Pour La Diffision Des Arts Des Lettres Par le Cinéma) Merkezi Paris'te bulunan bir komitece, sinemanın aracılığıyla sanat, edebiyatın uluslararası düzeyde yayılmasına katkıda bulunan yüksek sanat ürünü filmlere verilen ödül.

Senaryoların yirmi yıl önceki dilini düzeltmek için, ufak tefek de olsa değişiklikler yapıldı. Çoğu metinler güçlükle, ordan burdan toplanarak ortaya çıkarılabilmişti. Bulunanlar da eksikler, yanlışlarla doluydu. Elimizden geldiğince, sırasında belleğimizi de zorlayıp gerekli eklemeleri yaparak, okunur biçime sokmaya çalıştık. Bu metinler bir edebiyat yapıtı olarak değil, edimlerin, eylemlerin sinemasal biçimde kurgulandığı film taslakları olarak alınmalıdır. Şu görülen seksen yüz sayfalık sinemasal öykü şemalarının dışında, yönetmenle senaryocunun konuşup tartışmalarıyla oluşmuş, yüzlerce binlerce sayfalık birikim vardır ki, filmi film yapan asıl senaryo odur belki de. Ortak çalışmayı gerekli, zorunlu kılan da odur.

20 Mart 1984 / İstanbul
Vedat Türkali

Otobüs Yolcuları

SAHNE 1: LEVENT OTOBÜS GARAJI (DIŞ/GÜN)

Sabahın erken saatlerinde Levent garajından servise çıkan otobüsler üzerinde JENERİK görülür. Kemal'in yönettiği YEŞİLTEPE-BEYAZIT tabelalı otobüs kameraya yaklaşır.

SAHNE 2: OTOBÜS İÇİ (İÇ/GÜN)

Biletçi Salih Efendi memnun bir yüzle şoför Kemal'e yaklaşır.

SALİH – Samatya'dan buraya gelinmez her sabah.

KEMAL – Bul Yeşiltepe'de bir ev de komşu olalım.

SALİH – Ev kolay, sen iste yoksa... Bir oda var, boş, Sabire Nine'nin. Zaten yeni evine geçiyor o. Belki de evi büsbütün sana bırakır.

Salih birden hoşnut güler,

SALİH – İyi oldu be Kemal. Çok sevindim bu hatta geldiğine. Bak sen de seveceksin, başka hatlara benzemez burası... Akraba olduk; hele bu 7:42 seferinde, yeri bile bellidir herkesin.

Salih gülümseyerek koltuklara bakar,

SALİH – Burada Bekir Usta oturur. Yanında Hamdi Bey. Burada Rahmi Usta.

KEMAL – Yerler numaralı desene.

SALİH – Ne münasebet. Numaralı olsa kesin, bir yanlışlık olur.

Gülüşürler; otobüs, bekleşen insanların Yeşiltepe durağına yaklaşır.

SAHNE 3: YEŞİLTEPE DURAĞI (DIŞ/GÜN)

Otobüs durakta durunca Salih atlar; elinde filtikosla plantonluğa yürürken otobüse binen yolcularla selamlaşır.

MUHİTTİN – Merhaba Salih Efendi.

SALİH – Merhaba efendim.

SESLER – İyi sabahlar Salih.

SALİH – Eyvallah ağabey. Sağ ol.

Salih uzaklaşırken, yolcular otobüse dolmaktadırlar.

BİR GENÇ – Geçen hafta Metin yatırdı bizim totoları. Bakalım bu hafta...

O BİRİ – Bu hafta benim on, sağlam arkadaş. Beşiktaş da kazandı mı Allah...

Otobüse girerler. Sesler uzaklaşırken, arkasından konuşarak ötekiler gelmektedir.

BEKİR – Eee, Hamdi Bey. Evlere geçiyorsunuz.

HAMDİ – İnşallah Bekir Usta.

BİR ADAM – Erkenden dolaştım bu sabah. Evler gıcır gıcır.

YAŞLI ADAM – Eee dünyada mekân oğlum.

BAŞKA ADAM – Kırk yıl çalıştık; çok şükür bir evimiz olacak.

Otobüs dolmaktadır. Plantonluğun önünde Hamza Efendi'den aldığı filtikosu katlayan Salih ayrılırken...

SALİH – Eyvallah Hamza Ağabey.
HAMZA – Uğurlar olsun. Unutma, 68 hasta de.
SALİH – Tamam ağabey.

Salih arabaya girerken, Rahmi Usta'nın yaklaştığını görür, yol verir, binmesine yardım eder,

SALİH – Niye kalktın yahu?
RAHMİ – Amaan. Yata yata daha kötü oluyorum be Salih.

Rahmi Usta önde, Salih arkada otobüse binerler.

SAHNE 4: DURAKTAKİ OTOBÜSÜN İÇİ (İÇ/GÜN)

Konuşmalarını sürdürerek öne doğru yürürlerken...

RAHMİ – Olacağa çare yok. Olsun da kurtulalım.

Rahmi Usta'nın babacan sözlerine yolcular döner.

RAHMİ – Selamünaleyküm.
SESLER – Aleykümselam. Geçmiş olsun Rahmi usta.
RAHMİ – Eyvallah. Eyvallah.

Rahmi Usta yürür; burunda, yüzü otobüsün içine dönek, belli yerine bakar. Yerine oturmuş bir başkası hemen kalkar,

RAHMİ – Ne o, ölmeden mirasıma mı kondunuz?

Adam başka yere otururken, gülerek,

ADAM – Aman ağabey. Buyur yerine.
RAHMİ – Ümidi kestinizdi değil mi?

Rahmi yerine oturur. Otobüstekiler gülerek bakar,

RAHMİ – Haa şöyle. Hepinizi bir göreyim; ee kefeni yırttık mı dersiniz?

Karşı çıkış sesleri... Arkadan Nevin yaklaşır.

BEKİR – Oooo, sen daha hepimizi eskitirsin.
RAHMİ – Seni taş ocakları eskitemedi be Bekir. Ben mi eskiteceğim?

Gülüşmeler. Nevin öne doğru yürürken başını eğerek, kendisine bakanları selamlar.

MUHİTTİN – Günaydın Nevin Hanım kızım.
NEVİN – Günaydın efendim.
SESLER – Günaydın... Günaydın...
MUHİTTİN – Şu benim miskin kızın da bir kez zamanında geldiğini görsem.

Gülüşmeler... Nevin de gülümser. Dayısını görünce birden üzülür gibi olur, yaklaşırken...

NEVİN – Hani çıkmayacaktınız bugün dayı?
RAHMİ – İyiyim Nevinciğim kaygılanma sen.

Nevin., dayısının yakasını sevecenlikle düzeltir. Dayısının arkasındaki sırt sırta olan koltuğa oturur... Biletçi Salih, düğmeye basarak arka kapıyı kapar. Otobüsün hareketini bildiren tek zili çalarken...

SALİH – Tamam.

Dışarıyı kollayan Muhittin Bey, kızı Necile'nin koşarak geldiğini görür.

NECİLE – Hey durun, beni bekleyin.
MUHİTTİN – Geldi bizimki, geldi. Ağır ol Salih.
SALİH – Ağır oool...

Arka kapı açılır, Necile nefes nefese içeri atlar. Kapının karşısındaki demirin altından geçerek...

NECİLE – Oooohh. Az kalsın kaçırıyordum.

Salih önünden geçen Necile'ye takılır.

SALİH – Bir daha almayacağım geç gelirsen. Tamam.

Necile gülerek Salih'e bakıp telaşla babasının yanına geçerken, araba hareket eder. Giden otobüsün içi...

NECİLE – Günaydın babacığım.

Babasının yanındaki boş yere otururken, somurtarak bakan Muhittin'in yanağından bir öpücük alır.

MUHİTTİN – On beş dakika erken kalksan.

Necile çok çabuk konuşarak,

NECİLE – Biliyorsun babacığım, akşam çok geç yattım... Anatomi vizesi var bugün.

MUHİTTİN – Bir daha da erken kaldır diye beni uyarma.

Necile gülerek babasına bakar. Dudaklarını uzatıp sesli bir öpücük gönderir. Muhittin Bey dayanamaz güler. Necile ivedilikle elindeki torbayı açıp, çıkardığı kemiklerin isimlerini fısıldayarak ezberlemeye başlar,

NECİLE – İspina, İskapula, Epikandülüs, Lateralis.

Birden Rahmi Usta'yı fark ederek, gülerek seslenir,

NECİLE – Geçmiş olsun Rahmi Amca. Günaydın Nevinciğim.

RAHMİ – Eyvallah kızım.

NEVİN – Günaydın Necile.

Biletçi Salih en uçta oturan Nevin'e yaklaşır, Nevin başını Necile'den çevirirken gözü Kemal'e takılır. Kemal dikkatle arabayı sürmektedir. Nevin'in baktığını gören Salih, Kemal'i işaretle,

SALİH – Kadroda değişiklik var.

NEVİN – Halil Efendi hasta mı?

SALİH – Sarıyer'e geçti. Kemal de bizim eski arkadaştır.

Kemal'e doğru bakarlar. Adının geçtiğini duyan Kemal döner, bakar. Kemal'le göz göze gelen Nevin gülümser. Kemal de hafifçe gülümseyip önüne döner. Nevin parayı Salih'e uzatırken, dayısının da para çıkarttığını görür,

NEVİN – Bir şebeke, bir tane.

Rahmi Usta, Nevin'in kendi biletini de alacağını işitmiştir. Kararlı bir yüzle çıkarttığı parayı biletçiye uzatır,

RAHMİ – Al Salih.

Nevin hüzünlenir,

NEVİN – Aman dayı... Ne olacak sanki?...

Rahmi sertleşir gibidir...

RAHMİ – Beybaban Mahmut Bey'in parası benim kursağıma girmeyecek kızım.

Rahmi daha çok hüzünlenen Nevin'e hafifçe gülümseyerek...

RAHMİ – Sen kazanmaya başla. Bak neler isteyeceğim senden.

Salih bileti dayıya verir. Arka sırada oturan Bekir'le Hamdi'nin yanına giderken otobüs bir durakta durur. Bekir'le Hamdi bilet paralarını Salih'e verirken konuşmaktadırlar,

BEKİR – Selim dün çıkacaktı hapisten. Gene bizim taş ocaklarında Halim Ağa'nın tiyatrosu başlar.

HAMDİ – Oğlan serseri filan; ama haksız değil. Ağabeysi düzenci...

Biletleri vermiş olan Salih, duraktaki yolcuların binişini izler. Sonra Kemal'e doğru seslenir,

SALİH – Tamam.

Ve yan sıradaki Muhittin Bey'in biletini kesmeye gider.

MUHİTTİN – Peki Hamdi Bey, Selim dava açsa, arsalardaki hakkını istese...

NECİLE – İspila, İspikandula, Latiralis, Epikandülüs.

Hamdi, boş ver der gibisine hafifçe sallar,

HAMDİ – O ne Halim Ağa'dır... Rüzgâr gelecek delikleri çoktan tıkamıştır o.

BEKİR – Hayırlısı ile evlere bir geçilse de...

HAMDİ – Haftaya diyorlar...

Muhittin Bey babacan bir gülüşle,

MUHİTTİN – Taşın çürüğünü gönderiyormuşsun bizim inşaata Bekir. Rahmi usta öyle diyor.

Bekir güler, göz ucuyla Rahmi Usta'ya bakar,

BEKİR – Evet albayım. Sağlam taşları mezarlığa yolluyoruz. Dayanıklısı oraya lazım.

Genel bir gülüşme olur. Rahmi de babacan gülmektedir. Otobüs Taş Ocağı durağına yaklaşır.

RAHMİ – Mahmut Bey'den evleri aldınız da... Bir de taşın çürüğünü düşünüyorsunuz.

MUHİTTİN – Yahu evler çıktı ortaya, millet girip bayram edecek, sen hâlâ Mahmut Bey'i...

RAHMİ – Bir şey demedik yahu. Hani alın evinizi, teşekkür edin adama diyoruz...

Nevin sinirli, göz ucuyla bir an dayısına bakar. Rahmi, gönlünü almak için ona doğru döner, yarı şaka,

RAHMİ – Kötü mü dedik?...

Otobüs durmuştur. İnmek için kalkan Bekir ve birkaç kişi kapıya doğru yürürler,

BEKİR – Hadi eyvallah.

SESLER – Güle güle.

Dinamit sesleri...

BEKİR – Savaş başlamış yine.

SAHNE 5: TAŞ OCAKLARI DURAĞI (DIŞ/GÜN)

Bekir ve üç işçi otobüsten inerler. Kapılar kapanır, otobüs uzaklaşır. Duraktan taş ocaklarına doğru yürüyen Bekir ve işçilerin üzerine, uzaktan gelen patlama sesleri düşer.

Bekirlerin gerisinde, uzaktan taş ocaklarını, patlayan dinamitleri görürüz.

SAHNE 6: TAŞ OCAKLARI (DIŞ/GÜN)

Dinamitle patlayan kayaların yakınında, kuytu bir yerde, ellerinde kazma küreklerle çalışan birkaç işçinin üzerine ufak taş ve toprak parçaları dökülür. Onlar hiç aldırmadan devam ederlerken, M. Ali'nin sesi duyulur,

M. ALİ – Heeyyy... Heyy...

İşçiler işlerini bırakıp ağır ağır dönerler, bakarlar. Mehmet Ali, kulübenin altındaki bir sette durmuş bağırmaktadır...

M. ALİ – Gebereceksiniz ulan. Gelin bu tarafa.

İşlerini bırakan işçiler ağır ağır aşağı inerler...

M. ALİ – Hay allah. Ne adamlar be... Burunlarının dibinde dinamit patlıyor, başlarına taş yağıyor, heriflerin umurunda değil.

M. Ali'nin söylediklerini duyan Bekir ona doğru yaklaşır,

BEKİR – Gürültüye pabuç bırakmaz onlar oğlum.

M. ALİ – Öylee... Bir gün kelleyi bırakacaklar ama...

Bekir alaylı...

BEKİR – Ne o... Halim Ağa yok ortalıkta. Kayıp mı?

M. ALİ – İçerde. Ecelini bekliyor.

BEKİR – Daha buluşmadılar mı oğlanla?

Yola doğru bakan M. ALİ birden ciddileşir...

M. ALİ – Na işte... İyi adam lafın üstüne gelir.

Yanında kendisi gibi serseri kılıklı iki arkadaşıyla yaklaşan Selim'i görürüz. M. Ali'ye sorar,

SELİM – Geldi mi?

M. Ali sahte bir dostlukla...

M. ALİ – İçerde.

BEKİR – Geçmiş olsun Selim.

Selim göz ucuyla şöyle bir bakar. Bu sırada bir saz sesi duyulmaya başlamıştır.

SELİM – Eyvallah.

Döner, kulübeye doğru yürürken, M. Ali de yanı sıra birkaç adım atar. Bekir ve işçiler uzaklaşırlar.

M. ALİ – Tatlıya bağla Selim. Ağabeyindir.

SELİM – Ağabeysinden de başlatma.

Kapıya gelmişlerdir. Selim ötekilere bakar,

SELİM – Girmeyin siz.

M. Ali sırıtır, ötekiler de sırıtırlar. Yürür, köşede duran testiyi alır, içecek gibi kaldırır; sonra sallar. Boştur. Birden

barakanın alt başında bir peykeye oturmuş, deminden beri saz çalan Âşık'a bağırır,

M. ALİ – Ulan Âşık... Testi boş, ortalık leş gibi, sen dınbırda dınbır... Başlatma şimdi sazından.

Âşık umursamadan sazını bırakıp, testiyi almaya kalkar. M. Ali alaylı fakat sert ekler,

M. ALİ – Bilmiyor musun, millet kuzu yiyor burda?

Dinamit sesleri gene duyulmaya başlar.

SAHNE 7: BARAKANIN İÇİ (İÇ/GÜN)

Selim bir elinde sustalı, Halim'in yakasına yapışmış tartaklamaktadır...

SELİM – Kes... Kanımı emdin be. Kanımı... Tonla para aldın. Yemem artık bu lafları.

Korkudan gözleri fırlamış Halim, boğazını Selim'den kurtarır, kekeleyerek...

HALİM – Boğacaksın oğlum. Vallaha almadım; aha bak.

Halim cüzdanı çıkarıp uzatır. Selim çeker alır.

Açarken...

HALİM – Amelenin parası. 550 lira. Hepsi bu.

Selim, cüzdandan çıkardığı paraları cebine atar.

HALİM – Beş bin lirayı bir gecede yedin bitirdin oğlum.

SELİM – Kes be, sana hesap mı vereceğiz? Çık, çık daha.

HALİM – Vallaha başka yok. İki aydır şirketten beş para alamadık. Git istersen İbram Bey'e sor. Ona inanırsın.

Selim bir an bakar, sonra boş cüzdanı masaya atıp, saplı bıçağını çeker alır. Kapıya doğru uzaklaşırken, Halim düzenci ve korkak gözlerle arkasından bakar. Oğlan çıkınca rahat bir nefes alır. Sonra cüzdanı cebine koyup, ağır ağır o da kapıya gider.

SAHNE 8: TAŞ OCAKLARI (DIŞ/GÜN)

Halim kapıdan çıkar, Selim'in arkasından bakar. Bekir'in makineyle yüklediği kamyona doğru, yanında iki arkadaşıyla, Selim'in uzaklaştığı görülür. Halim'in çıktığını gören M. Ali, başına diktiği testiyi yere bırakıp yanına gelirken...

M. ALİ – Geçmiş olsun.

HALİM – Sen de birlikte gel demedim mi?

M. ALİ – Bırakmadı ağabey, bana da bozuldu.

Konuşarak kireç ocaklarına doğru yürürlerken,

HALİM – Bu manyak oğlan öldürecek beni.

Saz çalan Âşık'ın önünden geçmektedirler.

M. Ali biraz da Halim'e yaranmak için...

M. ALİ – Bu herifin sazının da ne saati bellidir ne de...

M. Ali üzerine doğru yürürken Halim tutar,

HALİM – Dokunma ona. O buranın uğuru.

Bekir kamyonu yüklemiştir. Makinesiyle kamyonun yanından ayrılırken, Selim ve arkadaşları şoföre yanaşırlar...

SELİM – İnşaata mı?

ŞOFÖR – Atlayın.

Selim şoförün yanına, ötekiler de arkaya atlarlar. Kamyon vadiye doğru uzaklaşırken, makinenin üzerindeki Bekir, önce arkalarından bakar. Sonra kireç ocaklarına döner bakar. Halim'le M. Ali konuşarak ocakların başına gelmişlerdir.

HALİM – Kardeşim göya... Düşüverse şu kuyulardan birine, ne yalan söyleyeyim sevineceğim.

M. Ali sinsi bir gülümsemeyle bakar,

M. ALİ – Sabah dörtte filan düşmeli ki, burası tam cehennem, pof diye uçsun.

M. Ali iki eliyle aşağıdan yukarıya uçma işareti yapar ve pis pis güler. Halim düşüncelidir. M. Ali ciddileşerek...

M. ALİ – Kullanmasını bilsen senin oğlan iyi silah ama.
HALİM – Bir geri teperse anlarsın iyi silahı.

SAHNE 9: İNŞAAT ALANI (DIŞ/GÜN)

İnşaat yerinin arı gibi çalışmasını görürüz. Bir yanda kazılar, harç makineleri, el arabalarıyla çalışanlar; diğer yanda temel kazanların başında şirketin müdürü İbrahim, kalfayla bir şey konuşmakta.

KALFA – Dolma toprak İbrahim Bey. Temel zayıf olur başlarsak. Daha inmek gerek.

İbrahim sertleşir...

İBRAHİM – Ne yapıyorsun be kalfa?
KALFA – Vallahi bey, temel örgüsü zayıf, harç zayıf, bilmem sonra...
İBRAHİM – Ben bilirim kalfa. Ben bilirim. Birinci blokta da böyle deyip durdunuz, kale gibi çıktı binalar.
KALFA – Şimdi gelir Sahir Bey, onunla konuşun isterseniz.
İBRAHİM – Lüzum yok, başlayın siz.

Taş ocaklarından ayrıldığını gördüğümüz, içinde Selim'in bulunduğu kamyon gelir. Selim iner, İbrahim'e doğru yürür. Onu gören İbrahim de yapmacık bir gülümsemeyle yaklaşır...

İBRAHİM – Geçmiş olsun Selim, hoş geldin.
SELİM – Eyvallah ağabey, hoş bulduk.

El sıkışırlar; Selim ciddi, külhanice saygılıdır.

İBRAHİM – Eee işler nasıl?...
SELİM – Bizim kart horoz ağlıyor; şirket bizim arsaların parasını ödemiyormuş, soracağım dedim İbrahim Ağabey'e.

İbrahim kurnaz bir yönetici tutumuyla ağır ağır konuşur...

İBRAHİM – Vallaha... İkinci bloka başladılar, malzeme fırladı, akşam toplantıda açayım Mahmut Bey'e.

Ağır ağır yürürlerken, İbrahim birden aklına gelmiş gibi, pantolon cebine davranır,

İBRAHİM – Selim bana bak, harçlığın yoksa.
SELİM – Sağ ol. Demin kestim bizimkinden.
İBRAHİM – Çekinme ha... Sen şimdi hapisten çıktın...

İnşaatın bir köşesinde beton dökülecek demirler hazırlanmıştır; Mimar Sahir döşemeye serilmiş demirleri sayar. Sonra başında bekleyen ustaya,

SAHİR – Pekâlâ. Başlayın beton dökmeye.
USTA – Baş üstüne Sahir Bey.

Ustalar yalancı bir telaşla harç taşımaya koyulurlar. Sahir Bey uzaklaşırken gözüyle onu izleyen usta...

USTA – Çabuk çekin demirleri.

Hazırlanan beton demirlerinden derhal birini çekip çıkarırlar. Sahir Bey temelin başlandığı kısma yaklaşır. Demin İbrahim'den buyruk alan kalfayı çalışır görünce öfkeyle bağırır...

SAHİR – Durun. Ne yapıyorsunuz kalfa? Ne oluyor?

Kalfa çekinerek döner,

KALFA – İbrahim Bey başlayın dedi.
SAHİR – Mimar, İbrahim mi burada, ben miyim?
KALFA – Vallahi Sahir Bey...
SAHİR – Allah cezasını versin Sahir Bey'in de, bırakın lan...

Çalışan ustalar şaşkın, işlerini bırakırlar. Uzakta Selim'i yolcu eden İbrahim'i görürüz.

SELİM – Eyvallah abi.
İBRAHİM – Güle güle Selim. Başın sıkışırsa bana gel.
SELİM – Sağ ol abi, hadi çocuklar.

Sahir hırsla İbrahim'e doğru gelir.

Kadraja kadınlı, çocuklu bir aile girerken geride Sahir öfkeyle bir şeyler anlatmakta, İbrahim dingin, onu dinlemektedir. Ön plandaki kadın, bitmek üzere olan bir yapının karşısında hoşnut güler.

KADIN – Ev sahibinin şerrinden kurtulduğumuzu, şu eve girdiğimiz görecek miyim acaba?

DİĞERİ – Sorma kardeş. Bugün gene bizimki tutturmuş çocukları.

El arabasıyla üzerlerine doğru gelen işçi seslenir,

İŞÇİ (Sesi) – Vardaaa... Yağlıboya.

Çocuklar kaçışırlar. Arabayla aralarından geçen işçi ustanın yanına gelir. Geride Sahir ile İbrahim tartışmayı sürdürmektedir.

USTA – Gene kapıştılar.

İşçi el arabasını devirirken...

İŞÇİ – Bu inşaat bitmez

SAHNE 10: OTOBÜS İÇİ (İÇ/GÜN)

Azapkapı otobüs durağında durmuş olan otobüsün direksiyonundaki Kemal, bir hareketle arabayı birinci vitese takarken, Nevin konuşmasını sürdürür,

NEVİN – Derslere bir göz atmak yararlı oluyor.

Tek zil sesi duyulur. Kemal arabayı yürütürken çevredeki görünümü işaretle...

KEMAL – Kitapta olmayanları kaçırıyorsunuz.

Nevin hafifçe gülümser. Araba Sokullu Camii'ni geçip köprü başına çıkınca, Kemal Süleymaniye'ye doğru eliyle bir selam verir. Nevin bütün dikkatiyle Kemal'in el salladığı yöne bakar. Nevin'in gözüyle Kemal'i ve fondaki manzarayı görürüz. Nevin hiçbir şey anlamadan bir an bakar. Sonra şaşkın gülerek,

NEVİN – Affedersiniz, çok merak ettim, neyi selamladınız?

Kemal, Nevin'e yanıt verecekmiş gibi döner. Birden vazgeçip yarı ciddi bir davranış ile parmağını uzatır. "Şoförle Konuşulmaz" levhasını görürüz. Nevin şaşkın levhaya bakar. Sonra bozulur.

Kemal ciddiyetle önüne döner. Bunu gören Nevin sinirli bir hareketle başını çevirir, dışarıyı seyreder. Daha sonra elindeki kitabı açıp, okur görünmeye çalışır. Kemal göz ucuyla onu süzer. Necile ara vermeksizin kemik ezberlemektedir.

NECİLE (Fısıltı halinde) – Os Oksipitalis... Os Oksipilatis, Krista İnfiratanpolaris...

Necile'nin yanındaki kadının kucağındaki küçük çocuk uzanır, Necile'nin torbasından bir kemik çıkarır, oynamaya başlar. Bir an sonra bunu fark eden kadının gözleri dört açılır. Hafif bir çığlık atar,

KADIN – Aaayy... Ayyy...

Necile birden irkilir. Çocuğun elindeki kemiği alırken, kendi elindeki kafatası görülür. Kadın daha büyük bir çığlık atar. Necile gülümsemeye çalışarak kemikleri torbaya sokuverir. Kadın çocuğunu kaptığı gibi kalkar. Necile sevimli görünmeye çalışarak gülümser. Bu sırada ayakta duran bir kadının bağırtısı duyulur...

KADIN – Terbiyesiz, çek elini...

GENÇ – Ağzını bozma bayan, elime ne olmuş, tutunalım dedik.

KADIN – Hâlâ söyleniyor, tutunacak başka yer bulamadın mı? Utanmaz.

Çevreden kızanlar, gülüşenler...

Gülüşmeler arasında ani bir frenle otobüstekiler birbirlerine girer...

Çığlıklar, bağrışmalar...

SAHNE 11: ATATÜRK BULVARI (DIŞ/GÜN)

Bizim otobüsü dışardan görürüz. Yanından giren bir özel araba, çaprazlama karşıdan gelen taksiyle arasında kalmıştır. Araçlar çarpışmaya ramak kala durmuşlardır. Taksi şoförü başını pencereye doğru uzatıp bağırırken, eliyle de özel arabadakine işaret eder,

ŞOFÖR – Gel... Çık üstüne, çık. Direksiyon neyine be? Sen lunaparkta çarpışan otomobillere bin cici bey.

Şoför hırsla taksiyi biraz geri alır. Özel araba aradan sıyrılıp gider. Trafik açılmıştır.

SAHNE 12: OTOBÜS İÇİ (İÇ/GÜN)

Pencereden dışarı sarkan Kemal, içeri dönerken derin bir nefes verir. Nevin'e bakar. Bu sırada arkadaki yolcuların konuşmaları duyulmaktadır,

YOLCULAR – Allah muhafaza, gittiydik vallahi. Deli gibi sürüyorlar, neyse ki bizim şoför atik davrandı.

Nevin hafifçe alnını ovuşturmaktadır. Kemal yerine otururken Nevin'e...

KEMAL – Bir şey oldu mu alnınıza? Çarptınız galiba.

Nevin cevap verecekken, birden vazgeçer; gözleriyle hafifçe "Şoförle Konuşulmaz" levhasını işaret eder. Kemal, bir an levhaya, sonra Nevin'e bakar. Nevin önüne dönmüş, ileri bakmaktadır. Kemal bıyık altından gülüp arabayı sürer. Otobüs kemerlerin altından geçer.

SAHNE 13: BEYAZIT ALANI (DIŞ/GÜN)

Meydanı genel planda görürken, kadraja otobüs girer. Durakta durur.

SAHNE 14: OTOBÜS İÇİ (İÇ/GÜN)

Nevin yerinden kalkarken, Kemal'e hafifçe gülümseyerek...

NEVİN – Hoşça kalın.

Kemal bir an şaşırır. Toparlanır, dostça güler,

KEMAL – Güle güle.

Nevin iner, otobüsün önünde sağ tarafta durur, otobüsün geçmesini bekler.

Kemal Nevin'e bakar, gülümseyerek geçmesi için eliyle işaret eder.

Nevin yürür, Kemal'in önünden geçerken, gülümseyerek eliyle veya başıyla hafif bir selam verir. Uzaklaşırken arkasından koşarak Necile geçer. Hareketi bildiren tek çil çalar. Kemal kapıları kapayan düğmeye basarken Nevin'in deminki yerine bakar. Nevin'in deminki yerinde Arap bir kadın oturmaktadır. Kemal yüzünü buruşturup, arabayı vitese takar...

SAHNE 15: MAHALLEDEKİ KAHVE (DIŞ/GÜN)

Yakından tavlaya yuvarlanan zarları görürüz.
Rahmi tavlanın kapağını kapatırken...

RAHMİ – Bu oyun biter.

Tavlayı karşısındaki Salih'in koltuğunun altına sokar,

RAHMİ – Hadi mektebe yavrum.

Onları izleyen Muhittin de güler. Salih gülümsemeye çalışarak tavlayı masaya koyarken,

SALİH – Var mısın bir parti daha?
RAHMİ – Yenilen pehlivan güreşe doymaz oğlum.

Rahmi gülerken geriden gelen Kemal'i görür. Salih'e işaretle...

RAHMİ – Hem geldi seninki.

Salih arkasına döner, Kemal'i görür, ayağa kalkar. Elinde bir bavul ve bir paketle Kemal gelmektedir. Salih'le Rahmi, Kemal'e doğru yürürler. İlerde gülerek karşılarlar. Salih zorla elindeki valizi alır, hep birlikte mahalleye doğru girerler.

SAHNE 16: MAHALLE (DIŞ/GÜN)

Etrafındaki cıvıl cıvıl çocukların arasında Bekir, elinde uçurtma onlara bir şeyler anlatırken, Kemal, Salih ve Rahmi geriden yaklaşmaktadırlar.

ÇOCUKLAR – Dön baba dönelim, hacılara gidelim.
BEKİR – Yasak dedik size, kendi başınıza uçurtma yok bu mahallede. Takarsanız tellere kömür olursunuz vallaha.

B. OĞLU – Peki baba, Pazara büyük uçurtma, söz mü?
BEKİR – Söz dedik ya.
ÇOCUKLAR – Yaşşa... Aslan Bekir Amca...

Çocuklar sevinçle bağrışırlarken, Bekir yaklaşanları görür. Dostça Kemal'i selamlar...

SALİH – İşte bizim mahalle, Sabire Nine'nin evi, şu bizimki de arkasında.
BEKİR – Hoş geldin Kemal Efendi.
KEMAL – Eyvallah.
BEKİR – Sabire Nine de sizi bekliyordu. Buyur.
RAHMİ – Bizim fakirhane de şurası.

Bekir'le birlikte Sabire Nine'nin evine giderlerken Bekir'in çocukları ilerde oynayan Sabire'nin torunlarına seslenirler...

B. OĞLU – Geldi sizin kiracı, Erol.

Oyunlarını bırakan Erol'la Birol evlerine doğru koşarlar.

SAHNE 17: SABİRE'NİN SOFASI (İÇ/GÜN)

Sabire Nine gelenleri karşılar,

SABİRE – Buyurun efendim. Buyurun evladım.
GELENLER – Merhaba... Merhaba nine.
SALİH – İşte Sabire Nine, sana bir oğul.
SABİRE – El öpenlerin çok olsun yavrum, hoş geldin, buyrun...
KEMAL – Hoş bulduk nine.
SABİRE – Eşyaların?...
KEMAL – Arabada nineceğim, neredeyse gelir.

Sofaya açılan bir kapıdan önde Sabire, arkada ötekiler Kemal'in odasına girerler.

SAHNE 18: KEMAL'İN ODASI (İÇ/GÜN)

Sabire kapıdan girer, durur. Kemal'e yol verir. Kemal çevresine bakınarak, odanın ortasına yürürken...

SABİRE – Ben sana bu odayı bir güzel düzeltirim evladım.

KEMAL – Sağ ol nine.

Salih, Bekir, Rahmi de odaya girmişler, çevreye bakınmaktadırlar. Erol'la Birol da ürkek içeri girerlerken, bağrışma ve uğultu...

SABİRE – Dolmayın çocuklar, yeni temizlendi.

Çocuklar birden durup, dikkatle Kemal'e bakarlar. Kemal gülerek onlara yaklaşır. Küçük Birol'un saçlarını karıştırır. Birol gözlerini dikmiş Kemal'e bakar,

BİROL – Sen uçurtma biliyor musun?

Herkes güler, Kemal de gülümser, sonra yalandan bir ciddiyetle elini sallayarak...

KEMAL – Püüühhh... Bu boy yaparım.
ÇOCUKLAR – Aslan abi, yaşa abi.

Kemal elini öyle yükseltmiştir ki, çocukların gözleri şaşkınlıkla açılır. Sonra sevinçle parlar. Bu sırada dışardan gelen bağrışmalara kulak kabartırlar.

HACER (Ses) – Şırfıntı! Seni parça parça ederim alimallah.
SALİH – Hay Allah... Gene bizim kaynana. Salih telaşla fırlar.

Ötekiler gülüşerek izlerler...

SAHNE 19: MAHALLE (DIŞ/AKŞAMÜSTÜ)

Hacer ile mahallenin oynak karısı Karanfil, saç saça birbirlerine girmişlerdir. Çevreden ayırmaya çalışırlar.

BEKİR – Bırak Karanfil, Hacer Hanım ayıptır yahu.
HACER – Seni şıllık seni, fingir fingir de mahallede.
KARANFİL – Kokmuuuş. Balık kurusu karı, yüzüne bakmıyorlar diye geberiyorsun.
HACER – Hıhh... Mart kedisi...

Karanfil nispet vermek için yumruklarını birbirine vurarak...

KARANFİL – Çatla da patla... Ooohh canıma değsin.
SALİH – Yahu ayıptır valide, bırak şunun yakasını...

Salih'in çekiştirmesine birden parlayan Hacer, kolunu öfkeyle kurtarıp Salih'e bir yumruk atar...

HACER – Defol sen de soysuz herif, zaten senin de onda...

Salih şakağını ovuşturur,

SALİH – Tövbe... Tövbe...

HACER – Erkek değil misiniz zaten?...

Karanfil'i uzaklaştırmışlardır. Hacer de öfkeyle evine doğru giderken, çevreden gülüşürler; Bekir Salih'e takılır,

BEKİR – Sana dedik oğlum, kaynanana bir koca bulmalısın.

RAHMİ – Üste para ver de alalım diyoruz sana.

Gülüşmeler arasında Salih başını sallayarak doğru eve yürür...

RAHMİ – Hadi eyvallah, bizimkilere uğrayayım, Tayfun'u çoktandır görmedim.

BEKİR – Kavgaya imrendin galiba. Mahmut Bey'e gidiyorsun.

RAHMİ – Ne yapalım, herkesin bir belası var.

B. OĞLU – Eşyaların geldi abi. Alt yolda.

BEKİR – Hadi bir el atalım bakalım.

Kamyon gelir...

Karyola, yatak, kitap, eşya paketleri vs.
Taşımaya yardım eden çocuklar.

KEMAL – Çok aradın mı dayı?...

ARABACI – Yok beyim, çabuk bulduk.

ÇOCUKLAR – Ben taşıyacağım... Amca bana ver, o düşürür. Çekil be... Baksana şuna Kemal Ağabey..

KEMAL – Durun devireceksiniz.

İki çocuk içi kitap dolu sandığı kaldırırken devirirler. Kitaplar yere dökülür... En üsttekini yakından görürüz. Sait Faik'in *Alemdağ'da Var Bir Yılan* kitabıdır. Bir an sonra Kemal'in eli kadraja girer, kitapları toplayıp kadrajdan çıkarken, çocukların bağrışmaları duyulur.

SAHNE 20: KÖŞK-SALON (İÇ/GECE)

Sahne yakından, bir kayık tabak içindeki hindi dolmasının kadraja girmesiyle açılır. Hizmetçi elindeki tabağı yemek masasına götürür, servise başlar. Uzun yemek masasının bir ucunda Mahmut Bey, bir yanında halalar, diğer yanında Tayfun ve Nevin yemek yemektedirler.

Radyodan duyulan müzik kesilir.

SPİKER – Dikkat, dikkat! Haseki Hastanesi'nde ameliyat olacak bir hasta için çok acele AB-Rh Negatif kana ihtiyaç vardır, kan vermek isteyenlerin Haseki Hastanesi'ne başvurmaları rica olunur.

Radyo duyurusu yinelenirken, Tayfun elindeki çatalı tabağa bırakıp fırlar,

TAYFUN – Benim kan grubum, atlayayım arabaya.

Tayfun sözünü bitirmeden Muhmut Bey çocuğu tersler,

MAHMUT – Otur yerine, sana mı kaldı? İşin gücün serserilik, maceracılık...

Tayfun fena halde bozulmuştur. Nevin yavaşça eteğinden çeker, çocuk yutkunarak yerine otururken, dik dik babasına bakmaktadır...

MAHMUT – Önüne baksana.

Tayfun oturur, gözlerini indirir. Fakat yemeği bırakmıştır.

Bu sırada Nevin'in gözü, kapıda durmuş kendilerine bakan dayıya ilişir...

NEVİN – Buyur dayı...

Hepsi kapıya döner... Rahmi tanık olduğu olayın üzüntüsüyle onları süzmektedir. Baba ve küçük hala Kâmuran soğuk ve tepeden bakan bir anlatımla, büyük hala Perihan düzmece bir incelikle...

PERİHAN – Buyurun efendim.

KÂMURAN – Bonsuvar.

MAHMUT – Gel bakalım.

Rahmi Usta da soğuk yaklaşır...

RAHMİ – Bereketli olsun.

Tayfun'un yanına gelirken,

RAHMİ – Muhtaç bir insana kan vermek, serserilik değildir Tayfuncuğum.

Odada gergin bir an yaşanır. Nevin üzgündür. Baba öfkeli...

MAHMUT – Fikirlerini kendine sakla Rahmi.

Rahmi aldırmadan Tayfun'a,

RAHMİ – Başkalarını düşündüğümüz için insanızdır oğlum.

Mahmut öfkeyle çatalı bırakır...

MAHMUT – Yahu ne münasebetsiz adamsın sen.

Rahmi alayla Mahmut'a döner,

RAHMİ – Bu laflar niye rahatsız ediyor seni enişte bey? Sen de vatandaşları düşünüyorsun, ev yaptırıyorsun onlara...

MAHMUT – Sen de biraz kendini düşün de, şu hırpanilikten kurtul. Akşam akşam ağzımızın tadını bozma.

RAHMİ – Doğru, senin ağzının tadından daha önemli ne var ki bu dünyada? Sizi görmeye gelmiştim çocuklar, hoşça kalın.

Nevin şaşkın, ikisinin arasında kalmıştır.

Mahmut'la Rahmi, hiç konuşmadan birbirlerine bakarlar. Sonunda Rahmi alaylı bir bakışla kapıya doğru yürür. Nevin arkasından kalkarken üzgün...

TAYFUN – Güle güle.

NEVİN – Dayı...

Rahmi döner, gülerek bakar,

RAHMİ – Sabaha görüşürüz Nevinciğim.

NEVİN – Güle güle dayı.

Dayı çıkarken ötekiler hiçbir şey söylemezler.
Nevin üzgün, yerine oturur.

MAHMUT – Gene otobüsle mi gidiyorsun sabahları?

Nevin sakin görünmeye çalışarak,

NEVİN – Evet.

MAHMUT – Ben sana demedim mi?

Nevin sertçe keser...

NEVİN – Ben de size dedim. Üniversiteye arabayla gidip, kendimi gülünç edemem.

Küçük hala Kâmuran düzmece bir kahkaha atar.
Nevin kötü kötü bakarken...

MAHMUT – Âlem arabası olsun diye can atar, bizimkiler değerini bilmezler.

Nevin'e döner, alaylıca.

MAHMUT – Bunları da mı dayınız öğretiyor?

Nevin sinirli...

NEVİN – Evet.

Kâmuran alayla...

KÂMURAN – Dayı bey öğretmen olmalıymış.

NEVİN – İyi ki olmamış halacığım.

Gözünün içine bakarak...

NEVİN – Öyle yeteneksiz öğrenciler var ki.

Bu sefer Kâmuran bozulur. Durum Tayfun'un hoşuna gitmiştir. Kık diye gülerek...

TAYFUN –Hala kaç dersten çakardınız siz?

Deminden beri söze karışmayan büyük hala Tayfun'a çıkışır,

PERİHAN – Tayfun...

Bu sırada gelen hizmetçi Mahmut Bey'e eğilir.

HİZMETÇİ – Halim geldi efendim.

MAHMUT – Peki.

Mahmut masadan kalkar. Kütüphane kapısına doğru yürür.

SAHNE 21: KÖŞKÜN KİTAPLIĞI (İÇ/GECE)

Mahmut içeri girince, Halim oturduğu koltuktan kalkar. Mahmut gülerek yaklaşır, elini sıkarken,

MAHMUT – Hoş geldin ağa...

HALİM – Hoş bulduk Mahmut Bey.

Mahmut yazı masasına geçerken, Halim'i hafife aldığı, ona biraz yukardan baktığı bellidir,

MAHMUT – Ne o telaşlı görünüyorsun?

HALİM – Selim çıktı.

MAHMUT – Eee...

HALİM – İbrahim Bey'le konuştu bugün. Bir şey çıkarsa İbrahim Bey'den.

Mahmut alaya vurur...

MAHMUT – Sen bonoları iyi sakla.

HALİM – Sakladım; ama oğlan gelir, gırtlağıma çökerse...

MAHMUT – Ne yapalım? Zaten yarısı onun hakkı, bölüşürsünüz.

Halim şaşırır, bozulur...

MAHMUT – Kardeşine arsaları 200 bine sattık de, el altından bir milyona sat. Paraların da üstüne yat.

Mahmut Bey yalancıktan ciddileşir,

MAHMUT – Karar verdik, açıklayacağız.

Halim'in gözleri hile ile parlar. Birden çıkış yapar,

HALİM – Pekâlâ, ödeyin siz de arsaların yüz binlerce vergisini.

Mahmut bir kahkaha atar...

MAHMUT – Ha şöyle be... Senin kara gözün için yapmadık biz bu işi. İbrahim kaçırır mı ağzından?

Halim önce kuşkuyla bakar. Güvence gelince pis pis gülmeye başlar. Mahmut başını sallayarak...

MAHMUT – Çek bakalım. Ne Halim Ağa'sın sen...

HALİM – Taş hesabından biraz versen.

Mahmut gözden çektiği yazılı bir kâğıdı imzalayıp Halim'e verir,

MAHMUT – Bonoları iyi sakla.

Halim, imzalı kâğıdı alıp kalkarken, içeri İbrahim'in girdiği görülür.

MAHMUT – Yazıhaneden alırsın.

HALİM – Eyvallah.

MAHMUT – Güle güle...

İbrahim gülerek Halim'e yaklaşır,

İBRAHİM – Hadi gene kafeslemişsin Selim'i.

Halim Ağa başını sallar. Bir şey söylemeden çıkar.

MAHMUT – Ne haber İbrahim?

İBRAHİM – Sahir Bey laf anlamıyor beyefendi. O kafa ile bu şirket batar.

MAHMUT – Bu şirketi o kafa idare etmiyor.

İbrahim kırdığı potu anlayıp toparlanırken, kapı açılır. Sahir ve öteki iki ortak da içeri girerler.

MAHMUT – Buyurunuz Sahir Beyefendi.

Mahmut önce Sahir'in elini sıkar. Sahir sinirlidir. Mahmut öteki ortakların elini sıkarken,

MAHMUT – Hoş geldiniz.

ORTAKLAR – Hoş bulduk... Hoş bulduk, efendim.

Sahir yanından geçerken, İbrahim'in yüzüne dik dik bakar. İbrahim gözlerini kaçırır. Hep birlikte ortadaki toplantı masasına otururlarken, Sahir çabucak söze başlar.

SAHİR – Bu iş böyle yürümez Mahmut Bey. Günahından ayıbından geçtik, öyle bir belaya gireriz ki, hiç kimse kurtaramaz bizi.

Bu ani atak karşısında hepsi şaşırmıştır. Yalnız Mahmut dikkatle durumu izler.

SAHİR – Anlaşmanın bir maddesine olsun uyalım yahu. Örneğin bugün...

Kurnaz bir suskunluk içindeki Mahmut, birden sigara kutusunu Sahir'e uzatır...

MAHMUT – Sigara.

Bu hareket Sahir'in heyecanını kesmiştir. Elinde olmayarak sigarayı alır. Söze başlayacağı sırada Mahmut çakmağı yakar. Sahir biraz şaşkın sigarasını yakıp, tekrar söze başlayacağı sırada, Mahmut gülerek,

MAHMUT – Canınız çok sıkkın galiba. Biraz sakin olun canım.

Mahmut'un bu babacan konuşması, Sahir'i biraz daha kesmiştir. Eskisinden daha az heyecanlı ve alçak tonda devam eder...

SAHİR – Fabrika tuğlası dedik, yanık harman tuğlası konuyor. Sekizlik demir demişiz, altılık kullanılıyor...

Konuşurken sesinin tonu da yükselmeye başlar.

Yeniden havaya girmektedir,

SAHİR – Bir metreküp betonda, üç torba çimento çalınır mı yahu? Bu binalar nasıl ayakta duruyor bilmem.

Eli tespihli, hacıağa kılıklı ortaklardan birisi sinsi bir gülüşle sırıtarak...

ORTAK – Dua kuvvetiyle.

Bu espriye gülüşürler; Sahir Bey önce kendini tutar, sonra da güler.

MAHMUT – Çok yoruldunuz Sahir Bey, Abant'a kadar uzanıp biraz dinlenseniz.

SAHİR – Alay mı ediyorsunuz?

MAHMUT – Gayet samimiyim. İş konusundaki kaygılarınızı anlıyorum. Yalnız inanınız ki kimse bizim başımızı belaya sokamaz.

Bu son sözleri gayet kesin, üzerine basarak söylemiştir,

MAHMUT – Anlaşmaya gelince... E biraz insaf, bu anlaşma yapıldığı zaman bir Reşat altını...

Sokaktan gelen keskin bir klakson sesi duyulur. Mahmut bir an durur. Sonra sürdürür.

MAHMUT – Bir Reşat altını 104 liraydı. Bugün 156 lira, her şey ona göre; malzeme de fırladı.

Gene iki klakson sesi duyulur.

SAHNE 22: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GECE)

Klakson sesi buradan da duyulur. Halalar pencereye koşuşup el ederek...

HALALAR – Geliyoruz... Hu... Hu... Geliyoruz.

İkisi de çabucak pencereden dönüp salondan çıkarlarken...

PERİHAN – Kâmuran, Rasim Bey'i de getirmişler.

KÂMURAN – Nazan duymasın, çatlar.

Gülüşerek salondan çıkarlarken, Nevin'le Tayfun masa başında konuşmaktadırlar...

TAYFUN – Yani bağrılır mıydı o söze abla?

NEVİN – Babam çok yorgun Tayfuncuğum, biliyorsun; sabahtan akşama kadar seksen kişiye laf anlatmak kolay mı? Kusuruna bakmamak lazım. Bilirsin aslında ne iyi insandır.

Tayfun omuz silkerek kalkarken...

TAYFUN – Biz de kötü demedik.

NEVİN – Hayır...

Nevin sürdürürken Tayfun kayıtsızca keser,

TAYFUN – Ben Namıklara gidiyorum.

Tayfun uzaklaşırken, Nevin de kalkar, ardından seslenir.

NEVİN – Çok geç kalma.

Tayfun giderken olur gibisine başını sallayarak çıkar. Nevin yalnız kalmıştır. Yatak odasına doğru giderlerken, kütüphane kapısının önünden geçer.

İçeriden konuşmalar, gülüşmeler duyulmaktadır.

Nevin ilgilenmez, yürür. Yatak odasına girer, kapıyı kapatır.

SAHNE 23: MAHALLE (DIŞ/GÜN)

Mahalledeki çocuklar iki ekip durumunda toplanmışlardır. Birinin başında Kemal, ötekinde Bekir, ellerindeki kocaman uçurtmaları hazırlamaktadırlar. Mahalleli kadınlar ve erkekler, küme küme çevrede onları izlemekte, konuşmaktadırlar. Çocuklar heyecan içinde bağrışıp çağrışırlar. Bekir'in çevresindeki çocuklar,

ÇOCUKLAR – Kuyruğa bak be, sülün gibi. İp olsa aya gider bu di mi? Çek elini be... Şuna baksana Bekir Amca...

BEKİR – Durun bakalım, şamata etmeyin.

Birden çocuklardan birinin uçurtmanın kuyruğuna jilet bağladığını görür.

BEKİR – Ne yapıyorsun Toraman?

Çocuk parmağını dudağına götürür.

TORAMAN – Sus Bekir Amca. Yağmalarız.

Çocuk işini sürdürürken Bekir başını sallayarak güler. Kümedeki çocuklardan biri usulca Kemallerin kümesine kayar; haberi heyecanla yetiştirir.

ÇOCUK – Kemal Ağabey jilet taktılar kuyruğa... Yağmalayacaklarmış.

Bunu duyan çocuklar heyecanlanır, bozulurlar.

Kemal güler, inandırıcı...

KEMAL – Satır bağlasalar boş. Şimdi görürler.

ÇOCUKLAR – Yaşşa Kemal Ağabey... Aslan Kemal Ağabey.

Onları izleyen bir kadın kümesinin arasından Hacer dudak bükerek,

HACER – Hıhhh... Utanmıyorlar da ayol. Koskoca herifler çocuklarla bir olmuş uçurtma uçuruyorlar.

Gülüşmeler olur. Geriden Karanfil'in yaklaştığını görürler. Hacer laf atar...

HACER – Hah işte bir uçurtma daha.

Karanfil elini beline koyup, kırıtarak,

KARANFİL – Oohh... Canım sağ olsun.
HACER – Bak görüyor musunuz, nasıl bağırıyor karı?
KARANFİL – İpini çeken olsa sen her gün uçarsın.

Hacer yerinden fırlar...

HACER – Ne bana mı?

Çevresindekiler engellemeye çalışırlar.

MUHİTTİN – Bugün Pazar... Kavga yok.
KADINLAR – Yapma Hacer Hanım. Ayıptır Karanfil...
MUHİTTİN – Hadi kızım sen uyma.

Birkaç kadın Karanfil'i çekip uzaklaştırırken, o yönden Rahmi'nin öfkeyle yaklaştığı görülür.

SABİRE – Rahmi Usta'yı kızdırmışlar gene.
B. KADIN – Gitmesin o da...
MUHİTTİN – Gitmesin olur mu? Nevin var, Tayfun var orda.

Rahmi Usta nefes nefese gelir... Muhittin'in yanına çökerken...

RAHMİ – Bir daha da o eve gidersem...
SABİRE – Hep böyle söylersin...
RAHMİ – Ne diyor biliyor musunuz o Mahmut olacak?

Nevin koşarak gelir, sözünü keser,

NEVİN – Dayıcığım... Üzülmeyin Allah aşkına. Biliyorsunuz babam...
RAHMİ – Söz etme babandan bana.

Rahmi sinirli, sigarasını çıkarır. Nevin hemen elinden alır...

NEVİN – Sigara yok dayı.

Rahmi bir hareket yapar; fakat tıkanıklık duyar gibi olur. Zorla kalkarken.

NEVİN – Dayı...
RAHMİ – Biraz uzanayım ben...

Nevin koluna girer. Sabire'nin de yardımıyla Rahmi'yi evine götürürler. Çocukların sevinç çığlıkları duyulmaktadır. Karanfil, Kemal'e sokulur. Uçurtmanın ipini işaretle,

KARANFİL – Ben de uçurayım mı?

Kemal gülümseyerek, elindeki ipi Birol'un beline dolarken.

KEMAL – Uçurtma Birol'un ben karışmam.

Birol sevinç içindedir. Çevresindeki çocuklar da...

ÇOCUKLAR – Kemal Ağabey uçurur vallaha Birol'u. Sıkı dur... Allaaah... Şimdi Birol havalanır.

Yanlarından ayrılan Karanfil, Bekirlerin ekibine giderken dayısının kapısından çıkan Nevin, Sabire'yle konuşarak yaklaşır.

SABİRE – Uzansın iyidir... Uyursa açılır...
NEVİN – Gene uğrarım ben.
SABİRE – Peki.

Nevin ayrılıp giderken, çocukların arasındaki Kemal'i görür. Kemal de onu görmüştür. Gülerek yaklaşırlar.

NEVİN – Merhaba...
KEMAL – Merhaba... Çocukluğumuz geldi aklımıza.
NEVİN – Ben de bayılırım uçurtmaya.
KEMAL – Çocukları da sever misiniz?...

Konuşarak ağır ağır uzaklaşırlarken,

NEVİN – Bilmem. Küçükken Tayfun'u çok severdim. Kardeşim. Ama şimdi kızdırıyor beni.

Gülüşürler...

KEMAL – Dayınıza mı geldiniz di?...
NEVİN – Evet. Biraz rahatsızlandı da... Siz de yerleştiniz artık. Nasıl, hoşnut musunuz?...

Konuşarak Kemal'in odasının önüne kadar gelmişlerdir.

KEMAL – Şirin bir yer. Odamı sevdim. Bir şoföre çok bile.
NEVİN – Estağfurullah.

Gözünü Kemal'den kaçırırken istemi dışında, açık pencereden odanın içerisini görür.

SAHNE 24: KEMAL'İN ODASI (İÇ/GÜN)

Ortada masa, yerde kilim, bir köşede temiz bir divan. Duvarlarda birkaç tablo... tam karşıda Süleymaniye'nin güzel, büyük bir fotoğrafı dikkati çeker. Her yan kitap doludur.

SAHNE 25: MAHALLE (DIŞ/GÜN)

Nevin önce göz ucuyla baktığı odayı, gittikçe artan bir ilgiyle inceler...

NEVİN – Ay ne çok kitabınız var. Resme de meraklısınız galiba.

Nevin dikkatle Süleymaniye resmine bakar. Bir an düşünür. Gülerek Kemal'e döner...

NEVİN – Yoksa Süleymaniye'yi mi selamlıyorsunuz sabahları?
KEMAL – Delilik mi dersiniz buna?
NEVİN – Neden olsun?...

Geriden gelen çocukların çığlıklarına dönerler.

Birol'un uçurtması kopmuş, boşlukta süzülmektedir. İpin geri kalan kısmı beline bağlı Birol, ağlayarak Kemal'e gelir...

BİROL – Uçurtmamı kestiler Kemal Ağabey.
KEMAL – Vay canına. Aldırma, ben sana daha büyüğünü yaparım.

Çocuk gürültüleri arasında gülerek Bekir yaklaşır. Birol'un saçını okşayarak...

BEKİR – Ayıp ettin be Birol... Erkek adam ağlar mı? Gel bizimkini uçur biraz.

Birol ağlamayı bırakıp sevinçle o kümeye koşar. Bekir, Kemal'e, Nevin'e gülümseyerek ne yaparsın der gibi hafif omuz

kaldırır. Çocukların yanına gider. Nevin'le Kemal gülerek arkalarından bakarlarken, Nevin'in gözü vadiye doğru uzaklaşan kopuk uçurtmaya takılır...

NEVİN – Şu vadiyi öyle merak ederim ki... Halim Ağa'nın taş ocakları da oradaymış.

KEMAL – Niye gitmiyorsunuz?

NEVİN – Bilmem.

Konuşarak vadiye doğru inerlerken, Bekir'in uçurtmasını zevkle uçuran Birol'u görürüz. İki ekibin çocukları da çevresinde toplanmışlardır. Birbirlerine laf atmaktadırlar...

B. OĞUL – Şuna bakın...Gelin gibi, sizinki öldü ne haber?...

Çocuklar ve Bekir gülüşürler.
Nevin'le Kemal vadi yolunda kaybolmuşlardır.

SAHNE 26: VADİ (DIŞ/GÜN)

İkisi konuşarak mahalleden vadiye inip ilerlerler.

KEMAL – Şaşırıp kalmışımdır, Mimar Sinan'ı düşündükçe. Köylü çocuğu, Kayseri'nin Ağırnas köyünden çıkıp gelmiş, ulu ulu yapıtlar dikmiş yeryüzüne...

Kemal gülümseyerek Nevin'e döner...

KEMAL – ... Aklı durur insanın.

Nevin şaşkınlıkla Kemal'i dinlerken,

NEVİN – Öğreniminiz ne sizin?

KEMAL – Lise son sınıftan ayrıldım. Ailevi nedenlerden; yükseköğrenim yapmayı çok isterdim, olmadı...

Nevin gülerek...

NEVİN – Ben arkeoloji okuyorum; ama sizin kadar bilmiyorum.

KEMAL – Estağfurullah.

NEVİN – Bizim fakülteye gelsenize bir gün...

KEMAL – Tuhaf olmaz mı?

NEVİN – Neden olsun?...

Vadide uzaklaşırlar.

SAHNE 27: TAŞ OCAKLARI (DIŞ/GÜN)

Taş ocaklarında Selim, M. Ali ve avenesi bir kenarda barbut atmaktadırlar. Geriden Âşık yaklaşır... Elindeki sopaya takılı testilerden birini yanlarına bırakır.

SELİM – Ver lan suyu.

Âşık yere bıraktığı testiyi ona verir, uzaklaşır.

SELİM –Ne tip bir herif bu be?...

M. ALİ – Köyde ağaya küsmüş, kızını vermedi diye. Otuz yıldır gurbet gezer.

SELİM – Mahmut Bey'in kızı değil mi bu?

M. ALİ – Hımm... Yanındaki de yeni gelen şoför.

SELİM – Helal olsun... O da şoförlere meraklı desene.

Gülüşürler... Selim birden anımsar...

SELİM – Yahu biz şu Karanfil'i atalım bir arabaya, ormanda bir âlem yaparız.

M. ALİ – Araba nerede?...

SELİM – Villaların önünde arabadan bol ne var? Yaptın mı düz kontak yallah... Bizimki can değil mi?

Nevin'le Kemal türkü söyleyen Âşık'ın önünden geçmektedirler. Selim deminki düşüyle. Biraz da gelenlere laf atmak için...

SELİM – Çal Âşık... Çaalll...

Hepsi birden kahkaha atarlar.

Kemal dönüp bakar. Nevin hafif telaşlanır. Kemal bir şey demez. Dönerler, Âşık'ın önünden geçerlerken, Nevin çevresine bakınır.

NEVİN – Demek otobüs yolu böyle dönüyor.

Kemal, Nevin'in eliyle çizdiği yöne bakar.

KEMAL – Evet.

SAHNE 28: ÜNİVERSİTE BAHÇESİ (DIŞ/GÜN)

Nevin arkadaşlarıyla bir küme olmuş, konuşmaktadır. İlerden Kemal gelir. Nevin'in gözleri parlar. Ona doğru yürür. Kemal tertemiz giyinmiş haliyle çevredekilerin ilgisini çeker; yaklaşır. Kümedeki kızlarda bir kaynaşma olur. Çetin'e bakarlar; bozulmuştur.

HALİM – Gerçekten ayrıcalıklı bir şoförmüş.

Nevin, Kemal'i arkadaşlarının yanına getirir.

NEVİN – Tanıştırayım. Kemal Bey. Hale. Mine. Necile'yi tanıyorsunuz, Çetin, Sedat...

KEMAL – Sevindim.

HEPSİ – Hoş geldiniz.

Kemal hepsinin elini sıkmıştır. Çetin'den gayrisi gülümser; yalnız o açıkça Kemal'i kıskanır durumdadır...

MİNE – Prehistorike girecek misin Nevin?

NEVİN – Herhalde...

Bu sırada Veli elinde kitaplar, salkım saçak belirir...

SEDAT – Veli geliyor.

Dönerler. Veli uzaktan gördüğü Kemal'e içtenlikle atılır...

VELİ – Hoş geldin Kemal Ağabey.

Kemal yarı şaşkın elini uzatır.

KEMAL – Hoş bulduk.

VELİ – Nevin de sizden söz ediyordu demin.

Nevin, Veli'nin sözünü kesmek için hafif sert...

NEVİN – Veli...

Veli hemen gülerek, kendini tanıtır.

VELİ – Ha, ben Veli. Veli Kuloğlu.

Espriye gülerler.

VELİ – Gerçekten çok yakışıklıymış değil mi?

Kızlar kıkırdar. Nevin bozulur. Kemal de tuhaf durumdadır. Çetin kötü kötü bakarak Veli'ye,

ÇETİN – Sen de çok yakışıklısın.

Çetin dişlerinin arasından sözleri söver gibi söylemiştir...

VELİ – Gençliğimizde öyleydik.

Çetin'den başka herkes güler.

NECİLE – Amaaan bırak zevzekliği Veli.

Bu sırada zil çalar, çevredeki kümeler binaya doğru yürürler...

SEDAT – Hadin derse...

Yürürlerken Veli, Kemal'in önüne atılır,

VELİ – Aman ağabey boş ver, prehistorik, namussuzum patlarsın sıkıntıdan, ben sana vereyim notlarımı, ona bak.

Veli koltuğundan bir sürü not çıkartıp Kemal'e uzatırken, öbürleri uzaklaşmaktadır.

KEMAL – Sağ ol.

Veli, notları yeniden koltuğunun altına sokarken, bir el işaretiyle...

VELİ – Değmez. Sen de bana direksiyon öğretsene be ağabey.
KEMAL – Şoförlüğe mi hevesin var?
VELİ – Asıl pilotluğa ama... Altı boş, gözüm tutmuyor.

Ötekiler binadan içeri girmişlerdir. Yalnız Nevin, Kemal, Veli ve Çetin kalmıştır.

VELİ – Meslekleri değişelim mi abi?
NEVİN – Amacı, sınavı da üstünüze yıkmak.
VELİ – Bırak şakayı, ağabey ver adresini.
KEMAL – Gelecek misin?
VELİ – Ayıp ettin, en kısa zamanda.

Veli ivedilikle defteri ve kalemi çıkartırken, Kemal gülümseyerek...

KEMAL – Yeşiltepe, Çamaltı Sokak, Numara 27...
VELİ – Tamam ağabey.
NEVİN – Fakülteyi gezelim mi?...

Kemal başıyla onaylar. Yürürler.

KEMAL – Hoşça kal...
VELİ – Güle, güle.

Veli arkalarından bakar, sonra öfkeyle bakan Çetin'e döner,

VELİ – Filinta gibi çocuk be... Üstelik de şoför.

Çetin kötü kötü bakarken, Veli sırıtarak uzaklaşır.

VELİ – Talihine küs oğlum, n'apalım?...

SAHNE 29: ÜNİVERSİTE AMFİSİ (İÇ/GÜN)

Kemal'le Nevin konuşarak amfiye gelirler.

NEVİN – Yükseköğrenim yapmamı dayım çok istedi.
KEMAL – Ya babanız?

Kemal sessiz bakarken.

NEVİN – O, işin pek ayrımında değil. O kadar çok işi var ki...

Nevin sürdürür,

NEVİN – Sizin kimseniz yok mu?
KEMAL – Annem iki yıl önce öldü, ben askerden dönünce. Babam, lisedeyken ölmüştü...

Nevin'in daha çok şey öğrenmek ister gibi baktığını gören Kemal sürdürür,

KEMAL – Amcamla ortak ticaret yaparlardı, sonra elimizde ne var ne yok amcam aldı. Hepsi bu kadar.
NEVİN – Kendi kendinize okudunuz.
KEMAL – Evet. Sıkıldıkça okudum. Okudukça da sıkıntılarım arttı.

Nevin anlamadan güler. Kemal de üzgün güler.

KEMAL – Dayınızı çok sevdim.

NEVİN – Çok tonton adamdır, dayıma çok şey borçluyum, bir de babamla geçinebilseler...

KEMAL – Babanız da çok iyi adam tabii.

NEVİN – Tabii. Nerden anladınız?

KEMAL – Bütün genç kızların babaları iyi adamdır.

Nevin hafif bir kahkaha atar.

NEVİN – Yoooo... Öyle değil, gerçekten iyidir.

Kemal hiç yanıt vermeden bakar.

NEVİN – Niçin bir özel arabada çalışmıyorsunuz? Daha kârlı değil mi?

KEMAL – Hiçbir şeye değişmem İstanbul'da otobüs şoförlüğünü; Veli'nin beni anlayacağını sanıyorum. Duraklarda dolu bekleyen insanlara yaklaşmak, telaşla kaynaşan insanları evlerine, işlerine yetiştirmek. Bulvarlarda sürüp gitmek. Her sabah Haliç'i geçmek. Karda, güneşte Süleymaniye'yi selamlamak.

Kemal havaya girmiş konuşurken, birden Nevin'i anımsar, döner...

KEMAL – Sözlerimi gülünç buluyorsunuz değil mi?

NEVİN – Sizi öyle hazla dinliyorum ki, devam etsenize...

KEMAL – Şiir yazmaya özenirdim lisedeyken.

SAHNE 30: BİR OTOBÜS İÇİ (İÇ/GÜN)

Gider durumdaki bir otobüsün penceresinden dışarısını görürüz. Bir süre Kemal'in sesi duyulur. Sonra planda, Nevin'le yan yana koltukta oturan Kemal'i görürüz. Konuşmayı sürdürmektedir.

Nevin hayran hayran onu dinlerken.

KEMAL – Bütün kötülüklere, çirkinliklere direnen, dayatan insanların gücü gibi bir şey, bir duvar, hiç ummadığınız bir sokak arasından karşınıza çıkan bir deniz parçası, bulutlu, martılı bir gökyüzü. Marmara, Kız Kulesi, Boğaz...

SAHNE 31: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Nevin salona girdiği zaman soğuk bir hava esmektedir. Kâmuran bir koltuğa oturmuş sinsi sinsi gülmekte, Tayfun dik dik ablasına bakmaktadır. Perihan ikircikli, durumu kollarken, Nevin hırsla Tayfun'a:

NEVİN – Utanmadın değil mi sokak ortasında?

TAYFUN – Sen utan asıl. İtlerin diline düşürdün beni.

NEVİN – Defol burdan, terbiyesiz.

Tayfun, Nevin'e dikilecek gibi olur.

TAYFUN – Şuna bak be...

Perihan Tayfun'un sözünü keserek...

PERİHAN – Rica ederim Tayfun, kes bakayım, hadi işine.

Tayfun çaresiz döner, uzaklaşırken Nevin hâlâ arkasından dik dik bakmaktadır. Perihan hafifçe boğazını temizler gibi öksürür. Çekinerek Nevin'e:

PERİHAN – Şoför bir şey mi sormuştu sana?

Nevin, halasının bu sinsi sorusuna kızmıştır.

Üzerine basarak.

NEVİN – Hayır efendim. Fakülteye çağırmıştım bugün, birlikte döndük.

Halalar şaşkınlık içindedir. Nevin bir an soluk aldıktan sonra...

NEVİN – Dün de taş ocaklarında yürümüştük.

PERİHAN – Aaaa... Rezalet vallahi...

Küçük hala birden yerinden fırlar...

KÂMURAN – Skandal... Ağabeyim duymasın.

Nevin sertçe Kâmuran'a döner alaylı...

NEVİN – Ağabeyinizin skandal duyacak durumu olsa en çok siz zararlı çıkardınız.

Kapı açılır, Mahmut Bey salona girer. Konuşmayı keser, dönerler...

PERİHAN – Buyrun ağabey.
MAHMUT – Birinci blok inşaatı açılış töreni var yarın. Siz de Suadiye'ye gidin.
NEVİN – Benim derslerim var baba, gidemeyeceğim.

Mahmut anlayışla bakar...

MAHMUT – Dayı Bey hasta, elbet onu bırakamazsın.

Gülerek Nevin'in yanağını okşar. Nevin bağlılıkla babasının parmağına bir öpücük kondurur.

SAHNE 32: KEMAL'İN ODASI (İÇ/GÜN)

Kemal kapıyı açıp odaya girer. Birden şaşırır. Veli oturduğu yerden kalkarak, Kemal'e yaklaşırken,

VELİ – Selam ağabey, hoş geldin. Amma beklettin yahu...
KEMAL – Merhaba, sen de hoş geldin.

Kemal gülerken Veli sürdürür.

VELİ – Ne tatlı odan var be ağabey. Nevin anlatınca şişiriyor dedim. Az bile söylemiş, kitap kitap... resim, dergi, bereket şu köşe boş.

Kemal anlamadan bakarken...

VELİ – Bir karyola... Allaaahhh..
KEMAL – Eee...
VELİ – Sana hiç zararım dokunmaz ağabeyciğim. Şuracıkta tamam. Direksiyon, motor öğretirsen bana. Bende sanat tarihi notları var. Püühh... Na bu boy. Ben okumuyorum, bari sen oku. Tamam mı?

Kemal şaşırmış bakar.

KEMAL – Şaşkına çeviriyorsun adamı. Olur mu diyeyim?...
Veli üzülmüş gibi arkasını Kemal'e döner. Yan gözle de Kemal'i kollayarak, acındırır gibi,
VELİ – Olmaz diyeceksin tabii. Madam evden atar, babamla aram bozuk. Sen de olmaz de, ne yapalım?...

Kemal gülerek geriden yaklaşır. Veli yan gözle onu kollamaktadır...

KEMAL – Peki. Getir yataklarını yarın.

Veli yıldırım gibi döner. Dışarıyı işaretle:

VELİ – Yataklarım burada ağabey, getirdim.

KEMAL – Oğlum, horlarsın filan...

VELİ – Kiimm, ben mi?... Aman ağabey ölü gibi...

Veli hemen atlar, boş yere uzanırken sözünü tamamlar...

VELİ – Na böylece yatarım vallahi...

GEÇME

SAHNE 33: KEMAL'İN ODASI (İÇ/GECE)

Veli'yi, boşluğa koyduğu açılır kapanır karyolasında uyurken görürüz. Korkunç horlamaktadır. Kemal kendi yatağında horultudan uyuyamaz durumda, sigara içmektedir. Yastığını Veli'ye fırlatır.

Kafasına gelen yastıkla usulca kımıldayan Veli döner, eskisinden daha korkunç horultuyla uyumayı sürdürür.

SAHNE 34: TÖREN YERİ (DIŞ/GÜN)

Alanın ortasına konmuş kürsünün çevresi, defne dalları ve renkli kâğıtlarla süslenmiştir. Kürsüyü çevrelemiş kalabalık, yaratılmaya çalışılan bayram havası içindedir.

Cazla bando arası bir çalgı takımı durmadan çalmaktadır. Mahalleden tanıdığımız tipler, küme küme kalabalığın arasına dağılmıştır. Kürsünün gerisinde bitmiş boş yapılar, sahiplerine verilmeye hazır, olabildiğince süslenmiş ilgiyi çekmektedir. Bu ara özel arabalarla birçok kimsenin geldiği, Mahmut Bey ve ortaklarının indikleri arabadan kalabalığa yaklaştığı görülür. Kalabalık gelenleri alkışlar. Mahmut Bey gayet neşeli bir yüzle çevredekileri selamlamaktadır. Kalabalığın arasındaki Kemal, yanındaki Sabire'ye sorar...

KEMAL – Mahmut Bey hangisi?...

SABİRE – Şu ortadaki.

Alanın kenarındaki yerlerini almış olan kişilerin arasında İbrahim, Mahmut'a eğilir...

İBRAHİM – Başlayalım mı? Beyefendi gelmeyecekmiş.

MAHMUT – Neden?

İBRAHİM – Kerim Bey fit koymuş.

Mahmut bozulur. Fakat belli etmez. Çevreye neşeli görünmeye çalışır. Mithat Bey, alkışlar arasında kürsüye çıkar. Büyük el hareketleri ve sözcükleri uzatarak yırtınırcasına söyleve başlar...

MİTHAT – Sayın vatandaşlarım ve pek muhterem kardaşlarııım.. Bugüüün, görülmemiş bir kalkınma içindeki memleketimizdeeee... bu imar hamlesinin gözlerimizi kamaştıraaaan, gönüllerimizde ferahlık uyandıraaaan, yeni bir şaheseriyle karşılaşmış bulunuyoruuuuuz...

İbrahim'in hafif işaretiyle, özellikle ön sıralardaki bazı tiplerin kışkırtmasıyla bir alkış ve gürültü fırtınası patlar...

SESLER – Bravoooo... Yaşşaaaa... Var ooool...

Genel bir heyecan vardır. Sabire Nine gülümseyerek bakar. Gözleri yaşarır. Veli de heyecanlıdır. Yalnız Kemal durgun seyretmektedir. Salih'in yanındaki Hacer çok heyecanlanmış, başını iki yana sallayarak, yaşaran gözlerini başörtüsüyle silmektedir. Bir ara hafifçe burnunu da siler, kürsüdeki sürdürmektedir.

MİTHAT – Başta pek muhterem büyüklerimiz olmak üzereee... bize bu mutlu günü hazırlayan Mahmut Feslioğlu ve ortakları, Yeşiltepe İnşaat Şirketi'ne binlerce teşekkür borçluuuuyuuuz... Sağ olsunlaaaar. Var olsunlaaaar...

Tekrar alkış uğultuları yükselir...

SESLER – Sağ olsunlar... Var olsunlar...

Seslerin durulduğu bir anda, İbrahim haykırır.

İBRAHİM – Siz de sağ olun.

Kalabalık o yöne döner. Onu da alkışlarlar ve bravolarla karşılarlar...

MİTHAT – Bu mutlu günde kavuştuğumuz yuvalarınız, hepinizeee, çoluk çocuğunuzaaaa, anne ve babalarınıza hayırlı ve uğurlu olsuuun.

Alkış fırtınası, bravo sesleri...

MİTHAT – Yuvalarınız bitmeyen saadetlerle dolsun.

Bir alkış fırtınası daha kopar...

SESLER – Bravooo... Yaşaaaa...

MİTHAT – Yaşasın memleketin...

Alkışlar Mithat'ın sesini kapatır; uğultular arasında Mithat'ın sesi gene duyulur.

MİTHAT – Yaşasıın...

Alkışların arasında sözün gerisi duyulmaz. Mithat bozuntuya vermemeye çalışarak çevreyi selamlar. Alkışlar arasında kürsüden iner. İbrahim ve Mahmut Bey bir şeyler konuşmakta...

İBRAHİM – Tapuları dağıtalım mı?

MAHMUT – Dağıtın.

Mithat'a döner.

MAHMUT – Tebrik ederim, çok iyi konuştunuz.

İbrahim kürsüye çıkar.

İBRAHİM – Efendim şimdi tapular dağıtılacak, fakat bazı formaliteler tamamlanmadığı için, bugün ancak yirmi beş dairenin tapusu verilebilecek, özür dileriz. Diğer vatandaşlarınki de hafta içinde verilecektir.

ZİYA – Törenin bittiğini bildireyim mi?

İBRAHİM – Peki...

ZİYA – Tören bitti arkadaşlar, hepinize teşekkür ederiz.

İbrahim kürsüden inerken birkaç kişi şaşkınlık içinde alkışlar; ancak genel bir sessizlik vardır. Küme küme fısıldaşma

ve mırıltılar arasında kalabalık yavaş yavaş dağılır. Geride İbrahim'in getirdiği bellibaşlı kişilere, Mithat Bey tarafından elleri sıkılarak tapuları verilmektedir. Kemal bu durumu kuşkuyla izler.

MİTHAT – Tebrik ederim, uğurlu olsun, güle, güle oturun.

Tapuları alanlar, Mahmut Bey'in de elini sıkarak memnun ayrılmaktadır... Sabire Kemal'e dönerek,

SABİRE – Demek bizimki haftaya, olsun ne yapalım? Dairemizi görelim hadi...

Sabire torunlarının ellerinden tutarak Kemal ve Veli ile uzaklaşırken, Hacer Salih'le atışmaktadır.

HACER – Şimdi gidip yatıracağım parayı.

Hacer koynundan bir yığın para çıkarır. Salih çevresindekilere duyurmamaya çalışarak Hacer'e eğilir...

SALİH – Yahu valide... Acele etme, biraz daha bekle diyorum sana, ben bu işi...

Hacer öfkeyle Salih'e vurur.

HACER – Senin adın batsın damat gibi. Zaten senin yüzünden kalmadım mı ben? Bak millet nasıl alıyor; zamanında parayı yatıraydım, şimdi almıştım evi. Bekliyorsun ki öleyim de paraya kon.

SALİH – Yahu...

Hacer söz bile söyletmeden yürürken:

HACER – Hadi, yahular çıkarsın, kör olasıca damat.

Salih arkasından bakar, başını sallar.

SAHNE 35: BOŞ EV (İÇ/GÜN)

Bizimkiler hoşnut, çevreye bakınarak, boş daireyi gezinirler.

SABİRE – İşte burası.

Veli elektrik düğmesini çevirir, yanmaz...

VELİ – Daha gelmemiş.

Sabire bir musluğu açar.

SABİRE – Su da yok daha...

VELİ – Yeni tabii, öf be abi, manzara.

Bu sırada içeri giren başka bir ailenin gürültüsüne dönerler, gelenler bir kocakarı, oğlu ve gelinidir...

GELİN – Bu oda sizin olur anneciğim, burayı misafir odası yaparız. Osman'ın çalışma masası şöyle konur.

Sabire bakar, tatlı tatlı gülümser...

SABİRE – Bu kat bizim evladım, yanlış geldiniz herhalde...

Gelenler afallar, adam elindeki kâğıda bakar.

ADAM – Dört blok, on dört numara, bizim bu teyzeciğim.

Sabire bozulur, o da kâğıdını çıkarır.

SABİRE – On dört numara, dört blok, bizim daire bu evladım.

Aile şaşkın birbirlerine bakarlar. Sabire sürdürür.

SABİRE – Müdür Bey'in kendisinden aldım ben, İbrahim Bey'den.

EMİNE – Biz de tıkır tıkır para saydık.

Kocakarı bozulmuştur. Sabire de sertleşerek.

SABİRE – Ne yapalım saydınızsa?...

EMİNE – Aaaa, üstüme iyilik sağlık, evimizi de alacaklar elimizden.

İki kadın tartışmayı arttırır, bu sırada üzerlerine ses düşer...

FAİK (Ses) – Boşuna ne dolaşıyorsunuz yahu...

Hepsi dönerler, gelen yaşlıca babacan bir adamdır. Elindeki kâğıdı uzatarak,

FAİK – Nerden sizin oluyor bu daire? Dört blok on dört numara, daha haftası olmadı yirmi bini yatıralı.

SABİRE – Alay mı ediyorlar bunlar?

EMİNE – Aaa...

GELİN – Bana baksanıza siz...
FAİK – Nesine bakacağım, işte kâğıt.
EMİNE – Bizimki de nah...

Bu kez üç küme birbirine girişmiş olur. Veli bir şey anlamadan şaşkın bakarken, Kemal durumu kavramış, birden araya girer.

KEMAL – Bırakın tartışmayı.

Hepsi susup Kemal'e bakarlar.

KEMAL – Böyle çözümlenir mi iş? Şirkete başvurun.

Gene herkes birbiriyle konuşmaya başlar.

EMİNE – Tabii başvuracağız.
GELİN – Hadi... Görün kiminmiş.
FAİK – Görürüz bakalım.
ADAM – Hadi görelim.

Ötekiler geride tartışmayı sürdürürlerken,

SABİRE – Ben nasıl uğraşırım bu adamlarla, nasıl uğraşırım?
VELİ – Yanlışlık mı olmuş acaba?

Sabire'nin gerilmiş sinirleri birden boşanır. Ağlayarak konuşmaya başlar.

SABİRE – Şehit evladımın parasıyla yaptırdım bunu. Yetimlerimin hakkı.

Ninelerinin durumunu gören Erol'la Birol da ağlamaya başlamıştır. Durumu gören Veli'nin gözleri dolar. Dudaklarını ısırırken Kemal, Sabire'nin omuzuna dokunur.

KEMAL – Ağlama nineciğim. Biz senin oğlun değil miyiz?

Veli gülümsemeye çalışarak...

VELİ – Ayıp ettin nine.
KEMAL – Kimseye yedirmeyiz senin hakkını nineciğim, kaygılanma.

Kemal, ninenin elindeki kâğıdı alırken Veli'ye, nineyle ilgilenmesi için işaret eder.

KEMAL – Siz gidin.

Kâğıdı alan Kemal çabucak yürür, çıkar. Sabire hıçkırmakta. Geride tartışmayı sürdürmektedirler.

SAHNE 36: ŞİRKET BÜROSU (İÇ/GÜN)

Büyük inşaat bloklarını görürüz. Katlardan birinin elektriği yanar, aynı anda bir el uzanır, o katı işaret eder. Bunun bir maket olduğunu görürüz. İnşaat şirketinin bürosunda Ziya, bir aileye maket üzerinde açıklama yapmaktadır.

ZİYA – Sizin daire bu. Devlet yapamıyor vallahi bizim yaptığımızı; bizim kullandığımız malzeme bugün piyasada yok.

ADAM – Çok güzel.

ZİYA – Buyrun... Çekme Avrupa demiri, fabrika tuğlası, bütün fayanslar Avrupa...

Ziya, tezgâhtarlık yaparak, aileyi maketin yanından, yazı masasına doğru götürür. Karı koca hoşnut, birbirlerine bakarak onu izlerken, bir cami maketi başındaki İbrahim ve bir şirket memurunu, yaşlı bir kadına, yapılacak caminin yardım makbuzunu satmaya çalışırken görürüz.

İBRAHİM – Hayır sahipleri teşebbüse geçti. Arzu ederseniz, Cami Yaptırma Kurumuna bir yardımınız olur.

İbrahim, yanındaki memurun elindeki makbuzu gösterir. Kadın kararsızdır. Memur hemen karışır.

MEMUR – Ne verirseniz.

Y. KADIN – Eh elli lira yazın...

Pencerenin gerisinden yaklaştığını gördüğümüz Kemal içeri girer, makbuzu yazmakta olan İbrahimlerin yanından geçerek, Ziya'ya yaklaşır. Ziya, aileden aldığı parayı çekmeceye koyarken...

ZİYA – Hayırlı uğurlu olsun.

Adam Ziya'nın verdiği makbuzu alırken elini sıkar.

ADAM – Sağ olun.

Karı koca memnun ayrılırken Kemal, Ziya'nın karşısına dikilir...

KEMAL – Sabire Nine'nin dairesi başkalarına da satılmış...

Diğer alıcılar bu konuşmaya ilgiyle dönerler.

İbrahim şaşırır.

ZİYA (Ses) – Hangisi?

KEMAL (Ses) – 4 blok 14 numara.

ZİYA – Neyiniz oluyor Sabire Nine?...

KEMAL – Nişanlım.

Ziya bozulacak gibi olur, İbrahim araya girer.

İBRAHİM – Verin beyefendinin numarasını, tapu dairesine teşrif edip alsınlar.

Biraz da çevresindekilere açıklar gibi:

İBRAHİM – Kusura bakmayın, insan bu, yanlışlık oluyor.

Ziya numarayı verirken, diğer alıcılar da ferahlamış çıkar...

ZİYA – Buyurun.

İBRAHİM – Tapu dairesinde adamımız sizi bekliyor.

Kemal, hiçbir şey söylemeden kâğıdı alır. Bir göz atar. Döner bürodan çıkar.

SAHNE 37: BÜRONUN ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kemal elinde içerden aldığı kâğıtla çıkarken, yanından sinirli konuşan adamlar geçmektedir.

ADAM – Bizim binanın duvarı çatlamış. Daha içine girmeden.

ADAM – Benim evi de başkasına vermişler. Gidip konuşacağım, bu ne kepazelik?...

Kemal şirketin önünden uzaklaşırken, biraz önce aynı daireye sahip olan kocakarıyla karşılaşır...

EMİNE – Tapuyu siz alıyorsunuz demek.

Kemal başını sallayıp elindeki kâğıdı gösterirken, kadın ağlamaya başlar...

EMİNE – Peki biz ne yapacağız şimdi? Gitti evimiz.

Kemal ne yapacağını şaşırır. Avutmaya çalışır.

KEMAL – Üzülme teyze siz de alırsınız tapunuzu.

Bu sırada demin konuşarak şirkete giren adamı, büyük bir gürültüyle sille tokat dışarı attıkları duyulur. Ziya sinirli bağırmaktadır.

ZİYA – Saygısız herif, yemeyeceğiz tapunu, elbet alacaksın.

Kocakarı bu hali görünce korkar, daha çok ağlamaya başlar. Çevrede biraz kalabalık toplanmıştır. Daha başka yakınanlar da vardır. Evleri için konuşarak, onlar da gelmektedir.

Bir bölümü şirketten atılanların, bir bölümü de, Kemal'le kocakarının çevresini alırlar. Kocakarı başörtüsünün ucuyla gözlerini silerken...

EMİNE – Sokaklarda kalacağız. İki yıl bekledik; evden de çıkarıyorlar.

Kadın ağlayarak konuşmasını sürdürürken Kemal, ani bir kararla geri döner. Herkesin dikkatli bakışları arasında gene inşaat şirketinin bürosuna dalar. Kalabalık, Kemal'in arkasından merakla toplanmış, içeri girince pencerelerin önüne birikmişlerdir.

SAHNE 38: ŞİRKET BÜROSU (İÇ/GÜN)

Kemal içeri girince, tekrar Ziya'nın karşısına dikilir. İbrahim o sırada yandaki odadadır.

KEMAL – Peki, aynı daireyi sattığınız öteki kadının tapusu ne olacak?

Diğer üç memur Kemal'in etrafını almaya başlarlarken, Ziya birden yerinden fırlar, küstahça kapıyı gösterir.

ZİYA – İki kocakarı ile birden nişanlanamazsın. Çek arabanı.

Birden kapışırlar, demin dışarı atılan adama yaptıkları gibi, sille tokat Kemal'i de atmak isterler. Kemal, birer ikişer yum-

rukta herifleri dağıtır. Gürültüyü duyan İbrahim içerideki odadan fırlar. Kendi adamlarına çıkışır.

İBRAHİM – Durun be. Defolun. Ötekiler yuvarlandıkları yerden toparlanırlarken İbrahim Kemal'e döner:

İBRAHİM – Özür dilerim Kemal Bey, kusura bakmayın. Rica ederim, buyrun bir kahve içelim. Konuşuruz.

Kemal, hiç oralı olmadan sert sert İbrahim'e bakar.

KEMAL – Gelirim kahvenizi içmeye.

Dönüp, dayak yiyenlerin kinli bakışları arasında dışarı çıkar. İbrahim gözü ile onu izler. Kemal dışarı çıkınca, durumu pencereden gören halk, çevresini alır...

SAHNE 39: BÜRONUN ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kemal çevresini almış olan kalabalığa:

KEMAL – Gözünüzü dört açın. Bu sadece bir yanlışlık değil; tapularınızı almaya bakın. Şirket uyutuyor sizi.

EMİNE – Haklısın.

Çevresindekilerin şaşkın, onaylar bakışları arasında yürür.

SAHNE 40: ŞİRKET BÜROSU (İÇ/GÜN)

Dışarıdaki durumu dikkatle izleyen İbrahim, Kemal'in uzaklaştığını gördükten sonra döner, Ziya'ya çıkışır.

İBRAHİM – Aptallar, herifi kahraman ettiniz başımıza.

Ziya ve üç memur başlarını önlerine eğerken, İbrahim sinirli, telefona yürür; numaraları çevirir.

SAHNE 41: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

NEVİN – Alo... Bir dakika efendim.

Telefonu açık olarak masanın üzerine bırakır. Kütüphaneye doğru yürür, kapıyı vurur, açarken...

SAHNE 42: KÖŞKÜN KİTAPLIĞI (İÇ/GÜN)

MİTHAT – Ben beyefendiye durumunuzu arz ettim.

Nevin kitaplığa girer, Mithat Bey'le konuşan babasına:

NEVİN – Affedersiniz babacığım, telefon.

Mahmut kalkıp yazıhanedeki telefona yürürken Nevin çıkar, kapıyı kapatır.

SAHNE 43: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Nevin kitaplığın kapısını kapayıp, açık bıraktığı telefona gelir; almacı kapayacağı sırada istemeden konuşmaları duyar. Bir an ilgilenir.

İBRAHİM (Ses) – Şoför Kemal'e verdik tapuyu, müşterilerin yanında olay çıkarıyordu beyefendi.

MAHMUT (Ses) – İyi etmişsiniz. Kim bu Şoför Kemal?

Nevin almacı kapar, kapıya doğru yürür. Elinde kahve tepsisiyle gelen hizmetçiye:

NEVİN – Ararlarsa dayısına gitti dersin.

HİZMETÇİ – Baş üstüne küçük hanım.

Hizmetçi kütüphaneye doğru uzaklaşırken, Nevin sokak kapısına yürür, küçük hala, jigolosuyla öpüşerek yatak odasına girer. Kapıyı kaparlar, Nevin sertçe başını çevirir.

SAHNE 44: KÖŞKÜN KİTAPLIĞI (İÇ/GÜN)

Mahmut telefonu kapayıp Mithat'ın karşısına otururken, hizmetçi kahveleri getirir...

MAHMUT – Evet...

MİTHAT – Aman olay çıkmasın kesinlikle. Sonra çok dikkat edin. Basına yansımasın bu işler.

Hizmetçi kahveleri bırakıp çıkarken Mahmut onaylar...

MİTHAT – Kerim Bey'i yatıştırmak için ilk yapacağın şu adaylık işinden vazgeçmek olmalı.

MAHMUT – Vallahi gözüm yok, arkadaşlar direttiler. Kıramadım.

Mithat, Mahmut'un gözünün içine bakarak sözcüğü bastırarak:

MİTHAT – Kırmalıydınız.

SAHNE 45: DAYININ ODASI (İÇ/GECE)

Sahne, Sabire'nin elindeki yakın tapudan açılır. Sabire sevinçten deliye dönmüş, kâğıdı alıp öper, yüzüne gözüne sürer, bir yandan da Kemal'e dua etmektedir...

SABİRE – Seni bana Allah gönderdi oğlum. Erdoğanımı aldı, seni gönderdi bana. Bu tapu varken, kimse alamaz evimizi değil mi?

KEMAL – Kimse alamaz nineciğim.

SABİRE – Sayende evladım, sayende.

Kemal acı acı gülümser...

KEMAL – Senin hakkındı bu nineciğim, ben bir şey yapmadım.

RAHMİ – Asıl bundan sonra başın dertte Sabire Hanım, eve girenler ağlıyorlar.

Sözünü bitiremez; kapıdan Nevin'in girdiği görülür. Sabire karşılar.

SABİRE – Aman Rahmi Efendi... Hoş geldin Nevinciğim.

NEVİN – Hoş bulduk efendim.

Nevin, Sabire'nin sevinçli durumunu görünce hoşnut bakar, Elindeki tapuya gözü takılır. Sabire sevinçle uzatır...

SABİRE – Tapumuz...

Nevin'in gözleri parlar... Kaçamak Kemal'e bakar, Sabire'ye...

NEVİN – Hayırlı olsun efendim.

Nevin dayısına doğru yürür, eğilir öperken,

NEVİN – Nasıl oldunuz dayıcığım?...

RAHMİ – Eh işte, ne olacak benim iyiliğimden?

Sabire, bir şeyler daha söylemek gereksinmesiyle sürdürür:

SABİRE – Nevinciğim bazen yüreğimin ateşiyle ileri geri söylendim, günahını aldım; ama Allah razı olsun Mahmut Bey'den. Bizi ev sahibi etti doğrusu.

NEVİN – Estağfurullah nineciğim.

KEMAL – O kadar insan beddua edecek ki, bu şirkete senin duanın bir etkisi olmayacak.

Kemal kapıya yürürken...

KEMAL – İyi geceler.

RAHMİ – Güle güle evladım.

Salih'le Sabire şaşkın...

SALİH – Güle güle...

Kemal odadan çıkarken, Nevin ivedilikle,

NEVİN – Şöyle bir uğradım dayıcığım. Evden bekliyorlar. Allahaısmarladık.

SAHNE 46: MAHALLE (DIŞ/GECE)

Kemal, dayının evinden çıkmış, canı sıkkın yürürken bir sigara yakar.

NEVİN – Haksızlık ettiğinizin farkında mısınız?

Kemal bir an öfkeyle bakar, sonra sakinleşir.

KEMAL – İsterseniz hiç söz etmeyelim bundan.

NEVİN – Babamdır diye söylemiyorum, iyi şeyler yapmak için didinen bir insana karşı... Bu davranışınıza isyan ediyorum. Nankörlük olmuyor mu bu?

KEMAL – Yıllarca önce amcam da bana nankör demişti; ama varımızı yoğumuzu elimizden aldı. İhtiyar anamı kahrından öldürdü. Öğrenimimi bile tamamlatmadı bana.

NEVİN – Düzenci amcanızdan değil, babamdan söz ediyorum.

KEMAL – Babanızı çok iyi tanıyor musunuz?

NEVİN – Elbette.

KEMAL – En aşağılık işler ardından koştuğunun da ayrımında mısınız?

NEVİN – Terbiyesizlik etmeyin.

KEMAL – Terbiyesizlikten daha kötüsü, gerçekleri göremeyecek kadar budala olmak.

Nevin bu ağır söz karşısında deliye döner. Sanki bir tepkiyle Kemal'e bir tokat atar. Vurur vurmaz da şaşırır. Elini ağzına götürür, Kemal'e bakar. Kemal dimdik bakar. Nevin kendisini tutamaz, hıçkırarak ellerini yüzüne kapatır. Döner, koşarak karanlık sokakta kaybolur. Kemal bir an arkasından bakar, birkaç adım atar. Tam karanlık bir sokak ağzında bir hışırtıya döner, karanlıkta diğer köşeden atılan bıçak...

Bir devinimle kurtulur. Sustalı, kulağının dibinden geçip arkasındaki tahta duvara saplanır. Birden üzerine çullanırlar. Karanlıkta sert bir boğuşma olur. Saldıranları tanımak olanaksızdır. Üç dört kişiyle yaptığı dövüşü yengin bitiren Kemal, kaçanların arkasından birkaç adım koşar; onlar karanlıkta kaybolmuştur. Kemal anlamsız bir yüzle arkalarından bakar.

FONDÜ

SAHNE 47: İNŞAAT MAHALLESİ (DIŞ/GÜN)

Sahne bir binanın çatlak duvarından açılır. İskeleler kurulmuş, onarım için hazırlık yapılmıştır. İbrahim, Mahmut ve yanındaki iki adama açıklama yapar.

İBRAHİM – Efendim, incelettik; temelle hiç ilgisi yok. Sadece bir çatlak, pireyi deve yapıyorlar.

MAHMUT – Pekâlâ. Gerekeni kısa zamanda en iyi şekilde yaptırırsın. Gidelim mi efendim? Buyrun.

Mahmut ve adamları çatlak duvara bakarlarken, uzaktan gelen bir kamyondan M. Ali atlar; İbrahim'e doğru gelir, uzakta durur. Mahmut duvarı gösterip, adamlara bir şeyler anlatır. Sonra adamlar yolda bekleyen özel arabaya doğru yürürler. Mahmut geride kalır. İbrahim'le ayaküstü konuşur...

MAHMUT – Fazla iş açma, sıvatıver üstünü tamam.

İBRAHİM – Baş üstüne beyefendi.

Mahmut ayrılırken, uzakta bekleyen M. Ali'yi görür. İbrahim'e dönüp...

MAHMUT – Tu Allah kahretsin, bir iş beceremez bu herifler.

Mahmut hırsla yürür. Bekleyen özel arabaya atlar; araba uzaklaşırken M. Ali, İbrahim'in yanına sokulur.

M. ALİ – Çocukların harçlığı?...

İBRAHİM – Ne harçlığı be. Adam mı onlar da? Bir şoförü haklayamadılar. Tu Allah kahretsin.

İbrahim hiç yanıt beklemeden döner gider; M. Ali demin indiği kamyona yaklaşır. Üzerindeki adamlarına hırsla bakar; kafaları gözleri morarmış, balon olmuş adamlara öfkeyle elini sallayarak,

M. ALİ – Allah kahretsin sizi.

SAHNE 48: ÜNİVERSİTE BAHÇESİ (DIŞ/GÜN)

Veli, diğer öğrencilerle topluca yapıdan bahçeye çıkıp karşıdan gelen Nevin'i görerek kümeden ayrılır, Nevin'e yaklaşır.

VELİ – Neredesin Nevin? Niye gelmedin sabahleyin?

NEVİN – Rahatsızdım dün gece. Sabahleyin kalkamadım.

VELİ – Dün gece de amma uğursuz geceymiş ha...

Nevin Veli'ye sorar gibi bakar.

VELİ – Haberin yok değil mi?

NEVİN – Neden?

VELİ – Dün gece az kalsın öldürüyorlardı Kemal Ağabeyi.

Nevin birden irkilir, telaşla...

NEVİN – Ne oldu anlatsana?

VELİ – Merak etme öldüremediler.

Veli gülümser, elini kolunu sallayarak anlatmaya başlar...

VELİ – Gece dönerken, zınk diye bir sustalı saplanmış yanına, atlamışlar üstüne. Kemal Ağabey, bir, bir daha, bir kafa, herifler pır. Kan revan geldi eve.

NEVİN – Peki kimmiş bunlar?
VELİ – Bilmem.

Bir an Nevin'e bakar...

VELİ – İstersen bir de babana sor.

Nevin Veli'nin şaka yaptığını sanarak...

NEVİN – Saçmalama.

Veli yanıtlamaz, Nevin dingin görünmeye çalışarak:

NEVİN – Yatıyor mu?
VELİ – Yooo... Sabahleyin arabadaydı.

Nevin bir an düşünür, kararlı döner, kadrajdan çıkar.

VELİ – Gidiyor musun?
NEVİN – Zaten şöyle bir uğradım. Hoşça kal.

Veli ardından bakarken:

VELİ – Güle güle...

Bu sırada Veli'nin yanına Necile gelir. Elinde çantası ve kemik torbası vardır. Yüzü bir karış asıktır. Veli Necile'ye bir an döner. Gene Nevin'in ardından bakar...

NECİLE – Ne oldu biliyor musun sınavda?

Veli hiç başını çevirmeden.

VELİ – Biliyorum, çaktın.

Necile iyice bozulur...

NECİLE – İnşallah sen de trafik sınavında çakarsın.

Veli durumunu hiç bozmadan yanıtlar.

VELİ – Boş ver. O çantada keklik. Bak ne oluyor orada? Asılmayalım depoya gider. Anlat şimdi nasıl çaktın?
NECİLE – Kafa kemiklerini sordu. Krista infratanpolaris diyeceğime, Kapsüla artikülasyonis deyivermişim.

Veli bu sözleri duyunca, yüzünü ekşitir.

VELİ – Ne ayıp, yakışıyor mu senin gibi bir kıza bu sözler?
NECİLE – Amaaan, saçmalama, sen zaten işin dalgasındasın.

VELİ – Eeeh çek şu pis kemiklerini...

SAHNE 49: BEYAZIT ALANI (DIŞ/GÜN)

Nevin heyecanla durakta beklemektedir... Gelen giden otobüslere bakar. Uzaktan bir otobüs görünce irkilir; tabelası Yeşiltepe-Beyazıt ancak şoförü başkadır. Nevin, Kemal'i göremediği için üzgün. Arkasını döner. Otobüsten inenlerden birkaçı ellerindeki biletleri yere, bazıları çöp sepetine atarlar.

Yakından sepeti görürüz.

GEÇME

SAHNE 50: BEYAZIT ALANI (DIŞ/GÜN)

Gene yakından, duraktaki çöp sepetini görürüz. Deminkinden daha fazla biletle dolmuştur. Nevin sinirli sinirli dolaşmakta; hâlâ beklemektedir. Yola bakar, heyecanlanır. Gelen Kemal'in arabasıdır. Otobüs durağa yanaşır. Nevin tedirgin Kemal'e bakar. Kaşının üzerinde küçük bir bant vardır. Nevin hemen ilgisizmiş gibi görünmeye çalışarak, otobüsün arka kapısından biner...

SAHNE 51: OTOBÜSÜN İÇİ (İÇ/GÜN)

Bir kısım yolcu inerken, Nevin birkaç yolcuyla birlikte arabaya girer. Salih'le selamlaşarak biletini alır. Burundaki yeri boş olmasına karşın, ortalarda iki kişilik bir yere geçer. Pencerenin yanına oturur. Salih, Nevin'i izlemiştir. Gülümser. Kemal bir an döner arkaya bakar. Nevin dışarıya bakıyormuş gibi yapar. Kemal önüne döner; otobüs hareket eder.

SAHNE 52: MAHALLE (DIŞ/GÜN)

Mahalledeki alanda çocuklar oynamaktadır.

Bir kenarda Rahmi şezlonga uzanmış, dinlenmektedir. Çevresinde kadınlar konuşmaktadır. Herkeste sinirli, üzgün

bir durum vardır. Sabire elindeki birkaç parça kâğıdı Rahmi'ye uzatırken...

SABİRE – Sabahtan beri beş kişi geldi. Kemal'i sordular, bunlar da kapının altından odasına atılmış.

Sabire konuşurken, Rahmi de kâğıtları okumuştur.

RAHMİ – Yanıklar. Bu şirketten bizi sen kurtarırsın diyorlar.

Rahmi kâğıtlardan birine bir göz daha atar; gülerek...

RAHMİ – Bu da beş yüz lira vereceğim diyor. Tapumu şirketten alırsan. Hay Allah, ne yapsın zavallılar. Bir şey değil, oğlanın başı derde girecek...

SABİRE – Girdi zaten, sabahleyin gömleği kan içindeydi. Bir şey yok dedi, ama gece yolunu kesmişler, kimseyi de kıramıyor.

HACER – Yani ne demek istiyorsun Sabire? Bizi yüzüstü mü bıraksın? Senin tapunu alırken iyiydi değil mi? Bir şeycik yapmazlar, maşallah eline de kuvvetli, diline de...

Bu sırada yaşlıca bön bir adamla, orta halli, halktan bir kadının yaklaştığı görülür.

ADAM – Kemal Bey varmış burada...

SABİRE – Ev işi mi?

ADAM – Evet efendim.

SABİRE – Şimdi seferdedir, akşama gelir. O sırada elinde zembille Bekir'in yaklaştığı görülür...

BEKİR – Merhaba.

RAHMİ – Merhaba.

BEKİR – Millet durakta Kemal'in yolunu bekliyor.

Demin gelenler bunu duyunca telaşla yola düşerler.

SAHNE 53: YEŞİLTEPE DURAĞI (DIŞ/GÜN)

Daha önce inşaat şirketinin önünde gördüğümüz yirmi-yirmi beş kişilik bir kalabalık durmaktadır.

Orta halli, yaşlıca kadınlı bir küme, gelen otobüsü görür.

KADIN – Otobüs geliyor.

HAMZA – Sefere çıkmaz o. Binmeyelim, garaja gider.

Kimse aldırmaz, içerdeki yolculardan bir kısmı inmiştir. Fakat dışardan gelenler arabaya dalmış, ötekilerin inmesine engel olmaktadırlar. Nevin yerinden kalkmış, ancak arka kapıdan binenlerin arasında kalmış, koltuktan çıkamamaktadır. Salih arka kapıdan inerken bağırır.

SALİH – Garaja gider, dedik. İnelim.

İçeri girenler ellerindeki kâğıtları uzatmaya, söylenmeye başlarlar.

SESLER – Kemal Efendi oğlum, şu bizim işi de alıver.

— Hakkın neyse verelim oğlum.

— Senden başka kimse laf anlatamaz bu heriflere...

Kemal, içerden dışardan bağrışanların arasında şaşkına dönmüştür.

SESLER – İki bin lira daha istiyor şirket benden.

— Oğlum, aslan oğlum.

Kemal acı bir gülümsemeyle bakar, sonra susmalarını eliyle işaret eder...

KEMAL – Ne yapabilirim? Ne var benim elimde. Bu iş ancak yasa yoluyla olur.

İHTİYAR – Sen uğraşmazsan bu iş olmaz oğlum.

Bütün gözler umutla Kemal'e dikilmiştir. Acı bir gülümsemeyle:

KEMAL – Benim uğraşmamla da olmaz anne. Birleşip dava açın. Bir avukata başvurun.

Hepsinin yüzünde bir umutsuzluk belirir. Kemal sürdürür.

KEMAL (Ses) – O zaman bir iş düşerse, ben de yaparım.

Çevredekiler birbirleriyle bakışırlar.

SESLER – Doğru söylüyor...

— Allah razı olsun gene...

Nevin bütün bu sahneleri zorunlu olarak izlemiştir.
Kalabalık arabadan iner...

KEMAL – Ne çok nankör insan var, gördünüz mü?

NEVİN – Başvuracakları kimseyi de iyi seçmişler.

Nevin tekrar kapıya dönüp ineceği sırada otomatik kapı kapanır... Nevin bağırmaya başlar...

NEVİN – Durun, ne yapıyorsunuz. Durdurun diyorum size...

Nevin bağırmakta... Fakat Kemal hiç oralı olmadan, içinde yalnız Nevin'in bulunduğu boş otobüsü Boğaz yollarına doğru hızla sürmektedir. Plantonlukta Salih giden arabayı görünce fırlar...

SALİH – Heeyy... Kemal... Kemal...

Araba dönüp kaybolmuştur. Salih, ne yaptığını bilmeden plantonluktaki Hamza'ya döner yürür. Durumu izleyen Hamza, Salih'in kendisine doğru dönüşüyle başını hemen önündeki kâğıtlara eğer, uğraşta görünür. Salih yaklaşır. Elindeki filitakosu korkarak uzatır. Hamza alır, saatine bakar.

HAMZA – Hadi bakalım 17:50. Güle güle gidin.

Salih önce şaşırır. Sonra durumu kavrar. Filitakosu kapar, koşarak uzaklaşır.

SAHNE 54: BOĞAZ YOLLARI (DIŞ/GÜN)

Asfalt yollarda deli gibi giden boş otobüsü görürüz.

SAHNE 55: OTOBÜSÜN İÇİ (İÇ/GÜN)

Nevin'in bağırmalarına aldırmadan, Kemal arabayı hızla sürmektedir. Nevin korkmuştur...

NEVİN – Açın, açın diyorum size. Haydutmuşsun meğer sen, insan sandımdı seni, dur diyorum sana.

Kemal, arabayı Emirgan üstündeki, Boğaz'ın en güzel görüntülü yerlerinden birine saptırır. Yoldan ayrılır. Ve durur... Öfkeyle yerinden kalkar, kararlı dağınık bir yüzle, Nevin'e

yaklaşır. Nevin iyice korkmuş, büzülmüştür. Kısık bir sesle...

NEVİN – İnsan sandımdı seni ben...

Kemal dövecekmiş gibi karşısına gelir, bir an bakar. Sonra Nevin'i birden kucaklar, kendine çeker, sımsıkı öper; Nevin önce direnecek gibi olur. Sonra gevşer. Kemal ayrılırken, bu kez Nevin'in dudaklarının istekle yaklaştığını görür. Tekrar öpüşürlerken, kendilerinden geçerler... Bu sırada kapı çalınır... Hemen ayrılırlar. Kemal kapının üstündeki düğmeyi çevirir. Kapıyı açar. Salih çabucak içeri dalar. Arkada Salih'in indiği taksi görülür.

SALİH – Kovulmak mı istiyorsun işinden? Delirdin mi sen?

Kemal Nevin'e bakar. Başını evet anlamında sallar. Yerine geçerken, Salih babacan bir öfkeyle Nevin'e bakar. Kız utangaç gözlerini kaçırır. Salih aynı babacan sertlikte burundaki yeri işaretle,

SALİH – Geç yerine sen de...

Nevin hemen buruna geçip oturur. İleri doğru bakar. Salih babacan gülümser...

SALİH – Tamam...

Araba hareket eder, uzaklaşır...

SAHNE 56: ÇEŞİTLİ İSTANBUL GÖRÜNTÜLERİ (DIŞ/GÜN)

Hareketli bir aracın üzerinden çekilmiş, İstanbul'un çeşitli güzel görüntülerini görürüz.

SAHNE 57: GALATA KULESİ (DIŞ/GÜN)

Galata Kulesi'nden Yeni Cami, Haliç, sonunda Süleymaniye'yi görürüz. Bir an sonra Kemal'in sesi duyulur.

KEMAL (Ses) – Bitmesin Süleymaniye, martıların eksilmesin...

Kemal'le Nevin kolları birbirlerinin omuzunda kadraja girerler.

NEVİN – Sen mi yazmıştın?

Kemal başını hayır anlamında sallar.

KEMAL – Biliyordum bir gün seni bulacağımı.

Nevin de sevgiyle bakar.

NEVİN – Kimi kez anlamıyorum seni, sanki kızıyorsun gibi geliyor, döver misin beni?...

KEMAL – Şimdilik bir tokat alacağım var.

Nevin utangaç, başını çevirir.

NEVİN – Uff hatırlatma bunu.

Nevin yanağını uzatırken,

NEVİN – Vur hadi sen de ödeşelim

Kemal sevgiyle kıza yaklaşır, uzanır yanağına minicik bir öpücük kondurur.

NEVİN – Böyle değil, daha sıkı.

Kemal Nevin'i çeker, dudaklarından sımsıkı öper. Fısıltı halinde...

NEVİN – Kemalim...

Uzun uzun öpüşürler... Sonra ayrılırlar. Nevin ciğerlerine havayı çeker. Sarhoş gibidir.

NEVİN – Senin gelmeni beklemişim, yaşamanın, İstanbul'un bu kadar güzel olduğunu öğrenmek için.

Kemal ciddidir. Ağır ve hüzünlü...

KEMAL – Öğreneceğimiz daha o kadar çok şey var ki...

NEVİN – Her şey yepyeni benim için. Pırıl pırıl.

Kemal avucundaki otobüs biletlerini, kuleden aşağı bırakır. Biletler uçuşarak iner...

SAHNE 58: YILDIZ PARKI (DIŞ/GÜN)

Durgun suya düşen bir taş parçası, halkalar yapar... Suyun kıyısında uzanmış Kemal'le Nevin'i görürüz. İkisi de sevgiyle doludur. Kemal, gülümseyerek,

KEMAL – Canım sıkıldı bu sabah, inşaatta duvarlara ismimizi yazmış çocuklar...

Nevin sevgiyle bakar, sonra o da takılır.

NEVİN – Silseydin hoşuna gitmediyse...

KEMAL – Silecektim, duvarlar yıkılıverir diye korktum.

Nevin anlamadan, şaşkınlıkla bakar, Kemal aynı alaycı tutumuyla...

KEMAL – Fazla bastırmaya gelmez, şirketin inşaatı.

Nevin bozulur. Kemal'le bir an bakışırlar. Gözlerini kaçırıp, parmaklarıyla sinirli sinirli oynarken... Kemal aynı alaycı tonda,

KEMAL – Bir elinde cımbız, bir elinde ayna umurunda mı dünya?...

Nevin birden öfkeyle döner.

NEVİN – Aşkolsun, öyle miyim ben?...

KEMAL – Değişik tabii, bir elinde baban, bir elinde halan.

Nevin sitemle sözünü keser.

NEVİN – Halalarımdan nefret ettiğimi bilirsin. Babama gelince...

Kemal gülerek uzanır. Parmaklarıyla Nevin'in ağzını kapar...

KEMAL – Babandan daha önemli şeyler var bu dünyada. Seni deli gibi sevmem var. Başka önemli şeyler de var.

Kemal yavaşça Nevin'i yanına çeker. Yüzükoyun uzanırlar...

KEMAL – Şu rahatça uzandığımız toprağa bak...

Kemal bir an durur, dikkatle bakmaya başlar. Yerde fıkır fıkır kaynayan bir karınca yuvası vardır. Aynı dinginlikle sürdürür.

KEMAL – Bak... Karıncalara bak... Çabalarına, güçlü kuvvetli didinmelerine bak.

Nevin de dönmüş, yiyecek kırıntıları taşıyan karıncaları hayranlıkla izlemektedir.

KEMAL – Nasıl güvenle toprağa basıyorlar.

SAHNE 59: TAŞ OCAKLARI (DIŞ/GÜN)

Sırtlarında küfelerle kireçleri, taşları taşıyan işçileri görürüz. Hızlı bir uğraşı içindedirler. Biraz sonra Âşık'ın Kemal ve Nevin için yaptığı türkü duyulmaya başlar. O sırada bir düdük, öğle paydosunu bildirir...

İşlerini bırakanlar, yorgun argın, sofranın başına otururlar. Küme küme yemeğe başlarlar. Ekmek, peynir, soğan, salatalık, yumurta, marul gibi yiyecekler.

Âşık sazını alıp, şoför türküsünü söylemeye başlar.

3. İŞÇİ – Başına bela açacak Âşık, Mahmut Bey duyarsa kızına türkü yaktığını.

1. İŞÇİ – Sevdalıları gördü mü dayanamaz, Hak âşığı.

2. İŞÇİ – Âşık Garip gibi adam.

3. İŞÇİ – Halim Ağa'dan para alamıyoruz, bari türkü dinleyelim. Memleket geliyor adamın aklına.

Bu sırada geriden yaklaşmış olan M. Ali'nin adamlarından Sülo, 3. İşçinin sırtına hafif bir tekme vurur...

SÜLO – Ne dırlanıyon lan.

3. İşçi korkarak döner; M. Ali'nin adamları öteki yemek yiyenlerin çevresinde dolaşmaktadır.

3. İŞÇİ – Hiç ağam konuşuyoruz.

SÜLO – Demedim mi az konuşacaksınız diye?

Şirket para mı veriyor ki ağa dağıtsın?

İşçiler önlerine bakarak yemelerini sürdürürler.

Sülo efelenerek aralarından geçip yürür. İlerde M. Ali'yle karşılaşır.

M. ALİ – Selim nerede?

SÜLO – Buralardadır... Ne olacaktı ağabey?

M. ALİ – Yukarda, mahallede iş var, hemen bul...

SAHNE 60: VADİDE BİR YAMAÇ (DIŞ/GÜN)

Kemal'le Nevin kendilerinden geçmiş öpüşmektedirler. Saz ve türkü sesi uzaktan duyulmaktadır. Biraz sonra uyanır gibi ayrılırlar. Nevin Kemal'e bakarak gülümser...

NEVİN – Türkümüz de çıktı köylü kızları gibi. Kaçırsana beni.

Kemal alayla...

KEMAL – Ne zaman?

NEVİN – Bu gece...

KEMAL – O kadar çabuk mu?

NEVİN – Çok sevdiğim halamın nişanında bulunmaktan da kurtarırsın beni.

Kemal sevgiyle bakar, gülümser; alnından öper kızı.

NEVİN – Bizim çocukların kulübüne gidelim mi bu gece?

KEMAL – Nevinim...

Kemal gözüyle onaylayıp, kızı burnunun ucundan öper.

NEVİN – Neden babama açmamı istemiyorsun? Olamaz diye mi?

Kemal sevgi ve umarsızlıkla bakar...

KEMAL – En güç şey, senin babanı onamak, niye anlamıyorsun beni?

Nevin Kemal'e hayran hayran bakar,

NEVİN – Seni sevmekten başka bir şeyi anlamak istemiyorum.

Kucaklaşır, öpüşürler. Türkü bütün görkemiyle sürmektedir.

SAHNE 61: MAHALLE (DIŞ/GÜN)

Mahallede çeşitli tiplerin, Âşık'ın bestelediği türküyü söyledikleri görülür. Necile ile Veli mahalleye girerken, türküye katılırlar.

Necile'nin tempo tutarak salladığı kemik torbası, bir ara Veli'nin dişine çarpar; Veli birden irkilir.

VELİ – Çek şunu yahu. İçim fena oluyor zorla değil ya...

NECİLE – Ne var fena olacak bunda? Kafatası.

Veli Necile'nin taklidini yaparak...

VELİ – Öyle ya, kafatası.

NECİLE – Korkak sen de...

VELİ – Bul cesur bir kavalye de, seni kulübe o götürsün.

Necile hemen değişir, Veli'nin kollarını, göğsünü tutarak...

NECİLE – Aslan Veliciğim, sende bu yürek, bu bilek varken, ben kimi ararım?

VELİ – Düşünelim, belki akşama kulübe gideriz.

Veli kasılarak yürür. Hacer, çevresinde birkaç kadınla Sabire'nin kapısında seslenir.

HACER – Sabire huu... hadisene...

Sabire elini önlüğe silerek, telaşla kapıya çıkar.

Sabire gene çabucak içeri girer. Hacer yanındakilere,

HACER – Bak karı nasıl ağırdan alıyor. Patlasın o Kemal. Onun tapusunu aldı. Bize gelince buldu lokum gibi kızı ohhh...

Bu sırada eve doğru giden Salih'le karşılaşırlar.

SALİH – Geç kaldınız, yürüyün. Toplantı bitecek nerdeyse.

Hacer birden sertleşir...

HACER – Boyun devrilsin senin damat. Şu ev işine soktu da beni, başımı ateşe yaktı.

SABİRE – Hadiyin hemşireler.

HACER – Yürü kız...

Kadınlar telaşla uzaklaşırlar.

SAHNE 62: KÖŞKÜN KİTAPLIĞI (İÇ/GÜN)

Mahmut, çelik kasadan çıkardığı gizli dosyayı ortaklarının önüne sürerken...

MAHMUT – Efendiiim... Asıl kararımızdan önce, ambarımızın fazlasına bir bakalım: İki blok için alınan bin ton demir tahsisinden, üç yüz kırk ton, otuz sekiz metre küp kereste; elli bin ton torba çimentodan, on iki bin kadar bir artır-

mamız olmuş. Topyekûn bir milyon sekiz bin lira kadar ambar fazlamız, çok şükür kazasız belasız devredildi bu mallar. Üç yüz binini Kerim Bey'e gönderelim diyorum.

Tüm açıklamayı dinleyen, not alan iki ortaktan biri:

1. ORTAK – Üç yüz bine razı olur mu?

MAHMUT – Onun gözünü milyon doyurmaz.

Bu sırada İbrahim heyecanla girer, Mahmut ve diğerleri ona bakarlar...

İBRAHİM – Beyefendi, toplantı korkunç kalabalık oldu. Durum biraz kritik.

MAHMUT – Tedbirlerinizi almadınız mı?

İBRAHİM – Aldık ama bilmem ki?

MAHMUT – Ne pahasına olursa olsun, önlemeye çalışın.

SAHNE 63: GAZİNO TERASI (DIŞ/GÜN)

Mahmut hemen dosyayı kapatıp kalkar. Gazinonun üstündeki terasta toplanmış mahalleliyi görürüz. İçlerinden biri, ortaya çıkmış bağırarak konuşmaktadır.

1. ADAM – Su yok, elektrik yok, nerede sözleşme hükümleri? Kaçak kat inşa etmişler, elbet alamazlar oturma izni...

Dikkatle dinleyen kalabalığın arasından başka bir adam...

2. ADAM – Her türlü yolsuzluğu yapmışlar, bu işi mahkeme paklar arkadaşlar.

Çevreden onay sesleri yükselir...

SESLER – Doğru söylüyorlar... Aldatıldık... Dava açmak lazım. Açalım... Dolandırıldık.

İbrahim dikkatle durumu izler; çevresinde kendisinden işaret bekleyen adamlarına hafifçe başıyla işaret verir. İşareti alan adam ortaya fırlar...

3. ADAM – Çok iyiliğini gördük şirketin, sakalarla su bile taşıtıyor evimize... Nankörlük etmeyelim.

Birden genel başkaldırı sesleri yükselir.

SESLER – Yuuuhh... Gidip ellerini öpelim bari. Yakınman yoksa çek git aramızdan.

Adam siner. İbrahim, duruma egemen olmak için gülümseyerek ortaya çıkar... Sesler kesilir, fakat hoşnutsuzluk bellidir.

İBRAHİM – Bir dakika arkadaşlar... Şüphesiz haklı olduğunuz noktalar var... İşte hepinizin önünde söz veriyorum... Temmuz ortasına kadar, bütün eksikleriniz tamamlanacak. Hiçbir şikâyetiniz kalmayacaktır.

İbrahim'in adamlarından birkaçı el çırparak bağırırlar...

— Bravo... İnanıyoruz.

Diğerleri kızgınlıkla bağırır, bir karambol olur.

SESLER – Biz inanmıyoruz. Yalan... Çekil oradan...

KADIN – Susturun şunu.

— Sen sus...

— Sen sus asıl.

Avukat Hamdi yerinden kalkar. İbrahim'i süzerek ortaya çıkar...

HAMDİ – Boş sözlere kanmayın. 5 Temmuz'a kadar dava açılmazsa, şirketle sözleşmemize göre zamanaşımı oluyor. Bir daha da hakkımızı arayamayız!

Halkın şaşkınlık dolu fısıltıları arasında, Kemal'in terasa girdiği görülür. Durumu dikkatle izlemeye başlar...

HAMDİ – Hemen topluca dava açıp, taksitlerin ödenmesini durduralım. Hepinizin davasını gider karşılığı almaya hazırım.

SESLER – Sağ ol Hamdi Bey... Hemen açalım davayı arkadaşlar, açalım...

Gene İbrahim'in adamlarından biri fırlar.

SESLER – Avukat Bey sırtımızdan para kazanmak için davacı arıyor kendine, inanmayın arkadaşlar...

Bu konuşma, protesto uğultuları el ve kol hareketleriyle karşılanırken, tapusunu alamayanlardan biri ortaya çıkar.

4. ADAM – Yahu biz daha evlerin yüzünü görmedik. Temeller bir metre bile çıkmadı.

Bunu fırsat bilen İbrahim'in başka bir adamı...

ADAM – Şirket, evlerini alanların keyfiyle uğraşmaktan vakit bulamıyor ki...

Bu söz hayli yandaş toplar. Evlerini alanlarla alamayanlar, birbirlerine düşmek üzeredir.

1. KADIN – Doğru, bu gidişle bizim ev yüzü göreceğimiz yok.

2. KADIN – Biz gördük de ne oldu?

BİRİSİ – Şuna bak be, eve girdiler bir de beğenmiyorlar.

KADIN – Şirketin bütün parasını kendilerine harcatacaklar...

Bu sırada Salih'in kaynanası atılır.

HACER – Sizin evleriniz lüks olacak diye, bizim paralar havaya uçsun değil mi? Avucunuzu yalayın.

Bu söz üzerine bir gürültü kopar. Kimin ne söylediği belli değildir. Herkes birbirine el sallayıp bağırmaktadır. Durumun karıştığını gören Kemal ellerini kaldırarak bağırır.

KEMAL – Heey... Delirdiniz mi arkadaşlar? Durun biraz...

Sesler kesilir, Kemal'i görmüşlerdir.

KEMAL – Sizi bu duruma düşmüş görünce, şirket bayram ediyor. Birbirimizin gırtlağına sarılarak mı haklarımızı koruyacağız? Yasalar var, mahkemeler var...

Kalabalık büyük bir ilgiyle Kemal'i dinlemektedir.
Bunu izleyen İbrahim, M. Ali'ye bir göz atar.
M. Ali dışarı kayar...

KEMAL – Ancak el ele verip şirketten davacı olursak haklarımızı kurtarabiliriz. Böyle birbirimizin gözünü oyarak değil...

Bu sözler herkeste büyük bir etki yapmıştır. Şirketin adamları yeniden havayı bulandırmaya çalışır...

ADAM – Akıl istemiyoruz.

Topluluk çabucak herifleri susturur.

SESLER – Susun be... Kemal Bey doğru söylüyor. Defolun buradan.

Kemal duruma egemen olmaktan hoşnut. Dingin ve inandırıcı sürdürür.

KEMAL – Yapılacak en doğru iş. Avukat Hamdi Bey'e topluca vekâletname vermektir...

Büyük sevinç ve onay sesleri yükselir.

SESLER – Çok doğru söylüyor.

KADIN – Hamdi Bey'e verelim vekâletnameleri, açsın davamızı...

Herkesin bir noktada birleştiğini gören Muhittin gülümseyerek kalkar...

MUHİTTİN – Hamdi Bey namuslu adam. Bizim haklarımız onun da hakkıdır. Ben vekâletnamemi veriyorum.

Kalabalık tekrar sevinçle kaynaşır.

SESLER – Bravo albayım... Ben de veriyorum. Ben de. Ben de...

Alkışlar arasında Hamdi Bey kalkar... Hoşnut, utangaç ortaya yürürken bravo ve yaşa sesleri birbirine karışır...

HAMDİ – Teveccühünüze çok teşekkür ederim arkadaşlar.

Avukatın sözünü Selim'in narası keser. Başlar o tarafa döner...

SELİM – Heey... Ayıptır be... Ayıptır... Batırın şirketi biz de hava alalım değil mi? Yok öyle hikâye...

Kalabalığın arasına girmiştir avukatı süzerek.

SELİM – Avukat olacaksın sen de... Kalıbından utan be... Babam olsa yedirmem arsaları.

Hamdi yatıştırmak için yumuşak,

HAMDİ – Selim oğlum, senin bu işte...

SELİM – Kes be... Çok gördük bu dümenleri.

Çevresindekilere pis pis bakıp sürdürür.

SELİM – Köftehorlar, maraza çıkarıp, taksitleri ödemeyecekler...

KADIN – Nerden çıktı bu serseriler?

SELİM – Bana bak kocakarı, yırtarım ağzını.

Ortalık tekrar karışır... Selim'in arkasından gelen M. Ali'nin adamları da çevreye sataşmaya başlarlar...

SESLER – Bulaşılmaz bunlara ayol. Hepsi sarhoş, leş gibi kokuyor ağızları... İte köpeğe uyulmaz kardeş... Başlarına batsın evleri.

Toplantı böylece başarısızlıkla bitmektedir. İbrahim köşeden sinsi sinsi gülerken, herkesin çekip gitmeye başladığını gören Kemal, birden arkalarından bağırır...

KEMAL – Arkadaşlar... Meydanı bunlara mı bırakıp gidiyorsunuz?

Selim döner, Kemal'in üzerine yürür.

SELİM – Bana bak şoför.

Selim, Kemal'in üstüne atılır. Kemal onu bir yumrukta yere devirir. M. Ali'nin adamları bunu görür. Onlar da saldırırlar. Kemal bir iki tane de onlara savurur. Ortalık iyice karışmıştır. İbrahim, M. Ali'ye fısıldar:

İBRAHİM – Yeter... Olay büyümesin.

Kemal'in ortalığa savurduğu itler toparlanıp gene üzerine gelirlerken, M. Ali engel olur. Aradan sıyrılan Selim gene Kemal'e saldırır. Yediği sert bir yumrukla M. Ali'nin kucağına düşer. M. Ali onu da alarak adamlarıyla uzaklaşır.

KEMAL – Hemen yarın vekâletnameleri verin Hamdi Bey'e... Bu adamlardan korkulmayacağını gösterirsek, ötekiler de arkamızdan gelecektir.

SAHNE 64: KÖŞKÜN KİTAPLIĞI (İÇ/GÜN)

Sahne, Mahmut'un yazıhaneye savurduğu yumruktan açılır. Hırsla bağırmaktadır.

MAHMUT – Gene mi Şoför Kemal? Ne ister bu adam bizden?

İbrahim anlamlı bakar, bir şey söyleyecek de yüreklenemiyor gibidir.

MAHMUT – Söylesene...

İbrahim ikircikli fısıldar.

İBRAHİM – Kızınızı.

Mahmut'un şaşkınlıkla gözleri açılır.

MAHMUT – Kızımı mı?

İBRAHİM – Aylardır kızınızla sevişiyorlar. Farkında değilsiniz tabii. İş güç... Nevin Hanım'ı almak için bir tür...

Mahmut sözünü keserek sürdürür.

MAHMUT – Şantaj...

Mahmut Bey bir an dalar. Ani bir kararla döner.

MAHMUT – Doğru Kerim Bey'e git.

Sözünü bitiremez. Kapı açılmış, büyük halanın başı uzanmıştır.

PERİHAN – Ağabey, Nevin bu akşam halasının nişanına...

Sözünü bitiremeden Mahmut köpürerek bağırır.

MAHMUT – Rahat bırakın be...

Perihan korkuyla kapıyı çeker.

SAHNE 65: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Kütüphaneden çıkan hala, korkuyla kapıyı çekip, yarım bıraktığı sözünü tamamlar...

PERİHAN – Gelmek istemiyor.

Sonra dönüp salona yürür. Nevin sinirli bakmaktadır. Perihan yaklaşırken...

PERİHAN – Bugünü buldunuz kulübe gitmek için.
NEVİN – Evet...

Nevin dönerken arkasından Perihan,

PERİHAN – Peki babana ne diyelim?
NEVİN – Halasının altıncı nişanında bulunamayacakmış dersiniz.

Nevin çıkarken, küçük halayla karşılaşır. Yanından geçer gider. Kâmuran gülümseyerek, Perihan'a yaklaşırken...

KÂMURAN – Bari ağabeyime söylesek de... Nevin Hanım'ın hevesi geçinceye kadar, şu şoförü bizim arabaya alsa...
PERİHAN – Sen de berbere tutulmuştun unutma...

Kâmuran kırıtarak, bir bel çalımıyla ablasının yanından geçerken...

KÂMURAN – O berbere bütün sosyete tutulmuştu.

GEÇME

SAHNE 66: MAHALLE (DIŞ/GECE)

Necile, Nevinlerin türküsünü mırıldanarak karanlık sokakta ilerler. Tam köşeyi dönerken, beyaz bir hayalet üstünde bir kafatasıyla karşılaşır. Bir çığlık atarak yığılırken, Veli kuru kafayı yüzünden indirip, Necile'yi kucaklar.

VELİ – Necile, benim... Necile kız, Necile.

Necile gözlerini açar, hâlâ korkuyla bakmaktadır.

NECİLE – Ha...
VELİ – Kız benim. Ne var bunda korkacak... Kafatası...

Necile durumu kavrayınca, Veli'nin kollarında çırpınıp tepinmeye başlar. Veli'ye vurur.

NECİLE – Bırak beni hırsız... Bütün gün torbayı aradım. Hırsız... Hırsız...

Necile Veli'yi yumruklarken, Veli gülerek kızı kollarında sıkmaktadır. Yumrukları gittikçe yavaşlar. Sesi hafifler. Dudakları birleşir. Kendilerinden geçerler...

SAHNE 67: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GECE)

Salondaki nişan töreni, neşeli bir hava içinde geçmektedir. Tayfun ve arkadaşlarının çaldıkları cazla dans edenler, içki içenler.

O sırada Mahmut Bey ciddi ve düşünceli salona girer. Yaklaşan adamlarından birine,

MAHMUT – İbrahim'den haber yok mu?

ADAM – Daha gelmedi efendim.

Mahmut adamın yanından ayrılır. Neşeli havaya uygun bir yüz takınmaya çalışarak, davetlilerin arasına girer. Çevreyi selamlayarak ilerler; gözleriyle birini arar gibidir. Perihan'a yaklaşır.

MAHMUT – Nevin nerede?

Perihan biraz çekingen,

PERİHAN – Arkadaşlarıyla kulübe gitti ağabey.

MAHMUT – Kulübe mi? Kiminle?...

Bu konuşmayı nişanlısıyla birlikte yaklaşırken duyan Kâmuran çabucak atılır...

KÂMURAN – Şoför Kemal'le...

Mahmut dönüp bakar. Kâmuran öç almış gibi hoşnut, nişanlısı da gülümsemektedir. Mahmut gözlerini kısarak bir şeyler düşünür, hesaplar. Bu fitneliğe kızan Perihan,

PERİHAN – Babama söylersiniz, dedi; halamın altıncı nişanında bulunamayacağım.

Kâmuran korkunç bozulur. Nişanlısı da sinirlenmiştir. Fakat Mahmut Bey konuşulanları duymamış, gözleri bir noktaya takılı düşünmektedir. Karar verir, hafif bir gülümsemeyle yanlarından ayrılır.

SAHNE 68: KULÜP LOKALİ (İÇ/GECE)

Orkestra duygusal bir parça çalmakta, gençler loş salonda dans etmekteler. Kemal'le Nevin, yanak yanağa mutlu dans ederek yaklaşırlar. Kemal kızın kulağına fısıldar gibi...

KEMAL – Karım olmanı istesem senden?...

Nevin kulaklarına inanamıyormuş gibi, Kemal'in gözlerinin içine bakarak...

NEVİN – Mutluluktan ölebilirim.

KEMAL – Nevinim...

Nevin başını Kemal'in omuzuna dayayarak daha sıkı sarılır.

KEMAL – Zorluklarını düşünüyor musun bunun?

NEVİN – Seni sevmekten başka bir şey düşünmüyorum.

Dans ederek kalabalığın arasına katılırlar. Veli'yle Necile de biraz ilerde, komikçe, yanak yanağa dans etmektedirler. Biraz sonra müzik biter, herkes yerlerine döner... Kemal'le Nevin masalarına yaklaşınca, birden irkilirler.

Masalarında Mahmut Bey oturmaktadır. Kemal ilk şaşırtıcı ânı geçince yürür... Nevin de onu izler. Masaya dönen Veli'yle Necile, Mahmut Bey'i korkuyla görürler. Dönerler... Yeni başlayan müziğe ayak uydururlar. Masaya yaklaşan Kemalleri Mahmut Bey, beklenenin tersine, büyük bir incelikle karşılar...

MAHMUT – Buyurun... Sizi rahatsız etmedim ya çocuklar.

Kemal hiç yanıt vermeden bakar. Nevin atılır,

NEVİN – Rica ederim babacığım. Şaşırdık birden. Tanıştırayım size. Kemal Bey... Babam...

Mahmut Bey elini uzatır...

MAHMUT – Memnun oldum Kemal Bey.

Kemal biraz soğuk, Mahmut'un elini sıkar. Otururlarken Nevin neşeli olmaya çalışarak,

NEVİN – Tanışmanızı öyle istiyordum ki baba.

MAHMUT – Kemal Bey'le tanışmayı ben de çok istiyordum. Birlikte çıktığınızı öğrenince bir baskın yapayım dedim şunlara...

Mahmut Bey'in babacan konuşması Kemal'de bir değişiklik yapmamıştır. Fakat Nevin'i çok hoşnut etmiştir...

NEVİN – Kemal nerdeyse sizi düşman bilecek baba.

MAHMUT – Kemal Bey'in duyarlılığını anlıyorum. Son günlerde merkez büroda yolsuzluklar olmuş, tabii her yana yetişemiyorum. Bir bakıyorsunuz, en güvendiğiniz adam size ihanet etmiş...

Nevin, babasını saygı, hatta duygululukla dinlemektedir. Mahmut Bey canı sıkılmış gibi, sigara tabakasını çıkartır, Kemal'e uzatır.

MAHMUT – Sigara...

KEMAL – Sağ olun.

Kemal sigarayı alır... Mahmut yakarken dertleşir gibi sürdürür...

MAHMUT – Ben hayata beş parasız atıldım. Yüzlerce insanla çalıştım; fakat her zaman kendimi yalnız hissettim. İşine dört elle sarılanı çok az gördüm. Sonunda böyle söz de getirirler insana...

Mahmut gülümser...

MAHMUT – Neyse... Dertlerimle sizin de neşenizi kaçırmayayım, eğlenmenize bakın.

Kemal donuk, Nevin babasının sözlerinin etkisi altında, sevgiyle gülümsemektedir. Veli, masadaki neşeli havayı şaşkınlıkla görür.

VELİ – Neco... İşler iyi gidiyor galiba. Baksana.

NECİLE – Hadi biz de gidelim.

İkisi de güler yüz göstermeye çalışarak masaya yaklaşırlar.

NECİLE – Hoş geldiniz Mahmut Bey Amca...

VELİ – Hoş geldiniz efendim.

Mahmut gülerek...

MAHMUT – Hoş bulduk.

NEVİN – Gelin çocuklar...

Onlar da masaya otururlar. Mahmut gülerek onlara döner...

MAHMUT – Eğlenceye bizim evde devam edelim diyorum, Kemal Bey'i bir türlü kandıramıyorum. Yardım edin çocuklar...

NEVİN – Öyle sevineceğim ki...

KEMAL – Özür dilerim... Sabah işim var, zaten geç bile kaldım.

VELİ – Boş ver be Kemal Ağabey. Kırma bizi...

NEVİN – Hadi Kemal.

Veli fırlayıp, Kemal'in söz söylemesine zaman bırakmadan kolundan çeker. Necile de öteki koluna yapışır...

NECİLE – Kemal Ağabey kırma bizi.

MAHMUT – Hadi gidelim.

VELİ – Tamam, oldu bu iş.

Kemal istemeyerek onlara uyar. Mahmut kalkmış yürürken, Nevin de sevgiyle Kemal'in kolunu tutar, uzaklaşırlar.

SAHNE 69: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Salonda herkes çığırından çıkmış, deli gibi dans etmektedir. Sarhoş olmayan kalmamış gibidir. Tayfun bile bar amerikanın önünde elinde içki kadehi, sallanmaktadır. Kadınlı erkekli bir kümenin arasından Kâmuran, salona giren Kemal'le Nevin'i görür. Necile ile Veli büfeye gitmiş, kafaları çekmeye başlamıştır. Kâmuran'ın çevresindeki kalabalık grup gelenleri ayrımsar.

1. KADIN – Amma tatlı oğlanmış...

2. KADIN – Ezsin beni böyle şoför, arabasıyla.

Sarhoş kahkahaları atarlar. Kemal'le Nevin bir kenara oturur. Çevreyi izlemeye başlarlar. Nevin gülümseyerek sağa sola bakarken, birden büfedeki Tayfun'u görür. Kalkıp Tayfun'a doğru giderken, Kemal hoşnutsuz bir yüzle çevreye bakmaktadır. Kemal'in yalnız kaldığını gören Kâmuran'ın yanındaki kadınlar çevresini sararlar. Kâmuran yanından geçen hizmetçiye...

KÂMURAN – Kim getirdi bunları?
HİZMETÇİ – Ağabeyiniz.

Kadınlar Kemal'i yiyecek gibidirler. Sağına soluna abanmış, acayip sorular sormakta, kahkahalar atmaktadırlar... Kemal ölçülü, oldukça da soğuktur.

KADIN – İlahi... Çok şakacısınız... Özel arabada şoförlük varken, otobüs tercih edilir mi?

2. KADIN – Nevin'i otobüste bulmuş; herhalde otobüsü uğurlu sayıyor.

Sulu kahkahalar arasında, Kemal buz gibidir.

3. KADIN – Bizim araba Kadillak, rahat edersiniz.

Epeyce dekolte giyinmiş bir kadın, ağzındaki sigarayla Kemal'e uzanır.

Kemal cebinden çıkartır çakmağı, tam yakacağı sırada, kadın kasten öyle bir eğilir ki, göğüsleri yarısına kadar gözükür. Kadın işveli, Kemal'i süzmektedir. Bu durumu gören Kemal çakmağı çakmaktan vazgeçer.

Kadın bozulur, çekilirken, kadınlardan biri atılır...

KADIN – Dans etmez misiniz benimle?
KEMAL – Dans etmesini bilmem.

Bu sırada Nevin kardeşini azarlamaktadır.

NEVİN – İçme artık, hastalanacaksın...
TAYFUN – Kimse karışamaz bana, anladın mı? İçeceğim.

Kemal, Nevin'e bakar... Nevin kardeşiyle uğraşmaktadır.

Tayfun, yavan yavan konuşup boş kadehiyle büfeye uzanırken, Nevin kadehi çekip elinden alır. Tayfun bir şeyler mırıldanıp, büfeye yıkılır. Sızar. Perihan da yanlarına gelmiştir. Nevin'le bakışırlar, hizmetçiye işaretle...

NEVİN – Yatırın.
HİZMETÇİ – Baş üstüne...

Kemal'in çevresindeki kadınlar iyice cıvımıştır.

KADIN – Nevin büyü yapmış ayol.
2. KADIN – Kimseyi gözü görmüyor çocuğun.
KEMAL – Görülmeye değer bir şey yok çevremde.

Kadınlar donakalırlar, Nevin'in sesine hepsi dönerler...

NEVİN – Dans edelim mi Kemal?

Kemal sevgiyle Nevin'e gülümser, kalkar. Kadınlar iyice bozulmuştur. Durumu uzaktan izleyen Kâmuran, yanındaki delikanlılardan birine,

KÂMURAN – Bu şoföre bir oyun oynamayacak mısın Metin?

Metin sarhoşça güler...

METİN – Skandal olmaz mı Kâmuran abla?
KÂMURAN – Getirenler düşünsün...

Metin sallanarak caza doğru yürürken, kalabalığın arasında Kemal'le Nevin de dans etmektedirler. Bir köşede İbrahim Mahmut'a yaklaşır...

İBRAHİM – Kerim Bey 700 bin lira istedi efendim.

Mahmut öfkeyle bakar...

MAHMUT – Nereden bulacakmışız?
İBRAHİM – Topladığı altınları çıkarsın, dedi.
MAHMUT – Yılan herif.

Caz birden durmuştur. Metin'in sesi duyulur.

METİN – Şimdi gecenin sürprizi... Yeni ça ça ça ... Şo... fö... rüm...

Bir alkış kopar; orkestraya geçmiş olan bir sürü sulu oğlan. Âşık'ın Kemal'le Nevin için yaktığı türküyü rezil bir halde ça ça ça olarak çalmaya başlarlar. Kemal'le Nevin şaşkın kalmışlardır. Çevreden el çırpılmakta, ortadakiler sulu sulu dans etmektedirler. Kemal'le Nevin üzgün yerlerine dönerlerken, herkes Kemal'le Nevin'e alayla bakmaktadır. Küçük hala da memnun, yılan gibi onları süzer. Bu sırada sarhoş bir züppe Kemal'e yaklaşır...

METİN – Ça ça bilmiyor musun şoför efendi?

Kemal, üzerine doğru yıkılacak olan oğlanı hafifçe göğsünden iter. Oğlan sallanır, gerideki masayla birlikte yere yıkılır. Gürültüye herkes döner. Mahmut da o yana dönmüştür... Kemal'in karşısına Tosun dikilmiştir.

TOSUN – Burasını şoförler kahvesi mi sandın?

KEMAL – Şoförler kahvesi olsaydı, senin gibi züppelerin ne işi vardı?

Kemal sözünü bitirmeye fırsat bulamadan, Tosun yumruğunu sallar. Kemal eğilir. Yumruk başının üstünden geçer. Bu kez Kemal'in müthiş yumruğu herifin midesine gömülür. Oğlan iki kat olunca, Kemal'in çelik gibi iki yumruğu daha oğlanın çenesinde patlar. Tosun geriye doğru uçarak, caz davulunun içine gömülür. Herkes gibi Mahmut da donakalmıştır. Kemal, Nevin'e döner,

KEMAL – Gelmemeliydim... Hoşça kalın.

Nevin hızla dönüp giden Kemal'in arkasından...

NEVİN – Kemal...

Nevin, Kemal'in arkasından yürür. Necile'yle Veli de onları izlerken, cazın yanından geçerler. Çocukların kaldırmaya çalıştığı baygın Tosun'a bakar Veli. Davulun sopasını alır zile vurur.

VELİ – Birinci raund...

Sopayı atar, kapıya doğru yürür. Beklemekte olan Nevin'le karşılaşır...

VELİ – Hoşça kal Nevin...

NECİLE – Hoşça kal...

NEVİN – Güle... güle...

Veli uzaklaşırken büyük hala,

PERİHAN –Baban seni istiyor.

Nevin düşünceli, kalabalığın arasından geçerek kütüphaneye doğru yürür.

SAHNE 70: KÖŞKÜN KİTAPLIĞI (İÇ/GECE)

Mahmut ciddi beklemektedir; Nevin girer.

Mahmut kızı karşılar, yer göstererek,

MAHMUT – Gel, otur.

Nevin çekingen, koltuğa oturur.

MAHMUT – Kemal meselesini konuşmamız lazım Nevin.

Nevin birden irkilir, karşı çıkışla...

NEVİN – Rica ederim baba.

Mahmut sözünü keser,

MAHMUT – Ne sabırsızsın...

Bir an bakışırlar, Nevin dinlemeye başlar. Mahmut başını çevirir, sürdürür.

MAHMUT – Her şeyi biliyorum, tabii sen de bir gün açılacaktın...

Nevin heyecanla dinlemektedir...

MAHMUT – Bendeki intiba müspet, soruşturdum, iyi çocukmuş. Mademki sen de bu kadar ciddisin, ne diye uzatmalı?

Nevin kulaklarına inanamamış gibidir. Mahmut dingin sürdürür.

MAHMUT – Evlenin.

Nevin'in yüzü sevinçle parıldar. Deli gibi babasına atlar. Yanaklarından öperken,

NEVİN – Dünyadaki babaların en iyisisin sen; canım babacığım.

Mahmut gülümser, sonra ciddileşir.

MAHMUT – Yalnız bu iş hemen halledilmeli. Nikâhınız yapılır yapılmaz, bir sene için Avrupa'ya balayına gidersiniz. Bilirsin, bizim muhit; Ben böyle şeylere aldırmam, ama Kemal'in şoför olmasını dillerine dolayacaklardır.

Nevin'in sevinçten gözü hiçbir şey görmez. Babasının boynuna sarılırken:

NEVİN – Sen nasıl istersen, benim biricik babacığım, sen nasıl istersen.

Yakından Mahmut'un yüzünü görürüz. Hoşnut bir anlam vardır.

SAHNE 71: YEŞİLTEPE DURAĞI (DIŞ/GÜN)

Sabah durakta bekleyen 7:42 otobüsüne belli tipler binmektedir. Nevin sevinçle koşarak gelir. Şoför yerinde başka biri vardır. Nevin şaşırır, döner, plantona yaklaşır.

NEVİN – Kemal yok mu Hamza Efendi?
HAMZA – Garajda kızım, bugün 9:35 seferini yapacak.

Nevin hemen ayrılır...

NEVİN – Hoşça kal.
HAMZA – Güle güle.

Hamza koşarak giden Nevin'in arkasından sevgi dolu, babacan bir gülüşle bakar. Nevin bir taksiye atlamış uzaklaşmaktadır...

SAHNE 72: LEVENT GARAJI ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Nevin'in bindiği taksi, hızla önümüzden geçip garajın kapısında durur. Nevin atlar, kapıcıyla uzaktan bir şeyler konuşur. Kapıcı gerideki garaj binasını gösterir. Nevin koşarak uzaklaşır.

SAHNE 73: LEVENT GARAJI İÇİ (İÇ/GÜN)

Kemal; üstünde yağlı bir tulum, kanallardan birine girmiş, üzerindeki otobüsün altında bir şeylerle uğraşmaktadır. Uzaktan Nevin'in garaja girdiği görülür. Rastladığı adama bir şeyler sorar. Adam Kemal'in yerini gösterir. Kız koşarak yaklaşırken, Kemal de işini bitirmiş, kanaldan çıkar.

NEVİN – Kemal.

Kemal Nevin'i görünce önce şaşırır, sonra sevinçle güler. Nevin sevgiyle atılır...

NEVİN – Tamam Kemal, hemen evleniyoruz.

Kemal sevgiyle bakar, sonra takılır.

KEMAL – Yoksulluğa talim mi? Şoför karısı olacaksın.

NEVİN – Seninle olduktan sonra her şeye razıyım. Babamla konuştum, seni çok beğenmiş, evlenmemize bir diyeceği yok.

Kemal'in yüzündeki anlam birden donuklaşır.

KEMAL – Bütün sorunumuz bu muydu Nevin?

Nevin de kuşkulanarak,

NEVİN – Ama biliyorsun...

Kemal hemen keser...

KEMAL – Benim Nevinim olarak geldiğin gün çözümlenir bu sorun. Mahmut Bey'in kızı olarak değil.

Nevin şaşırır. Bozulmuştur...

NEVİN – Adamcağızın bu iyi niyetine karşı böyle konuşmana gerek var mı Kemal? Mutluluğumuz için her şeyi düşünmüş.

KEMAL – Örneğin?

NEVİN – Evlenin diyor hemen, dedikodulara üzgün doğal ki... Hemen Avrupa'ya gidin diyor. Balayı için. Her şey kapanır, bir yıla kadar dönersiniz diyor.

Kemal soğuk, kararlı bakar.

KEMAL – Gerçekten çok iyi niyetli adammış, günahına girmişiz.

Nevin alayı ayrımsar...

NEVİN – Her şeyi kötüye yoran, olumsuz ruhlu bir insan değilsin herhalde?

Kemal'in yüzü birden karışır...

KEMAL – Öyle olmadığıma tam inandığın zaman gelirsin bana.

Kemal, sözünün sonunda hızla döner, uzaklaşır.

Nevin şaşkın, acı içinde kalmıştır.

Kemal bir arabaya atlamıştır; konvoyun arasında uzaklaşırken, kaskatı arkasından bakan Nevin inler gibi,

NEVİN – Kemal...

Diğer otobüsler de hızla yanından geçmektedirler. Yakından Nevin'in darmadağınık yüzünü görürüz.

SAHNE 74: KÖŞKÜN KİTAPLIĞI (İÇ/GÜN)

Yakından Mahmut'u görürüz. Bar bar bağırmaktadır. Gerideki çelik dolabın kapağı açık, gizli dosya Mahmut'un elindedir. İbrahim'in yanındaki Sahir'e doğru, masanın üzerine atarken,

MAHMUT – Sen de al hakkını... Al...

SAHİR – Bu dosyayı ortaya atmamanızı öneririm.

MAHMUT – Onu gözüm gibi saklıyorum; ama ortağım olduğun için gösteriyorum sana.

SAHİR – Hırsızlığınıza ortak değilim ben.

MAHMUT – Ekonomi yaptık biz, hırsızlık değil; bu dosya da artırdığımız...

Mahmut, kapının arkasındaki tıkırtıyı duymuş, birden sözünü kesmiştir. Kapıya doğru hırsla bağırır...

MAHMUT – Kim var orada?

Sözünün sonunda çabucak yürür, birden kapıyı açar. Karşısında süklüm püklüm Halim Ağa vardır...

HALİM – İşçiye para verecektim de. Sonra şu bizim bonoların...

MAHMUT – Başlatma bonolarından be, ben çağırtmadan gelme bir daha.

Halim sessizce selam verip dönerken, Mahmut kapıyı çarparak kapatır.

SAHNE 75: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Halim, kapanan kütüphane kapısından dönüp salonu geçerek sokak kapısına yaklaşınca, hizmetçinin açtığı kapıdan Nevin'in girdiğini görür. Başıyla selamlar. Nevin ayrımında bile değildir.

Gözleri bir noktaya takılmış, darmadağınık bir durumda yürür. Kütüphanenin önünden geçip odasına giderken, içerden gelen sesleri işitir.

SAHİR (Ses) – Bu inşaat işi benim düşümdü. Hepinizi ben getirdimdi bir araya. Kendimden de iğrendirdiniz beni.

Nevin'in gözleri şaşkınlıkla açılmış, dinlemektedir.

SAHNE 76: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Nevin korkudan açılmış gözleriyle içeriyi dinlerken, sokak kapısının sesine ve ışığa döner. Gelen Tayfun'dur. Hemen fırlar. Tayfun'u uzakta karşılar. Buradan içerdeki sesler pekiyi duyulmamaktadır.

TAYFUN – Merhaba abla, babam içerde mi?

Nevin durumu belli etmemeye çalışarak,

NEVİN – İşi var Tayfun.

TAYFUN – İşi olmadığı zaman var mı?

SAHNE 77: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Sahir'le Mahmut kapışmak üzeredirler.

SAHİR – Kahrolası hırsızlığınız yüzünden, zavallı kimselerin birkaç kuruşunu vurmak için, çevirmediğiniz dalavere, yapmadığınız alçaklık yok: Demiri çaldınız, çimentoyu çaldınız...

Mahmut öfkeyle bağırır.

MAHMUT – Küstahlık ediyorsun.

SAHİR – Yılanın başı, iğrenç herif.

Mahmut daha fazla dayanamaz, atılır.

MAHMUT – Defol burdan, defol...

Birbirlerinin gırtlağına sarılmışlardır. İbrahim araya girmeye çalışır.

SAHİR – Asıl sen defol...

TAYFUN – Ne olur bir kez de bizimle ilgilense, iş... iş... iş... Bütün babalar mı böyle?

Tayfun birden Nevin'in yüzündeki dağınıklığı görür, ilgiyle...

TAYFUN – Hasta mısın abla?

Nevin hiçbir şey söylemeden bakar, Tayfun babasını kötülediği için ablasının üzüldüğünü sanmıştır.

TAYFUN – Anladık, asma suratını, çekiştirmeyeceğiz peder beyi.

Ablasının her zaman kendisine söylediği gibi, ona benzetmeye çalışarak...

TAYFUN – ... İşadamı... Çok yoruluyor... Bir de biz üzmemeliyiz, hadi eyvallah.

Tayfun umursamazlık içinde döner gider. O sırada kütüphanenin kapısı açılır. Sahir Bey, kızgınlıkla çıkıp çevreye bakmadan, salonu geçip gider. Nevin bir an arkasından bakar. Ağır ağır kütüphanenin arkasına yaklaşır, sesler daha yavaş, fakat açıkça gelmektedir.

MAHMUT (ses) – Kemal işi tamam; Avrupa'ya gidecekler. Avukat Hamdi'nin ardına düşün, davayı önleyin. Selim'le çevresindekileri, mahalleliye karşı kışkırtın, gerekirse birkaç kişiye gözdağı versinler...

İBRAHİM – Sahir Bey?

MAHMUT – Tarfik kazalarında ölüm inandırıcı oluyor.

Nevin daha fazla dinleyemez. Bitkin yürür odasına.

SAHNE 78: NEVİN'İN ODASI (İÇ/GÜN)

Odaya giren Nevin, bitkin, yatağına çöker. Yakın yüzünü görürüz. Gözleri dolar. İki damla gözyaşı sızar.

SAHNE 79: HAMDİ'NİN YAZIHANESİ (İÇ/GÜN)

İbrahim, arkasında iki adamıyla, Avukat Hamdi'yi sıkıştırmakta. Düzmece bir incelikle örtülü sözleri, iyice baskılıdır.

İBRAHİM – Aslında kimsenin ilgilendiği yok, dokuz kişi için dava açacaksınız da ne olacak? Aylar, yıllar sürecek bir davanın kazandıracağından çok daha fazlasını öneriyorum size.

Hamdi ikirciklidir, ürkek...

HAMDİ – Hadi ben kendi davamdan vazgeçeyim, ya dokuz müvekkilimin hakları?

İBRAHİM – Peki Hamdi Bey, onları da düşünürüz.

Hamdi ikircikli karşısındakilere bakar. Üçü de gözlerini kırpmadan kendisine bakmaktadırlar. Hamdi çekmeceden çıkardığı kâğıtları masaya koyarken...

HAMDİ – Öyle olsun.

İBRAHİM – Biliyordum akıllı davranacağınızı, sizi kutlarım Hamdi Bey.

İbrahim sözünü tamamlayamadan kapı açılır, içeri elinde bir tomar kâğıtla Kemal girer. Hepsi şaşırmışlardır. Kemal bir anda durumu kavrar. Kararlı, sert adımlarla yaklaşırken İbrahim ve adamları gözlerini dikmiş, onu izlemektedir. Kemal elindeki bir tomar kâğıdı Hamdi'nin önüne atar. İbrahim'e dönerek...

KEMAL – Hamdi Bey, şirketiniz aleyhine dava açmak isteyen yüz doksan dört vatandaşın vekâletnamesini daha aldı...

Hamdi çekingen, İbrahim öfkelidir.

İBRAHİM – Milleti kışkırtmakla beceriklilik ettiğinizi mi sanıyorsunuz?...

KEMAL – Çıkın dışarı. Hamdi Bey sizi görmek istemiyor.

Kemal'in bu çıkışı karşısında, yanındaki iki adam atılacakmış gibi bir hareket yapar. İbrahim durdurarak,

İBRAHİM – Bırakın, isteği olay çıkarmak. Ekmeğine yağ sürmeyin. Biz efendilerle konuşuyoruz, şoförlerle değil.

İbrahim ve adamları dışarı çıkarlar.

KEMAL – Öyle yıldırmışlar ki milleti, çoğu zorla imzaladı kâğıtları.

Hamdi üzgün ve utangaç bakar.

HAMDİ – İte köpeğe bulaşmaktan korkuyor herkes. Ben de kesmiştim umudu.

KEMAL – Bir de basına yansıtmak gerek işi, nasıl yapsak?

Hamdi daktiloya bakarak...

HAMDİ – Daktiloyla...

SAHNE 80: KEMAL'İN ODASI (İÇ/GÜN)

Sahne yakından Necile'nin yazdığı çok süratli daktilodan açılır. Kemal dikte etmektedir. Veli de yazılmış kâğıtları sıralamakla uğraşır.

KEMAL – Sayın gazetenizin, bu önemli davayı açıklayacak biçimde yayın yapmasını saygıyla rica ederiz. Yeşiltepe'de oturanlar adına emekli Albay Muhittin Obadan.

Kemal elindeki kâğıtları masaya bırakırken, Necile de son sözcükleri yazıp, kâğıdı daktilodan çıkarır...

KEMAL – Ben akşam servisine çıkıyorum. Aman yetiştirin. En yakın zamanda çıksın gazetelerde çocuklar...

Veli'yle Necile yazılı kâğıtları toparlarken:

VELİ – Sen merak etme ağabey.

NECİLE – Şimdi hepsini imzalatırız babama. Veli'yle Necile, yıldırım gibi fırlarken, Kemal uzanır, şapkasını alır.

SAHNE 81: MAHALLE (DIŞ/GÜN)

Veli'yle Necile yıldırım gibi fırlarlar. Kemal'in evinden çıkıp Necilelere doğru koşarlarken, şezlongda dinlenen Rahmi'nin yanından geçerler. Mahallede yalnız kadın ve çocuklar vardır. Rahmi koşanların arkasından:

RAHMİ – Ne koşuyorsunuz be? Paşa kapısına kelle mi götürüyorsunuz?

SAHNE 82: İNŞAAT MAHALLESİ (DIŞ/GÜN)

Selim inşaat mahallesinde, toplantıda gördüğümüz kişilerden birinin yakasına yapışmış tartaklamaktadır.

SELİM – Biz kimden alacağız paraları lan? Alavere dalavere, evlerin üstüne yattın değil mi?

Adam yakasını kurtarmaya çalışırken söylenir.

ADAM – Gidin işinize be oğlum, ne alıp veremeyeceğimiz var bizim seninle?

SELİM – Daha ne olsun be?...

Bir yumrukta adamı devirir. Elinde dolu kovalarla geçen kadın durumu görmüştür...

SELİM – Defol...

KADIN – Ali kıran baş kesen mi oldunuz edepsizler, bırakın adamı.

Kadın kovaları bırakıp ağlayarak aşağı mahalleye inerken,

KADIN – Gözünüz kör olsun, melun yezitler; nedir sizden çektiğimiz?...

SAHNE 83: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Tayfun bir köşede gazete okurken, halalar konuşmakta.

PERİHAN – Vah vah, bugünlerde amma da çok trafik kazası oluyor.

Tayfun başını gazeteden kaldırarak, bilgiççe,

TAYFUN – Araba kullanmasını bilmiyorlar da ondan.

Kapıdan Nevin girer. Yüzünde ağır, yorgun bir anlam vardır. Kararlı adımlarla salonu geçip kütüphane kapısına vururken, Tayfun'un sesi duyulur...

TAYFUN (Ses) – Babam cenazeye gitmiş.
PERİHAN (Ses) – Şimdi döner.
NEVİN – Ne cenazesi?
PERİHAN – Şirketin ortağı Sahir Bey'in arabası devrilmiş dün gece.
TAYFUN – Resimlere bak.

Tayfun gazeteyi ablasına uzatırken,

KÂMURAN – Suratsızın biriydi zaten.

Nevin donmuş gibi koltuğa yığılır.

Tayfun gazeteyi ablasının kucağına bırakırken dışardan gittikçe artan uğultular ve gürültüler duyulur. Tayfın pencereye doğru gider. Nevin'in gözleri ilerde bir noktaya saplanmış kalmıştır.

SESLER – Edepsizler... Alçak herifler... Bırakın zavallı kadını. Canınızı mı alacak bunlar?

Tayfun pencereden dışarı bakarken, küçük hala geriden konuşur.

PERİHAN – Hayrola?...

Tayfun anlamaya çalışarak, dikkatle dışarıya bakar...

TAYFUN – Ne oluyor bunlara?...

Perihan Tayfun'un yanına gelmiştir. Dışarıya bakmaktadır.

PERİHAN – Ayol bu Rahmi Usta değil mi?
TAYFUN – Dayım mı?...

Dayım sözüne Nevin birden döner, o da pencereye gelir bakarlar...

SAHNE 84: İNŞAAT MAHALLESİ (DIŞ/GÜN)

Penceredekilerin gözüyle ilerden kalabalığı görürüz. Önde Rahmi, arkasından mahalleli kadınlardan bir küme, Selim ve

adamlarının üzerine doğru yürürler. Rahmi, Selim'in tam karşısına geldiği anda bir yumrukla yere yıkılır. Öteki itler de kadınları iteklemektedir.

SAHNE 85: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Dayısının durumunu gören Tayfun, pencereden dönüp ok gibi kapıya fırlar, Nevin telaşla ardından bağırır...

NEVİN – Tayfun.

SAHNE 86: İNŞAAT MAHALLESİ (DIŞ/GÜN)

İtler kadınları iterek dağıtmaya çalışırken, birkaç tanesi yerdeki dayıyı kaldırmaya uğraşır. Selim ortalığa bağırmaktadır.

SELİM – Parçalarım ulan hepinizi, anafor yok.

Tayfun koşarak gelir, Selim'in üzerine atılırken,

TAYFUN – Alçak, namussuz.
SELİM – Defol, velet.

Selim iki eliyle göğsünden iter. Tayfun yere düşer. Toparlanıp tekrar kalkarken, Selim bir yumruk sallar. Kapışırlar Selim aniden çıkarttığı sustalıyı bir anda Tayfun'un midesine saplar. Herkes donakalmıştır. Selim şaşkın bakınır. Sonra kaçmaya başlar. Selim'in adamları da ayrı yönlere sıvışmaktadırlar. Selim'in kaçtığını gören kadınlar, ardına düşerler. Karşıdan polislerin geldiği görülür. Selim, dengesiz devinimlerle çevreye bağırmaktadır.

SELİM – Yaklaşmayın, yaklaşmayın.

Bir yandan kadınlar, diğer yandan polisler, Selim'in üzerine üşüşürler, yakalarlar. Rahmi cesedin başına çökerken, Nevin koşarak gelir. Kardeşine kapanır...

NEVİN – Tayfun...

Nevin hıçkırarak ağlamaktadır. Dayı kaskatı, donuk bakmaktadır.

NEVİN – Tayfunum, canım kardeşim, biricik kardeşim benim.

Geriden Mahmut'un arabası yaklaşır. Mahmut telaşla iner. Tayfun'a yaklaşırken...

MAHMUT – Tayfun.

Tam çocuğa uzanacağı anda, Nevin nefretle döner. Uzanan babasının kolunu şiddetle iterek,

NEVİN – Çek pis elini.

Mahmut donakalmıştır; Nevin tekrar kapanır. Hıçkırmaya başlar.

SAHNE 87: KÖŞKÜN KİTAPLIĞI (İÇ/GÜN)

Mahmut öfkeyle İbrahim'in suratına gazeteleri çarparken...

MAHMUT – Gazetelerin yaygarasını bile önleyemedin.

İBRAHİM – Nasıl önlerdik beyefendi?

MAHMUT – Elinde bu kadar para, bu kadar adam vardı. Defol, defol be...

İbrahim dönüp sinirli adımlarla odadan çıkar. Mahmut arkasından bakar. Sonra yürür. Raflardan birine uzanırken, telefon çalar. Mahmut açar...

MAHMUT – Efendim... Ha buyrun Mithat Bey.

SAHNE 88: MİTHAT'IN YAZIHANESİ (İÇ/GÜN)

Mithat telefonda çok sert konuşmaktadır.

MİTHAT – Gördünüz mü bu sabahki gazeteleri?... Ya... Olmadı Mahmut Bey, olmadı... Efendim, benim yapabileceğim hiçbir şey kalmadı. Bu yüzden Kerim Bey bana da taktı. Mahkemeye de yansıyabilir iş. Çok rica ederim, hiçbir biçimde benim adımı karıştırmayın.

Mithat bir an bezgin dinler. Bir söz söyleyecek gibi olur.

MİTHAT – Canım... Eeee...

MAHMUT (Ses) – Alo... Alo...

Mithat telefonu kapar.

SAHNE 89: ŞİRKET BÜROSU (İÇ/GÜN)

İbrahim ve adamları neye uğradıklarını anlayamadan, gelenler içeri dolmuştur. Halk merakla pencereden bakmaktadır...

SAVCI – Savcılık kararıyla şirketin bütün evrakına el konmuştur; defter ve dosyaları indirin, incelenecek.

Çekmeceler, gözler açılır, raflardan dosyalar indirilir. Bir ara Ziya dolanır arkada, kaybolur.

Memurlar sorular sormaktadırlar.

MEMURLAR – Nerede satış makbuzları?

2. MEMUR – Malzeme dosyasını ver.

3. MEMUR – Ambara bugün altmış ton mu demir girdi?

SAHNE 90: İNŞAAT YERİ (DIŞ/GÜN)

Uzman görevliler inşaat yerini de basmışlardır. Sağı solu incelemekte, sorular sormaktadırlar.

GÖREVLİ – Ne altmış tonu, aşağıda beş ton demir yok.

Demir yığınının başındaki görevli, kalfaya dik dik bakmakta, yanıt beklemektedir. Kalfa başını önüne eğer. Görevli hırsla döner, temellerin kazıldığı yöne doğru yürürken, başka bir görevli de bir beton sütun gösterir. Keserle betonu dökmeye başlarlarken demirlerin yanından ayrılan görevli, temellerin yanına gelmiştir, yerden bir avuç harç alıp ufalayarak...

GÖREVLİ – Bu mu üç yüz dozluk beton? Çamur bu be, utan.

Harcı yere atıp, diğer görevlinin yanına gelir. Keserle beton dökülmüş, demirler çıkmıştır. Görevli sayarak:

GÖREVLİ – İkişer demir çalınmış; hem betonun içindekiler sekizlik değil, altılık demir.

Tutanak tutan görevliye döner.

GÖREVLİ – Yaz, Mahmut Feslioğlu ve ortaklarına ait şirketin...

SAHNE 91: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Ziya, nefes nefese Mahmut'a baskın haberini vermektedir.

ZİYA – Belki buraya da gelirler beyefendi, isterseniz...

Halalar kaygıyla birbirlerine bakarlar.

PERİHAN – Burayı da mı basacaklar?

Mahmut buyurgan, halalara döner,

MAHMUT – Telaşa gerek yok.

Fakat iki kardeş koşarak odalarına giderlerken Mahmut kardeşlerinin arkasından kızgınlıkla bakar...

MAHMUT – Durumu öteki arkadaşlara da bildir. Kaygıya gerek yok. Nasıl olsa atlatacağız. Sakin olsunlar.

ZİYA – Baş üstüne beyefendi.

Ziya kapıdan çıkar, Mahmut kapayıp döner. Elinde valizlerle ürkü içindeki halalara kızgınlıkla bakmaktadır. Küçük hala koşarak yanından geçer, Perihan bir an duraklar.

PERİHAN – Evi basarlarsa...

MAHMUT – Batacak gemiyi önce fareler bırakır.

Mahmut yürüyüp giderken, Perihan bir an ikirciklik geçirir. Sonra sokak kapısına doğru koşar. Mahmut, Nevin'in kapısının önünden geçerken, bir an durur, yaklaşır, kapıyı vurarak açar.

SAHNE 92: NEVİN'İN ODASI (İÇ/GÜN)

Mahmut kapıyı açıp bakar. Nevin, gözlerini bir noktaya dikmiş, bitkin oturmaktadır. Bir şey söyleyecek olur, sonra vazgeçer; çıkıp kapıyı kapar. Kız aynı donuk anlamla bakar.

SAHNE 93: KÖŞKÜN KİTAPLIĞI (İÇ/GÜN)

Mahmut kitaplığa girer. Geçendeki gibi raflardan birine yaklaşır. Tam uzanacakken birden vazgeçer. Döner, çabucak çelik dolaba yaklaşır. Bilinen dosyanın saklandığı gözü açar.

Birden irkilir. Gözleri korku ve şaşkınlıkla açılmıştır. Gözlerine inanamıyormuş gibi dolabın içine bakınırken, üzerine düşen söze döner...

HALİM – Değerli dosyanızı mı arıyorsunuz Mahmut Bey?

Halim kapıda durmuş, eskisinden çok farklı, küstahlıkla Mahmut'a bakmakta...

MAHMUT – Sen çaldın.

HALİM – Öyle ise dostça konuşalım.

MAHMUT – Ne istiyorsun benden?

Halim cebinden çıkardığı bonoyu göstererek,

HALİM – Sekiz yüz bin liramı.

MAHMUT – Daha zamanı var bononun.

HALİM – Ama senin zamanın kalmadı Mahmut Bey.

MAHMUT – Şirketin...

Halim birden sözünü keser:

HALİM – Şirketten söz etmeyelim artık, öldü.

MAHMUT – Peki ben nerden bulacağım parayı?

HALİM – Göründüğüm kadar aptal değilimdir.

MAHMUT – Nerede dosya?

HALİM – Benim kasada, taş ocağında, görmek istiyor musunuz?

Mahmut yanıt vermeden bakar.

HALİM – Zaman yitirme Mahmut Bey, nerdeyse gelecekler, paramı alamazsam dosyayı savcılığa veririm. Sahir Bey'in ölümünü de merak ediyorlarmış.

Mahmut öfkeyle bağırır...

MAHMUT – Şantajcı herif.

Halim boynunu büker, gülerek:

HALİM – Öyleyimdir ama seni saklayacak tek insan benim bu dünyada.

Mahmut kararsızdır. Halim ciddileşerek,

HALİM – Çok iyiliğini gördüm senin.

Mahmut ikircikli bakar, Halim kolundan tutarak,

HALİM – Hadi.

Kapıdan çıkarlarken Halim yol verir, Mahmut çıkar.

SAHNE 94: KÖŞKÜN SALONU (İÇ/GÜN)

Mahmut önde, Halim arkada, kütüphaneden çıkıp salonu geçerlerken, Nevin oda kapısını aralayıp arkalarından bakar. Onlar çıktıktan sonra telefona yaklaşır, numaraları çevirir.

NEVİN – Alo... Cumhuriyet Savcılığı mı? Ben Nevin Feslioğlu, evet, kızıyım... Şirketin gizli bir dosyası var bende. Babam şimdi...

Sözünü tamamlayamaz, M. Ali'nin eli arkadan dolanıp, Nevin'in ağzını kapatmıştır. Kızın direnmelerine karşın, M. Ali almacı yerine koyar.

Kızı iyice yakalar.

SAHNE 95: KÖŞKÜN YAKININDA BİR SOKAK (DIŞ/GÜN)

İçleri memur ve polisler dolu iki cip yaklaşır, hızla köşeyi dönerler.

SAHNE 96: KÖŞKÜN ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Polis cipleri köşeyi dönüp köşke yaklaşırlarken yanlarından bir cip geçer. Sülo'nun kullandığı bu cipte, M. Ali kızı sıkıca tutmakta, bir yandan çevreyi kollamaktadır. Polisler ciplerden inmiş, köşkün çevresini sarmışlardır. Toplanan kalabalık fsikos halindedir.

1. KADIN – Kaçmışlar hepsi.

ADAM – Vay alçaklar, ne olacak şimdi?

Kemal evin karşısında bir duvara ilişmiş, üzgün, durumu izlemektedir. Rahmi ağır ağır yaklaşır. Kemal'e bakar...

RAHMİ – Nevin nerede?

Kemal üzgün bakar, sigarasını çıkarırken,

KEMAL – Ayrılmamış babasından.

Rahmi, Kemal'in acısını görür, avutmak ister gibi,

RAHMİ: Suadiye'ye gitmiştir belki, ninesine.

Kemal hiç yanıt vermez, sigarasından bir soluk çeker. Polisler ciplere binip uzaklaşırlarken, Kemal kalkar, Rahmi'yle ağır ağır mahalleye doğru uzaklaşır.

KADIN – Bulamadılar, bizim paralar da gitti.
1. KIZ – Haram olur inşallah.
2. KIZ – Oğlunun başını da yedi.

SAHNE 97: TAŞ OCAKLARI (DIŞ/GÜN)

Nevin'i getirirler, cipten indirirler. Halim barakadan çıkıp Nevin'e doğru yürür...

SAHNE 98: ÜST BARAKA (İÇ/GÜN)

Nevin'i barakaya sokarlar, bir sandalyenin üzerine iterler. Nevin elleri bağlı sandalyeye çöker. Odada adamlardan biri daha vardır. Bu sırada Halim kulübeye girer. Üzülmüş gibidir. Numaradan M. Ali'ye çıkışır...

HALİM – Çözün ellerini be. Kusura bakmayın Nevin Hanım, hoş geldiniz.

Nevin hiç yanıtlamaz, ellerini çözerken,

M. ALİ – Babasının gizli belgelerini savcılığa vermeye kalktı.
HALİM – Yok canım. Nevin Hanım akıllı kızdır. Bey babasına zarar gelecek bir şey yapar mı? Biliyorsunuz babanız çok üzgün. Dosya nerede?

Nevin gözünü kırpmadan bakar.

NEVİN – Bilmiyorum.
M. ALİ – Hiç de akıllı bir kız gibi yanıtlamıyor.
NEVİN – Alçak herifler.

M. Ali, Nevin'e vuracak gibi olur. Halim önler.

HALİM – Bırak be! Babanıza da kötülük ediyorsunuz Nevin Hanım.
NEVİN – Babam millete kötülük etti.
HALİM – Nereye sakladın dosyayı?
NEVİN – Defolun yılan herifler.
M. ALİ – Hadi söyleme de seni gelsin millet kurtarsın bakalım.

Halim başıyla kapıyı gösterir, yürürler. Çıkarlar. Halim Nevin'e dik dik bakar, sonra döner, M. Ali'ye başıyla işaret verir.

SAHNE 99: BARAKA ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kapı önüne çıkan Halim'le M. Ali konuşurlar.

HALİM – Önce ötekinin işini görelim.
M. ALİ – Peki, herifin parası olduğundan emin misin?
HALİM – Aptallaşma...

Halim, Âşık'ın sazına bozulmuştur...

HALİM – Kes şunu be... Hadi bas çadırına, zır zır kafa ütüleme!

Âşık gider gibi yapar. Halim'le M. Ali'nin Mahmut'un konduğu barakaya girmelerine kuşkuyla bakar.

MAHMUT – Dosya nerede?
HALİM – Parayı alırsam savcının göremeyeceği bir yerde.
MAHMUT – Param yok benim.
HALİM – Nevin Hanım'a soralım mı? O da üst barakada.
MAHMUT – Alçak herifler, yok param.
HALİM – Olunca haber verirsin.
HALİM – Kireç ocakları tam cehennem. Bu inadı ateş paklar.

Mahmut'a vurur.

MAHMUT – Ah... Ah...

Barakadan çıkarlarken,

M. ALİ – Sahiden atacak mıyız herifi?
HALİM – Aptallaşma, bir de katil mi olalım?

SAHNE 100: BARAKA (İÇ/GÜN)

Barakaya giren Halim Mahmut'a,

HALİM – Hakkımdan fazlasını almayacağım senden Mahmut Bey. İster bize söyle paranın yerini, ister birlikte gidelim.

SAHNE 101: TAŞ OCAKLARI (DIŞ/GÜN)

Taş ocaklarındaki kireç kuyuları gecenin karanlığında alev alev yanmaktadır. Mahmut'u ocakların başına getirirler. Arkadan Halim de yaklaşır. Mahmut direnmektedir. Halim bir ocaklara, bir Mahmut'a bakar.

HALİM – Atın namussuzu.

Mahmut'un kolundan yapışmış iki herif Mahmut'u ocağa atacak gibi bir hareket yaparlar. Mahmut can korkusuyla çırpınır, direnir. Durumu gören M. Ali de karışır. Bu itişme sırasında Mahmut'u tutan adamlardan birinin ayağı kayar, kireç kuyusunun içine düşer ve buhar olur... Hepsinin gözleri fal taşı gibi açılmıştır. Halim bütün gücüyle Mahmut'a bir tokat indirir. Ötekilere bağırır:

HALİM – Atın diyorum.

Sinirler iyice gerilmiş, yüzler kasılmıştır. Koluna yapışanlar, daha sıkı yakalayıp Mahmut'u ocağa doğru iterlerken, alevler Mahmut'un yüzünü yalamaktadır. Mahmut'un gözü dehşetle açılır. Dayanamaz bağırır...

HALİM – Atın diyorum...

MAHMUT – Söyleyeceğim, bırakın söyleyeceğim.

Mahmut'u biraz geri çekip, Halim'e çevirirler.

Mahmut bitkin, soluk soluğadır.

HALİM – Oynatma bizi.

Mahmut kesik kesik konuşur.

MAHMUT – Kitaplıktaki...

SAHNE 102: KEMAL'İN ODASI (İÇ/GECE)

Kemal yatağına uzanmış, üzgün ve dalgın sigara içmektedir. Veli de yatağına oturmuş, kaygılı ona bakmaktadır. Kalkar, Kemal'e yaklaşır...

VELİ – Yarın işe çıkacaksın be ağabeyciğim, biraz olsun uyu.

Kemal yanıtlamadan sigarasından derin bir soluk çeker. Gözleri gene bir noktaya dalar.

VELİ – Hiç babasıyla kaçar mı Nevin Abla?

Kemal yanıtlamaz, aynı durumdadır. Veli onu neşelendirmek için işi şaklabanlığa döker.

VELİ – Belki de kaçırdılar Nevin Abla'yı?...

Kemal ilgiyle başını Veli'ye çevirir.

Veli aynı matrak durumda ayağa kalkar, elini kolunu oynatıp, Frankeştayn taklidi yaparak,

VELİ – Frankeştayn gelmiş örneğin, Nevin Abla'yı almış, götürmüş, vuaaa...

Elleriyle tırnaklarını büzüp bağırırken,

KEMAL – Kapat çeneni.

Veli birden durur, Kemal'e bakar. Kemal hırsla sigarasını çekmektedir. Veli üzgün, yatağına çöker.

SAHNE 103: KÖŞKÜN KİTAPLIĞI (DIŞ/GÜN)

Demin taş ocaklarında Mahmut'un tanımladığı kitap raflarını yakından görürüz. İki el kitapları çekip bakmaktadır. Bir tanesinin arkasında küçük düğme meydana çıkar. Halim ve M. Ali birbirlerine bakışırlar. Uzanıp düğmeye basınca, birden bir çekmece açılır. İçi ağzına kadar altınlarla doludur.

HALİM – Vay canına be, bu kadarını ummamıştım.

Çekmeceyi çeker, masanın üstüne koyar.

M. ALİ – Ne yapacağız herifi şimdi?

Umarsızlık ve melunlukla bakışırlar.

HALİM – Başka çare yok. Fahri, Sülo dikkatsizlikle dinamit ambarını patlatacak.

M. ALİ – Fahri öldü.

Pis pis gülerek, girdikleri açık pencereye doğru yürürler, hava ağarmaktadır.

SAHNE 104: TAŞ OCAKLARI (DIŞ/GÜN)

Hava ağarmış, taş ocakları dinginlik içindedir. Âşık elinde sopasıyla çadırından çıkıp, çadırların önündeki testileri toplar; sopasına geçirerek üst barakaya doğru uzaklaşır. Barakanın yanındaki testiyi yerden alırken, içerden gelen kadın sesine kulak kabartır.

NEVİN (Ses) – Defolun, alçak herifler.

Âşık çevreyi kollayarak barakaya sokulup korka korka uzanır, pencereden içeri bakar.

SAHNE 105: ÜST KULÜBE (İÇ/GÜN)

Âşık'ın gözüyle barakanın içini görürüz. Adam Nevin'e sokulmaya çalışmaktadır. Elini uzatıp okşamak ister. Nevin çekinir, öteki yılışık, gene uzanır. Nevin elini iter. Adam sırıtır.

NEVİN – Defol alçak, dokunma bana.

ADAM – Seni benden başka kimse kurtaramaz güzelim. Terslik etme.

NEVİN – Yaklaşma diyorum, çek elini.

Nevin herifin eline vurur, adam Nevin'e bir tokat atar.

SAHNE 106: TAŞ OCAKLARI (DIŞ/GÜN)

İçerdeki durumu göre Âşık, şaşkınlık ve korkuyla pencereden döner, usulca barakanın altından aşağı doğru kayar. Duyduğu motor sesine irkilir, gizlenir; bir cip gelir az ilerisinde durur. Halim'le M. Ali inerler. Konuşurlar.

HALİM – Sen Mahmut'u dinamit ambarına götür. Ben de altınları kasaya koyayım. Nevin'i getirin, fitili filan da hazırla.

M. ALİ – Peki.

M. Ali çabucak alt kulübeye doğru yaklaşırken, Halim altın dolu çekmeceyi cipten çıkarır, yazıhaneye girer, konuşmaları duyan Âşık, gizlendiği yerden usulca çıkar. Vadiye doğru koşmaya başlar.

SAHNE 107: ALT KULÜBE (İÇ/GÜN)

M. Ali sandalyedeki bitkin Mahmut'u çekerek...

M. ALİ – Kalk bakalım hastaneye.

Mahmut darmadağınık durumdadır.

SAHNE 108: VADİ (DIŞ/GÜN)

Âşık vadiden mahalleye doğru koşmaktadır.

SAHNE 109: YEŞİLTEPE DURAĞI (DIŞ/GÜN)

Kemal'in kullandığı otobüs durağa yanaşır. Yolcular durağa gelip otobüse binmeye başlarlar.

SAHNE 110: ÜST KULÜBE (İÇ/GÜN)

Herif kıza iyice sulanmaktadır. Cebelleşme arasında Halim girer, adam toparlanır. Halim hiç aldırmadan kıza yaklaşır, bileğinden yakalayıp çekerken Nevin direnir. Halim yanındakine,

HALİM – Yakala.

Adam da öteki bileğinden çeker, sürüklerler.

SAHNE 111: YEŞİLTEPE DURAĞI (DIŞ/GÜN)

Âşık soluk soluğa durağın bulunduğu alana çıktığı sırada, Hamza'nın düdüğüyle otobüs kalkar.

Âşık otobüsün ardından koşar...

ÂŞIK – Oğlum oğlum...

Kemal Âşık'ı görünce otobüsü durdurur. Kapıyı açıp, ilgiyle gelen adama bakar. Âşık soluk soluğa gelir, kesik kesik:

ÂŞIK: Yetiş oğlum, senin kızı öldürecekler, taş ocaklarında, dinamit ambarında.

Kemal ok gibi fırlar, otobüsten atlayıp vadiye giden yolda uzaklaşır. Otobüsteki halkta bir gürültü kopmuştur.

SESLER – Biz ne duruyoruz, biz de gidelim, hadi.

Veli'nin yüzü birden ciddileşir...

Direksiyona geçer. Arabayı sürer.

SAHNE 112: TAŞ OCAKLARI (DIŞ/GÜN)

Kemal gelir taş ocaklarına...

Kavga... Kalabalık gelir... Bağrışarak kavgaya katılırlar.

Nevin'i ve babasını kurtarırlar...

Rahmi Mahmut'un yanına gelir...

RAHMİ – Çok kötülük ettin Mahmut. Bütün bu insanlara da, çocuklarına da, kendine de...

Polisler gelirler... Mahmut'u götürürler. Nevin acılı bir mutlulukla Kemal'e sarılır...

SON

OTOBÜS YOLCULARI

Yönetmen: Ertem Göreç / Senaryo: Vedat Türkali / Görüntü Yönetmeni: Turgut Ören / Oyuncular: Ayhan Işık, Türkân Şoray, Atıf Kaptan, Avni Dilligil, Ahmet Tarık Tekçe, Senih Orkan, Salih Tozan, Suna Pekuysal, Suphi Kaner, Reha Yurdakul, Diclehan Baban, S. Yazgan, Ziya Metin / Yapım: Be-Ya Film, 1961.

ELEŞTİRİLERDEN BAZILARI

Agâh Özgüç, Film Eleştirmeleri, *Sinema* dergisi, s. 51, 1 Kasım 1961.

Nijat Özön, Ölü Noktada, *Sine-Film* dergisi, s. 1, 1 Ocak 1962.

Agâh Özgüç, Türk Sinemasında Üç Ay, *Sine-Film* dergisi, s. 2, 15 Ocak 1962.

T. Kakınç, 61-62 Mevsiminde Türk Sineması, *Vatan* gazetesi.

Erman Şener, *Yeşilçam ve Türk Sineması (Toplumsal Gerçekçilik),* s. 80, Kamera Yayınları, 1970.

Karanlıkta Uyananlar

1. FABRİKA-ATÖLYELER (İÇ/GÜN)

Yeni kazanın yerleştirilmesi çalışmasında Ekrem dikkatle izleyerek, kısa kısa emirler verir. Çevrenin ilgisini fazla umursamaz bir görünümü vardır... İşi bitince döner, derin bir soluk alır...

EKREM – İndir indir, yavaş yavaş indir... Yaklaştırın kazanı. Dikkatli olun.

MAHMUT – Hep beraber hooop. Bir daha hep beraber hooop. Tamam, yavaş yavaş indirin. Oturtun yerine tamam.

Ön plandaki tezgâhtan aldığı havluyla ensesini, yüzünü kurular. Sedat da, işçilerin yanında memnun, sırıtarak bakmaktadır...

Kazana ilgiyle bakan işçiler:

– Helal olsun ağbiii...

– Aslan Ekrem...

Sedat elinde iki tüp vernik, konuşmaya başlar. Şişenin birini göstererek,

SEDAT – Bu vernik Amerikan...

Öteki tüpteki verniği uzatır ve başı ile kazanı gösterir.

SEDAT – Bunu da burda yaptık...

İşçiler Sedat'a bakarlarken Sedat dudaklarıyla da sevincini bildirir.

SEDAT – Zımba...

İşçiler sevinç, övgü sesleri çıkarırlar... O sırada bir yaşlı işçi ileri çıkıp, anlatmaya başlar,

MUHACİR – Amerikan mühendisi geldi baktı, motora Antep'te...

Mühendisle dalga geçercesine benzetmeye çalışarak,

MUHACİR – Kapuuut dedi... Motor kapuuut... İş yok mort...

Yaşlı işçi şimdi ağırbaşlılıkla anlatır.

MUHACİR – Cemil Usta vardı bizim. Bi girdi motorun altına... İki saat sonra motor kız gibi... Döndü Amerikalıya, al sana kaput, dedi.

Kahkahalarla gülmeye başlarlar...

MUHACİR – Bizdeki ustaların kafası namussuzum yoktur onnarda.

REMZİ – Yok gardaşım hayınlıklarından... Maksat malları satılsın...

MAHMUT – Bizim milletin aklı iyidir ya... Şeyindedir yoksa...

MUHACİR – Gardayım millet ne yapsın?...

Kahkahalarla gülerler. Sedat ayrılmıştır aralarından. Nuri Baba'nın sesine dönerler... Nuri Baba Ekrem'e:

NURİ BABA – Hüner kafayı, doğru yolu bulmak için işletmekte... Yoksa kime yarar bu yaptığın?...

Bir an bakışırlar... Ekrem yutkunur. Belli ki bozuktur. Fakat bir şey söyleyemeyecek kadar saygılı, çekingendir. Bu sırada Kâzım'ın sesi duyulur...

KÂZIM (Sesi) – Ekrem Abiiii...

Kâzım'ın sesine dönerler.

KÂZIM – Hadi be abiciğim...

Ekrem bir an durakladıktan sonra Kâzım'a doğru yürür... Arkasından Nuri Baba yolu göstererek aynı sertlikle,

NURİ BABA –Evi değil, memleketi terk et istersen... O babaya layık evlat değilsin!

Ekrem bir şey söylemeden acele yürür... Kâzım'ın yanına gelir. Birlikte yaklaşırlarken ön planda üç işçinin baş başa vermiş, ateşli bir tartışmayla sportoto doldurması görülür...

Fenerbahçe-Feriköy... Bir...

Göztepe-Karşıkaya... Sıfır...

Yok, yahu, Karşıyaka bu yıl...

Sportoto dolduran işçilerin yanından geçerek giderken, Ekrem hırsla:

EKREM – Zaten bir gün bile durucu değilim o evde... Arı gibi sokar adamı...

Kâzım yanı sıra gülerek yürürken:

KÂZIM – Yok yahu... Nuri Baba bu...

Yan yana yürüyen Ekrem'le Kâzım, kapıya yakın, atölyelerin sonuna doğru gelmişlerdir ki uzaktan yanında Fahri, Sedat Beyler olduğu halde Şerif Bey'in geldiğini görürler...

2. FABRİKA AVLUSU (DIŞ/GÜN)

Nevzat'ın Şeref Bey'le bir şeyler konuşup kapıdan fırladığı görülür..

KÂZIM – Şeref Bey...

Kâzım ve Ekrem kapıya doğru uzaklaşırlar...

EKREM – Hop hop hop...
KÂZIM – Tamam abi...
TURGUT – Nerdesiniz be... Daha senin evi taşıyacağız beyim...
EKREM – Sür, baban geliyor enselenmeyelim...
NEVZAT – Turgut Bey, Turgut Bey babanız...

3. FABRİKA-ATÖLYELER (İÇ/GÜN)

Ekremlerin yerleştirdiği kazana sevinerek bakan Şeref. Ötekiler biraz uzaktadır. Fahri, Sedat, Mahmut, Nevzat, Nuri Baba, Ramazan, Süleyman ve öteki işçiler...

ŞEREF – Ellerinize sağlık. Ekrem'in de, hepinizin de. Herifler dışardan mangal kömürünü ezip boya diye gönderiyor, dünya kadar dövizimizi alıyorlar... Görsünler, nasıl vernik yapılırmış bu memlekette...

İşçilerin arasından bir adım çıkan Mahmut, sertçe bir çıkış yapar.

MAHMUT – Verniği de yapacağız; ama bizim elimize bir şey geçtiği yok Şeref Bey...

İşçiler sevinerek bakarlar. Gergin bir hava eser...

Şeref sertçe konuşarak, Mahmut'a yaklaşır.

ŞEREF – Biz en iyi boyayı yapıyoruz; dışardan hâlâ boya sokuyorlar memlekete. Benim elime ne geçiyor ki size ne vereyim Mahmut?...

O sıra Nuri Baba'nın sesi duyulur. O yöne dönerler.

NURİ BABA (Ses) – Elinize geçenlerin hesabında gözümüz yok Şeref Bey. Üç kuruşluk hakkımızı almaya bakıyoruz.

Şeref çıkışır...

ŞEREF – Kimsenin hakkını yemiyorum ben... Sen de beni anlamadıysan kırk yıldır...

Nuri dimdik keser sözlerini,

NURİ BABA – Asıl sen bizi anlamıyorsun... Tabii. İnşaatta boya tenekelerini sırtlayan Şeref Usta değilsin artık...

Önce sert bakan Şeref, biraz sonra hafiften sinirli biçimde gülümseyerek dönerken:

ŞEREF – Konuşulur mu bu inatçı herifle?... Ne belliyorsun? Şimdi daha mı az çalışıyoruk yani?

Sonra döner, bir yanda duran Nevzat'a gözü ilişir... Biraz da konu değiştirmek gereğini duyduğundan:

ŞEREF – Gitti mi Unkapanı'na boyalar?...

Nevzat şaşırıp, ezilip büzülür.

NEVZAT – Şey efendim... Arabayı... Şey olmuş da...

Şeref Bey birden kesip tamamlar.

ŞEREF – Turgut Bey arabayı alıp gitti, siz de boyaları gönderemediniz...

Birden Sedat'a döner, öfkeli:

ŞEREF – Siz hâlâ koruyun bu serseri oğlanı...

Sedat ürkek bakar... Şeref daha da sertleşerek çevresindekilere bakar...

Boşalmak için uygun zamandır bu...

ŞEREF – Tembeller, serseriler düşmanım benim... İsterse en yakınım, öz oğlum olsun... Çalışanların dostuyum, çalışanların...

Yanındaki kazana tak tak vurur, sertçe yineler.

ŞEREF – Hakkı yenen varsa gelsin, bana söylesin. Vız gelir bana sendikanız da... Fesatlık çıkaranlara, havadan para almak isteyenlere yer yok benim fabrikamda. Beğenmeyen defolup gider. O gader...

Şeref Bey sinirli sinirli uzaklaşır... Sedat'la Fahri de peşi sıra giderler. Üçü uzaklaşırken ilerde Şeref, Fahri'nin kulağına bir şeyler söyler. Fahri döner, kazanın önünde bir tümseğe çıkar (deminki, Şeref Bey'in yerine)... İşçiler sert ve kaygılı bir bakışla bakarlar... Fahri cebinden kâğıt çıkarır ve bir an bakar işçilere, sonra içlerinde üç kişiyi göstererek okur:

FAHRİ – Ramazan Bakır, Süleyman Dayıoğlu, Remzi Tez.
REMZİ – Buyurun efendim...

Üç işçi kaygılı bir bakışla bakarlar.

FAHRİ – Yarın on beşer günlük yevmiyenizi alın, fabrikayla ilişiğiniz kesilmiştir...

İşçiler neye uğradıklarını anlamamışlardır. Süleyman yaşlı bir adamdır... Remzi atılır heyecanla,

REMZİ – Neymiş suçumuz?

Fahri omzunu kaldırır, bilmem gibisine bir hareketle, sonra tamamlar,

FAHRİ – Şeref Bey'in emri...
MAHMUT – Nasıl olur beyefendi?... Ne oldu çocuklar? İdareye karşı bir suç mu işlediniz?
RABARBA* – Yok abi valla bir şey yapmadık. Böyle keyfi işten atılır mı yahu?...
MAHMUT – Üzülmeyin çocuklar. Sendikada bu durumu konuşacağız.

4. MAHALLE-SOKAKLAR (DIŞ/GÜN)

Sokağın alt yanından eve doğru gelen Fatma, Emine. Fatma'nın sol elinde sefertası, Emine'nin de sağ koluna takılı file. Fatma üzgün, Emine kendi havasında... Başka işçi kadınlar da vardır...

EMİNE – Yüzsüzlük olacak ama, siyah iskarpinlerini de alayım mı?... Uzun topuklu...
FATMA – Al...
EMİNE – Ya çorapların ayağımda kaçarsa?...

Fatma duymuyor gibi dalgın, gözü sokağın başında:

FATMA – Canın sağ olsun.

Emine sevinçle Fatma'ya teşekkür etmek için bir hareket

* Rabarba: Dublajcıların uğultu biçiminde, anlaşılmaz sözler kullandıkları sözcük.

yapar... O zaman Fatma'nın büyük üzüntüsünün ayrımına varır. O da üzgün...

EMİNE – Kızım, gitmez Ekrem. Dedene kızdı, söyledi; gider mi seni bırakıp?...

Fatma, doğru mu söylüyorsun gibisine şöyle bir bakar Emine'ye. Emine, güvence verir,

EMİNE – Seviyor tabiii...

Tam bu sırada sokaktan gelen gürültüler duyulur. Bir sürü çoluk çocuk, yarım yamalak formalarla, ellerinde top, bir yöne doğru koşmaktadırlar.

ÇOCUKLAR – Ya ya ya, şa şa şa Haliç Spor çok yaşa...

Sokağı dönen kadınlar arasındaki Emine ile Fatma'nın gözü birden kapıdaki arabaya dikilir... Sürekli korna sesi... Ekrem evin kapısındaki çocuklara elbiselerini verirken, direksiyondaki Turgut'a bağırır.

EKREM – Patlama bee...

Eve girer. Kâzım çocukların taşıdığı eşyaları arabaya yüklemektedir...

Fatma birden ağlamaklı olur... Fakat hemen gururla tutar kendini... Dikleşerek yürür. Yaşlı bir kadın, Turgut'un direksiyonu önünden geçerken Turgut'a bakar ve gayet senlibenli...

ESMA TEYZE – Nasılsın Turgut oğlum?...

Turgut boynunu büküp alçakgönüllü bir gülümsemeyle yanıtlar:

TURGUT – Sağ ol Esma Teyze...
ESMA TEYZE – Ayla nasıl?... Nişanlanmış di mi?...
TURGUT – Evet Teyze...

Onlar arkada konuşurlarken, önde yaklaşan Emine ile Fatma'yı görürüz.

Fatma içeri girer.

Kâzım çocukların topunu ayağında zıplatmaktadır.

EMİNE – Utanmıyorsun değil mi, koskoca herif bacak kadar çocuklarla fotbel oynamaya...

KÂZIM – Ben de daha küçüğüm karıcığım...

Emine içeri girerken,

EMİNE – Hay patlama...

Çevreden gülüşmeler...

5. NURİ BABA'NIN EVİ (İÇ/GÜN)

Duvardaki, çerçeveli bir resmin Ekrem tarafından alınışı... Üç arkadaşı, Turgut'u, Ekrem'i ve Kâzım'ı futbolcu kılığı ile yan yana gösteren gençlik resimleri. Çocuklar bir şeyler taşımaktadırlar...

EKREM – Bak neyi unutmuşuz...

Kapıya doğru gider... Aynı üzgün yüzle içeri girmiş duran Fatma'yı görürüz... Ekrem'e bakar. Ekrem oralı değildir... Çıkarken odaya şöyle bir döner...

EKREM – Başka bir şey yok değil mi?...

Diyerek odaya son bir kez bakar. Çocuklar çıkar, ikisi yalnız kalmıştır... Fatma bir şeyler söylemek için,

FATMA – Gidiyorsun demek?...

Ekrem, bir an durur, sonra:

EKREM – Kalacak mıydım ya?... Eyvallah...

Fatma'yla göz göze gelmek istemeyen bir durumu vardır. Ekrem çıkar... Fatma arkasından bakar. Gözleri dolar. Ekrem'in uzaklaşan ayak sesleri duyulur... Sonra kapı kapanma sesi. Sessizlik... Fatma döner, boş odaya dolu gözlerle bakar, dayanamaz, hıçkırarak bir köşeye çöker... Biraz sonra odaya Emine girer. Fatma'yı kaldırıp hıçkıran başını göğsüne dayar...

FATMA – Nankör... Dedem baktı, büyüttü, bu zamana getirdi... Çekip gidiyor şimdi...

EMİNE – Erkek değil mi?... Topunun suratı batsın.

Fatma hıçkırıklar arasında ardından seslenir gibi,

FATMA – Sürünürdün sokaklarda be... Kötü mü dedi sana?

FATMA – Zıkkım iç... Git bakalım meyhanelerine... Gelme bi daha...

Emine toparlanır. Bilgiççe:

EMİNE – Hıh, tilkinin dönüp dolaşıp geleceği yer gene kürkçü dükkânı...

Dışardan uzaklaşan araba sesi duyulur... Emine pencereye yaklaşıp bakar. Fatma da kalkıp odadan çıkmıştır...

6. SOKAK (DIŞ/GÜN)

Çocukların arasında uzaklaşan araba... Pencereden, Emine'nin gözüyle sokakta olanları görürüz.

7. NURİ BABA'NIN EVİ (İÇ/GÜN)

Pencereden bakan Emine dudak kıvırarak:

EMİNE – Hıh serseriler...

der, döner. Fatma iskarpin ve çorapları getirmiştir... İçini çeke çeke Emine'ye uzatır... Sevinçle alır, iskarpini yere koyup ayağının yanında bakar, memnundur... Artık kendi havasında...

EMİNE – Hay Allah razı olsun, rezil olacaktım düğünde valla...

Çorabı giyerken Fatma sert, dik,

FATMA – Çorap da senin olsun...

Emine şaşkın bakar.

EMİNE – Niye?

FATMA – O almıştı... İstemiyorum...

8. MAHALLE (DIŞ/GÜN)

Geriden kamyonet geçer... Hanife girer...

HANİFE – Sana kırk defa demedim mi ben ha?...

Sözün gerisi duyulmaz bile. Saçlarından acımasızca çektiği oğlanı yumruklayarak götürmeye kalkar.

OĞLAN – Bırak be... Anne bırak diyorum...
HANİFE – Yürü kırmayayım bir yanını. Yürü...

Gülüşmeler, ağırlaşmaya başlar. İlerde duran kamyonetten Turgut, Ekrem, Kâzım iner Hanife'ye yaklaşır.

HANİFE – Daha bir ay olmadı 30 lira verdik o pabuçlara... Yürü...

Ekrem ve Kâzım atılırlar.

EKREM – Çocuktan ne istiyorsun Hanife Teyze?...
KÂZIM – Vurma günahtır be Hanife Teyze...

Hanife aynı kızgınlıkla oğlanı çekip, sürümeye çalışır.

HANİFE – Yiyecek ekmeğin yok evde.

O sırada aynı telaş ve sinirlilikle kalabalığı yararak yaklaşan, daha önce fabrikada işten çıkarıldığını gördüğümüz Süleyman Dayıoğlu, Hanife'ye sokulup oğlanı elinden çeker...

SÜLEYMAN – Bırak be kadın... çocuktan ne istersin?... Bırak...

Annesinin elinden kurtulan oğlan, yolunmuş saçlarını gözyaşları içinde ve utançla düzeltmeye çalışırken söylenir...

OĞLAN – Bir şey söyle be baba şuna...

Süleyman çekingendir. Hanife gittikçe artan bir kızgınlıkla bağırır.

HANİFE – Hiiiiç ne isteyeceğimmm?... Allah canını alsın da kurtulayım...

Artık iyice sinirleri bozulmuştur. Oracığa yığılıverir. Bir sinir boşalmasıyla hıçkırarak ağlamaya başlar. Üst başları dökülen iki küçük kız çocuğu da ağlayarak annelerinin yanına sokulmuşlardır...

HANİFE – Elimizde yok, avucumuzda yok... Ümmeti Muhammet, dilenelim mi?... Söyle ne yapalım?

Acılı bir sesle hıçkırarak ağlamaktadır... Başındaki Süleyman umarsızlıkla çevreye bakınır... Kadınlı erkekli mahalleli

toplanmıştır... Turgut, Ekrem, Kâzım ve ötekiler şaşkın, üzgün bakarlar... Bir işçi durumu açıklar...

İŞÇİ – Süleyman Dayı'yı işinden çıkarmışlar.

Turgut üzgün bakar... Fatma'yla Emine birkaç mahalleli ile telaşla yaklaşır. İşçiler, Süleyman'a yaklaştıkları sırada, Fatma, kadını hafifçe çeker.

FATMA – Kalk Hanife Teyze, kalk anam kalk.

İŞÇİ – Bi çare bulunacak elbet Hanife Bacı... Sendika var.

Fatma'nın yanındaki kadın öfkeyle bağırır.

HANİFE – Batsın sendikanız da... Başımıza her felaket o sendikanızdan geldi.

Gene ağlamaya başlar. Fatma avutmaya çalışır.

FATMA – İş de bulunur, her bi şey de...

HANİFE – İş nerde kızım, iş nerde? Koca bir yıl ne çektik biz.

Turgut'un ve arkadaşlarının bütün neşesi dağılmış, hepsi taş gibi bakmaktadırlar...

Fatma ağlayan Hanife'yi kaldırırken, bir yandan da bunlara kaçamak, sert bir yan bakışla bakar. Sanki, "Gördünüz mü marifetinizi" der gibi bir tavrı vardır. Sanki onlar suçludur... Onların da kendilerini biraz bu duyguya kaptırdıkları bellidir...

Herkes dağılmaktadır... Ekremler de kamyona doğru giderler. Binip uzaklaşırken, önümüzden geçenlerin parça parça konuşmaları duyulur... Küçük bir kız elindeki bir dilim ekmeği iştahla ısırıp yemektedir...

KADIN – Sendika hangi birine kardeşim?...

ERKEK – Sendikaya uğramayız, aidat vermeyiz. Başımız sıkıştı mı sendika... Niyet kuyusu mu bu?...

ERKEK – Biz bu korkaklıkla hiçbir şey yapamayız arkadaşlar.

KADIN – İstediklerinin hiçbirini de vermeyeceğim diyormuş...

ERKEK – Valla hepimizi kovar bu herif. Kendine bıraksak belki de yumuşar biraz...

ERKEK – Zor kovar, buldun yumuşayacak adamı...

KADIN – Kapatır fabrikayı... Lokavt yaparmış...
KADIN – Nasıl kapatırmış yahu deli misin?...
ERKEK – Başına çalınsın verdiği para... Zaten ne veriyor ki?
KADIN – Ama bizimkiler de çok ileri gitti gardaşım.
KADIN – Grev yapacağız, sonraaaa?...
KADIN – Zeytinburnu'nda yaptılar, açlarından ölüyorlardı, bereket araya girdiler de...
ERKEK – Kiim?... Hele bir grev diyelim, bak nasıl etekleri tutuşur...

9. EKREM'İN KULÜBE ÖNÜ-OTO İÇİ (DIŞ/GÜN)

Mahallede, kadınlar, erkekler ve çocuklar. Yetimoğlu boya arabası, kulübenin önüne yaklaşıp durur. Turgut, Ekrem ve Kâzım'ın yüzlerine deminki yaşadıkları sahnenin üzüntüsü...

Turgut el frenini çekerken, deminden beri sürüp geldiği belli olan bir konuşmanın son cümlesini söyler...

TURGUT – Ben diyorum sizlere oğlum. Benim babamda insaf, merhamet, öyle şeyler arama...

Ekrem'le Kâzım arabadan inerlerken, ağır havayı dağıtmak için Ekrem takılır.

EKREM – Sana çekmiş...

Ekrem'le Kâzım arabanın arkasına geçerler. Eşyaları almaya başlarlarken, Kâzım, Ekrem'e bakarak,

KÂZIM – Eee Fatma'yı ne vakit taşıyacağız buraya?...

Ekrem bir an sonra kavramıştır anlamını, tersler.

EKREM – Saçmalama lan, o benim kardaşım...

Elindeki eşyalarla kapıya yaklaşır. Kapıdan inip, arabanın arkasına doğru gelen Turgut seslenir,

TURGUT – Müstahaktır namussuzum bizim işçilere...

Kapının önüne gelen Ekrem, iteleyeceği sırada Turgut'a döner. Kâzım da Turgut'a bakmaktadır... Turgut tamamlar.

TURGUT – Altı aydır bir grev yapamadılar be.

Ekrem umursamazlığını göstererek,

EKREM – Boş ver yahu. Yapacaklar da ne olacak?...

Ekrem, kuvvetli bir diz atarak kapıyı taaak diye ardına dayar...

10. NURİ BABA'NIN EVİ (İÇ/GECE)

Nuri Baba'nın holünde bir işçinin öfkeli ve kararlı bir çıkışıyla açılır...

İŞÇİ – Grev yapacağız...

Holde masanın çevresine oturmuş Nuri Baba, Mahmut, Ramazan, Remzi, Süleyman ve öteki işçiler. Sigara dumanı, Nuri Baba düşünceli...

Fatma merdiven başında oturmuş, dinliyordur.

Nuri Baba'ya bakar herkes...

NURİ BABA – Perişan ederiz fakir fukarayı...

İŞÇİ – Zaten perişanız be Nuri Baba...

NURİ BABA – Var mı dayanacak bir yerimiz?...

Mahmut birden çıkış yapar, göğsünü yumruklayarak,

MAHMUT – İmanımız!...

Sessizlik... Nuri Baba bir an canı sıkkın, sonra sözcüklere basarak,

NURİ BABA – Sendikanın kasası bomboş...

MAHMUT – Peki ne yapalım?...

NURİ BABA – Daha sıkı sarılacağız birbirimize... Görmüyor musun sendikamızı parçalamak istiyorlar? Böylesi geliyor işlerine tabii...

MAHMUT – Teker teker böyle çiğneyecekler mi bizi yani?...

NURİ BABA – Çiğnenmemek için birlik olmak lazım. Daha arkadaşların yarısı bile sendikanın, yani birlik olmanın yararına inanmıyorlar. Tabii hiç zararsız yürümez bu iş; ama başka çaremiz yok, dayanacağız...

Remzi biraz bozuk, fakat boş vermeye çalışarak ayağa kalkar. Ramazan'la Süleyman'ı göstererek...

REMZİ – Ben dayanırım; ama bunlar ne halt edecekler? Kışta kıyamette çoluk çocuk?...

Remzi kapıya doğru yürürken, Fatma da fırlar yol gösterir. Sağdan soldan mırıltılar...

SESLER – Otur yahu nereye... Nereye gidiyorsun?...

Remzi kapıya gidip çıkarken, eliyle de boş ver yaparak,

REMZİ – Çok dinledim bu lafları...

Fatma yolcu eder Remzi'yi. Kapı kapanır... Bir sessizlik, Mahmut kızgın.

MAHMUT – Sen de böyle yaparsan yahu ohooo!... Toplu sözleşme konuşmalarına başlayalı iki ay oldu. Hiçbir şeyi kabule yanaşmıyor Şeref Bey... Yarın karar günü. Grev mi yapacağız, yoksa teslim mi olacağız bu herife?...

Ağır bir sessizlik... Hepsi Nuri Baba'ya bakar...

Nuri Baba çaresizlikle,

NURİ BABA – Asacağız yarın grev kararını...

Nuri Baba bir an durur, herkes birbirine şöyle bir bakar... Sessizlikten sonra daha ciddi ve kararlı konuşur...

NURİ BABA – Zaten altı gün beklemek zorundayız, grev için... Altı gün sonra da greve başlayamayız; ama bakalım korku verebilecek miyiz?... Ağzınızı sıkı tutun. Tilki gibidir Şeref... Bir anlarsa grev yapacak durumda olmadığımızı hepimizi perişan eder...

11. MEYHANE (İÇ/GECE)

Yakın Remzi'den geriye çekiliş, fonda tezgâh...

Bir tek attıktan sonra Remzi, fitil gibi, peltek, Turgut'a konuşarak,

REMZİ – Kovmuş beni bey baban, olsun... Sanatım var benim. Baban da vız gelir be... Her horoz kendi çöplüğünde öter anladın mı?...

Turgut bozulduğunu belli etmemeye çalışarak,

TURGUT – Sen mahalleye dün geldin arkadaş. Biz yirmi iki senedir...

REMZİ – Oooooo... Şimdi sen Boğaziçi'nde köşklerde. E oğlusun tabii. Yani çıt olsa, doğru Şeref Bey'in kulağına.

Turgut birden bozulur, fırlar. Ekrem ve diğerleri tutmaya çalışırken, Remzi'nin yakasına yapışır...

TURGUT – Babama ispiyonluk mu ediyorum ulan ben?...

EKREM – Boş ver, sarhoş yahu...

KÂZIM – Sıkıntısından söylüyor...

TURGUT – Ben mi kovdum işinden... Espiyonculuk ha... Benim her yaptığımı kim yetiştiriyor Şeref Bey'e?...

REMZİ – Bana vız gelir yahu...

TURGUT – İçinizde oğlum. Yılan aranızda... Parçalarım namussuzum bir daha pislik atanı...

Turgut'la Remzi'yi masalarına oturturlarken,

TURGUT – Ulan ne iştir be?...

Turgut yerine otururken karşısına Ramazan dikilir. O da sarhoştur...

İŞÇİ – Suç Şeref Bey'de. Bi adam ki espiyon kullanır, kovculuktan hazzeder, o kullandığı espiyondan da alçaktır arkadaş...

Turgut ne diyeceğini bilemez, zınk diye kalmıştır. Ekrem, Turgut'u oturturken bozularak:

EKREM – Eeeeeeeh, amma nutuk attınız be. Sanki parti kongresi. Şurda kafamızı dinleyeceğiz...

Zemkinos koşarak gelir. Elindeki şişeyle kadehi doldururken arka masadan biri,

İŞÇİ – Abe elbet kullanacak espiyon. Yoksa nasıl idare edecek koca pavlikeyi...

Kâzım Ekrem'e eğilerek:

KÂZIM – Gidiyor muyuz?...

Ekrem başını "Evet" anlamında sallar,
Turgut dalgın konuşmaktadır.

TURGUT – Direk gibi laf, helal olsun. Espiyon kullanan espiyondan da namıssızdır...

Masadan kalkmış, kapıya doğru giderlerken içeri Mahmut ve iki sendikacı girerler...

MAHMUT – Ooooo, gözünüz aydın çocuklar.
— Yarın grev ilan ediyoruz...

Herkeste önce bir şaşkınlık, sonra Mahmut'un çevresini alırlar, her kafadan bir ses çıkmaya başlar.

— Eh hadi hayırlısı.
— Demek altı gün sonra grev?
— Yok yahu...

İŞÇİ – Ben grev mrev yapmam arkadaş...
— Olur mu yahu?...

Ekremler çıkacakları sırada dönüp bakarlar. Ekrem "boş ver" gibisine kapıyı gösterir. Turgut bir an bakar, sonra hep birlikte çıkarlarken üzerlerine sesler düşer...

İŞÇİLER (Ses) – Anamızı ağlatacaklar, görürsünüz...
— Kolay mı yahu?...
— Mademki sendika karar veriyor...

LAZ HARUN (Ses) – Sürünmeye niyetim yok benim... O kadar...
— Arkadaş bizim de çoluk çocuğumuz var; ama başka çaremiz yok...
— Tabii yahu grev şart...

MAHMUT – Durun arkadaşlar böyle başıboşlukla olmaz...

İŞÇİLER – Namussuzlar, ulan grev yapıp da aç mı bırakacaksınız?
— Sensin namussuz be...
— Hadi ordan sarı sendikacı...
— Ne demek istiyorsun, bir kuruş çıkarımız mı oldu bugüne kadar?...

— Sen sus işverenin köpeği...
— Ağzını topla, yoksa ağzını kırarım.

MAHMUT – Bırakın be utanmaz herifler. İşveren görse göbek atar sevincinden, şu halinize bakın...

12. EKREM'İN KULÜBESİ (İÇ/SABAH)

Kapı açılınca ortalığı düzeltmekte olan Fatma şöyle bir dönüp bakar, sonra gene döner... Fakat Ekrem'in hiç de memnun kalmadığı bellidir. Bir adım atıp dimdik bakar Fatma'ya; sarhoş, yorgun sallanır...

EKREM – Niye geldin?...

Fatma zaten beklediği bu soruyla biraz çekingen bakar...

FATMA – Dağınıktı. Fabrikaya giderken yerleştireyim dedim...

Ekrem sallanarak kapıyı gösterir.

EKREM – Hadi... Bir daha da gelme buraya...

Fatma önce bozulacak gibi olur, sonra belli ki alışık olduğu bu hoyratlığa karşı hafifçe dikelir. Elindeki şeyi sertçe bırakıp kapıya giderken,

FATMA – Bayıldıktı...

Tam kapıya yaklaşmıştır.

FATMA – İç bakalım, iç de görürsün gençliğini... Al... Fanilan kalmış bizde...

Daha önce getirmiş olduğu fanilayı atar, çıkarken, Ekrem öfkeyle üstüne yürüyecekmiş gibi gözlerini büyüterek bakarken, Fatma çabucak çıkar gider... Ekrem pencereye yaklaşır.

13. EKREM'İN KULÜBESİ ÖNÜ - SOKAK (DIŞ/SABAH)

Fatma giderken birkaç kez dönüp bakar pencereye. Sonra yokuşu iner, kaybolur...

14. EKREM'İN KULÜBESİ (İÇ/SABAH)

Ekrem, yanındaki bir testiyi ya da sürahiyi alıp kafasına diker, sonra ağzında tuttuğu suyu birden Haliç'in görüntüsü-

nü çerçeveleyen cama püskürtür. Belki bu camdan Ekrem'in arka kerevete gittiği, yüzükoyun kendini bıraktığı görülür. Üzerinden suların aktığı kirli, bulanık bir resimdir bu...

15. KÖŞK-HOL VE MERDİVENLER (İÇ/GÜN)

Turgut sallanarak merdivenlere yürürken, "Adalardan Bir Yâr Gelir Bizlere" türküsünü mırıldanmaktadır. Duvardaki panoda çalışan Nevin'e bakar. Kız da yarım dönmüş, şöyle bir bakmaktadır. Turgut bir Nevin'e, bir yaptığı resme bakar. Sonra sarhoş sırıtkanlığı ile türküye devam ederek merdivenlere yürürken, Nevin işine dönmüştür. Ayla endişeyle Turgut'un karşısına çıkar.

TURGUT (Mırıldanır) – Adalardan bir yâr gelir bizlere... Aman allah gözlere bak gözlere... Çok güzelsin vallah çok çapkınsın billah...

AYLA – Abi...

TURGUT – Şimdi abinin...

AYLA – Ama babam. Sabaha kadar...

TURGUT – Bananın da...

Turgut sallanarak merdivenleri çıkar. Ayla üzgün, kaygılı arkasından bakarken odasından çıkan Şeref Bey yanına gelir, sinirlidir. Bir an bakışırlar, Turgut yürür.

16. FABRİKA-AVLU (DIŞ/GÜN)

Fabrika girişindeki karatahtaya asılan kocaman bir grev ilanı...

MAHMUT – Hadi hayırlısı...

MAHMUT – Bir imza da sen at şu zapta Kurdoğlu...

KURDOĞLU – Biz gapıcıyıh, memurinden sayılırıh. Bizi garıştırman...

MAHMUT – Peki...

Bu sırada çalışan işçiler içeriye girmeye başlarlar. İşçilerle birlikte Şeref Yetimoğlu da girer.

YETİMOĞLU – Keyfiniz isterse çalışın. Bakın babanızın oğlu bekliyor kapıda...

Mırıltılar...

MAHMUT – Söylediği lafa bak be abi, olur mu yani...

1. İŞÇİ – Eyvallah...

NURİ BABA – Güle güle...

Kurdoğlu kapıya giderek bekleyenlere,

KURDOĞLU – Yahu ne bekliyorsunuz. Gidin gohveye... İşçi lazım olursa haber göndereceyik dedik.

17. TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Masasında oturan Şeref Bey karşısında profesör Halis Cemal Bey'e anlatmaktadır..

ŞEREF – Tam altmış iki bin lira tutuyor işçilerin istedikleri yılda, Halis Cemal Bey. Şımarıklık...

HALİS CEMAL – Evet efendim. İşveren sendikası da o fikirde.

Sekreter Tülin Fahri'ye bir şeyler fısıldar... Fahri de Şeref Bey'e yaklaşır...

ŞEREF – İşveren sendikası ver dese de vermem. Tepeme mi çıkaracağım işçileri? Zaten yaptığımız en iyi boyanın ithalini hâlâ yasaklayamadık. Bakan da vaat etti; ama kotadan çıkaramadılar daha.

HALİS CEMAL – Haklısınız efendim...

Şeref Bey bir hap alırken, Fahri Şeref'e eğilip kulağına bir şeyler fısıldar. Şeref hemen kalkar.

FAHRİ – Yan odada bekliyor efendim.

ŞEREF – Hocam bir dakika...

HALİS CEMAL – Rica ederim.

Halis Cemal istek bildirisini incelemeye başlar, Şeref çabuk adımlarla yürür, yan odaya geçer.

18. YAN ODA (İÇ/GÜN)

Yan odaya giren şeref, kapıyı kapatır. Gülerek bakan, ayağa kalkmış Mahmut'u görürüz.

ŞEREF – Eeeee... Nasılsın bakalım Mahmut?...

Mahmut gülerek anlatmaya başlar.

MAHMUT – Grevi patlatıyoruz...

Şeref sırıtır, alaylı,

ŞEREF – E hayırlısı olsun...

MAHMUT – Size blöf yapıyorlar. Beş parası yok sendikanın... Nuri Baba, aman o tilki duymasın mahveder bizi diyor..

ŞEREF – Zaten işler gevşek; sendikasız işçiler yeter. Yapsınlar grevi, gündelik ödemekten kurtarırlar beni.

Bir an sessizlikten sonra Mahmut ezile büzüle,

MAHMUT – Ekrem, Kâzım, Turgut bey dün gece Garbis'in meyhanesindeydiler. Sabahlamışlar gene. Kâzım uyukluyor aşağıda. Ekrem de işe gelmedi...

Şeref öfkeyle,

ŞEREF – Görüyorsun, oğlumdan bile hayır yok.. Sana güveniyorum evvel Allah Mahmut...

MAHMUT – Sağ olun beyim...

ŞEREF – Aman dikkatli olun..

MAHMUT – Eyvallah beyim..

Mahmut kapıyı açıp koridora çıkar...

19. FABİKA-KORİDOR (İÇ/GÜN)

Koridora çıkan Mahmut, sekreter odasının önüne yaklaşan Turgut'u görür. Birden irkilip bir kenara saklanır... Turgut, Mahmut'u görmeden geçer, müdüriyetin kapısına gelir. O sırada kapı açılmış, elindeki evrakla Tülin çıkarken Turgut'la burun buruna gelmişlerdir. Turgut içeri dalarken çabucak gider.

20. TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Kapı açılır, Turgut'un amorsundan salonu görürüz. Fahri Şeref'in yanındadır. Halis Cemal okuyordur. Şeref başını kaldırır. Kapıdaki Turgut'a alaylı, soğuk bakar.

ŞEREF – Oooooooo...

Fahri de, Halis Cemal de başını kaldırıp kapıya bakarlar.

ŞEREF – Şehzadem...

Turgut da dimdik ve soğuk bakmaktadır... Şeref, kalkar yaklaşırken aynı tonda,

ŞEREF – Nerdeydin dün gece sabahlara kadar?...

Turgut bir an durur, sonra,

TURGUT – Raporu almışsınızdır.

Şeref birden tersleşerek,

ŞEREF – Gonuştuğu lafa bak küstah herifin... Ben sana dimedim mi Seyfullah Beyler yimeğe gelecek. Sennen de gonuşacak adam. Bi müddet Adana'da galacağın... İşlerimiz var...

TURGUT – Ben de size dedim... Adana'ya filan gitmem.

Şeref öfkeyle atılır.

ŞEREF – Tabii gitmezsin... Serseriliğin yarım kalır burda di mi?... Boyu devrilesice galdırım külhanbeyi. Haa...

Araya Fahri ve Halis Cemal girmeye çalışmaktadırlar. Şeref nerdeyse dövecektir Turgut'u. Turgut da sertçe çıkışır...

TURGUT – Doğru konuşun...
ŞEREF – Defol küstah herif, defol...
FAHRİ – Aman beyefendi...

Turgut da bozuk, döner çıkarken.

HALİS CEMAL – Rica ederim Şeref Bey... Heyecanlanmayın.
TURGUT – Yalvarın bakalım kalır mıyım?.
ŞEREF – Hangi işte üç günden fazla dikiş tutturdun serseriiii...

21. FABRİKA ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Turgut uzaktan görünür. Nevin bekleme odası gibi bir yerdedir. Turgut'u görür, sonra yanda bir yere dikkatle bakmaya başlar. O sırada kapıcı Halil'in telefonu çevirip, içeriyle konuştuğu görülür...

KAPICI HALİL – Fahri Bey yukardalar, misafirleri var efendim. Fakat siz görmek istiyorsanız buyrun, koridorun sonundaki oda...

Turgut tam kapıdan çıkacağı sırada, duvarın arkasında saklanmış Ekrem,

EKREM – Böh...

Ekrem o kadar ani yapmıştır ki, Turgut irkilir, gülerek toparlanırken,

TURGUT – Dur ulan be, zaten asabım bozuk...

Bütün bu olaylar Nevin'in gözü önünde olur. Onlar Nevin'in farkında değildirler. Ekrem Turgut'un kafasına vurarak,

EKREM – Yuuuuu ulan ne ödlek herifsin be...

Turgut yarı ciddi yarı alaylı...

TURGUT – Peder beyle takıştık.

Ekrem'in pek iplemediği bellidir.

TURGUT – Gene zil kalacağız.

Ekrem bileğini göstererek,

EKREM – Günde elli kâğıdım var doklarda, ne korkuyorsun?

Turgut gülerek,

TURGUT – Senin sırtından geçineceğiz!...

Ekrem de ciddi,

EKREM – Tamam... Şimdi önce sen beni sırtında taşı...

Hemen Turgut'un sırtına zıplamaya kalkar.

TURGUT – Dur ulan...

Gülüşüp itişirlerken bütün bu görüntüyü gülümseyerek izleyen Nevin.

22. FABRİKA-KORİDOR (İÇ/GÜN)

Fahri salondan koridora çıkar...
Karşıdan gelen Nevin'i görür...
Gülerek karşılar...

NEVİN – Dayıcığım merhaba...

FAHRİ – Köşkteki iş bitti, şimdi buraya mı başladın?...

Nevin, Şeref Bey'i gösterir.

NEVİN – Para verecekmiş!...

Fahri, Şeref'le alay ederek,

FAHRİ – Beyefendi beğendi mi bari?...

NEVİN – Bilmem. Fabrikaya da bir bak dedi...

FAHRİ – Bir şeyden anlasa... Ne isteyeceksin?...

NEVİN – Ona bırakacağım dayı...

Fahri, Şeref'i küçümseyerek,

FAHRİ – Bayılır böyle davranmalara. Ama galiba pek kârlı çıkmazsın... Biraz bekle istersen, çok sinirli...

Nevin omuz silker.

23. TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Sedat elindeki telefonu biraz şaşkın, biraz da heyecanlı Şeref Bey'e uzatırken...

SEDAT – Ankara beyefendi...

ŞEREF – Merhaba Haşim Beyciğim... Allah ömürler versin... Kararname mi çıktı?... Gönderdiniz mi?...

Şeref, masa ve sümen üzerindeki bir yığın zarfı ve kâğıdı karıştırarak,

ŞEREF – Postada demek... Gözlerinden öperim. Biliyorum Haşim Beyciğim... Güle güle...

Şeref memnun telefonu bırakır... Kendini merakla bekleyen hocaya anlamsız bakarken, kâğıtları, zarfları araştırmakta devam eder. Söylenir...

ŞEREF – Yahu uyuyoruz be... Sedat...

SEDAT – Evet efendim...

Şaşkın bakar bir an...

ŞEREF – Boya dışalımını durdurma kararı alınmış. Büyük bir de sipariş var Ankara'dan...

Sedat'ın gözleri parlar. Şeref'in bütün sevinç ve heyecanı bellidir. Ellerini ovuştururken Hoca'ya döner sevinçle,

ŞEREF – Sonunda bir anlayan çıktı derdimizi hoca. Allah Allah... Allah Allah...

İnanmıyor gibi dolaşırken, birden kapıdaki Nevin'i görünce aynı coşkulu sevinç içinde,

ŞEREF – Bu ne uğurlu ayaktır be kızım...

Gülümseyerek bakan Nevin,

NEVİN – Günaydın efendim...

Nevin'i kolundan tutup, Halis Cemal'le tanıştırır.

ŞEREF – Dahi kızımız, Güzel Sanatlar Mektebinin mobilyacı ressamı Nevin Hanım, hocam... Bizim Fahri'nin yeğeni...

Nevin belli ki rahatsız olmuştur, kesmeye çalışır.

HALİS CEMAL – Memnun oldum...

NEVİN – Sağ olun...

Şeref, gözleri pencereden dışarıya takılıp kalmış halde!

ŞEREF – Nasıl da kokuyu alır keratalar.

Nevin de pencereye döner şaşkın...

24. FABRİKA ÖNÜ-AVLU (DIŞ/GÜN)

Birbiri ardı sıra yaklaşıp duran lüks arabalardan kelli felli adamlar iniyorlardır.

25. FABRİKA-TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Halis Cemal de ilgilenir...

ŞEREF – Aslan meslektaşlar...

Şeref şeytani bir gülümsemeyle Nevin'e döner.

ŞEREF – Hanım kızıma fabrikayı ben gezdirmek isterdim... Kıskandı kargalar...

Nevin'i kapıya doğru yürütür.

Neşeli bir konuşma ile,

ŞEREF – Ne vakit Paris yolculuğu?...

NEVİN – Daha var efendim...

ŞEREF – Hayırlısı kızım...

26. FABRİKA-KORİDOR (İÇ/GÜN)

Konuklar koridora girince, toplantı salonundan çıkmış, yanındaki Nevin'e duvarları göstererek, hiçbir şeyden habersizmiş gibi yürüyen Şeref Bey'i görmüşlerdir. Şeref Bey şaşırmış gibi,

ŞEREF – Oooooo... Vay efendim... Nerden bööole bütün dostlar...

Nevin bu numaraya şaşkın bakarken,

HALİMOĞLU – Kararnameden haberiniz yok mu?...

ŞEREF – Ne kararnamesi?...

SADİ – Dışalım yasağı...

Şeref iyice şaşkın numarasıyla,

ŞEREF – Ciddi mi?...

Reşit yüksekten bakar.

REŞİT – Dedim... Daha çok gizli...

İçeri girerlerken Şeref Nevin'e döner... Gülerek,

ŞEREF – Bütün duvarlar senin kızım. Beğen... Yemekte konuşuruz... Buyurun...

Şeref döner, ötekilerle içeri dalar... Nevin şaşkın bakar... Sonra boş duvarlara dönüp ağır ağır yürümeye başlar... Seviniyordur...

27. FABRİKA-TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Masasına geçmiş Şeref Bey'in ortalığı çınlatan bir kahkahasıyla açılır. Ötekiler de gülerler...

HALİMOĞLU – Amma işlettin bizi...

Şeref aynı dalgada,

ŞEREF – Toplu sözleşmeyi bile imzaladım işçilerle...

Hepsinin birden suratı değişmiştir. Şeref'e bakarlar...

HALİMOĞLU–SADİ–REŞİT (Hep Birden) – Zamları kabul ettin mi?...

Şeref telefonu kaldırır, numaraları çevirirken ciddi tonda,

ŞEREF – Eeeee zorunlu...

Hepsi birden homurdanmaya başlarlar...

HEPSİ BİRDEN – Olur mu yahu?... Oooo..

Hepsi şaşkın başlarını Halis Cemal'e çevirirler. Profesör gülümseyerek, ağır hareketle başını "hayır" anlamına kaldırır... Adamlar rahatlar. İşi gülmeye vururlar...

HALİMOĞLU – İşveren sendikasında ne karar aldık?...
REŞİT – Yüzde beşten fazla vermeyecektik hani?...
SADİ – Gene işletiyor bizi...
HALİMOĞLU – Keyfi yerinde... Belki siparişleri bile almıştır.
ŞEREF – Hammadde nerde Halimoğlu?...

Şeref döner, telefonda konuşmaya başlar.

ŞEREF – Aloo... Tamtaş mı?... Celal Beyefendi'ye, Türkiye Boya Sanayicileri arzı hürmet ederler...

Hepsi sırıtır, memnundurlar...

28. TAMTAŞ (İÇ/GÜN)

Çevrede Tamtaş zarf, kâğıt, amblem gibi aksesuar... Celal Bey telefondadır... Ağır ve gülümsiyerek,

CELAL – Allah ömürler versin efendim. Biz öksüz dışalım tüccarları da perişanlığımızı arz ederiz...

Telefonda kahkaha... Celal'in karşısında asık suratlı yedi kişi... Tüccarlar. Bir Ermeni... Bir Rum... Beş Türk. Merakla sorarlar...

TÜRK TÜCCAR – Kim?...

Celal eliyle telefonu kapatarak...

CELAL – Yetimoğlu...

Hepsinin suratı asıklaşır bir daha...

29. FABRİKA-TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Memnun suratlı sanayiciler arasındaki Şeref Bey,

ŞEREF – Sanayici sayılırsın... Senin de fabrikan var...

Sözü kesilmiştir... Dinler, gülerek,

ŞEREF – Sen devekuşu. Uç diyince dev, yük taşımaya gelince kuş...

Halimoğlu, Sadi ve Reşit gülüşürler.

30. TAMTAŞ (İÇ/GÜN)

Pişkin Celal asık suratlı tüccarlar arasında.

CELAL – Biz daima memlekete hayırlı olandan yanayız... Efendim... Solvent yoook... Etalik anhidrit de yok. Asetat da yok... Bulursunuz inşallah. Güle güle...

Kapatır, odadakilere döner...

CELAL – Göbek atıyorlar...

Celal viskisini yudumlarken, yan odadan gelen Eskenazi kulağına bir şeyler fısıldar. Celal kalkar çıkarken:

RUM TÜCCAR – Atazaaaaklar tabi haklariiii...

TÜRK TÜCCAR – Ankara'ya bir heyet gönderelim... Sahipsiz miyiz bu memlekette?...

ERMENİ TÜCCAR – Ne rezaletliktir zo... İthal da yasak olur?...

Eskenazi, Celal'in yerine geçerken,

ESKENAZİ – Namuslu tüccara iş yok... Evroppa mal uvey evlat... Biz uvey evlat... Kuzum biz bu vatanin...

31. TAMTAŞ-YAN ODA (İÇ/GÜN)

Celal Bey yan odaya girer... Kapıyı kapatır... Gülerek döner... Karşısında, gülerek kalkan Fahri'yi görürüz... (Bu sahne tıpkı Şeref'in yan odaya girip de Mahmut'la karşılaşmasının aynıdır.)

CELAL – Hoş geldin...

Fahri de saygılıdır. El sıkışırlar...

FAHRİ – Hoş bulduk efendim...

Fahri'ye sigara verir, yakarlar... Celal viskisini yudumlarken,

CELAL – Düşündün mü?...

Celal inandırıcı biçimde,

CELAL – Bu fırsatı kaçırma... Bizim sana ihtiyacımız var. Sen de bize muhtaçsın. Şirketi karılarımız adına kucağız... Sermayesi 400 bin... Bir kuruş koymadan yüzde 20 hissedarsın...

İkircikli görünen Fahri'ye bakar... Viskisini yudumlar...

CELAL – Biz elinden tuttuğumuz adamı bırakmayız oğlum. Şeref Yetimoğlu'na bağlılık budalalıktır. Babasına hayrı olmaz onun...

32. FABRİKA-TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Pencereden bakan Şeref Bey'i görürüz... Amorsundan çıkan işçiler görünmektedir. Şeref Bey kararlı, memnun konuşmaktadır... Arkada oda içinde telefon başındaki Sedat ve Tülin'in konuşmaları ile Şeref Bey'in konuşmaları birbirine karışır...

ŞEREF – Bugün iki yüz işçi çalışıyor. Yarın iki bin, on bin çalışacak...

SEDAT (Ses) – Litopon da mı yok?... Yahu bir haftada kıtlık mı geldi piyasaya?... Allah Allah...

Telefon kapatma sesi. Numaralar çevrilirken,

ŞEREF – Balkanlar'ın ve Ortadoğu'nun en büyük fabrikası olacak. Dışarı satacağız, döviz getireceğiz.

TÜLİN (Ses) – Solit sentetik reçine?... Yok... Solvent de yok... Peki efendim...

ŞEREF – Kimya sanayiini de kuracağız bir gün...

SEDAT (Sesi) – Kolofon yerli reçineyi ne yapayım ben kardeşim?

Telefonun kapanma sesi. Kapı açılmıştır... Şeref döner. Fahri girmiştir. Şeref yaklaşır. Hepsi Fahri'ye bakarlar. Fahri üzgün görünümdedir.

FAHRİ – Bir gram hammadde yok piyasada beyefendi...

Tülin ve Sedat, Şeref Bey'e bakarak onaylarlar.

SEKRETER KIZ – Yok efendim.

SEDAT – Yok efendim...

Şeref sevincini dağıtmak istemiyordur... Biraz tasalı.

ŞEREF – O yok, bu yok... Fabrikayı mı kapatalım yani?...

Fahri yapma bir kaygıyla,

FAHRİ – Allah korusun beyefendi...

Sedat'la Tülin de aynı biçimde mırıldanırlar...
Sedat ciddi,

SEDAT – Kolofan reçine kullanalım, yerli...

Şeref hemen keserek...

ŞEREF – Çam balsamı. Peki boyanın galitesi?...

Sedat çekingen.

SEDAT – Çok düşer tabii...

Bütün bu konuşmayı ilgiyle izleyen Fahri birden keser.

FAHRİ – Şimdi kaliteye bakan var mı beyefendi?

Şeref bir an kararsız kalır. Fahri de heyecanla bakar adama.

ŞEREF – Ya reddederlerse boyaları...

Fahri pişkin bir gülümsemeyle,

FAHRİ – Aman beyefendi evvel Allah...

Gene Şeref'in kararsız bekleyişi... Fahri kurt gibi kollamaktadır Şeref'i. Tam bir sessizlik. Şeref masaya gider. Üç milyonluk sözleşmeyi alır bakar önce. Fahri de heyecanla bakmaktadır.

ŞEREF – Üç milyon...

Sonra elindeki büyük sözleşmeyi atar masa üstüne ve başka bir sözleşmeyi alır. Kararlı ve hesaplı.

ŞEREF – Önce dört yüz bin liralık şu işe girelim, bakalım ne oluyor?...

Fahri belli etmez ama bozulmuştur... Şeref aynı dinamik kararlılıkla,

ŞEREF – Çağırın sendikacıları...

SEDAT – Baş üstüne efendim...

ŞEREF – Ver şu işçilerin istek bildirisini...

Fahri merakla bakar. Sedat ve Tülin çıkarlar.

Şeref işçi sözleşmesini çeker önüne. Kalemiyle bazı maddelere okey işareti çekerek mırıldanır.

ŞEREF – Yüzde on zam. Bir maaş ikramiye... Yarım maaş deriz. On lira çocuk zammı. Kabul edelim gitsin. Gavga dursun, şimdilik. Onların da hır çıkaracak hali yok; ama fabrika büyük iş alıyor. Bastırmaya kalkar keratalar...

Sonra 400 bin liralık dediği sözleşmeye bakar.. Rahatsız bir yüzü vardır. Eliyle hafif bastırarak, bir iki defa göğsünü yoklar gibi yapar, sonra imzaya kalkışır. Yavaşça...

ŞEREF – Hadi hayırlısı...

İmzalar, eli titrer. Başı birden düşer. Fahri şaşkın kalmıştır. Korkak uzanır...

FAHRİ – Beyefendi... Beyefendi... Sedat Bey, Sedat Bey koşun.

Gözleri büyür. Telefon çalmaya başlamıştır. Kimse ilgilenmeden çalar dururken, Fahri dışarı fırlar. Kapıyı açar...

33. KÖŞK-SALON, ODALAR, MERİDVENBAŞI (İÇ/GECE)

Sahne yakından parayı sayan hocadan açılır, yanında Sedat ve kocakarı vardır. Seyfullah, Tayfun, Sedat, Turgut, Ayla, yaşlı kadınlar, genç, süslü püslü kadınlar... Hocalar. Hoca elindeki parayı saydıktan sonra,

HOCA – Yedi yüz yetmiş lira eksik...

SEDAT – Valla beş para kalmadı üstümde zira... Bütün gün...

Yaşlı kadın Sedat'ın sözünü keser.

YAŞLI KADIN – Aman hoca efendi idare ediverin...

Hoca tecvit üzere sesleri çatlatarak,

HOCA – Şer'an yolu bu efendim. İskat yapıyoruz...

Bir köşedeki Turgut, dalgın bakmaktadır bütün bu dönenlere. Bir yandan da yemek masası hazırlanmaktadır.

SEDAT – Çek yazayım mı?...

Hoca ilk kez karşılaştığı böyle bir duruma ne diyeceğini bilmeden bakarken, Sedat çeki yazar, arkadan açıkgöz bir hoca atılır hemen...

2. HOCA – Olur efendim. Allah kabul etsin...

Turgut, herifin çeki kapıp, paralarla birlikte çıkın yapmasına anlamsız bakmaktadır. Başka sarıklılar da toplanmıştır. Bir köşeden iskat duası sesleri gelir. Konuşmalar kesilir. Çatal, tabak sesleri kesilir. Mırıltılar da kesilir. Turgut duacılara bakar, sonra ağır ağır onun gözü ile salonu görmeye başlarız. Boyalı, gösterişli bir sürü kadın başlarını örtmüşler. Hepsi yapmacık bir duygululukla dinlemektedirler. Bir ses:

2. HOCA – Kabultüke heptüke...

Turgut şaşkın, sesten yana döner bakar. Halka olmuş hocaların deminki çıkını birbirlerine verip almaya başladıkları, bir yandan da...

HOCALAR – Kabultüke heptüke...

diye bağrıştıkları görülür. Genç hanımlar başörtüleriyle yüzlerini kapatmaya, kıkır kıkır gülmeye başlamışlardır. Bir iki kocakarı ciddidir. İki yana sallanarak dinlerler. Bir hoca bir köşede tespih çeker. Sedat aptalca bir ciddiyetle bakar, dinler. Önceki şaşkınlığı geçen Turgut, yanındaki yaşlı kadına anlamsız bir yüzle bakar. İki yana huşu içinde sallanan kadın,

YAŞLI KADIN – Rahmetli pederinizin günahlarını satın alıyorlar.

Birden kık diye gülmeye başlar. Bir sinir boşalmasıdır bu. Yüzünü kapatır. Başını çevirir. Ağlayacak gibi yapar, olmaz, boyuna gülüyordur. Nihayet koridora çıkar. Başını Nevin'in yaptığı resme çevirir. Bakıyor gibi yapar ve boyuna güler.

— Kabultüke

— Heptüke

HİZMETÇİ – Yemeğe buyrun efendim.

1. HOCA – Peki hanım kızım...

Sonunda bir dua ile tören bitmiştir. Turgut başını çevirir. Hocalar şimdi masaya, dolmalara, etlere saldırmışlardır. Gülsün mü ağlasın mı görünüşüyle biraz daha bakar, döner yürür. Merdivenleri iner. Ayla'yla karşılaşır. Yanında iki yaşlı kadın vardır. Gözleri ağlamaktan şişmiştir, birden ağbisinin boynuna sarılır... Hıçkırarak ağlamaya başlar.

AYLA – Ağabeyciğim...

Turgut'un da gözleri dolmuştur. Tayfun yaklaşıp Ayla'yı hafif ve şefkatli çeker, salona yürümeye başlarlar... Turgut küçük yemek salonuna yürür odaya girer. Bir an öylece durur. Belki yaklaşıp pencereden bakar, sonra kapıya bakarak döner

ve bir raftan ya da dolaptan bir şişe çıkarır. Kafasına diker, bir daha diker...

34. GARBİS'İN MEYHANESİ (İÇ/GECE)

İŞÇİ – Allah günahlarını affetsin...
REMZİ – Allah hepimizin günahlarını affetsin...
İŞÇİ – Peki şimdi grev ne olacak?...
KÂZIM – Ne grevi be, delirdin mi?...
İŞÇİ – Tabii canım, Turgut Bey var, grev olur mu?...
2. İŞÇİ – Anlaşmaya gidilir tabiii...
EKREM – Kapat ulan şu radyoyu...

Çevreden mırıltılar.

KÂZIM – Namussuzum adam değiliz. Böyle bir günde yalnız bıraktık çocuğu be. Yanına bile gitmedik bugün... Hani bir başın sağ olsun.
EKREM – Ne yapalım? Bir sürü manda çevirmiş oğlanı.
KÂZIM – Bir telefon edeceğim, hiç olmazsa...
EKREM – Bırak yahu bu saatte...

35. GARBİS'İN MEYHANE ÖNÜ (DIŞ/GECE)

Kâzım meyhanenin kapısından çıkar, sallanarak giderken, ilerde ağaca dayalı duran karaltıyı fark eder.

Turgut'tur bu. Doğrulur... Kâzım şaşkın bakar, bir an sonra yaklaşır.

KÂZIM – Turgut...

Turgut da sarhoştur.

KÂZIM – Namussuzum biz çok bi alçak... Arkadaşın olacağız.
TURGUT – Duramadım evde. Rezalet... Geldim...
KÂZIM – Gel hadi, Ekrem de...
TURGUT – Yooook. Ekrem'i al gel de şöyle biraz. Malum ya, yakışık almaz benim...
KÂZIM – Boş ver be abiciğim. Gel yahu... Seni herkes bilir.
TURGUT – Yahu...

KÂZIM – Gel be abiciğim...

İçeri çeker, girerler.

36. GARBİS'İN MEYHANESİ (İÇ/GECE)

Bütün meyhane birden sessizliğe gömülür. Şaşkın bakarlar bir an... Turgut'la Kâzım içeri girerler. Turgut başı ile selam verir. Mahmut irkilerek kalkar.

TURGUT – Merhaba arkadaşlar... Kusura bakmayın yani...

— Hoş geldin Turgut Bey...

Ekrem'le Turgut sarmaş dolaş olurlar.

TURGUT – Rica ederim arkadaşlar. Ben şöyle bir uğrayayım dedim...

EKREM – Otur Turgut...

KÂZIM – Zamkinos...

TURGUT – Ben içmem...

KÂZIM – İçmiyoruz ki abi. Çaya biraz konyak atıp punç yapıyoruz.

Çaydan bir damla koyarak güya punç yapar, hep birlikte içerlerken.

37. FAHRİ'NİN EVİ (İÇ/GECE)

Fahri elinde bir tomar kâğıt, Binnaz'a göstererek imzalatmaya çalışır. Nevin arkası dönük, tuali boyamaktadır...

FAHRİ – Şuraya... Hah...

O sırada telefon çalmaya başlar... Fahri telefona gider. Binnaz dikkatle kâğıdı okurken söylenir...

BİNNAZ – Nedir bu kuzum?... Bin-Gül Limited Dışsatım-Dışalım Şirketinin... Rebeka, Eskenazi, Gülören...

Fahri telefonu açmıştır.

FAHRİ – Efendim? Söyle Mahmut, Turgut mu geldi?...

38. TELEFON KULÜBESİ (İÇ/DIŞ/GECE)

MAHMUT – Çevresini aldılar abi... Fitil gibi... Avuçlarında zaten...

39. FAHRİ'NİN EVİ (İÇ/GECE)

Fahri sert dinler. Üzgün.

FAHRİ – Ne yapalım kardeşim?... Kendini rezil eder... Peki... Yarın konuşuruz... Güle güle...

Telefonu kapatır... Yüzünü buruşturur.

FAHRİ – Serseri bu oğlan... Gene meyhanedeymiş..

Nevin de şaşkın bir an bakar, sonra işine döner... Binnaz elinde kâğıtlar...

BİNNAZ –Tövbe... Böyle bir günde...

Fahri konuyu değiştirir. Memnun, biraz da hırslı gülümser.

FAHRİ – Eeee artık koskoca Bin-Gül Limited Şirketi sahibisiniz Binnaz Hanım...

Nevin ilgiyle dönüp bakar. Binnaz şaşkın, biraz da korkarak elindeki, şirketin sözleşme kâğıtlarına bakar.

BİNNAZ – Uuuuuuuuuu... Yahudilerle mi şirket oluyoruz?

Binnaz şaşkın kalmıştır... Nevin yarım bir ilgiyle dönmeden sorar.

NEVİN – Dayıcığım, nasıl bir şirket bu?...

Fahri yarı şaka,

FAHRİ – Yooooo... Paris yolcularını ilgilendirmez...

40. GARBİS'İN MEYHANE ÖNÜ VE SOKAKLAR (DIŞ/GECE)

Mahmut'tan döneriz. Amorsundan meyhane içinden dağılan kalabalığı görürüz. Mahmut gizlenir. Yıkıla döküle, Ekrem, Turgut, Kâzım ve çevresindekiler çıkarlar, aralarında Remzi de vardır.

TURGUT – Hayır. Sen beni affet arkadaş...

REMZİ – Kabahat bende; ama abiciğim... Tuttum pislik attım... Dimi ya...

TURGUT – Peki kardeşim gel...

Sarılıp öpüşürler.

TURGUT – Tamam yahu...

Herkes kol kola girer, ikili üçlü gruplar halinde yürürler. Turgut, Ekrem'le Remzi'nin ortasındadır.

TURGUT – Ne demek, bir farkım mı var benim, sizden?... Canımsınız siz benim arkadaş.

— Sen de bizim canımızsın...

— Tabii abiciğim ne demek...

TURGUT – Ne demekmiş zam? Fabrikaymış... Feda olsun hepinize... Taşına toprağına...

Sokaklarda yürümektedirler. Bir evin önüne gelmişlerdir. Turgut göstererek,

TURGUT – İşte şu evde biz o zaman. Ekrem'le ben... Di mi Ekrem? Daha anneciğim sağdı. Canım anneciğim benim. Bir tanecik melek annem...

Karanlık sokakta arkalarından bakan Mahmut'ta kalırız... Ayak sesleri uzaklaşır. Mahmut sigarasını yakarak arkalarından bakar...

41. FABRİKA ÖNÜ (DIŞ/GECE)

Kafile yerlere yıkılarak fabrika önüne gelir...

Turgut elini kolunu zor kımıldatıp kaldırarak söyleve başlamıştır...

TURGUT – İşte burada top oynardık. Arsaydı... Babam açıkgözlük etti sonra. Efendim... Siz çalıştınız... Nuri Baba kazanı karıştırıp boya yaptı... Ben bile çalıştım be... Çalışmadım mı?...

İŞÇİ – Tabii yahu hep çalıştık...

TURGUT – Şu kadar çocuktum daha, boyaları getirirdik Ekrem'le, Kâzım'la... Değil mi yahu Kâzım?...

KÂZIM – Tamam ağbi...
TURGUT – Sizin arkadaşım, hepsi sizin bu fabrika filan...

İşçiler, sarhoşluk içinde bile, ölçüyü kaçırdığının farkına varmışlardır. Çekingen bakarlar... Turgut bağırır kızgınlıkla.

TURGUT – Söylesenize be... Bizim deyin be...
İŞÇİ – Yooook arkadaş fabrika senin...
REMZİ – Tabii senin fabrika, ama biz de...

Turgut birden bozulur... Dikilir ve bağırır.

TURGUT – Sizin be, sizin diyorum anlıyor musunuz?...

Döner, kapıyı yumruklamaya başlarken, Ekrem, Turgut'a şöyle bir bakar, yutkunur... Turgut'un sarsarak vurduğu fabrika kapısı açılır...

TURGUT – Açın beee... Biz geldik.

İriyarı, palabıyıklı bekçi, bir yandan kemerini bağlamaya çalışırken, uykulu gözlerle kapıda görünür. Önce şaşkın bakar kalabalığa. Sonra Turgut'u fark edince saygıyla toparlanır.

TURGUT – Söyle be kimin bu fabrika?...

Bekçi birden toplanıp hazır ola geçer.

BEKÇİ – Sizindir pavlike...

Turgut sallanarak döner çevresindekilere:

TURGUT – Gördünüz mü bizim. Demedim mi yani?...

İşçiler de artık havasına girmişlerdir...
Kâzım atılır...

KÂZIM – Bizim tabii yahu...
TURGUT – Söyleyin bakayım.. Bizim fabrika...
İŞÇİLER – Bizim fabrika... Fabrika biziiiiim...
TURGUT – Haaaaaahhhh aferiiiin... Tamam..
— Bizim...

Turgut artık son gayretini kullanıyordur. Bekçiye döner. İyice tökezlenip peltekleşerek, bir iki adım atar içeri doğru.

TURGUT – Şimdi bak kardeşim. Hep beraber biz... Şimdi yani bu fabrika fabriiii...

Turgut ayakta bir iki sallanır, sonra duvarın dibine yığılır kalır.

BEKÇİ – Beeğim...

SESLER – Bizimmm... Tabiiii bizim...

Bekçi önce şaşkın kalır... Bir anda Turgut'u içeri çeker. İşçiler pek farkında değildirler. Hep bir ağızdan daha coşkun bağrışmaya başlamışlardır.

İŞÇİLER – Tabii fabrika bizim yahu. Kendi malımız yani di mi fabrika?...

O sırada Turgut'u içerdeki bir iskemleye oturtmuş olan bekçi, dönüp işçilere sertçe bakar ve sözlerini ortadan bölerek,

BEKÇİ – Hastirin laaannnn...

diye büyük bir gürültüyle güm diye Ekrem ve diğerlerinin yüzlerine kapatır kapıyı...

Dışardan kapı önünde şaşkın işçileri görürüz...

42. KÖŞK-ÜST KAT HOL VE TURGUT'UN YATAK ODASI

(İÇ/SABAH)

Turgut'un kapısı önündeki holde, erkekli kadınlı üç beş yaşlı aile dostunun arasında ağlayan Ayla yanındaki Tayfun'a fısıldar.

AYLA – Reziiil olduk. Ailemizin şerefi mahvoldu.

Sonunu getiremez. Hıçkırıklarını Tayfun'un göğsünde boğar. Tayfun sevecenlikle, avutma çabasıyla okşar.

YAŞLI ADAM – Artık eski Turgut değil ki. Sorumlulukları var. Aklını başına toplasın. Koskoca fabrikanın başında...

KADIN – Tabii ailenin reisi bugüne bugün...

YAŞLI KADIN – Bu kızcağız da bu evde böyle...

KADIN – Yok canım, Seyfullah Bey Adana'ya götürüyor, hemen nikâhları kıyılacak...

Ayla'nın hıçkırıkları iyice yükselir burada...

Elinde buz torbası olan hizmetçiyi izler, odaya gireriz. Sedat ayakucunda, karyoladaki Turgut'a bakmaktadır. Turgut başına konan buz torbasını ağırca iter... Gözleri bir yere takılı öylece bakmaktadır. Yatağın başucuna ilişmiş doktor, Turgut'a öğüt yollu sözler etmektedir. Turgut'un bunları dinleyip dinlemediği belli değildir...

DOKTOR – Eski arkadaşların, eski hayatın sürüp gitmez ki... Onlara da zararlı olacaksın. Allah muhafaza. Değil mi ya... Hepsi senin işine, senin eline bakıyor artık. Sağlığını da düşünmen gerek...

Turgut sıkıntıyla başını pencereye döner. Doktor kalkar, biraz ilerdeki Sedat hafif sesle,

SEDAT – Doktorcuğum, fabrikaya gitmesi gerek... İşçiler grev yapacaklar belki.

DOKTOR – Peki, yalnız yorulmamalı.

43. FABRİKA-YEMEKHANE-AVLU (İÇ/DIŞ/GÜN)

İşçiler yemekhaneden çıkmaktadırlar. İçerde hâlâ masalarda yemek yiyenler vardır. Ekrem işçilerin arasından çıkar, çalışmaya gider. Un helvasını tıkınarak çıkan bir işçi, yanındakine...

MUHACİR – Helvası da pet tatlı imiş rahmetlinin...

2. İŞÇİ – Yarın günü. Başlıyor muyuz greve?...

3. İŞÇİ – Turgut gelecek mi acaba?...

1. İŞÇİ – Hastaymış...

3. İŞÇİ – Bugünkü konuşmada Turgut bulunsa çok iyi olacak.

4. İŞÇİ – Turgut gelince greve gerek kalmadan bu iş halledilecek, görürsünüz...

İşçiler atölyelere dağılmışlardır... Kolofon reçinelerinin bulunduğu çuvalların yığılı olduğu fırın başındaki Nuri Baba'yı görürüz. Reçineleri avuçlayıp bakar. O sırada kapıdan Turgut'la Sedat'ın fabrikaya girdikleri görülür. Herkesde saygılı bir

sessizlik. Turgut yorgun, hatta hasta gibidir. Kendini güçlükle ayakta tutar durumdadır. Başı önünde yürürken, kapıda kovulmuş işçilerle karşılaşır. Ramazan, Remzi, Süleyman, Kapıcı Halil'in yanında ayağa kalkarlar. Turgut'la bakışırlar.

— Başınız sağ olsun Turgut Bey.

Bir işçinin söylemesi ile yaygın bir başsağlığı sözü duyulur. Saygılı, ölçülü, alçak perdeden sözlerdir bunlar.

Turgut üzgün, başını sallayarak yürürken...

TURGUT – Sağ olun. Siz de sağ olun...

Turgut, yanında Sedat'la içeri girer... Arkalarından bakan işçiler...

44. FABRİKA TOPLANTI ODASI (İÇ/GÜN)

Sedat'la Turgut odaya girerler. Bir an babasının masası karşısında durduktan sonra Turgut, masaya geçer oturur. Yan odadan Fahri girer.

FAHRİ – Hoş geldiniz beyefendi...

Turgut bir an şaşkın kalır.

TURGUT – Hoş bulduk...

Bir an sessizlik. Bakışma... Sedat'la Fahri bakışırlar bir an.

FAHRİ – Belki de çok erken rahatsız ettik sizi Turgut Bey...

Yanıt alamayan Fahri konuşmasını sürdürür.

FAHRİ – Fabrikada grev olasılığı var da...

Turgut hemen toparlanır, başlar.

TURGUT – Biliyorsunuz benim pek fikrim yok, işleri gene siz yürüteceksiniz. Yalnız, işçilerle konuşup isteklerini kabul edelim. Sonra bir de şu işinden atılanlar var, hemen onları işe alıverin...

Turgut, Fahri'nin soğuk bakışlarıyla bir an durur. Soğuk bir sessizlik olur...

TURGUT – Ne oldu?...

(Ya da ne oldu gibisine bakar.)
Fahri gayet kararlı başlar.

FAHRİ – O işçileri fabrikaya sokamayız Turgut Bey...

Fahri aynı tonda devam eder.

FAHRİ – Sonra... İşçilerin istediklerini kabul etmemiz de olanak dışı...

Turgut, ağrıyan başını kaldırır... Kızgındır.

TURGUT – Nedenmiş?...

Bir an bakışırlar.

FAHRİ – Babanızın kurduğu düzeni sürdürebilmek için...

Bir an daha bakışırlar... Turgut duralamıştır.

TURGUT – O üç fukarayı alırsak mı bozulacak babamın kurduğu düzen?...

Soğuk ve sert bir sessizlik.
Fahri biraz sonra üzüntülü bir görünümde başlar.

FAHRİ – Üç fukara değil, fabrikaya her türlü zararı yapmaktan çekinmeyecek üç bozguncu. Ama emir sizin tabii...

Turgut ikircikli bir andan sonra...

TURGUT – Ya grev yaparsa işçiler?...

Fahri oldukça emin bastırır.

FAHRİ – İşçiler grev yapamaz. Bizi zayıf sanıp şantaj yapıyorlar...

Turgut kendinden emin ve sinirli dikilir.

TURGUT – İçlerindeydim ben...

Fakat Fahri hemen keserek,

FAHRİ – Biz de içlerindeyiz Turgut Bey... Başka nasıl yönetilirdi bu fabrika?...

Bir an sessizlik...
Fahri, kararlı adımlarla yan odaya doğru yürürken, Turgut anlamadan bakar... Fahri yan odanın kapısını açıp seslenir.

FAHRİ – Gel Mahmut!...

Biraz sonra sessiz ve çekingen, hatta ürkek adımlarla odaya giren Mahmut'u görürüz. Turgut daha durumu kavramamıştır pek. Mahmut yutkunur, alnı terlemiştir. Fahri Turgut'u göstererek,

FAHRİ – Anlat Turgut Bey'e durumu...

Turgut şaşkın, henüz tam bir şey anlamadan bakar. Mahmut biraz çekingen başlar. Önce hafif bir baş eğmesiyle Turgut'u selamlar gibi yapar.

MAHMUT – Başınız sağ olsun Turgut Bey!...

Bu sözü Turgut'u kazanmak için söylemiştir. Özellikle Turgut hiçbir şey demeden, anlamadan bakar.

MAHMUT – Allah rahmet eylesin. Şeref Bey'le de konuştuktu... Grev yapamazlar, bir kez sendikanın parası yok... Sabah da konuştular...

Turgut'un gözleri kızgınlıkla açılır. Yüzü değişmiştir, deli gibi kalkar.

TURGUT – Demek sen...

Birden Mahmut'un üstüne atlar...

TURGUT – Espiyon namussuz...
FAHRİ – Turgut Bey...
SEDAT – Turgut Bey...

Mahmut belli ki böyle bir sahneye hazırdır; tetikte kalmıştır. Fahri, Sedat araya girmişlerdir. Turgut yakasına yapıştığı Mahmut'a hiçbir şey yapamadan, elinden çekerler. Hepsi soluk soluğadırlar. Turgut bağırır.

TURGUT – Bırakın diyorum...
FAHRİ – Kendinize gelin.
SEDAT – Rezalet çıkacak...
MAHMUT – Ben size namusumla!...
TURGUT – Köpek... Köpek...

Turgut'un elinden sıyrılan Mahmut, Fahri'nin göstermesiyle yan odaya geçer.

FAHRİ – Geç sen...

Turgut öfkeyle bağırır.

TURGUT – Bu köpekleri besliyorsunuz demek...

Tam o sırada ayak sesleri olur, kapı açılır... Önde Halis Cemal Bey ve Halimoğlu girerler. Bir terslik üzerine geldiklerini sezinlemiş gibi bakarlar.

HALİS CEMAL – Merhaba...
HALİMOĞLU – Merhaba...
FAHRİ-SEDAT – Merhaba...

Sonra Turgut'un acılı olmasına yorarlar belki de...

HALİMOĞLU – Biz de geç kaldık diyorduk...
HALİS CEMAL – Gelmedi mi işçi temsilcileri?...
Fahri yeni durumdan rahatlamıştır.
FAHRİ – Çağırtmadık. Turgut Bey işçilerin bütün istediklerini verecekmiş...

Halimoğlu irkilerek bakar, hoca oldukça sakindir... Turgut, acılı, yorgun.

HALİMOĞLU – Ne yapıyorsunuz Turgut Bey? Rahmetli pederinizle karar aldık işveren sendikasında...
HALİS CEMAL – Zaten veremezler efendim...

Bu sırada Cemal, Halisoğlu'nun sözünü keserek Turgut'a döner.

HALİS CEMAL – Henüz durumu bilmiyor Turgut Bey...

Aşağıdaki konuşmaları ağrıyan başını ara sıra tutarak buruşuk ve anlamsız bir yüzle dinlemeye başlayan Turgut. Bütün konuşmalar, yöresinde anlaşılmaz, boğucu bir ortam yaratmaya başlamıştır artık. Ağzını açma gücünü yitirmeye başlamıştır. Hoca, Turgut'a döner.

HALİS CEMAL – Anlıyorum sizi. İyi kalplisiniz. Bir şeyler yapmak istiyorsunuz. Ama endüstriyel bir işletmenin ran-

tabilitesini hesap etmeden maliyeti yükseltmek, böyle bir riski bugünkü piyasa konjonktürü de düşünülürse göze almak için...

Fahri hemen keser.

FAHRİ – Biz anlatamıyoruz tabii beyefendi... Zaten her geçen gün zam geliyor hammaddelere... Ftalik anstrit... Demir oksit... Etil asetat... Bütül alkol... Benzol... Fermenecilere uğradım dün. Litopona bile zam var...

Bunları söylerken Fahri bir yığın da dosyayı Turgut'un burnunun dibine yığarak anlatmaya devam eder...

FAHRİ – Sedat Bey... Şu tahlil raporlarını da verin...

Sedat bir yığın kâğıdı yığarken masaya,

SEDAT – Geçen aylar fabrikadan çıkan sentetik, selülozik, vernikli yağlıboyalar. Serigraf boyalar... Devlet malzeme ofisine sekiz ton sentetik boya yüz kırk yedi bin dokuz yüz...

Fahri hemen keser.

FAHRİ – Bakın beyefendi, yedinci kotadan akreditifle açtıramayız...

SEDAT – Fob 72 sterlin B.SF selülozik vernik demişiz... Konşimentosu gecikmiş...

HALİMOĞLU – Hepimiz kalp sektesinden gideceğiz zaten efendim... 7. Kotadan ithal beyannameleri Merkez Bankası'nın kambiyo işlemleriyle...

FAHRİ – Alış faturaları...

SEDAT – Bakın protesto olmaktan zor kurtulduk. Arkasında, 4 ciranta var. Bonoyu Merkez Bankası'na giderken döndürdük...

FAHRİ – Allah muhafaza... Protesto olup piyasadaki bütün itibarımızı kaybedecektik...

Yukardaki konuşmaları sisli bir dünyada yankılı sesler halinde dinleyen ve bir şey de anlamadan, acılı bir hasta gibi

bakan Turgut masadan kalkar... Hepsi susmuşlardır, gözleri Turgut'tadır. Turgut'un bunalım içinde olduğu bellidir. Pencereye gider, sürahiden su doldururken Sedat koşup yardım eder. Turgut suyu içer... Şakakları ağrıdan, hiç anlamadığı sorunların baskısından çatlıyor gibidir. Bir an bakar. Hepsinin gözleri ondadır.

TURGUT – Şey, başka bir gün yapsak. Ha...

Bir an kalırlar, sonra tehlikeyi sezip, dayanışan insanların yakınlaşması ile hafif bakışarak,

FAHRİ – İşçilerle bugün konuşma kararı alınmıştı... Atlatamayız...

HALİMOĞLU – Zaten bütün piyasada yayıldı, Yetimoğlu'nda grev varmış diye. Hepimize zarar...

FAHRİ – Tam randımanla çalışmaya mecburuz Turgut Bey. Askıda kalamayız...

Bütün bu sözler, biraz daha kollayarak, gene de karışık bir saldırı biçiminde söylenir... Gene bir sessizlik olur. Turgut pencereden bakar, alnını tutar. Halis Cemal saatine bakar, sonra Fahri'ye göz eder "İşçiler gelsin" anlamında. Fahri yan odaya geçer...

HALİS CEMAL – Çağırtın işçileri...

Turgut'un yüzünde Halis Cemal'in sesi duyulur... Ağırbaşlıdır.

HALİS CEMAL – Hiçbir işin içyüzü dışardan görünüşüne benzemez Turgut Bey... Hele bu işlerin...

Bir sessizlik ânı daha geçer.

HALİS CEMAL – İşçileri hepimiz düşünürüz; ama her şeyden önce sermaye gelir...

45. FABRİKA-KORİDOR (İÇ/GÜN)

Nuri Baba'nın yakın bir resminden açarız. Sevecen bir gülümsemeyle yüksekçe bir yere bakıyordur. Biraz sonra,

NURİ BABA – Nedir bu yaptığın evladım?...

Nuri Baba'nın yanındaki işçiler de Nevin'in yaptığı resme bakmaktadırlar. Duvarda soyut bir resim çalışması görülür... Nevin de aynı sevgi dolu gülümsemeyle bakar işçilere.

NEVİN – Resim...

İşçiler bir an dururlar şaşkın...

Nuri Baba da bir an durur, sonra anlamış gibi, anlamadığını da belirten bir biçimde başını kaldırır.

NURİ BABA – Haaaa...

Öteki işçiler de sırıtırlar arkasında... Nevin de gülerek bakar... O sırada sekreter Tülin işçilere yaklaşır.

SEKRETER KIZ – Buyrun...

İşçiler birden heyecanlanırlar. Nevin'e gülerek bakarlar ve kapıya doğru yürürlerken:

NURİ BABA – Hadi hayırlısı...

Nevin de gülerek bakıyordur...

İşçiler Nevin'le bakışıp gülüşerek içeri girerlerken, toplantı odasının kapısı açılır. Fahri birden karşılarına çıkar.

FAHRİ – Vakit yitirmeyelim... Durumu konuştuk.

O sırada kapıdan Halis Cemal ve Halimoğlu da çıkmışlardır.

FAHRİ – Ancak yüzde beş bir zam yapabiliriz ücretlere. Öteki istekleriniz de olanak dışı.

Birden genel bir hoşnutsuzluk işçilerde.

İŞÇİLER – Yüzde beş mi?...

Nuri Baba birden atılır...

NURİ BABA – Sadaka istemedik biz...

FAHRİ (Ses) – Siz bilirsiniz...

İŞÇİLER – Ama Turgut Bey bize...

Fahri sözlerini ağızlarına tıkar.

FAHRİ – Evet... Turgut Bey'in ısrarıyla verebiliyoruz bunu da. Aslında yüzde beş de olanak dışı.

NURİ BABA – Peki işinden çıkarılanlar...

FAHRİ – O mesele kapanmıştır... Fabrikaya dönemezler. Alsınlar tazminatlarını...

Nuri Baba öfkeyle,

NURİ BABA – Alay mı ediyorsunuz bizimle?...

Hırsla dönüp giderlerken işçilerin kırıklığı ve kızgınlığı.

KALABALIK İŞÇİLER – Vay Turgut Bey vaaaay...

— Fabrikayı bağışlıyordu...

— Babana bile güvenme...

İşçiler uzaklaşırken, Nevin üzgün bakar arkalarından.

Fahri koridorun ucuna doğru giden işçilerin peşine doğru yürüyerek:

FAHRİ – Konuşun aranızda serbestsiniz. Grev oylaması yaptıracağız zaten...

İşçiler çıkmışlardır. Fahri de peşlerinden çıkar... Halimoğlu ve Halis Cemal de koridora doğru yürürler.

46. FABRİKA-ATÖLYELER (İÇ/GÜN)

Çevresini işçi kalabalığı kuşatmış Nuri Baba konuşmaktadır... Mahmut da aralarındadır.

NURİ BABA – Yeni kanun bize diyor ki, işveren size emeğinizin hakkını vermiyorsa, çalışmayın, çalıştırmayın fabrikayı da yasal hakkınızı alıncaya kadar... İşte grev bu... İyi düşünün, kolay değil tabii... Karar verecek sizlersiniz...

Fonda kaynak yapan Ekrem'in çekiç sesi.

MAHMUT – Vaatlerden yalanlardan bıktık arkadaşlar. Bugün bizi yakından tanıyan, çektiğimiz ıstırapları bilen ve bizden hiçbir şey esirgemeyeceğini haykırarak söyleyen Turgut Bey var başımızda...

İŞÇİLER – Turgut Bey'i beklerken ne umutlarla bağlandık kendisine... Biz işçiler bugün ne görüyoruz.

Fahri'ye karşı Mahmut:

MAHMUT – Heyhat ki, bütün bu vaatleri yapan Turgut Bey şimdi bütün umutlarımızı kırmış bulunuyor arkadaşlar...

FAHRİ – Size bütün kalbiyle bağlanan Turgut Bey bile veremedikten sonra istediklerinizi kim verebilir? Siz işin bir yanını görebiliyorsunuz... Geçin bakalım Turgut Bey'in yerine de görelim sizi de... Allah Allah be...

Bu sert konuşmadan sonra aralarında grevi istemeyenler belirir.

Kaynak yapan Ekrem'in gürültüsü...

Ekrem başını kaldırıp konuşan gruba bakar, gene işine döner...

NURİ BABA – Oylama yapılmadan iyice düşünün.

Nuri Baba kızgınlıkla Ekrem'e doğru bağırır.

NURİ BABA – Hey, heeeeey kes be!...

Ekrem işini bırakır. Dönüp şaşkın bakar.

MAHMUT – Arkadaşlarımızı niye almıyorsunuz işe...

FAHRİ – Vasiyeti var... Şeref Bey'den kalan hiçbir işlem değiştirilemez...

Ön planda Ekrem, arkalarında işten çıkarılmış işçileri görürüz...

MAHMUT – Peki tazminatları ne kadar olacak?...

FAHRİ – Yasanın tanıdığı tazminatların iki misli ödenecek... Turgut Bey'e de biraz anlayışlı olun yahu... Bu acılı haliyle...

Bazı işçiler yumuşamış gibidir.

RABARBA – Ama doğru söylüyor...

— Babası birader...

— Olmaz...

— Adamın vasiyeti varsa ne yapsın çocuk?...

— Babasıysa. Perişan oldu zavallılar...

Grev eğilimi ağır basmak üzeredir.

RABARBA – Bırakın yahu bu sözleri...

— Yarın başlayalım greve de...

— Görürüz onun vasiyetini...

— Oylamaya gidelim...

Fahri ve Mahmut göz göze gelirler.

Mahmut yapmacık bir heyecanla atılır.

MAHMUT – Yüreğime taş basacağım arkadaşlar... Ben grev gününü hasretle bekleyen arkadaşınızım. Bunu hepiniz bilirsiniz. Yüreğim kan ağlayarak söylüyorum ki, yarın greve kalkışacak arkadaşların karşısına ben çıkacağım: Durun, ne yapıyorsunuz? Diye haykıracağım arkadaşlar...

İki yan da birbirine girmiş gibidir.

Nuri Baba üzgün, Ekrem şaşkın bakarlar...

RABARBA – Aaaa, amma yaptın be...

— Tabii yahu saçmalamayın be...

— Saçma sizin yaptığınız, yüreksiz herifler..

— Şunlara bak Mahmut'a yüreksiz diyorlar..

— Yüreksiz olmasa...

HARUN – Ne yapalım kardeşim... Başka fabrikada...

— Kolaydı... İş nerde?...

HARUN – Hadi bakalım yapsın da görelim. Grev nasıl olurmuş...

— Sizin gibi kalleş herifler varken.

HARUN – Ağzını topla be kalleş babandır.

RABARBA – Zaten sizden iş olur mu?...

— Mezarda da mı anasını ağlatacak fakir fukaranın?...

— Oylama yapılsın, tamam...

— Oylama...

— Grevden başka yolu yok bunun...

MUHACİR – Ayıptır be... Düşürdünüz ümmeti Muhammeti birbirine. Yok mudur bi ortalık yeri be? Fahri Bey...

Ekrem'in yüzünde Muhacir'in konuşması sürer.

MUHACİR – Dursun taaa orda ilancığımız... Söz veriyarız, grev yapmayacağız... İmza da basmayacağız toplusözleşmeye...

Muhacir konuşmasını sürdürür.

MUHACİR – Söz veriyarız grev yapmayacağız. Sıkıştırmıyarız işte Turgut Bey'i... Teslim etsin malları, kazansın da gürelim, yapacak mı bize de bi adamlık?

İşçiler arasında genel onaylama.

LAZ HARUN – Uy kurban ulayım doğru söze...

İŞÇİLER – Susak ağızlı... Yaşşa be susak ağızlı... Doğru valla...

Ekrem Remzi'yle Süleyman'a yaklaşır.

REMZİ – Ne oluyor yahu Ekrem Abi?...

EKREM – Ben de anlamadım...

NURİ BABA – Pekâlâ, kendi düşen ağlamaz...

47. FABRİKA TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Nevin, toplantı salonunun kapısını çekingen açarak, başı masaya dayalı Turgut'a bakar... Turgut da başını kaldırıp, kapıda duran Nevin'e bakmıştır...

NEVİN – Ankara arıyor...

Turgut bir anlamsız bakar.

TURGUT – Kimse yok deyin...

Nevin bir an durur, sonra kapıyı açık bırakarak telefona gider...

NEVİN – Yok kimse efendim...

Telefonu kapatır. Yerine gidecekken aralık kalan kapıdan (ya da camlı kapıdan) masaya dayanmış öylece duran Turgut'a bakar, sonra bir kararla yavaş yavaş toplantı odasına girer. Turgut'a yaklaşır. Turgut ayak sesine gene başını kaldırmıştır. Nevin sevecen bir gülümsemeyle ilgilenerek.

NEVİN – Rahatsız mısınız?...

Turgut bir an bakar, sonra daha kötü olduğunu anlatmak için "rahatsız" sözünü vurgulayarak,

TURGUT – Rahatsız da değilim...

NEVİN – Çok yorgun görünüyorsunuz...

Turgut kalkar, yaklaşır.

TURGUT – Öyleyim...

Kapıya doğru giderken Nevin'e,

TURGUT – Hadi çıkmıyor musunuz?...

Nevin de koridora yürür.

NEVİN – Çıkıyorum ben de...

48. FABRİKA-KORİDOR (İÇ/GÜN)

Nevin ve Turgut koridora çıkarlar...

Kara perdeyi özenle resmin üzerine çekerken, Turgut anlamsız bir yüzle bakmaktadır. Nevin pardösüsünü alır giyer...

NEVİN – Çok duymuşumdur aynı yorgunluğu.

Koridorda yürümeye başlamışlardır.

NEVİN – Sizi anladığımı sanıyorum.

Turgut kıza bakar. Nevin devam eder.

NEVİN – Bazen kaybediverirsin bir maviyi...

Turgut pek bir şey anlamamıştır belki de bu sözlerden; ama gene de ilgiyle dinler kızı...

NEVİN – Uykularım altüst olur... Sanki bütün sevdiklerim o maviyi bekliyordur benden.

Koridorun sonuna gelmişlerdir...

Bir an geçer.

TURGUT – Sonra?...

Nevin gülümseyerek bakar... Çıkarlar.

NEVİN – Sonra bulurum.

49. FABRİKA ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kapıdan çıkan Turgut'la kız...

Turgut kızı arabaya bindirir... Başını kaldırınca karşıda bekleyen Ekrem'i ve arkasında duran Süleyman, Remzi ve Ramazan'ı görür. Bir an şaşkın kalır. Sonra kapıyı kapatıp Ekrem'e yaklaşır.

TURGUT – Ekrem merhaba...

Ekrem dingin bakar öylece, sonra fazla bastırmadan arkasındaki işten çıkarılmış olan işçileri göstererek,

EKREM – Ne oluyor bu çocukların işi?...

Turgut bir anda söyleyecek söz bulamamıştır. Öylece kalan Turgut yutkunur.

TURGUT – Yarın konuşsak be Ekremciğim, hiç halim yok.

Ekrem öylece bakar... Turgut bir daha yutkunur, arabayı göstererek:

TURGUT – Gel istersen sen de...

Ekrem hayır anlamına başını sallar.

EKREM – İşim var...

Turgut çekingen arabaya dönerken,

TURGUT – Pekâlâ... Kusura bakmayın. Eyvallah...
EKREM – Güle güle...

Turgut arabaya geçer, uzaklaşır...
Ekrem ötekiler öylece bakarlar arkasından...

50. OTO İÇİ-SOKAKLAR (İÇ/DIŞ/GÜN)

Araba asfalt bir caddede kayarken...
Sessizlik... Turgut kıza dönmeden;

TURGUT – Ne pis gün be?...

Bir an sessizlik.

TURGUT – İstemediğiniz günler olur mu sizin de?...

Nevin gülerek bakar.

NEVİN – Resim yapamadığım günler...

Bir an daha sessizlik olur...

Turgut'un da havasını değiştirmeye başlamıştır kız...

Turgut yavaşça dert yanar gibi...

TURGUT – Keşke ben de böyle bir şeyi sevebilsem.

NEVİN – Hiç denediniz mi?...

Turgut anlamaz önce, döner bakar kıza. Sonradan aymış gibi yavaşça...

TURGUT – Şiire merak sarmıştım ortaokulda. Orhan Veli'yi okur dururduk...

Biraz çekingen.

TURGUT – Yazmaya da özenirdim...

Nevin ilgiyle bakar Turgut'a,

NEVİN – Niye bıraktınız?...

TURGUT – Rakı şişesinde balık olduk...

Nevin güler. Turgut da gülümser.

Artık iyice havası değişmeye başlamıştır ikisinin de. Biraz sonra Nevin:

NEVİN – Ahhh bizim çocuklar da çıkamazlar o şişeden...

TURGUT – Kim sizin çocuklar?...

NEVİN – Sanatçılar... Ressam, yontucu... ozanlar filan...

Bir an sessizlik. Turgut kıza bakar.

TURGUT – Yemeğe gelir misiniz benimle?...

Nevin beklemediği bir öneri karşısında kalmıştır. Gülümser.

NEVİN – Sağ olun. Çocuklar bekleyecek... Siz de gelin isterseniz...

TURGUT – Tanımam ki kimseyi...

NEVİN – Hemen tanırsınız...

Araba hızla uzaklaşır...

51. ONAT'IN EVİ (İÇ/GÜN)

Turgut, çekingence Nevin'in yanında merdivenleri çıkıp odaya girince (belki de merdivenleri atlamak iyi) iyice şaşkınlaşır. Herkes kendi havasında. Arkaları dönük resim, yontu, müzik, bale, genellikle sanat konuşmaları uğultusu.

KIZ – Salt gerçekçi bir tutumu yok. Bunuel'in de...

1. ADAM – Deniz kabuklarından yapmış. Dali'nin mücevherlerine benziyor...

KADIN – Evet ama bu maviler...

YAŞLI ADAM – Prezantasyonel bir tiyatroya karşıt oluyor bu çıkışın...

2. ADAM – Yanılıyorsun nonillusionistic, tam Brecht'in...

KIZ – Paris'te dinlediğimizin aynı... Ne var ki Bartok'un bu son çalışmaları...

Bir anda kocaman bir uğultu halinde çevresini saran bu seslerin ortasında şaşkın kalan Turgut. İlerdeki Onat'ın sağ elini Romalı selamı gibi uzatarak bunlara seslendiği görülür...

ONAT – Selam sana çağrılmayan Yakup...

NEVİN – Kurbağalara bakmaktan geliyoruz.

Kimse farkında değildir, ne bunların gelişinin ne de Onat'ın selam biçiminin, bağırmasının... Herkes kendi havasında. Onat bunlara doğru gelirken, bu seslenmeyi biraz da bozularak yadırgayan şaşkın Turgut, yanındaki Nevin'e bakar anlamadan:

TURGUT – Kim Yakup?...

Nevin gülmektedir... Aldırmadan.

NEVİN – Hiç... Şiir...

Bu sırada Onat yanlarına gelmiştir... Nevin gülerek bakarken, Onat tekerleme söyler gibi, birbiri ardına sıralar.

ONAT –Ben Onat Tansayar. Ozanım, bekârım, bu evin yirmi yedide biri benim. Hoş geldin Yakup...

Elini uzatıp Turgut'un elini alır, sıkarken hafifçe sallar. Turgut bu zıpçıktı oğlanın davranışına kızsın mı, şaşırsın mı bir an bilemez. Sallanan eline bakar...

TURGUT – Turgut Yetimoğlu'yum ben...

Onat aynı anlamsız yüzle,

ONAT – Yakup beğenmedi Yakupluğunu...

Sözünü bitirememiştir ki birisi, belki bir kız, elinden tutup bir resme doğru çekerek,

KIZ – Bak Onat...

Onat da, birden yanındaki Nevin'in bileğini tutup çeker ve böylece bir anda üçlü zincir biçiminde ilerdeki bir resme doğru kayarlar. Turgut'u şaşkın ve tek başına bırakırlar.

Fakat bu da çok sürmez... Ne oluyor gibi bakarken birden arkasında ya da yanında birinin dokunmasıyla dönüverir. Başka bir kız ayağında bale ayakkabılarıyla Turgut'a değerek bir figür yapmış ve yanında başparmaklarının ucunda kalkarak durmaktadır. Turgut'a sorar,

BALERİN KIZ – Nasıl?...

Turgut şaşkınca başını sallayarak,

TURGUT – İyi...

Kırk yıldır tanışıyormuşçasına kız konuşmasını sürdürür.

BALERİN KIZ – Yeni çıkarabildim bu figürü. Bak...

Kız bir bale hareketiyle uzaklaşır...

O sırada Turgut'a biri içki uzatmıştır...

Turgut dönüp içki uzatan gence bakar,

TURGUT – Sağ olun... Rahatsızım...

GENÇ – Burası hastane değil...

Turgut'un önündeki bir yere bırakır kadehi. Sonra kaybolur... Turgut bir an arkasından bakar... Bir yana çekilip çevresine bakınmaya başlar... O sırada Nevin'in sesi duyulur.

NEVİN (Ses) – Nasıl buldunuz?...

Turgut döner bakar, Nevin'dir.

TURGUT – Garip biraz...

Gülümser... Nevin de gülümser.

NEVİN – Alışacaksınız...

TURGUT – Alıştım mı da... Kolay ayrılmam...

NEVİN – Kötü mü? Belki de şiir yazmaya başlarsınız gene...

Bir köşeden gelen sesler, gürültüler arasında,

TURGUT – Geçti o...

Konuşmalardan yana döner...

Üç dört erkek ve bir iki kız bağırıp çağırıyor gibidirler. Kılık kıyafetleri de acayip, züppecedir biraz. Onat da aralarında.

YAŞLI ADAM – Doğal olarak eylem dışı kalıyor bu savlar...

Henri Lefebvre ile Graudy'nin tartışmalarında Paris'teydim ben... Bakın bu konuda...

2. ADAM – Bırak kardeşim, besbelli mekanik bir düşün yoluna çıkar bu...

KADIN – Çelişmeye düşüyorsun... Diyalektik bir anlayış...

Bir anda anlaşılmaz bir gürültüye dönüşmüştür. Her ağızdan bir ses çıkıyordur.

YAŞLI ADAM – Hayır işçi sınıfı... Ampriokritisizm... Tinsel antidühring... Marxçı anlayış... Sen... Sapıtma toplum katlarının... Formüller bunlar...

Turgut bu gürültülü rabarbadan şaşkınca yanındaki Nevin'e:

TURGUT – Kim bunlar?...

der ve döner. Nevin yoktur yanında... Nevin'in yerinde gazeteci Aydın İlhan vardır... Aydın İlhan gülümseyerek bakar Turgut'a.

AYDIN İLHAN – Bunlar mı?...

diye ilerde şimdi susmuş, bir kızın sessizce konuşmasını dinleyen deminkileri gösterir. Turgut evet anlamında başını sallar...

Aydın İlhan sigarasından çeker, sonra ağır ağır,

AYDIN İLHAN – Bunlar... Fransa'da krallık ilan edildiği gün Türkiye'de padişahlığı savunacak olanlar...

Turgut bir şey anlamadan bakar...

Aydın İlhan döner, aynı rahatlıkla,

AYDIN İLHAN – Ben de gazeteci Aydın İlhan... Siz kimsiniz?

Turgut bir an durur.

TURGUT – Ben Turgut Yetimoğlu. Boya fabrikamız var...

Aydın hemen keser.

AYDIN İLHAN – Boya fabrikanız olacak.

Şaşkın Turgut'a bakarak sigarasını çeker alaylı,

AYDIN İLHAN – Union Carbide Chemicals, Merck Bayer, Montekstini, Imperial Chemical Endüstri... Falan filan izin verirlerse...

Turgut şaşkın bakar iyice,

TURGUT – Neden?...

Aydın İlhan bir an durur.

AYDIN İLHAN – Çünkü babanız dünyaya çok geç geldi...

Turgut aynı anlamazlık içinde.

TURGUT – Anlamadım?...

Aydın İlhan alaylı bir gülümsemeyle bakar bir an, sonra,

BAĞIRAN SES – Aydın İlhan telefon... Aydın İlhan telefona.

AYDIN İLHAN – Anlamaya vaktiniz olacağını da sanmıyorum... Artık işçileriniz anlayacak...

der ve gülerek bir yana kayar, uzaklaşır...

Turgut, iyice şaşkın bakar kalır bu bilmeceler karşısında. Sonra döner ve gözüne ilişen, biraz bırakılmış içkiye uzanıp alır, salona bakarak yudumlamaya başlar...

KARARMA

52. TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Turgut'un arkasındaki duvarda Şeref Yetimoğlu'nun kocaman bir resmi... Turgut oldukça değişmiştir. Giyimi kuşamı, tuvaleti özenlidir. Kendine güvenli bir görünüşü vardır. Daha önce babasının elinde gördüğümüz sözleşmeyi elinde tutan Turgut bir an bakar. Sonra uyanık bir işadamı tedirginliğiyle,

TURGUT – Üç milyon. Bir de reddedilirse boyalar?... Uçtuk Fahri Bey...

Saydığı paraları kasaya koymakta olan Fahri, ciddiyetle döner, kararlı, dingin, elindeki para desteleriyle konuştuğunu belli eder bir tonda.

FAHRİ – Denemesi yapıldı beyefendi. Haşim Bey de Ankara'dayken evvel Allah...

Bir an sessizlik olur...

TURGUT – Yeteri kadar borç bulabilecek miyiz?...

Fahri ağırbaşlı, inandırıcı tonda,

FAHRİ – İlk adımımız çok başarılı oldu. Doğrusu bu kadarını ummamıştık... Onun için merak etmeyin, istediğiniz kadar buluruz.

Turgut bir an düşünür, sonra Fahri'ye döner.

TURGUT – Peki işçilere yaptığımız vaatler?... Onlara da bir şeyler vereceğiz tabii...

Fahri birden keserek yaklaşır.

FAHRİ – İşçilere bir kuruş vermeyiz beyefendi... Gerekirse ben de aylığımı almayacağım...

Sonra Turgut'a bakarak sürdürür.

FAHRİ – Önce fabrikanın kalkınması gerek.

Bir an sessizlik olur... Turgut masadaki başka bir sözleşmeyi alır.

TURGUT – Peki şu işe girsek: Diyarbakır Demir-Çelik... Dört yüz bin liralık plastik ve sentetik...

Fahri birden keser... Üzgün görünerek:

FAHRİ – Siz bilirsiniz beyefendi... Ticaret eşittir yüreklilik demişler.

Fahri paraları sayar, Turgut dalgın...

53. FABRİKA-ATÖLYELER (İÇ/DIŞ/GÜN)

Merdanenin ezerek akıttığı boyadan açarız. Fabrikada çalışan bezgin işçiler... Nuri Baba Muhacir'e yaklaşarak, ötekilerin de duyabileceği bir sesle Muhacir'in konuşmasını benzeterek, alayla:

NURİ BABA – Hani işler bitince bi adamlık yapayarıda senin Turgut Bey?...

Muhacir kan tere batmış, yüzü gözü boya içinde döner bakar... Çevreden Muhacir'e takılanların sesleri, gülüşmeleri...

1. İŞÇİ – Susak ağızlı...
2. İŞÇİ – Susak ağızlı...
3. İŞÇİ – Susak ağızlı...

Muhacir çevresine bakınır.

MUHACİR – Abe hepiciğiniz susak ağızlısınız a be...

Gülüşmeler arasında Nuri Baba ötekilere döner konuşmaya başlarken, Muhacir'in önünde olduğunu sonradan gördüğümüz dalgın çalışan Ekrem'e de yan bakarak konuşur. İşçiler de toplanmıştır.

NURİ BABA – Ne gülüyorsunuz?... Doğru söylüyor, koca kafalılar. Dostluktan ahbaplıktan hak alacaksınız haaa?...

Deminki alaylı hava birden sertleşmeye başlamıştır.

NURİ BABA – Bir tek şeye güveneceksiniz hakkınızı almak için, kendinize. Sendikanıza...

İşçiler arasında bir homurtu olur..

LAZ HARUN – Halimoğlu'na gireceklerdi kovulan arkadaşlar. Son dakikada almamışlar sendikalısınız diye...

Bütün bu konuşmaları duyan Ekrem bir an üzgün durur. Kâzım da yaklaşmıştır yanına. Konuşanlardan biraz uzaklaşmışlardır.

KÂZIM – İlle de çağırmasını mı bekleyeceksiniz?...

Ekrem bir sigara yakar.

KÂZIM – İşi başından aşkın oğlanın. Ankara'ya gitti geldi. Kız kardeşini evlendirdi, Adana'ya gitti geldi... Unutmuştur.

Ekrem dalgın durur.

EKREM – Unutmuş mudur?...

KÂZIM – E bu kadar zaman yanıtsız bıraktığına göre...

Bir an sessizlik olur. Ekrem kalkar. Sigarayı söndürür, müdüriyete doğru yürür... Kâzım arkasından bakar...

54. FABRİKA KORİDOR (İÇ/GÜN)

Panoda çalışan Nevin'in amorsundan koridora Ekrem'in ilk kez gözüne ilişen şey, koridorun taa ucundaki Mahmut'un uçtaki odaya girdiğidir. Burası yan odadır. Koridor boştur... Nevin duvardaki resmine dalmıştır... Ekrem birkaç adım atar, o sırada yandaki muhasebe kapısından sekreter kız çıkar, elindeki kâğıtlarla yürüyerek Ekrem'e yetişir.

SEKRETER KIZ – Ne istediniz?...

EKREM – Turgut'u görecektim...

SEKRETER – Turgut Bey'in işi var, bir haber vereyim... Oturun biraz...

Sekreter odaya girer. Ekrem yan odadan gelen sesleri duymaya başlamıştır; Mahmut'un içeri girdiğini de gördüğü için ilgilenmiştir.

MAHMUT (Sesi) – Verdim tabii...

FAHRİ (Sesi) – Turgut Bey de (anlaşılmaz) günden beri... Pek durmadı...

Gene anlaşılmaz konuşmalar.

MAHMUT (Sesi) – Yaptığımız ne ki, insaniyet (anlaşılmaz kelimeler) yediğimiz ekmeğin...

Ekrem iyice ilgilenip, dinlemeye başlar.

MAHMUT (Sesi) – Üç beş kişinin dışında bütün işçiler kuzu kuzu...

FAHRİ (Sesi) – Kuşkulandılar mı senden Mahmut?

MAHMUT (Sesi) – E bir varta atlattık.

Bir an sessizlik.

MAHMUT (Sesi) – Biraz daha Fahri Bey... Zaten üç yüzünü çocuklara dağıtacağız. Bana kalıyor...

FAHRİ (Sesi) – Pazartesi gene vereceğim...

MAHMUT (Sesi) – Atılan işçiler alınırsa, Ramazan'ı da elde ederiz sanıyorum. Hem ondan kimse kuşkulanmaz. Uysaldır.

FAHRİ (Sesi) – Bir daha fabrikaya giremez onlar...

MAHMUT (Sesi) – Belki Turgut Bey...

FAHRİ (Sesi) – Artık Turgut Bey de almaz onları... Konuştuk...

Ekrem, duyduğu ayak sesleriyle kaskatı durumundan kurtulma çabasıyla kapıdan uzaklaşarak pencerenin önüne gider. Toplantı odasının kapısı açılır. Turgut çıkar, gülerek yaklaşır Ekrem'e. Ekrem bir türlü o sarsılmış durumdan kurtaramaz kendini.

TURGUT – Merhaba... Yahu göreceğim geldi be... Otursana...

EKREM – Bekliyorlar aşağıda...

TURGUT – Kim bekliyor?...

EKREM – Fabrikadan kovulan işçiler... Hani konuşacağız demiştin?...

TURGUT – Fahri Bey'le konuştuk. İkisi Halimoğlu Fabrikası'na yerleştireceğiz, dedi.

O sırada toplantı salonunun kapısından sekreter kız seslenir.

SEKRETER – Ankara arıyor Turgut Bey.

TURGUT – Remzi de iş bulmuş galiba. Bir dakika Ekremciğim...

Ekrem'in hırsla dönerek çabukça koridorda gittiğini, Turgut içeri girmeden fark etmiştir. Döner, Ekrem'in arkasından seslenir.

TURGUT – Ekrem...

Ekrem aldırmadan uzaklaşır.

Turgut'la Nevin bakışırlar. Ekrem'in, hele Nevin'in yanında aldırmadan uzaklaşması, Turgut'un onuruna dokunmuştur. Telefonu anımsayarak içeri girer. Nevin Turgut'un, Ekrem'in arkasından bakıyordur.

55. GARBİS'İN MEYHANESİ (İÇ/GECE)

Meyhanede aynı hava. Garbis tezgâhta. Zamkinos ortada... Sağda solda içenler. Masalarındaki Ekrem'le Kâzım. Ekrem suskundur. Kâzım da ara sıra konuşmaktadır. İçerler... Kâzım sarhoş.

KÂZIM – İnsan biraz beklerdi be ağbeyciğim. Ne olur.

Ekrem gözleri bir noktada dalgındır; yanıtlamaz. Kâzım içer. Bir an daha geçer...

KÂZIM – Belki de çok önemli bir iştir değil mi bakarsın? Yoksa Turgut hiç tutup bekletir mi seni kapıda? Yahu bizim Turgut be ağbeyciğim.

Ekrem, hiç ses çıkarmadan, buz gibi bir yüzle sallanarak kalkar. Kâzım bakar Ekrem'e...

KÂZIM – Daha erken be ağbi...

Ekrem hiç ses çıkarmaz ve sallanarak yürür...

Kâzım biraz alıngan ve ne edeceğini bilmez durumda bakar arkasından. Ekrem çıkar. Kâzım birden hırsla döner, boş içki kadehini masaya vurur.

KÂZIM – Zamkinos... Bizimki para değil mi lan? Doldursana...

ZAMKİNOS – Geldim ağbi...

56. KÂZIM'IN EVİ (İÇ/GECE)

İki üç aylık gebe, şiş karınlı Emine öğüt veriyordur.

EMİNE – Sende akıl olsa kızım, Ekrem daha evdeyken bitirirdin bu işi...

Fatma şaşkın ve saf bakar.

EMİNE – Bir gece koynuna... Hooop oldubitti...

Fatma'nın birden irkildiği ve gözlerinin korkuyla açıldığı görülür.

FATMA – Kolaydı... Öldürürdü valla beni...

Emine bir kahkaha atar.
Fatma iyice sıkılgan.

FATMA – Amaaaan, Emine Abla...

EMİNE – Aah, hiç koynuna giren kızı öldüren delikanlı duydun mu sen?

Emine birden ciddileşmiş görünür.

EMİNE – Birlikte büyüdünüz kızım, hâlâ kardeş belliyor seni. Hele bir tadını alsın... Ho ho ho erkek milleti...

Sonra birden kararlı, Fatma'yı konsolun üstündeki aynanın önüne, ışık altına çekerek,

EMİNE – Gel kız bu iş bitmez senin aklınnan...

FATMA – Aman, dur Emine Abla. Ne yapıyorsun?...

Emine gülerek,

EMİNE – Görürsün... Ama sen de söyleyeceksin sonra bana ne yaptığını...

Sonra hemen tam bir mahalle kızı edasıyla birkaç aylık gebe şiş karnını çıkarıp...

EMİNE – Söylemezsen nah bööööööle olursun inşallah,

der ve kahkahayı basar...

57. EKREM'İN EVİ (İÇ/GECE)

Karyolasına sırtüstü uzanmış, gözleri tavanda Ekrem, kapı sesiyle kalkar. Gidip açar kapıyı. Emine'nin süsleyip püslediği, yüzünü boyadığı Fatma girer çekinerek.

EKREM – Ne var?

FATMA – Hiiiç...

Biraz yaklaşan Fatma'yı yakından görüp, irkilmiş gibidir Ekrem.

EKREM – Bu ne nal kız, bu ne hal?...

FATMA – Ben... ben...

Kızı kızgınlıkla kovar.

EKREM – Defol... Defol...

Fatma çıktıktan sonra, Ekrem dönüp odada dalgın dolaşır. Duvarda asılı duran çerçeveli mahalle takımı fotoğrafına bakar. Resimde Turgut'la yan yanadırlar. Gözlerinde yaşlar birikir. Daha da kızmıştır. Resmi çekip alır duvardan, hırsla yere çarpar. Odadan çıkar.

58. ONAT'IN EVİ (İÇ/GECE)

Turgut yakındaki sıra sıra içki dolu kadehlerden birini alırken, arkadan Nevin yaklaşır.

NEVİN – Hani içmeyecektin?...

Turgut bir an dalgın kalır...

İçkisinden bir yudum içtikten sonra:

TURGUT – Olmuyor... Eski arkadaşlarımdan uzak kaldığıma değmedi değil mi? Ama ne de olsa eskisi gibi içmiyorum artık...

Bir an sessizlik olur. Nevin yanıtlamaz; Turgut'u inceliyor gibi gözlerini dikmiş öylece bakmaktadır...

Turgut da kıza bakar. Nevin'in gülümseyerek bakışında bir soğukluk sezinlemiştir sanki. Başını bir yana döner.

TURGUT – Suçluymuşum gibi bakıyorsun...

Nevin hiç beklemediği bir saldırı karşısında kalmıştır. Şaşalar, çabuk toparlanır...

NEVİN – Demek suçlu bulmaya başladın kendini... Eskisi gibi yaşasana...

Turgut üzgün kalır bir an. Umutsuzca başını sallar, içer.

TURGUT – Olmuyor... Çocukların bakışları da değişti bana karşı...

Gene içer.

TURGUT – Anlatma olanağı yok bazı şeyleri onlara... Ekrem'le bile konuşamadım bugün... Çekti gitti. Seslendim, dönüp bakmadı bile...

Dalgın kalır bir an... Nevin de öylece bakıyordur... Sonra Nevin alaylı bir biçimde,

NEVİN – İçmekten başka çare kalmıyor...

Turgut alayı fark eder. İçerken,

TURGUT – Çare değil ki...

der ve içerken bir oğlan yaklaşır.

OĞLAN – Turgut...

İçen Turgut birden kadehi yarım bırakıp bakar.

OĞLAN – Telefon...

Turgut Nevin'e bakar, hiç beklemediği bir şeydir bu. Kalkarken Nevin'e,

TURGUT – Ayla'dır... Eve haber bırakmıştım, Adana'da ya...

Telefona gider. Nevin yalnız kalmıştır... Sigara içerek arkasından bakar... Onat yaklaşır...

ONAT – Söyle bu oğlana boşuna uğraşmasın seninle...

Nevin hafif alaylı,

NEVİN – Neden?...

ONAT – Çünkü Paris'e gelemez... Seni de burda tutamaz... Oysa aşkın en güzeli Seine Nehri kıyılarında...

NEVİN – Saçmalama...

Gülerek başını çevirir. Turgut biraz da telaşla yaklaşır...

TURGUT – Kâzım'dı... Ekrem karakola düşmüş... Bir olay mı çıkmış ne?...

Turgut gidecek gibi yaparken,

NEVİN – Ben de geliyorum...

Birlikte çıkarlarken, Onat arkalarından bakar...

59. KARAKOL-POLİSLERİN ODASI (İÇ/GECE)

Polisler Mama'yı ve birkaç kötü kadını sorguya çekmektedirler. Bu sırada bir de adam görünür. Gözü iyice morarmış, dişi kırılmıştır. Ekrem gene içkilidir. Polis daktiloda yazarken Mama çığırtkan bir sesle, Ekrem'i ve adamı göstererek anlatır.

MAMA – Ka senin adın nedir? dedi, bu efendi maksum maksum Turgut'tur demiş ise...

Dişi kırılan adam hemen tamamlar.

ADAM –İki dişim kırıldı memur bey...

1. KADIN – Hepimize vurdu...

2. KADIN –Bizim ne günahımız vardı?...

1. KADIN – Sevtab'ı kıskandı memur bey...

Memur Ekrem'e sorar.

MEMUR – Peki anladık, adın... Babanın adı?...

Ekrem kalkmaya, gitmeye çalışır...

EKREM –Bırakın be... Size ne babamdan, anamdan...

Memur birden oturtur.

MEMUR – Otur...

MAMA – Ekrem'dir memur bey, saklooor...

MEMUR – Karışmayın siz...

60. KARAKOL ÖNÜ-YAN SOKAK (DIŞ/GECE)

Turgut'un arabası karanlık bir yan sokağa gelir, durur... Turgut arabadan iner. Çevresine bakınır. Kimse görünmüyordur. Nevin'e bakar, sonra karakol önüne ilerler. Turgut'un geldiğini gören üzgün Kâzım, Fatma da yaklaşırlar. Turgut'u görünce sevinmişlerdir.

KÂZIM – Hızır mıydın be ağbi?...

Fatma ağlamaklı bir sesle,

FATMA – Allah razı olsun sizden. Dedem de yok evde...

Kapıya doğru Turgut'un yanı sıra yürümektedirler.

TURGUT – Ne olmuş?...

Kâzım üzgün, fakat önemsiz bir şeyden söz eder gibi içtenlikle.

KÂZIM – Ne zamandır bozuk çalıyordu sana Ekrem... Akşam da erken gitti. Sonra ben Garbis'ten çıktım, bizim Bekçi Hasan Efendi haberi verdi...

Karakolun kapısında bir an duran Turgut içeri bakarken, Fatma ağlamaklı:

FATMA – Hapse atarlar mı şimdi?...

KÂZIM – Hemen aklıma sen geldin. Gözünü seveyim...

Turgut karakola dalarken, Kâzım söylenmektedir...

TURGUT – Komiser Bey?

BEKÇİ – İçerdeler efendim...

61. KARAKOL-HOL VE KOMİSERİN ODASI (İÇ/GECE)

Karakola giren Turgut koridorda yan odada Ekrem'i sallanırken arkasından görür. Bir an durur. Sonra görünmeden komiserin odasına girerken, eli iç cebine dalmıştır... Cebinden çıkardığı kimliğini komiserin masası üzerine doğru uzatarak yaklaşır.

TURGUT – Merhabalar komiser bey. Ben Turgut Yetimoğlu, bir dileğim var...

Kimliğine şöyle bir bakan komiser, hemen saygılı biçimde koltuğu gösterir.

KOMİSER – Buyurun Turgut Bey.

TURGUT – Ekrem diye bir arkadaş fabrikadan, burda. Salı-verilmesini rica edecektim... Kefilim ben...

Komiser zile basar.

KOMİSER – Baktıralım Turgut Bey...

Memur girer.

KOMİSER – Ekrem diye biri varmış, nedir olay?...

MEMUR – Rezalet çıkarmış, Madam Lusi'nin evinde Turgut diye birini yumruklamış...

Turgut şaşırmıştır.

KOMİSER – Neden?...

MEMUR – Çok sarhoş efendim. Adamın adını beğenmedim diyor...

Bu son söz iyice bozmuştur Turgut'u. Üzgün kalkar, yut-kunur...

KOMİSER – Salıverin... Yarın bitiririz işlemi.

MEMUR – Baş üstüne efendim...

Çıkar. Turgut da komisere yaklaşır.

TURGUT – Sağ olun komiser bey. Yarın ben yollarım fabri-kadan...

KOMİSER – Güle güle Turgut Bey...

Turgut üzgün, kırgın çıkar...

62. KARAKOL ÖNÜ (DIŞ/GECE)

Karakol önünde bekleyen Fatma'yla Kâzım... O sırada Tur-gut çıkar. Üzgün halde yaklaşır.

TURGUT – Bırakacaklar şimdi...

FATMA – Sağ olun Turgut Ağbi...

KÂZIM – Hay aslan be...

Turgut bir an ikircikli,

TURGUT – Eyvallah...

KÂZIM – Nereye be ağbi?...

Kâzım şaşkın dönmüş ve Turgut'un koluna asılmıştır; Turgut yutkunur, konuşmak istemez... O sırada kapıya doğru bakan Kâzım ve Fatma Ekrem'i görürler...

Kâzım'la Fatma koşarlar. Ekrem sallanarak inerken Fatma ve Kâzım, Ekrem'e yaklaşmışlardır... Turgut aynı ikircikli durumda uzaktadır. Yaklaşmaktan çekindiği, tatsız bir olay çıkmasından korktuğu bellidir. Israrla bakar. Ekrem'le karşılaşmış olmasına gene de sevinmiş gibidir. Kâzım'la Fatma arasında Ekrem.

KÂZIM – Geçmiş olsun be Ekrem... Ne yaptın be?...

Ekrem sallanarak,

EKREM – Yaptık bir şey işte...

Fatma hiçbir şey söylemez. Akşamki olaydan ötürü korku içindedir belli ki. Bir tür mutlulukla çekingen bakıyordur. Kâzım birden ışıltılı bir karanlık içinde, beş-on metre ilerde duran Turgut'u göstererek:

KÂZIM – Bak kim kurtardı seni karakoldan...

Hepsi Turgut'a bakarlar.

Işıltılı karanlıktaki Turgut. Ekrem birden zınk diye durur. Belli belirsiz sallanarak bakar. Turgut dostça gülümseyerek yaklaşmaya başlamıştır.

TURGUT – Merhaba Ekrem.

Ekrem donuk yüzle bakar bir an, sonra dönüp yürür. Turgut da Ekrem'in arkasından yürümek zorunda kalmıştır. Arkasından birkaç adım atıp önüne geçer, bir an bakışırlar.

TURGUT – Ne oluyorsun be?...

EKREM – Uzat da ayağını öpelim... Kurtarmışsın bizi...

TURGUT – Saçmalama yahu...

Ekrem, Turgut'u eliyle sertçe iteleyerek yürür.

Kâzım, Turgut'a aldırma gibisine elini sallayarak fısıldar.

KÂZIM – Sarhoş...

Fakat Turgut iyice bozuk çalarak, Ekrem'in peşi sıra hırsla yürür. Bir iki adım atıp önüne geçer. Bu kez sertçe hesap soruyordur.

TURGUT – Ne yaptık sana be?...

Ekrem bu çıkışla iyice bozulmuştur. Turgut'u sertçe iteler.

EKREM – Çekil ulan yolumdan...

Arabanın iyice yakınına gelmişlerdir. Nevin'in önünde böyle bir duruma düşen Turgut artık iyice kızmıştır. Birden Ekrem'i göğüsler...

TURGUT – Köpek mi kovuyorsun ulan?...

Ekrem de kızgınlıkla dikilerek. Sarhoş, fakat bilinçli,

EKREM – Evet... Köpek kovuyorum...

Turgut bir anda deliye dönmüştür. Gözlerinde şimşekler çakarak bakar... Deli gibi soluduğu, yumruk atmamak için kendini zor tuttuğu bellidir. Birden yakasına atılır Ekrem'in, sımsıkı tutar. Kâzım'la Fatma atılırlar.

KÂZIM – Ne yapıyorsunuz be?...

FATMA – Ekrem Ağbi...

Fakat ayrılamayacak biçimde kapışmışlardır...

Yakası sıkılıp gırtlaklanmak istenen Ekrem, birden Turgut'un suratına tükürür.

EKREM – Puuuu...

O zaman Turgut bir yumruk atar; sarhoş Ekrem yıkılırken, Kâzım atılır araya.

KÂZIM – Ayağınızı öpeyim...

Fatma bir çığlık atar.

FATMA – Ekrem Ağbiii...

Ekrem'i kaldırır, Ekrem üzerine gidip bir daha tükürür; Turgut'tan bir yumruk daha yer ve arabanın kaputuna yuvarlanır. Fatma o zaman deliye döner. Ekrem'i kaldırmaya koşmaz, pars gibi Turgut'un üzerine atlar.

FATMA – Vay namussuz alçak...

Olanca hızıyla şırrak diye bir sille oturtur Turgut'un yüzüne.

FATMA – Sahapsız mı belledin?...

Nevin arabadan şaşkın, ürkek bakıyordur bu kavgaya. Biraz sonra iki üç aylık hamile karnıyla Emine, yanında Nuri Baba, belki bir iki işçi daha olay yerine gelmişlerdir. Araya girmeye çalışırlar. Fatma'nın gözü hiçbir şey görmemektedir. Turgut'un yakasına sımsıkı sarılmış, vuruyordur bir yandan da.

FATMA – Namussuz herif, sarhoş çocuğa... Al sana...

Bir an Emine ile bir işçi Fatma'yı yakalarlar. O zaman da ileri atılmaya çalışarak,

FATMA – Ben senin babanın ağzına...

Söz ağzında yarım kalmıştır. Nuri Baba'nın kocaman eli ağzına iner birden.

NURİ BABA – Defol hadi... Götürün şunu da...

Ekrem'i de çekerler. Ekrem ayakta duracak durumda değildir zaten. Yarı baygın götürürler. Araba önündeki Turgut kızgınlıkla bakıyordur. Dudağı patlamıştır. Nuri Baba da şöyle bir bakar. Sonra hep birlikte uzaklaşırlar...

Turgut'un gözleri uzaklaşanlardadır. Ağlamaklı bir görünümü vardır. Nevin, arabada öylece durmaktadır... Sonra Turgut ağır bir hareketle arabayı kaldırıp, ters yöne doğru sürer. Uzaklaşırlar...

63. OTO İÇİ-DIŞI ASFALT CADDE (İÇ/DIŞ/GECE)

Karanlık asfaltta hızla arabayı süren Turgut. Turgut trafik kurallarını çiğneyerek, yolun tam ortasında birden durdurur arabayı.

TURGUT – Allah kahretsin... Var bir terslik bu işte... Anlayamıyorum...

Nevin, Turgut'un kanayan dudağını mendiliyle siler. Karşıdan gelen bir kamyon yanlarından geçerken, uzanan şoför bağırır,

ŞOFÖR – Uyan taş arabası, uyan...

Hızla uzaklaşır...

TURGUT – Söylesene bir şey...

NEVİN – Başka zaman konuşalım...

TURGUT – Asıl şimdi duymak istiyorum her şeyi.

NEVİN – Suçluluğundan söz edersem?...

Turgut belli ki hiç beklemediği şeyle karşılaşmıştır.

TURGUT – Ne duruyorsun?... Sen de yüklen...

NEVİN – Haksızlıktan hoşlanmam...

TURGUT – Tabiii... Bir tek haksız benim bu dünyada... Dövsünler, sövsünler gene de ben haksızım tabiii...

NEVİN – Daha çok bağır, belki haklı olursun...

TURGUT – Bağırmak az geliyor anlıyor musun?... Az geliyor. Lanet olsun dünyaya, her şeye, herkese lanet olsun...

NEVİN – Bir zamanlar ayyaş, serseri, böcek gibi içgüdüleriyle yaşayan bir zavallı idin?... Acıyordum sana...

Deli gibi bakan Turgut'un yüzünü görürüz.

NEVİN (Sesi) – O görgüsüz babanı suçluyordum sadece... Şimdi nesin?

Nevin aynı açıklıkla sürdürür.

NEVİN – En eski arkadaşlarını oda kapılarında bekleten, onları atlatan, sarhoşken döven, sonra da herkese lanet etmeye kalkışan...

Turgut artık dayanamayacaktır.

TURGUT – Sus diyorum... Kötü bir şey çıkacak elimden. Sus...

Öylesine bağırmıştır ki, Nevin ürkerek susar. Sonra kararlı,

NEVİN – Terbiyesizliğe dayanamam...
TURGUT – Ben de bilmeden konuşanlara dayanamam.

Nevin arabanın kapısını açar, yandaki sokağa doğru yürür, gider.

Turgut önce bir şeyler yapacak gibidir. Vazgeçer, gazlar arabayı. Alaca caddede uzaklaşan Turgut'un arabası.

KARARTMA

64. NURİ BABA'NIN EVİ-FATMA'NIN ODASI (İÇ/SABAH)

EKREM (Sesi) – Fatmaaaa...

Merdivenlerden üst kata çıkan Fatma heyecanla kapıyı açar. Amorsundan, karyolaya oturmuş, pantolonlu, ayakları yerde ve yüzünü, gözünü, şakaklarını ovalayan Ekrem... Dudağı patlamış, gözü morca. Elinde boş bir su bardağı vardır. Belli ki dudakları kuruyordur... Fatma, eşikte biraz çekinerek bakar. Ekrem de öylece bakar... Biraz sonra Fatma çekingen,

FATMA – Efendim?...

Ekrem bir şey demeden bakar bir an... Elindeki bardağı uzatarak,

EKREM – Biraz su...

Fatma yaklaşır.

FATMA – Peki...

Bardağı almaya uzanır... Ekrem bardağı vereceği sırada, Fatma'ya daha dikkatli bakmaya başlamıştır. Fatma da çekingen bakar. Yüreği küt küt atıyordur belli ki... Ne çıkacak bunun altından gibisine... Ya azarlarsa?...

EKREM – Kim getirdi beni akşam buraya?...

Fatma sözün bu yana gitmesine sevinerek,

FATMA – Dedem, ben, Kâzım Ağbi... Komşular da geldi sonra...

Ekrem dalgın, üzgün, pencereden dışarılara bakar. Fatma da arkasındadır...

EKREM – İyice rezil olduk desene...
Fatma bu dertleşmeden, Ekrem'in bu içtenlikli konuşmasından sevinçlidir belli ki. Bir an sessizlik... Fatma bastırmadan gayet doğal, rahatça,
FATMA – Ne yapalım, canın sağ olsun...
Bir an daha sessizlik olur.
FATMA – Bardağı ver de...
Ekrem elindeki bardağa bakar. Sonra Fatma'ya döner. Fatma da sevecenlikle, daha az çekingen bakmaktadır artık. Fatma bardağı alır. Kız artık gözlerini çekmiyor, ürkekçe de olsa bakışıyorlardır... Ekrem, Fatma'nın şiş ve morarmış dudağına elini uzatırken doğrulur...
EKREM – Ne oldu burana?...
Fatma bir an durur.
FATMA – Dedem vurdu...
Ekrem bir an anlamamış gibi bakar,
EKREM – Deden mi vurdu?...
Ekrem uzanmış, kızın dudağının kenarına parmaklarıyla hafif bastırmaya başlamıştır. Fatma'nın heyecanı sınırına varmıştır. Öylece bakıyordur. Biraz sonra Ekrem yavaşça öteki elini de uzatır... Kızın yüzünü iki eli arasına alır... Bir an bakar... Önce o vurulan yere bir öpücük kondurur... Sonra dudaklarından öper... Fatma da gevşemiş gibidir... Ayrılırlar. Fatma soluk soluğa, şaşkın, sonra bir elinde bardak, iki kolunu birden Ekrem'in boynuna dolar. Deli gibi öpüşürler artık... Tam o sırada aşağıdan Nuri Baba'nın sesi duyulur...
NURİ BABA (Sesi) – Fatmaaaa...
Birden korkuyla ayrılırlar...
NURİ BABA (Ses) – Fatmaaaaa...
Soluk soluğa Fatma şaşkın, aşağı doğru seslenir...
FATMA – Buyurun dede...
Ekrem'den ayrılıp kapıya doğru giden Fatma, tam çıkacağı sıra gene birden döner, atılıp Ekrem'i kucaklayarak, yüzünün her yanından coşkuyla öpücükler alır. Dışarı fırlar.

65. NURİ BABA'NIN EVİ-MERDİVENLER (İÇ/GÜN)

Kapıdan çıkan Fatma, merdivenlerden deli gibi inerken, yukarı çıkan dedesiyle karşılar; fakat adam yana çekilmek zorunda kalmıştır. Hızla inen Fatma sokak kapısından fırlamıştır.

66. NURİ BABA'NIN VE KÂZIM'IN EVİNİN ÖNÜ -SOKAK (DIŞ/SABAH)

Evden yalınayak deli gibi fırlayan Fatma'nın, koşa koşa yakındaki Kâzımların kapısına vardığı ve heyecanla kapıyı yumruklarken, sabırsızlık içinde bağırdığı görülür... Heyecanla,

FATMA – Emine Ablaaa... Emine Ablaaa...

Fatma kapıyı yumrukluyordur...

67. NURİ BABA'NIN EVİ-FATMA'NIN ODASI (İÇ/GÜN)

Nuri Baba açık kapıdan içeri girer. Ekrem'e bakar; Ekrem başı önünde durur. Nuri Baba bakar...

NURİ BABA – Nasıl oldun?...

EKREM – İyiyim sağ olun...

Nuri Baba bir sigara yakarak bir yana çökerken,

NURİ BABA – Bir iki gün çıkma... Dinlen...

EKREM – Bir şeyim yok dede...

Bir an sessizlik olur.

EKREM – Fabrikaya gideceğim.

NURİ BABA – Gene kaynak yapmaya mı?...

Ekrem ses çıkarmaz. Fakat kararlıdır artık.

EKREM – Yapacak çok iş var...

Bir an sessizlik olur... Nuri Baba, başka biriymiş gibi duygulu, sevecen bir sesle başlar...

NURİ BABA – Aslan gibi iki oğlumu kaybettim... Babanı da hiçbir zaman evlatlarımdan ayırmazdım... Senin kendini

serseriliğe kaptırman, bizlere yüz çevirmen, onların acısı kadar koydu bana... "Demir dökümde yanan yiğit, namuslu işçinin oğlu bu mu olacaktı?" deyip, kahroluyordum.

Ekrem de duyguludur... Gözleri dalgın... Pencereye gider, arkada Nuri Baba... Nuri Baba nerdeyse ağlayacak gibidir. Gözleri dolmuştur.

NURİ BABA – Zaten ikiyüzlü, pis bir dünyadayız.

Nuri Baba ağır ağır bastırarak:

NURİ BABA – İyice yaşlandım artık... Seninle övünmek istiyordum oğlum... İyiliğinle, yiğitliğinle... Gücüm yetmiyor artık benim... Anladın değil mi? Yapacak çok iş var...

Ekrem'in de gözleri hafif nemli,

Kamera yaklaşır...

KARARTMA

68. TAMTAŞ (İÇ/GÜN)

FAHRİ – Faizi düşük istemeseydiniz, fabrikanın ipotek edilmesine kesinlikle yanaşmıyordu Turgut.

CELAL – İyi bir yatırım yaptık...

ESKENAZİ – 940 bin lira üçte biridir fabrikanın.

Fahri biraz kaygılı,

FAHRİ – Hele bir imzalasın bakalım şu üç milyonluk sözleşmeyi de...

CELAL – Biraz da elinden tutarsın, imzalar...

Fahri kendine uyarı olan bu sözü anlamlı biçimde yanıtlar.

FAHRİ – Görevimiz...

Eskenazi dosyalara giderken, Celal, Fahri'ye yaklaşır...

CELAL – İmzaladı mı da tam kucağımıza düşecek. Zaten yaptığı iş değil... Sivaslı Hasan'la, Çemişgezekli Memiş kimya öğrenecek de biz de boya sanayii kuracağız... Dışardan gelen boyaları birbirine karıştırmak, ambalaj yapmak nemize yetmiyor?...

Fahri bu söylevi biraz da hayranlıkla dinliyordur. O sırada Eskenazi elinde dış pullu, dış damgalı, yabancı boyuttaki ticaret zarfında antetli bir mektupla yaklaşarak,

ESKENAZİ – Allience Garbide Chemicals yanaşıyor önerimize. Koşullar hazırlansın, görüşmeye gelecekler...

CELAL – I.G.B. Farben Endüstri de yanaşıyor. Wark de... Ku-Pon'da... Hepsi yanaşıyor. Önce biz yolu temizleyelim. Usulca...

69. FABRİKA-YAN ODA (İÇ/GÜN)

Kocaman bir sözleşmeye imza atan Müdür Ferit'ten açarız. Ötekiler çevresinde bakmaktadırlar...

FERİT – Hayırlı olsun...

FAHRİ – Teşekkür ederiz efendim...

Ferit'ten aldığı kalemi Turgut'a uzatır. Turgut kalemi alır, kısa bir an bakar kocaman sözleşmeye. Bir an sessizlikten sonra sert ve sinirli biçimde imzayı basar. Fahri şaklabanlıkla...

FAHRİ – Cümleten hayırlı olsun efendim...

Olumlu bir hava esiyordur. Haşim, Akif, Ferit Beyler hemen kalkarlar.

FERİT – Memleketten döviz çıkmaması mutlu bir olay... Ancak, en geç şubatta teslim etmelisiniz boyaları, yoksa çok zor duruma düşeriz...

Fahri birden söze başlar ve kaygıları önler.

FAHRİ – İnşallah mahcup olmayacağız size efendim.

TURGUT – İnşallah...

Bu arada kapıya doğru gelmişler, çıkmaktadırlar. Önde Ferit, arkada Haşim, Akif, Turgut, Fahri, Sedat birbirlerini buyur ederek çıkarlar. Sekreter kâğıtları toplamaktadır.

70. FABRİKA-ATÖLYELER (İÇ/GÜN)

Sedat telaşla koşarak gelmiş, oradakilere yardım ederek aceleyle,

SEDAT – Örtün üstünü reçinelerin. Heyet geliyor...

Brandaları reçine çuvallarının üstüne çekerler...

Sedat kapıya doğru koşarken, arkasından bakan Nuri Baba'yı görürüz... Brandalar çekilmiştir... Nuri Baba birinin aralığından elini sokup bir avuç kolofon reçine çıkararak bakarken...

NURİ BABA – Neyi kimden saklıyorlar?... Şunnan boya yapmak, fabrikaya da günah, emeğimize de, memleketimize de...

Çalışan yaşlı işçi:

İŞÇİ – Rahmetli Şeref'in selülozik boyalarına döndü... Az mı kazıkladıydı piyasayı?

NURİ BABA – Katkılı tarak kırpıntıları, eski filmler, süt, sazein artıkları di mi? Ama elden çıkarıncaya kadar da dokuz doğurduydu...

O sırada heyetin fabrikaya girdiği görülür...

FAHRİ – Buyurun beyefendi... Buyurun efendim...

Yol göstermelerle atölyelere doğru girerler... Bu kalabalığın gelmesiyle fabrikadaki işçiler de daha bir gösterişli çalışmaya başlamışlardır... Kafile yenileri eklenmekte olan kazana doğru giderken,

FERİT – Demek verniği de kendiniz yapıyorsunuz?...

FAHRİ – Evet beyefendi... Bu kazanların, daha doğrusu reaktör demek gerek beyefendi, planlarını Sedat Bey çizdi... Hepsi kendi olanaklarımızla yapıldı.. Vernik gereksinimimizi karşılayacak...

FERİT – Yaaaa, çok iyi... Değil mi Haşim Bey?...

Haşim biraz geridedir. Dalkavuklukla,

HAŞİM – Evet beyefendi...

Ferit, Turgut'a dönerek,

FERİT – Sizi tebrik ederim Turgut Bey, gerçekten büyük işler başarmak yolundasınız...

O sırada, yanlarına geldikleri, çalışan bir işçi topluluğu içindeki Ekrem'e gözü takılır Turgut'un. Ekrem de yüzüne tuttuğu kaynak maskesini indirerek buz gibi, Turgut'a bakar... Turgut, Ekrem'e bakarken, biraz evvel konuşan Ferit'i yanıtlar.

TURGUT – Sağ olun.

Ekrem'in bakışı çivi gibidir...
Kimse fark etmemiştir bunu...

FERİT (Sesi) – Demek hepsi yerli?...

Turgut bu sesle kafileye döner, dalgın mırıldanır,

TURGUT – Evet efendim...

Kafile uzaklaşırken,

HAŞİM (Sesi) – Efendim bendeniz Amerika'dayken...

Uzaklaşmışlardır... Acılı gözleri gidenlerin ardına takılı duran Ekrem'e Nuri Baba sokulur.

NURİ BABA – Üzme kendini oğlum... Herkes yaşadığı yere göre insandır... Artık boş ver Turgut'u da...

EKREM – Sorun Turgut değil dede... Arkadaşlar... Çıkarlarının ne olduğunu daha bir türlü anlatamadık... Ama asıl şu aramızdaki yılanlara bozuluyorum...

NURİ BABA – İşçiyi inandıramayız oğlum Mahmut'un espiyonluğuna... Kanıtlasak da ürkü yaratır... Daha sendikaya da ısındıramadık zaten çoğunu...

EKREM – Birisi de bu Muammer...

NURİ BABA – Herifler iliklerimize kadar sokmuş adamlarını...

Paydos düdüğü çalar, herkes dağılırken para toplayan işçi yaklaşır...

İŞÇİ – Süleyman Abi'nin karısı hasta, iş de bulamadı daha... Aramızda birkaç kuruş toplayalım dedik...

Nuri Baba ve Ekrem şapkanın içine para atarken,

NURİ BABA – İki günlük yemek parası... Sonra... Sadakayla mı geçinecek adam çalışabilirken?... Bununla bir şeyi çözümleyemeyiz oğlum...

EKREM – İşverenin, aklına estiğini işten atmasını durdurabiliyor muyuz ona bakalım?...

1. İŞÇİ – Sendikaya girelim de kapı dışarı etsinler işimizden.

EKREM – Sendika sendin be... Sen, ben, o, hepimiz... Şu ortaya çıkar mıydı emeğimiz olmadan?... İşte bunu yaratan emeğimizin hakkını biz almazsak kim verir bize?... Ben teknisyenim oğlum, çoluğum çocuğum da yok.. Dört çocuğunla sürünmüyor musun Mustafa ha?... Ya sen Temel? Altmış lira alırsın haftada, hasta anan, karın, iki çocuğunla nasıl geçiniyorsun?... Sen Hasan... Rıza... Moiz... Şakir... Hıristo... Yaşar... Ulan neyiniz var kaybedecek?... Yasa bir hak vermiş size, köpek gibi korkup titreşeceğinize hele bir sımsıkı tutun birbirinizi, bakın o zaman kimse sizin ekmeğinizle, insanlığınızla oynayabilir mi?...

LAZ HARUN – Eeee... Ne yapacağız... Greve mu kalkuşacağuz şimdi de?...

MUHACİR – Abe tabi grev istiyoruz be Harun... Bak nasıl atlattı Turgut Bey bizi...

EKREM – Atlatacak tabii... Onun için işverenin karşısına tek tek değil, toplu olarak çıkalım ki kuvvetli olalım. Anlasanıza be...

2. İŞÇİ – Senin aran bozuldu da Turgut Bey'le ondan böyle konuşuyorsun.

EKREM – Evet, bazen kaynak lambasıyla yakmak geliyor içimden Turgut'u; ama anlıyorum ki boş... Aslında borçluluk duymam gerekir ona. Ayılttı beni... O koltuğa oturanın çok karışık işleri var oğlum, bizleri düşünemez, bize ancak bizden yarar var...

LAZ HARUN – Ne teysun yani... açsuuz, çıplaksuuz, yan yaan gelun... Benim kendi çılpaklığım yetmay mu bir de elalamu düşüneceğum?...

İşçiler gülüşürler, yavaş yavaş sesleri kesilmeye başlamıştır. Ekrem Harun'a yaklaşır.

EKREM – Başka çıplakları düşünmez de böyle kafasızlık edersen, kıyamete kadar çıplak kalırsın sen de.

HARUN – Ula pozma ağzunu...

EKREM – Bugün bu savaşı yapmazsak hem kendimiz sürüneceğiz, hem çoluk çocuğumuz. Anla artık, sok şunu odun kafana...

LAZ HARUN – Odun sensun ula ben sana...

Harun'la Ekrem girişirler. Çevredekiler, Nuri Baba da girer araya,

— Bırakın yahu...

— Yapmayın ayıptır...

LAZ HARUN – Ula akul vereyu baaa...

KÂZIM – Bırak Ekrem Abi...

Nuri Baba, Ekrem'i bir kenara çekerken,

NURİ BABA – Sabırlı olacaksın oğlum... Birden olmuyor bu işler... Bak, sen bile ne kadar zamanda görebildin gerçeği...

71. FABRİKA-KORİDOR (İÇ/GÜN)

Turgut, arkasında Fahri'yle, koridorda toplantı salonuna doğru gelirlerken,

FAHRİ – Bunu da kaldırtalım mı artık?...

Turgut bunun söz konusu edilmesinden hoşlanmış gibidir.

TURGUT – Bitirmeyecek mi?...

FAHRİ – Nevin yarın Paris'e gidiyor Suiss-Air'le...

Turgut'ta bir sarsılma olmuştur.

FAHRİ – Sanatçılara güven olur mu?...

O sırada Sedat yaklaşır.

SEDAT – Mahmut geldi beyefendi. Çok önemliymiş, bir görüşseniz...

TURGUT – Neymiş?...

SEDAT – Nuri Baba, Ekrem aşağıda işçileri kışkırtıyorlarmış galiba...

FAHRİ – Bu sendika bela başımıza beyefendi... Hele böyle bir günde... Görüyorsunuz acımakla yürümüyor işler.

72. HAVAYOLLARI ACENTASI (İÇ/GÜN)

Memurdan uçak biletlerini alan Onat, Nevin, Sevinç ve Sevinç'in erkek arkadaşı biletlere bakarak çıkarlarken,

ONAT – Sağ olun...

MEMUR KIZ – Güle güle efendim... İyi yolculuklar...

Sevinç'in erkek arkadaşı da biletini alıp birlikte çıkarlarken:

SEVİNÇ – Adiyö...

MEMUR KIZ – Bon voyaj...

SEVİNÇ – Mersi...

Nevin, Onat önde... Sevinç ve arkadaşı arkada, ayrılırlar.

73. HAVAYOLLARI ACENTA ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Acentanın önüne çıkmış olan Nevin ve Onat durdukların-da, Sevinç ve erkek arkadaşı yanlarına gelir...

SEVİNÇ – Çocuklar, çok geç kaldım... Yarın havaalanında... Allahaısmarladık...

NEVİN–ONAT – Güle güle...

İkisi kalmışlardır. Onat bakar.

ONAT – Evet yarın havaalanında...

NEVİN – Tamam...

ONAT – Yarın karavel böyle vuvvvvv...

Sağ elini dikine kalkan bir uçağa benzeterek, yukarı doğru kaldırırken:

ONAT – Ve Seine Nehri...

NEVİN – Heyecanlanıyorum...

ONAT – Ve Seine Nehri...

Nevin birden anlamsız bir yüzle bakarken, Onat sırıtarak uzaklaşır.

ONAT – Oröuvar...
NEVİN – Güle güle...

Nevin döner, karşıda kendisine bakan Turgut'u görür... Turgut yavaşça yaklaşırken,

TURGUT – Merhaba...

Nevin bir an bakar.

NEVİN – Merhaba...

Turgut'la Nevin birlikte yürümeye başlamışlardır.

TURGUT – Yarım bıraktığın resim seni bekleyecek.
NEVİN – İsteyerek bırakmadım...

Duygulu bir an geçer.

TURGUT – Bir yere otursak da, suçlarımdan söz etsen.
NEVİN – Kavgayla mı bitirelim?...
TURGUT – Bittikten sonra kavgayla olmuş önemli mi?...

Bir an geçer, bakışırlar.

74. PARK (DIŞ/GÜN)

Parkta bir banka oturmuşlardır...
Turgut dalgındır...

TURGUT – İmreniyorum sana, kurtulacaksın buralardan...
NEVİN – Kaçmıyorum... Öğrenmeye gidiyorum...
TURGUT – Ben de öğrenebilsem. Eskiden serseri idim; biliyordum yaptıklarımın iyi olmadığını. Şimdi onu da bilmiyorum.

Bir an sessizlik olur.

NEVİN – Elinde öğrenmek...
TURGUT – Başladın gene kolay konuşmaya...
NEVİN – Kötü mü? Sen de kolayca bağırıp çağırırsın.

Turgut döner, kıza bakarak,

TURGUT – İki milyon borçlanarak, üç buçuk milyona imza koydum bugün...

Nevin anlamadan, bakar gibidir.

TURGUT – Üstüme yürütüyorlar bütün fabrikayı...

Bir an sessizlik.

NEVİN – Ekremler mi?...

TURGUT – Ekremler... Karar için toplanacaklarmış...

NEVİN – Bak dinle... İşçiler...

Turgut dinlememek için hemen keser.

TURGUT – Bunlar da umurumda değil benim... Gitsin her şeyim...

Turgut artık duygulu bir havaya girmiştir.

TURGUT – Beni yakmak istiyormuş Ekrem, kaynak lambasıyla... Ne yaptım onlara ben?...

Turgut'un gözlerinden bir iki damla yaş belirmiştir.

TURGUT – Birlikte serserilik ettik, birlikte çalışamaz mıydık? Şimdi sen de gidiyorsun... Görüyorsun, bağırıp çağırmıyorum işte...

Turgut birden kalkar, arkasını döner, kararlı ve sert adımlarla uzaklaşmaya başlar... Nevin şaşkın kalarak arkasından seslenir,

NEVİN – Turgut...

Nevin bir adım atar gibi olur, duralar, uzaklaşan Turgut'un arkasından duygululukla bakar.

75. NURİ BABA'NIN EVİ (İÇ/AKŞAMÜSTÜ)

Odada toplanmış Nuri Baba, Ekrem, Mahmut ve başka beş altı işçi...

Merdiven basamağına oturmuş dinlemekte olan Fatma... Hepsi Ekrem'i dinlemektedirler...

EKREM – Asıl o zaman bastıracaktınız...

MAHMUT – Yufka yürekliliğe verin kardeş... Cenaze yeni kalkıştı... Turgut'u da hepimiz severdik. Bir kötü niyetimiz mi vardı yani?...

Nuri Baba renk vermemeye çalışır.

NURİ BABA – Öyle bir şey demedik Mahmut... Yalnız bundan sonra hepimiz daha dikkatli olacağız...

MUHACİR – Ben de yaptım bir susak ağızlık...

Herkes gülmeye başlar. Fatma da güler... Yalnız Ekrem soğuk, sert bakar...

MUHACİR – Abe ne güliyorsiniz be... Doğrusunu söyliyorim.

MUHACİR – Bakın kaz kafalı Harun'a... Hâlâ udunum diyor be...

EKREM – Hepimiz yaptık kaz kafalığı. Bundan sonra yapacaklarımıza bakalım asıl...

Kapı çalınır... Fatma kalkar, kapıyı açmak için kadrajdan çıkar. Fatma kapıyı açarken, üzerine Ekrem'in sesi düşer.

EKREM (Ses) – Doğru söylüyor dedem. Dikkatli olmamız gerek... Daha yürekli olmalıyız.

FATMA – Buyurun... Kimi istediniz?...

Hepsi dönerler. Kapıdaki Nevin'e bakarlar...

Nevin çekingen gülümseyerek odaya bakar.

NEVİN – Ekrem Usta'ya baktım... Burası değil mi?...

NURİ BABA (Ses) – Buyurun kızım...

Fatma'yla Nevin sese dönerler. Nevin şaşkın kalır bir an. Nuri Baba daha içten bir davranışla kalkar.

NURİ BABA – Gel kızım, buyur...

Fatma içeriyi göstererek,

FATMA –Buyurun efendim buyurun...

Kız içeri girer, birlikte yürürler...

NEVİN – Rahatsız ediyorum galiba.. Kusura bakmayın..

NURİ BABA – Estağfurullah kızım sevindik. Şöyle buyurun.

NEVİN – Sağ olun efendim, ben, Ekrem Usta'yla...

Ekrem yaklaşır.

NEVİN – Daha doğrusu hepinizle konuşmak istiyordum... Bazı bazı yanlış işler yapıyorsunuz galiba da...

EKREM – Turgut'a karşı mı?...
NEVİN – Evet, Turgut'a karşı.

Nuri Baba yaklaşarak,

NURİ BABA – Kasıtlı bir şey yaptığımız yok kızım; ama Turgut da işveren...
NEVİN – Evet ama... Kaynak lambasıyla da yakılmamalı herhalde...

Nevin Ekrem'e döner.

NEVİN – Diil mi?

Ekrem sözünün espiyonlarca Turgut'a götürüldüğünü anlayınca sinirlenmiştir.

EKREM – Sizi niye ilgilendiriyor? Turgut Bey'in elçisi misiniz siz?
NEVİN – Ben her zaman sadece çalışanlardan yanayım...
EKREM – Belli... Büyük fedakârlıklara katlanmışsınız...
NEVİN – Gerekirse katlanırım. Hayatımı, sanatımı çalışanlara adadım ben.
NEVİN – Sizleri savunduğum için bıraktım fabrikadaki resmimi de...
MUHACİR – Abe bizim duvara badana ediyırıdı unı mı diyor?...
NEVİN – Badana değil o, resim... Böyle mi karşılarsınız size iyilik etmek isteyenleri?

Ekrem bozulur.

EKREM – Kimseden iyilik beklediğimiz yok... Kötülüklerden korunmaya çalışıyoruz, o kadar.
NEVİN – Bir zamanlar kardeş gibi olduğunuz arkadaşınızı kaynak lambasıyla yakarak mı?
EKREM – Bilmediğiniz işlere burnunuzu sokmayın.
NEVİN – Siz de kafalarınızı aydınlatın biraz.
MUHACİR – Abe ne varmış bizim kafalarımızda be?...
NEVİN – İnsanca hiçbir şeye layık değilsiniz bu kafayla...
MUHACİR – Hayvan da yaptı bizi ba...

EKREM – Sevsinler senin o aydınlık kafanı... Hadi çek git buradan, karışma işlerimize.

NEVİN – Yazık... Böyle yok edersiniz bütün iyi niyetleri işte...

EKREM – Yanlış geldiniz siz... Turgut Bey'e saklayın o iyi niyetlerinizi.

Nevin kızgınlıkla yürür, kapıyı sertçe çekip gider. Odadakiler arkasından kızgın bakmaktadırlar.

76. TURGUT'UN EVİ ÖNÜ-BAHÇE (DIŞ/GECE)

Yağmurlu, karanlık sokak uzaktan gelen arabanın farıyla aydınlanır. Araba gelip bahçede durur. Turgut iner. Yorgun, acılı görünüyordur. Arabayı kapatır. Çiseleyen yağmur altında evin kapısına doğru ağır ağır yürür. Kapıya yaklaşınca birden duralamıştır. Biraz şaşkın, biraz hüzünlü bakıyordur. Kapıda, çiseleyen yağmurda, ıslanmış Nevin'i görürüz. Turgut yaklaşır. Şaşkınlığı hüzünlü bir mutluluğa dönüşmüştür. Nevin bir adım atar. Aynı hüzünlü bakışla bir süre durur Turgut'un karşısında. Öylece kalırlar bir an. Nevin sevecen sokulur. Turgut kucaklar. Öpüşürler. Turgut kapıyı açar, birlikte ağır ağır eve girerler. Kapı kapanır.

77. HAVAALANI (DIŞ/GÜN)

Onat ve Sevinç gözleri yolda uçağa yaklaşırlar.

HOPARLÖR – 9:30'da Paris'e hareket edecek olan Suis-Air uçağı uçuşa hazırdır. Sayın yolcuların yerlerini almaları rica olunur. Teşekkür ederiz...

O sırada Fahri koşarak gelir, uçağa doğru bakar.

HOPARLÖR – (Belki aynı sözlerin yabancı dili).

En sona kalmış olan Onat'la Sevinç merdivenleri çıkmışlardır. Gözleri hâlâ uzaklardadır. Hostes, Onat'a bakıyordur. Sonunda Onat da biner uçağa... Uçak havalanır... Fahri'nin şaşkın, meraklı, kaygılı yüzü...

78. TURGUT'UN YATAK ODASI (İÇ/SABAH)

Pencere, dışındaki güzel bir dış görünüşten açılır belki. Sabah. Alıcı ağır bir devinimle yataktaki Nevin'le Turgut'u görür. Dalgındır Nevin.

Turgut kaygılanmış gibidir.

TURGUT – Pişmansın!...

Nevin bir an susar.

Mırıldanır aynı dalgınlıkla.

NEVİN – Onat'la Paris'e gitmekten iyi...
TURGUT – Hiç tahmin etmezdim...
NEVİN – Neyi?...
TURGUT – İlk kez benimle...

Nevin gene dalgın bir an.

NEVİN – Ben de...

Turgut, dalgın kızı uyarmak ister gibi kucaklayıp çeker kendine.

TURGUT – Canım, canım benim... Hemen evlenelim...

Nevin yavaşça uzaklaşır. Gizli bir acılık vardır gülümseyişinde.

NEVİN – Evin var. Fabrikan var. Bir de karın olmalı!...

Turgut bir şeyler demek için aranır gibiyken ekler.

NEVİN – Nereye gittim ben akşam?
TURGUT – Nereye gittin?
NEVİN – Ekremlere...

Turgut şaşırmıştır. Daha diyeceğini bulup diyemeden sürdürür Nevin.

NEVİN – Kovdular beni... Ama gene de seviyorum onları...
TURGUT – Gene bana bağırıp çağıracaksın yani...

Dalgın kalır Nevin.

NEVİN – Hayır... Yarım bıraktığım resmi bitireceğim... Hırsla doluyum çalışmak için...

Nevin yataktan çıkıp, pencerenin önünde durur. Nevin dışarı bakarken, Turgut da kalkıp giysilerine uzanır.

TURGUT – İşlerim bitsin, birlikte gideriz Paris'e...

Nevin pencereden dışardaki güzel görüntüye bakarken, dalgın mırıldanır. Düşlüyordur...

NEVİN – Paris... Luvr...

Düş dünyasındaki Nevin'e yaklaşan Turgut ekler.

TURGUT – Notrdam Kilisesi, Eyfel, Sen Nehri...

Nevin belirsiz bir irkilmeyle ayılmış gibi dönüp bakar Turgut'a. Turgut'un sözleri söyleyişi, aralarındaki uzaklığı daha da belirlemiştir sanki Nevin için. Gizli bir alayla güler. Turgut sevgi dolu bir alınganlıkla ne diyeceğini bilmeden kalır bir an. Kızın gülüşü daha da artmıştır.

TURGUT – Sevmiyorum bu gülüşünü... Haince...

Nevin'in sinirli gülüşü kahkahaya dönüşmeye başlamıştır... Turgut birden atılıp kucaklar kızı, öpmeye başlar... Kızın gülüşleri Turgut'un öpücükleriyle örtülmektedir... Yavaşça yatağa indirir kızı...

Kamera boşalan penceredir. Kızın hıçkırığa benzer gülücükleri kısılmaya başlamıştır...

79. NURİ BABA'NIN EVİ (İÇ/GÜN)

Fatma'yla Ekrem tartışmaktadırlar...

FATMA – Tabii sen söyleyeceksin...

Ekrem birden karşı çıkar.

EKREM – Söyleyemem ben...

FATMA – Peki ben ne diyeceğim?... Dede ben nişanlanıyorum... Ne de yakıştı ya... Hiçbir genç kız dedesine...

Ekrem keser.

EKREM – Öyle deme canım... Şey dersin... Ekrem diyor ki dersin...

O sırada kapı vurulmaya başlar, birden telaşlanırlar. Fatma kapıya koşarken sesini yavaşlatarak,

FATMA – Bak haberin olsun, ben dünyada söyleyemem...

Ekrem omuz silkerek fısıldar.

EKREM – Ben de söyleyemem...

Fatma kapıyı açar. Nuri Baba içeri girer. Pabuçlarını çıkarır. Kapının kenarındaki terliklerini giyer. İkisinin de bir gariplikleri olduğunu sezinlemiştir. Bıyık altı babacan bir gülümseme dudaklarında.

FATMA – Hoş geldiniz dedeciğim...
EKREM – Hoş geldin...

Nuri Baba yerine geçerken,

NURİ BABA – Hoş bulduk... Ne o erken gelmişsin?...

Ekrem birden afallar.

EKREM – Haa... Yorgundum da...
NURİ BABA – Peki... Bir kahve yap kızım bana...
FATMA – Baş üstüne dedeciğim...

Nuri Baba yerleştiği köşesinde gözlüğünü takar, gazeteleri açıp okumaya başlar. Bir işçi gazetesidir bu. Ekrem merdivene ilişmiş, gözü mutfakta, kahve pişirmeye girmiş Fatma'dadır. Fatma görünür, yaklaşırken Ekrem'e bakar. Kaş göz eder, haydi gibisine. Ekrem omuz silker. Fatma birden döner, dedesine tam bir şey diyecektir ki gözü ocaktaki kahveye gider, dönüp mutfağa dalar kızgınlıkla.

80. NURİ BABA'NIN EVİ-MUTFAK (İÇ/GÜN)

Kapıdan hızla ocağa koşan Fatma.

FATMA – Aaaayyy...

Ocakta kaynayıp taşmaya başlamış kahve cezvesine atılır Fatma... Kahve taşmıştır.

FATMA – Amaaan... Kahve de taştı...

Cezveyi hızla alıp kaldırır ateşten...

81. NURİ BABA'NIN EVİ (İÇ/GÜN)

Gazetenin üstünden, gözlüğünün altından, merdivende evecenlikle kımıldayıp duran Ekrem'e babacan bakan Nuri Baba'ya Fatma elinde kahve tepsisiyle yaklaşıp uzatır. Nuri Baba fincanı alırken,

FATMA – Buyur dede...

Fincanı almıştır Nuri Baba.
Kız elinde tepsi,

FATMA – Dede...

Nuri baba başını kaldırıp, yalancı bir ciddilikle bakar.

FATMA – Şey...

Başıyla merdivendeki Ekrem'i gösterir.

FATMA – Ekrem... Ekrem Ağbi yani diyor ki...

Ekrem yukarı sıvışmaya kalkmıştır merdivenlerden, Fatma bozulur... Duralar. Nuri Baba sevecen bakmaya başlar. Fatma şoke olmuştur, bön bön bakar önce, ne diyeceğini bilmez... Çekingen, suçlu suçlu bakar dedesine. Nuri Baba gülümseyerek bakar.

NURİ BABA – Ne diyor Ekrem Abi?
FATMA – Ne bileyim ben. Kendi söylesin.
NURİ BABA – Ne diyor Ekrem Abi?
FATMA – Ne bileyim ben. Kendi söylesin.
NURİ BABA – İçeride birikmiş paralarımızı alalım, o zaman düşünürüz nişanınızı da.
FATMA – Sahiden izin verirsin di mi dede?...

Nuri Baba gayet ciddi başını sallar.

NURİ BABA – Elbette...

Fatma birden gözleri dolacakmış gibi bir duygululukla Nuri Baba'nın boynuna sarılıverir.

FATMA – Dedeciğim...

Nuri Baba yalancıktan bir ciddiyetle, elindeki fincanı kollamaya çalışarak,

NURİ BABA – Dur kızım, kahveyi dökeceksin üstüme...

Fatma dedesini öperken,

FATMA – Canım dedeciğim, silerim ben, silerim...

Sonra birden fırlar, hızla kapıdan çıkar.

FATMA (Ses) – Emine Ablaa... Emine Ablaaa...

Nuri Baba sevecenlikle Fatma'nın ardından bakmaktadır.

82. MAHALLE-SOKAKLAR (DIŞ/GÜN)

Yaşlı bir adamla, kucağında çocuk olan orta yaşlı biri konuşarak gelmektedir.

DEDE – Şikâyet edin oğlum...

ADAM – Şikâyetlerimizi dinleyen var mı?... Baksana haftalıkları da tam vermiyorlar.

DEDE – Biraz daha sabredin bakalım...

ADAM – Sabredecek hal kaldı mı, görmüyor musun?

Adamlar konuşup bir evin önünden geçerlerken,

KADIN – Hay Allah razı olsun Esma Teyze... Valla hanidir sıcak bir şey girmedi çocukların kursağına...

ESMA TEYZE – O ne demek kızım, komşuyuz...

KADIN – Allah razı olsun... Güle güle...

Başka bir sokakta mahalle bakkalı, kapıda iki kadınla konuşmaktadır.

BAKKAL – Veresiye yooook... Almadan vermek Allaha mahsus... Borç borç borç, battım be...

Bir kız çocuğu gelip şeker ister.

KIZ – Yarım kilo şeker...

BAKKAL – Gel kızım...

Kadınlar giderlerken konuşurlar,

1. KADIN – Erkeklerimizde de iş yok valla...
2. KADIN – Para yok, pul yok. Çalış çalış...

83. YEMEKHANE (İÇ/DIŞ/GÜN)

Yemekhanede gene bir başkaldırı havası...

HARUN – Şu nohuta bak be...
1. İŞÇİ – Tövbe töbe Allah günah yazmasın...
2. İŞÇİ – Sabah da bir şey yemedim... Ayaklarım titriyor namussuzum!
HARUN – Sizin verduğunuz yemeğun ben... Tövbe tövbe...
3. iŞÇİ – Evde çoluk çocuk perişan...
4. İŞÇİ – Altmış kuruş vardı bugün evde...
1. İŞÇİ – Ulan altı ay yarım haftalıklan ne yapar bu işçi, Allahtan korkmazlar?...
— Nah bu kafa bizdeyken...
— Her fabrikada böyle iyi adam dümeninen biri çıkar. Bizim gibi enayiler de yutar...
— Turgut insaflıymış da, bizi düşünürmüş...

84. FABRİKA-SALON (İÇ/GÜN)

Fahri'nin elindeki bir kâğıda yakında, masada Turgut'un gözüne sokar gibi uzatmasıyla açarız belki... Sakallı, yorgun, sinirli görünüyordur Turgut... Kâğıdı alır, bakar ne imiş gibi.

FAHRİ – Tamtaş'ın ihbarnameleri... Protesto ettireceklermiş bizi...
TURGUT – Hani uzatacaklardı?...

Fahri hemen keser.

FAHRİ – Yapmıyorlar Turgut Bey... Celal Bey, bizim durumumuz da sarsıldı diyor...

Turgut başka kâğıtlara bakar.

TURGUT – Bunlar?...
FAHRİ – Öteki ihbarnameler... Üç yüz altmış beş bin lira...

Turgut ne yapacağını bilmeden kalkarken telefon çalınca hemen uzanır.

TURGUT – Ankara mı?...
Telefonu açar... Birden bozulur.
TURGUT – Efendim... Söyle Nevin...

Nevin ismini duyan Fahri soğuk ve düşmanca bakarak, belli etmeden, yavaşça odadan çıkar. Kapıyı açınca karşıda Nevin'in resmi görülüyordur. Fahri'nin aynı düşmanca bakışı resmin üstünde kalmıştır. Turgut perişan, çaresizdir.

TURGUT – Olmaz...

85. ONAT'IN EVİ (İÇ/GÜN)

Onat'ın evindeki telefonda Nevin... Çevresinde sanatçılar içmektedirler...

NEVİN – Resmin bitmesi şerefine kokteyl gibi bir şey. Canım fabrikadaki resmin...

Nevin bozuk.

NEVİN – Biliyorum çok dolusun... Renkli fotoğrafını çekmeye geleceğiz...

Hafif güler.

NEVİN – Senin değil herhalde... Resmin...

86. FABRİKA-SALON (İÇ/GÜN)

Fabrikadaki perişan Turgut... Elindeki almaca sinirli bakarken, yanda başka bir telefon çalar. Sekreter Tülin alır...

TÜLİN – Buyrun. Ankara mı?

Turgut Ankara sözünü duyunca deli gibi atılır, alır ve elindeki Nevin'in telefonunu çabucak,

TURGUT – Kusura bakma Nevin, Ankara arıyor... Tamam tamam gelin burdayım...

Tak diye kapatır, Ankara telefonuna seslenir.

TURGUT – Buyrun. Ben Turgut Yetimoğlu.

87. LABORATUVAR (İÇ/GÜN)

Arkada boya tahlil laboratuvarı, Sedat önde telefonda... Perişandır.

TURGUT (Sesi) – Sedat, ne oldu yahu?...

SEDAT – Acayip bir hava esiyor Turgut Bey... Boyaların tahlil raporu geldi, şartnameye uymadığı için boyaları kabul edemeyeceklerini söylediler... Dün birinci rapora itiraz ettik... Efendim... Nasıl alırız parayı... Önce doğru dürüst bir rapor çıksın da. Tabiiii... İnanın ki elimden geleni yapıyorum Turgut Bey... Efendim... Bu akşam bildirecekler-miş sonucu.

88. TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Turgut iyice sinirlenmiştir.

TURGUT – Haşim Bey ne diyor?... Deli misin sen? Gerekirse iki mislini vereceğimizi söyle. Son uçağa yetiş... Evdeyim akşam... Nerde olursam bul beni işte... Güle güle...

Telefonu kapar... Alnında terler vardır...

89. FABRİKA-AVLU (DIŞ/GÜN)

Avluda işçiler toplanmışlar, tam bir başkaldırı içindedirler. Mahmut gelir...

MAHMUT – Hadi bakalım çocuklar...

İşçiler karşı çıkarlar.

— Ne hadisi be?...
— Çalışmıyoruz...
— Versinler paralarımızı çalışalım...
— Yeter be...

MAHMUT – Haklısınız çocuklar... Ama şurda bir iki gün kaldı. Boyaları teslim etsinler, tabii yapışacağız yakalarına.

HARUN – Altı aydır bi kuruş yollamamışım memlekete... Perişandır çoluk çocuğum. Parçalarım adamı ben...

EKREM – Bırak... Parçalayacaksın da ne olacak? Aylarca dil döktük sizlere...

MUHACİR – Yulumuzu kesiyirdın be Harun... Küfr ediyırdın grev diyince bize...

HARUN – Sekiz ay işsiz gezdim Muhacir... Sekiz ay süründüm sokaklarda... Krev deduğuz mu horp edeydu yüreğim... Dört çocuğum var Muhacir...

— Bizim de var çocuğumuz...

— Ramazan'ın çocukları sokaklarda sürünüyor...

EKREM – Bırakın eski hesapları... Şimdi ne yapacağız ona bakalım.

— Grev...

— Tamam... Yok başka çaremiz...

— Geç bile kaldık...

— Grev... Aklımız geldi başımıza... Çalışmıyoruz...

— Haklarımızı istiyoruz... Grev...

MAHMUT – Durun arkadaşlar. Dinleyin... Ne yapıyorsunuz arkadaşlar? Grev yapacak halimiz mi var bizim?...

— Yapacağız...

— Başka çaremiz mi var be?...

— Grev arkadaşlar grev...

MAHMUT – Son pişmanlık para etmez çocuklar... Biraz daha sabredelim. Şu iş bitsin, gene vermezlerse hakkımızı...

— Ne sabrı be... Mahvolduk be!...

— Dediğine bak şunun, halimiz mi kaldı?...

EKREM – Kimsenin seni dinleyecek hali kalmadı artık Mahmut. Bakalım onlar ne diyor şimdi?... Grev oylaması yapıyorum arkadaşlar... Tamam mı?...

— Tamam. Tamam...

— Oylama...

— Oylama yapılsın...

EKREM – Peki... Grev isteyenler ellerini kaldırsın...

NACİ – Önce bir konuşsak fabrika yöneticileriyle de...

— Ne konuşacağız be?...

— Kes be...
— Grev...

EKREM – Tamam çocuklar... Greve başlıyoruz hemen...

NURİ BABA – Hemen birkaç arkadaş seçelim... Durumu yöneticilere bildirmeye gitsin...
— Nuri Baba...
— Harun...

KÂZIM – Ekrem Abi...

EKREM – Başkası gitsin çocuklar... Ben gitmem.
— Zekeriya, Hasan, Muhacir...
— Hemen gitsin arkadaşlar... Sendikaya da bildirelim hemen... Grev... Grev...
— Bu zamana kadar nerdeydi akılları?...

Tam bu sırada fabrikanın kapısından Nevin'le Foto Cemo girerler. İki işçi konuşmaktadır...

1. İŞÇİ – Arkadaşlar topluca asıl bu karıya gitselerdi!...

1. İŞÇİ – Azdır...

İŞÇİ – Hey onun yapacağı resmin de tövbe tövbe...

90. FABRİKA-KORİDOR (İÇ/GÜN)

Nevin yanındaki fotoğrafçı Cemo'yla panoya yaklaşırken,

NEVİN – Aman Cemocuğum pırıl pırıl net olmalı renkler...

CEMO – Kaygılanma...

Nevin panoya yaklaşır. O sırada Nuri Baba ve yanındakiler de koridorda görünürler... Nevin panoyu örten perdeyi çeker, pano baştan başa silinip karalanmıştır. Nevin çığlık atar.

NEVİN – Haaaaaaaaaa...

Bu keskin çığlığa Nuri Baba ve işçiler dönüp bakarlar. Karalanmış panoya da bir anlam verememişlerdir. Nevin'in çalışması sanmış olmalıdırlar. Yüzlerinde, gözlerinde biraz alaylı, biraz şaşkın, biraz küçümseyen bir anlam görülebilir. İşçilerdeki bu bakışı uğradığı şokun etkisiyle kendince yorumlayarak iyice çılgına dönen Nevin birden kesin yargıya

varmıştır; suçlu bunlardır. Yapan alçak kesinlikle bunların arasındadır. Birden deli gibi işçilerin üzerlerine atılır, bağırmaya başlar.

NEVİN – Barbarlar... Vahşiler... Sanat düşmanları, geberin hepiniz... Alçak sürüleri.

İŞÇİLER (RABARBA) – Delirdin mi be?...

— Terbiyesiz...

— Biz ne yaptık sana be?

NEVİN – Bilinçsiz, karanlık herifler.

91. FABRİKA-KORİDOR (İÇ/GÜN)

Turgut koridora çıkar, Nevin işçilere saldırmaktadır. Turgut'un arkasında olayı sinsi bir biçimde seyreden Fahri'yi görürüz. Gerçek suçlu belli ki odur.

NEVİN – Katil Vandallar...

NURİ BABA – Durun...

LAZ HARUN – Yırtarım ağzını senin...

1. İŞÇİ – Durun yahu...

2. İŞÇİ – Ne oluyor?...

CEMO – Nevin...

3. İŞÇİ – Nevin Hanım...

NURİ BABA – Çocuklar durun.

TURGUT – Durun çocuklar... Ne oluyorsun Nevin?

NEVİN – Bak Turgut, bak, mahvettiler beni...

Gürültüye koşan işçiler o sırada koridorun başından gelirler. Ekrem ve Kâzım başlarındadır.

FAHRİ – Ne oluyorsunuz yahu?...

Her kafadan bir ses çıkmaktadır.

İŞÇİLER – Durun be...

— Ne var?

— Ne oluyor çocuklar?

— Vay küçük hanım...

— Dövecek bizi be...

— Katil de sensin alçak da...
EKREM – Durun diyorum...
İŞÇİLER – Küfretti bize karı..
— Ağzını toplasın.
EKREM – Susun.
NURİ BABA – Kim bozacak senin resmini kızım?... Bize ne?...
FAHRİ – Ne istiyorsunuz?...
EKREM – Sen çekil, işverenle konuşacağız... Derhal ödensin kesilmiş paralarımız... Kimsenin dayanacak gücü kalmadı.
KALABALIK İŞÇİLER – Evet... Kalmadı. Dayanamayacağız artık.
TURGUT – Para bekliyorum Ankara'dan... Gelir gelmez hemen sizin...
İŞÇİLER – İnanmıyoruz...
— Çok duyduk bu sözleri...
— Kaçıncı Ankara sözü bu be?...
— Yalan söylüyorsun...
TURGUT – Yalan söylemiyorum ki... Bin bir tane iş var başımda benim. Yalnız sizin işiniz mi?...
İŞÇİLER – Her şeyi bizim sırtımızdan mı?...
— Bizimki iş değil mi?...
— Açız be açız...
— Çoluk çocuğumuz da aç...
— Biz açlıktan ölürken sen iş mi yürütecen?...
— Verdiğiniz yemeği kediler, köpekler yemiyor...
— Hani iyi çıkacaktı öğle yemekleri?...
TURGUT – Söz veriyorum, ben kendim bakacağım yemeklerinize...
İŞÇİLER – Nesine bakacaksın kurtlu mercimekle taş gibi nohudun?...
— Hasta olduk çiğ nohut yemekten...

Yok edilen resmini Turgut'un bile umursamadan, işçilerle kendisinin çok dışındaki konuları tartışması Nevin'i iyice acılara düşürmüştür. Turgut'a, çevreye düşmanlıkla bakıyordur.

TURGUT (Sesi) – Yemekler de iyi çıkacak. Fasulye, pilav, hoşaf... Tatlı verdireceğim haftada iki kez...
MUHACİR – Aba kızanlarımız evde aç...
LAZ HARUN – Altı aydır bir kiruş göndermemişim çoluk çocuğa...
— Bizi mi kandıraysun?...
İŞÇİLER – Çalışmıyoruz...
— Grev grev...
— Grev...
— Grev yapıyoruz...
— Verin paralarımızı...
TURGUT – Yalvarırım size çocuklar. Son bir fırsat verin bana, sadece bir hafta. Çok güç durumdayım. Bir atlatalım şunu... İstediğinizden çok fazlasını vereceğim, inanın bana... Yoksa... İşte her şeyi açıkça söylüyorum... Batacağım...
İŞÇİLER – Zaten battık...
— Asıl biz battık be...
EKREM – Evet çocuklar asıl biz battık... Bırakın bir kez daha aldanalım... Son bir fırsat daha veriyoruz sana... İstersen bir daha atlat bizi Turgut Bey...
— Yürüyün çocuklar...
İŞÇİLER – Hadi bakalım...
— Namussuzum dümen...
— Bize yükleyecekler suçu...
— Grev yaptılar da battık olmasın...
TURGUT – Mahmut'u çağırın bana...

Turgut'ta kalırız...

92. ONAT'IN EVİ (İÇ/GECE)

ZEYNEP – İç iç... Açılırsın...
CANAN – En iyisi içkidir böyle zamanda...
HAYRİ – Acaba lekeler silinse de yeni bir çalışmayla...
NEVİN – Elimi sürmem artık... Elimi sürmem...
CEMO – Olacak gibi değil ki... Berbat olmuş...

MEHMET – Tüh be...
OSMAN – Yapanı bulsam, o duvarın dibinde asarım namussuzum...
HAYRİ – Peki nasıl yapmış işçiler bunu?...
CANAN – Neler var kardeşim dünyada...
NURİ – İşveren yaptırmıştır belki...
BEYHAN – Belli de olmaz ya...
NADİR – Vay namussuz herifler...
ZEYNEP – Saçmalamayın yahu...

Turgut kapıdan girer, yaklaşır.
Nevin öfkeyle,

NEVİN – Ne istiyorsun?...
TURGUT – Dinle Nevin...
NEVİN – Neyini dinleyeceğim senin?... Git burdan...
TURGUT – Nevin...
NEVİN – Git... Git... Git diyorum sana... Bana söyleyecek sözün yok senin...
TURGUT – Var söyleyecek şeylerim...
NEVİN – İşçilerine söyle sen... Fasulyeden, nohuttan, mercimekten söz et... Yağlı yemekler için söz ver onlara... Ne önemi var?... Senin için ne önemi var benim resmimin, sanatın?... Fabrikan önemli senin... İşçiler çalışsınlar, yalvar onlara... Yalvar daha iyi pisletsinler resimlerimi...

Turgut bir şeyler diyecek gibi uzanır Nevin'e.

NEVİN – Çek elini dokunma bana...
TURGUT – Rica ederim Nevin, çıkalım seninle...
NEVİN – Şuna bakın, çıkalım diyor. Kimsin sen?... Haaaa... Bakın çocuklar kim bu biliyor musunuz?... Turgut Yetimoğlu... Bana sahip oldu, hakkı tabii. Çeker götürür, iki de tokat vurur ağzıma, susturur beni... Sana göre eşya parçasıyım, giderek köleyim ben... Gider amcamdan istersin... Nikâhın altında, gerekirse yasaklarsın resim yapmamı. Yırtarsın, işçilerin tepişir üstünde... Çalışsınlar

değil mi?... Çalışsınlar da tek. Defol... Defol diyorum burdan...

TURGUT – Küstah... Şımarık... Evet öyle yapmak gerek... Başına vura vura kadınlığını öğretmek gerek...

GENÇLER – Hüüüüüüüüü...

— Yuuuuuuuuuu...

— Kendine gel be...

— Vay yobaz...

— Hoooooo...

CEMO – Ağzını topla...

— Alçak...

— Küstah...

— Sanat katili...

— Rezil...

— Defol...

Aydın İlhan, köşesinden bu çatışmayı seyrediyordur. Turgut'un yuhalamalar içinde çekip gitmesini, gençlerin bir utku kazandıkları sanısında olmalarını gizli, acılı bir alayla karşılar.

AYDIN İLHAN – Bakın, bravo çocuklar... Büyük başarı!...

93. PAVYON (İÇ/GECE)

Kamera, dansözü izleyerek bizimkileri görür. Dansöz yanlarından geçerken Amerikalı el atar. Fahri işi gargaraya getirir. Celal ve Eskenazi çevreyle ilgisiz iş konuşmaktadırlar...

CELAL – Anlat herife... Fabrikada yalnız basit boya karışımı ve ambalaj yapacağız... Bunlar da sadece 300 bin dolarlık malzeme gönderecekler, 8 milyonluk koca boya şirketine ortak olacaklar... Hem de yüzde 35 payla.

İkinci Amerikalı hemen söze karışır.

2. AMERİKALI – Kirk beş... Kirk beş...

Eskenazi umarsızlık gösterisiyle ellerini açarak,

ESKENAZİ – Yüzde kırk beş diye tutturdu...

CELAL – Yılda 10 milyonluk da boya satacaklar bize, daha ne istiyorlar yahu?...

Bu sırada 1. Amerikalı gülmektedir. O yana bakarlar...

1. Amerikalı yine sululuk yaparak,

1. AMERİKALI – Harem... Harem...

FAHRİ – Yes mösyö, all right... Harem tamam...

Gözleriyle dansözü izleyerek alkışlarlar. Celal ve Eskenazi başlarını Amerikalı'dan çevirerek konuşurlarken, geriden Zühtü ile şef garson yaklaşırlar.

CELAL – Heriflerin aklı fikri karıda...

Zühtü gelmiştir. Celal görür.

CELAL – Zühtü, hazır mı yahu? Herif patladı harem diye...

ZÜHTÜ – Tamamdır beyefendi...

Zühtü, şef garsonla uzaklaşır.

Celal Eskenazi'ye eğilerek,

CELAL – Söyle şunlara, yüzde 37 verelim. Yalnız bize satacakları boyadan dolar başına 10 sent fazla fatura isterim... Bu fark bizim dışardaki banka hesabına yatırılacak... Tamam mı?

Eskenazi, 2. Amerikalı'ya dönerek,

ESKENAZİ – We will concent to thirty seven percent...

2. AMERİKALI – No, no, no... It is impossible.

Eskenazi Celal'e dönerek,

ESKENAZİ – Eşşek inadı var herifte...

Bu sırada ışıklar yanar. Kamera dışındaki dansöze bakıyorlardır.

Dansöz çıkış kapısına doğru kadraja girer. Çevreyi selamlayarak çıkarken, sarhoş Turgut'un geldiğini görürüz...

Çıkış açısından gördüğümüzde, masadaki Fahri birden irkilir. Celal ve Eskenazi de Turgut'u görmüşlerdir.

ESKENAZİ – Sakin olun, idare ederiz...

Çevreye bakınan Turgut masayı görür. Sallanarak yaklaşır. Amerikalılar dışında, ötekiler ayağa kalkarlar...

TURGUT – Oooooo, Fahri Beyciğim sonunda bulabildim.

FAHRİ – Hoş geldiniz Turgut Bey...

CELAL–ESKENAZİ – Hoş geldiniz buyurun...

Turgut eliyle bir selam çekerek,

TURGUT – Mösyöler merhaba...

Amerikalılar sırıtırlar... İkinci Amerikalı da Turgut'a benzetir gibi selam verir.

2. AMERİKALI – How do you do, welcome you...

TURGUT – Sağ olun... Var olun...

ESKENAZİ – Konuklarımız vardı, akşam Fahri Bey'e uğramıştım, hadi sen de gel dedik...

Turgut, Fahri'ye yaklaşır.

TURGUT – Rahatsız ediyorum valla, kusura bakmayın...

FAHRİ – Rica ederim buyurun.

TURGUT – Daha rahat konuşalım diye... Çünkü çok önemli. Bi defa yarın, duvarı bozan o namussuzu bulacağız. Di mi efendim? Nevin bugün senin kızın sayılır.

FAHRİ – Sağ olun Turgut Bey.

Fahri toparlanmaya çalışır.

Turgut'un kendini bilmez içkili durumuyla biraz rahatlamıştır. Sıkılan Amerikalı, Fahri'yi dürter.

Fahri, Bir Turgut'a, bir Amerikalı'ya bakarak.

TURGUT – Benim de kimsem var mı bu dünyada?... Efendim... Evlenmem de gerek değil mi ya?... İşte onun için...

1. AMERİKALI – Oooo... Harem... Harem...

FAHRİ – Okey... Okey... Yarın inşallah hepsini konuşuruz.

TURGUT – Olmaaaaz... Ben söz verdim yani... Efendim.

Fahri güç durumda, sıkıntılıdır... Zühtü, şef garsonla yaklaşır, Celal'e fısıldar.

ZÜHTÜ – Hazır efendim...

Celal, başıyla Turgut'u gösterir Zühtü'ye. Zühtü gider, Fahri'nin kulağına eğilir.

ZÜHTÜ – Bekliyorlar efendim, hazır...

Fahri şaşkın, yanındaki Turgut'u gösterir. Turgut kendi başına bir şeyler konuşmaktadır.

TURGUT – Hemen bu işi bitirelim. Efendim... Doğru seninle Nevin'e... Görürsün, bakalım kafama koyunca ben... Ben zaten çocukluğumdan beri...

ZÜHTÜ – Turgut Bey de teşrif etsin efendim...

Fahri'nin yüzü güler. Turgut'u da kaldırarak,

FAHRİ – Hadi hep birlikte.

Turgut Şaşkın, Amerikalılar memnun kalkarlar.

TURGUT – Olur, gidelim...

1. AMERİKALI – Okey, let's go, all together...

Kalkarlar...

94. HAMAM (İÇ/GECE)

Göbek taşında göbek atan dansözler... Kurnalara oturmuş peştamallı Fahri, Turgut, Celal, Eskenazi, Amerikalılar fitil gibidirler...

Turgut da sarhoş sırıtıklığı ile tempo tutmaktadır. Diğerleri de o biçim... Sonunda dans eden kızlardan biri göbektaşından atlayarak 2. Amerikalı'nın karşısında göbek atmaya başlar.

2. AMERİKALI – My honey, my honey!...

Sarışın dansöz 2. Amerikalı'nın elinden tutarak çeker. Amerikalı evvela gelmek istemezse de, sonradan kalkarak kızı izler.

DANSÖZ – Come on Coni...

Sarışın dansözle 2. Amerikalı göbek taşına çıkıp oynamaya başladıkları ara, esmer dansöz de 1. Amerikalı'nın yanına

giderek onu dansa kaldırmak ister. O da dayanamaz kalkar, kalkarken de, Turgut'un elinden tutmuştur... Hep beraber göbektaşına çıkarlar, oynamaya başlarlar... 1. Amerikalı dansözle göbek atarken, birden omuzlarından tutarak onu sıcak odalardan birine götürür. Kapıdan içeri girecekleri an elinde tefle Eskenazi yollarını keser.

ESKENAZİ – Kirk... Kirk...

2. Amerikalı karşı çıkar.

2. AMERİKALI – Kirk beş... Kirk beş...

Dansöz Amerikalı'yı kandırmak için içeri girmeyecekmiş gibi hafif direnerek,

DANSÖZ – Oooo, Kırk...

Amerikalı gülerek dansözü kendine çeker.

2. AMERİKALI – All right... Kirk...

Eskenazi sevinçle elindeki tefi ovuşturur.

ESKENAZİ – Kafesledik. Yüzde kirk... Yüzde kirk.

95. HAMAM (İÇ/GECE)

İçerde şenlik sürüyordur.

Tef çalan Eskenazi... Kızlar, Amerikalılarla oynayan Turgut...

Tam bu sırada Sedat çekingenlikle içeri bakar kapıdan... Bir anda şaşkın kalır. Sonra göbektaşındaki Turgut'a bakar. Göz göze gelmişlerdir. Kekeler gibi,

SEDAT – Turgut Bey mahvolduk... Reddedildi...

Yıkıldı yıkılacak Turgut anlamamıştır. Şaşkın, Sedat'a bakar... Sonra göbek atmaya devam eder...

Sedat, göbektaşındaki Turgut'a seslenir...

SEDAT – Reddedildi üç milyonluk boya...

Turgut aptallaşarak durumu kavrar. Şaşkın, çevresine bakınır.

Amerikalı Turgut'a karşı göbek atmaktadır...

96. LİMAN-RIHTIM (DIŞ/GÜN)

Bir vincin, tam dibinden, gemiden aldığı bir sandığı havaya doğru kaldırdığı, yükselttiği görülür; sonra bir planla döner limana bırakırken aynı sandığı üstümüze iniyormuş gibi görmeye başlarız... Kocaman bir sandık. Belki de boya varili üzerinde kocaman "ALLIANCE CARBIDE CHEMICALS" yazısı göze çarpar. Sandık ya da variller indirilmektedir. Fahri, Zühtü, Eskenazi ellerinde kâğıtlar, evrak... Bir memur yanlarında, gösterdikleri evraka bakmaktadır...

FAHRİ – Hepsi Bin-Gül Limited adına...

Eskenazi kâğıt gösterir.

ESKENAZİ – Giriş beyannamesi...

MEMUR – Peki bu boyaların inceleme raporu...

ESKENAZİ – Bendeniz bakacağım efendim... Depolansın... Konşimentosu...

Memurla Zühtü kâğıtlara bakarak konuşurlarken, sandıkları taşıyan hamallar arasında yürümekte olan Fahri ile Eskenazi görülür... Eskenazi sırıtmaktadır hafifçe... Fahri kaygıyla çevresine bakınıp durmaktadır.

FAHRİ – Çekiniyorum... Bir gören olmasa beni...

Eskenazi ciddileşerek,

ESKENAZİ – Yorsun be kuzum... Ati alan Üsküdari geçti...

Yürürlerken inen sandıklar...

97. LABORATUVAR (İÇ/GÜN)

Turgut yıkılmış biçimde yalvarmaktadır... Sedat yanında şaşkın.

TURGUT – Perişan ettiniz bizi...

Ferit sert bir yanıtla.

FERİT – Asıl siz bizi perişan ettiniz beyefendi...

TURGUT – Rica ederim son bir fırsat tanıyın...

Akif elinde raporla girer.

O sırada Akif Bey'in getirdiği rapora bakmış olan Ferit, daha büyük bir hırsla elindeki yeni raporu başka raporların üstüne atarak,

FERİT – Bu dördüncü tahlil... Boya değil çamur vermişsiniz... Ne fırsatı istiyorsunuz?...

TURGUT – Fabrikamız batıyor eğer toptan reddederseniz...

FERİT – Ya acımayacağım... Sözleşmeye göre 15 Şubat'tan sonra, günde otuz beş bin lira tazminat ödeyeceksiniz...

SEDAT – Beyefendi, zaten zararımız...

FERİT – Size güvendik... Bir gram boya kalmadı depolarımızda... Tazminatınız zararımızın onda birini bile karşılamaz, başka ne istiyorsunuz?... Güle güle efendim.

Sedat, Haşim'e bakar. Haşim umarsızlıkla kaldırır ellerini; Ferit sinirli, kapıyı gösterir. Turgut'la Sedat yıkılmış biçimde çıkarlar. Ferit kızgın bakar.

FERİT – Serbest kotadan hemen boya dışalımına geçilsin Haşim Bey...

HAŞİM – Baş üstüne beyefendi.

Ferit bir an durur, üzgün.

FERİT – En erken gene üç ay...

HAŞİM – Baş üstüne beyefendi... Önce bir piyasaya baktıracağım, belki bilmediğimiz, eskiden getirilmiş boya...

Ferit birden sinirli keser.

FERİT – Nerden bulacaksınız kardeşim?... Hayal...

Sonra bir kez daha sinirli, kapıya doğru Turgutların arkasından,

FERİT – Utanmaz herifler...

Haşim elinde raporlar, Ferit Bey'i selamlayıp çıkar... Ferit arkası dönük pencereden bakmaktadır. Dışarı çıkan Haşim'i

bekleyen Eskenazi'yi görürüz. Heyecanla kalkar ayağa, Haşim'e yaklaşır.

ESKENAZİ – Tamam mi?...

Haşim gülümseyerek başıyla onaylar.

HAŞİM – Getirdiğiniz boyaları hemen çekin gümrükten...

ESKENAZİ – Yetimoğlu'nun boyaları da bize kalacak... Arada onları da, he, Haşim Beyciğim?...

Eskenazi'nin eliyle "Onları da" sokuşturalım diye yaptığı hareketi Haşim başıyla onaylar. Eskenazi sevinçli, sesini kısarak,

ESKENAZİ – Allah umurler versin... Akşam sekiz buçukta Ankara Palas'ta...

HAŞİM – Güle güleee...

98. FABRİKA-AVLU-ATÖLYELER (İÇ/DIŞ/GÜN)

Fabrikanın her yanı yıkılıp sökülmektedir. Fahri Mahmut'a yaklaşır.

FAHRİ – Bu duvar da kalkacak. Boydan boya seri kutulama, paketleme kalacak yalnız...

MAHMUT – Peki efendim...

Fahri ayrılır, ötekiler işlerini sürdürürler. Fabrika kapısına dolanmaya başlayan işçiler, yere atılmış sendika tabelasını görürler. Nuri Baba tabelayı kaldırırken,

NURİ BABA – Tabelamızı da atmış herifler...

İŞÇİLER (RABARBA) – Turgut bey söz verdi bugün bize.

— İçerde çalışanlar var...

İçeri girmek isteyenleri kapıcı engeller.

KURDOĞLU – Hadin bakalım... Fabrika gopali.

Ekrem ve diğerleri de gelirler.

KURDOĞLU – Çekilin bakalım. Yasah didik...

1. İŞÇİ – Doğru günuş, ağzını yırtarım senin köpek eniği...

KURDOĞLU – Vay sen görev başındaki memura...

EKREM – Yürüyün çocuklar...

Hep birlikte içeri dalarlar...

Fabrikadan içeri giren işçiler, yıkılmakta olan fabrika içini görünce birden şaşkına dönerler,

KALABALIK İŞÇİLER – Vay canına...

— Ne oluyor be?...

— Yıkıyorlar...

Kalabalık yıkıcıların yanına gelir; Ekrem ileri atılarak,

EKREM – Defolun lan...

MAHMUT – Hemen çıkın buradan yallah...

RABARBA – Nereye çıkıyoruz?...

— Bizim bu fabrikada...

— Alacaklarımız ne olacak?...

— Turgut Bey bize bugün...

MAHMUT – Fabrika değil burası artık. Ambalaj atölyesi... Turgut Bey de yok. Fahri Bey'le Celal Bey emrettiler, yıkılacak bunlar...

— Peki biz ne olacağız?...

— Sokağa mı atıyorlar bizi?...

HARUN – İşsiz mi kalacağuk biz?...

MAHMUT – Size söyledim ben, ama başkalarına uydunuz... Kurtarsın bakalım sizi sendika yöneticileriniz... Bir tek çareniz var Boya-İş'ten ayrılıp hemen bizim Renk-İş Sendikası'na geçin... Ambalaj tezgâhları açılınca iş bulacağım size...

RABARBA – Yandık be...

— Vay canına...

— Peki alacaklarımız?...

— Turgut Bey hani bize...

MUAMMER – Mahmut Ağbi doğru söylüyor arkadaşlar... Ben Renk-İş'e geçiyorum...

NACİ – Ben de...

EKREM – Arkadaşlar, birleşip kuvvetlendiğimizi görünce, işveren bu köpeğe sarı sendika kurdurup bizi bölmeye,

zayıflatmaya çalışıyor... Ben söylesem iftira diyecektiniz. Görüyorsunuz, maskesini kendi attı suratından. Aylardan beri peşlerindeyim, sürekli espiyonladı bizi bu namussuz.

MAHMUT – Bana bak kırarım ağzını. Benim namusuma...

Sözünü bitiremez, Ekrem'in yumruğunu yemiştir.

EKREM – Senin namusun ha...

Tutmak isterler.

EKREM – Bırakın beniiii... Tutmayın parçalarım...

Ekrem Mahmut'u adamakıllı pataklayıp, yanmakta olan kazanın başına getirip, gırtlağına sarılır. Mahmut'un acıyla, can korkusuyla gözleri dışarı uğramış gibidir.

EKREM – Söyle namussuz, yoksa leşini de yakacam bu kazanda. Söyle köpek, para alıyordun değil mi işverenden söyle?...

MAHMUT – Yalvarırım bırak. Alıyordum... Para alıyordum...

İşçiler dehşet içinde bakarlar.

EKREM – Uşakların kimdi söyle?... Ben sayayım kemikleri kimle bölüştüğünü köpek, işte şu Muammer... Ambarcı Nevzat... Başka?... Söyle...

MAHMUT – Bir de Naci, o kadar... Namussuzum o kadar...

Kalabalığın içindeki Harun, Naci'ye yumulur.

MUHACİR – A be vurun be köpek enciklerine...

KALABALIK İŞÇİLER – Vay alçak...

— Namussuz...

Ekrem Mahmut'u dövmüş, fabrikaya yıkım için getirilmiş işçilere yaklaşır.

EKREM – Kardeşler... Sizi buraya bu kadar insanın ekmeğini çalmak için getirdiler. Biliyoruz, siz de işsizsiniz; görüyorsunuz, bunca fakir fukaranın hakkı var bu fabrikada... Eğer bize yardımcı olmazsanız, yarın da başkalarını kullanıp sizi kovacaklar işinizden... Biz kimseye yıktırmayız bu fabrikayı, gidin burdan...

BİR YIKIM İŞÇİSİ – Ben haram yedirmedim bugüne kadar çoluk çocuğuma. Bundan sonra da nasip olmasın...
EKREM – Yıktırmayacağız fabrikayı...
KALABALIK İŞÇİLER – Yıktırmayacağız fabrikayı...
— Grev... Paralarımız...
— Kimse giremez...

99. MAHALLE-SOKAKLAR-MEYDANLAR-EV ÖNLERİ (DIŞ/GÜN)

İşçi çocuk, yanında Fatma olduğu halde mahalleye girer. Fatma çok heyecanlıdır... Önce çeşme başındaki kadınlara verir haberi.

FATMA – Grev başlamış fabrikada...
KADINLAR – Eeee ne oldu sonra?
ÇOCUK – Hiiiç. Başladılar greve, kavga da oldu.

Çocuk çeşme başında kalır...

Fatma mahalleye doğru koşar. Kadınlarda bir kaynaşma... "Kavga oldu" sözü genel bir sinirlilik yaratır...

KADIN – Grev başlamış...
ÇOCUK – Ekrem Ağbi Mahmut'u bir dövmüş...

Mahallede derinlemesine bir sokakta, meraklılara açıklama yaparak çabucak uzaklaşan Fatma'dan durumu öğrendiği belli olan yaşlı bir adamla iki kadın telaşla kameraya doğru gelirler.

— Nevzat'ı da dövmüşler, Muammer'i de...
— Muhbirlik yapmışlar...
— Oh olsun, namussuzlara...
— Eee şimdi ne yapacağız?..
— Gidip bakalım ayol...

Kadrajdan çıkarlar; fonda Fatma'nın ivecen, iki yandaki evlere doğru el kol sallayarak, bir şeyler söylediği görülür. Pencerelere üşüşenler de eliyle fabrika yönünü göstererek sokağı döner, başka bir sokağa girer... Bu topluluk sağdan,

soldan katılanlarla alıcıya yaklaşınca artık Fatma'nın sesini duymaya başlarız... Fatma aynı biçimde el kol sallayarak,

FATMA – Grev başladı fabrikada... Hadin hepimiz gideceğiz. Yanlarında olursak daha kuvvetli olurlar... Hadin yemekleri de oraya taşıyın.

Çevrede uğultu, gürültü...

Yaşlıca bir kadın çekingenlikle seslenir.

ESMA NİNE – Gız Fatmaaaa, hükümet bi şiy dimez mi?...

Fatma ivecenlikle,

FATMA – Ne diyecek hükümet?... Kanunsuz bir şey yapmıyoruz ki... Hakkımızı arıyoruz... Hadin durmayın.

O sırada kapıya çıkan Emine, karnı burnundadır. Fatma onun yanına gelir..

EMİNE – Ben de geleyim mi kız?...

Fatma bakar, birden,

FATMA – Hıh, senin bir grevin eksik zaten...

EMİNE – Hııh...

Fatma gene bağırmaya başlayarak sokağı döner.

FATMA – Kimse ayrılmayacak fabrikanın yanından. Hainler varmış içlerinde... Sokmayacağız onları içeri. Hadin...

Artık mahalleden akın akın grev yerine gidenler... Kadınlı, çocuklu, ihtiyarlı... Maltızlar, gaz ocakları, tencereler, kap kaçak vs (Grev yerine yapılan bu taşınma için akla gelen şeyler eklenmeli).

Elinde bir sahan yemek ve ekmekle evden çıkan Emine de kalabalığa karışır...

100. FABRİKA ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Grev ilanı dövizinden yakın çekimle açılır...

Uzaklaştırıp çadırın üstüne yerleştirirler. Bir yanda pankartlar hazırlanmaktadır. Sokağın ucundan ellerinde ötebe-

riyle işçi aileleri koşarak gelirler, önlerinde Fatma vardır. Yöre ana baba gününe döner.

RABARBA – Yaşasın grevciler...

— Aslanlar...

— Hepsi katılıyor...

— Mızıkçılık eden yok...

— Aslan Ekrem...

Ekrem ve Fatma bir an karşı karşıya kalırlar, sonra birbirlerine sarılırlar.

Onların gözü ile öbek öbek işçileri görürüz. Ekrem ve Fatma bakışırlar, sonra üstlerine düşen sesle başlarını çevirirler.

SES – Turgut Bey geliyor...

Kalabalık, sese döner; derinlikten Turgut'un geldiğini görürüz. Ürkek, şaşkın yaklaşmaktadır. Kalabalık kin ve nefretle bakmaktadır. İkili, üçlü kümeler... Turgut ağır ağır kalabalığın arasından geçerken sağa bakar. Duvarın dibindekilerin kinli bakışları. Turgut başını çevirdiği her yanda aynı bakışı görür. Ekrem, Fatma ve arkasındakiler de kinle bakmaktadırlar. Turgut bir adım yaklaşır, durur, kararsız bakar.

Ekrem'le Fatma donuk bakıyorlardır. Turgut gözlerini indirir, fabrikanın kapısına doğru yürür. Yakından büyükçe bir taşı kapan bir el görürüz. Taşı atmak için kalkar, başka bir el bileğinden yapışır. Bu Nuri Baba'dır.

Turgut grev gözcülerinin arasından fabrikaya girer. Kurdoğlu esas duruşa geçmiştir. Turgut uzaklaşır.

Kalabalık Turgut'un arkasından kinle bakmaktadır. Derinde siren sesi duyulur. Sese doğru dönerler. Kalabalığın üzerine doğru polis cipleri gelmektedir. Herkes kaçışır. Bir panik havası yaratılmıştır.

Düşenler, ağlaşanlar...

Cipler durur, içlerinden polisler atlarlar, kapı yanını tutarlar.

Yakından ayakları ve düşenleri görürüz. İtiş kakış içindeki Emine de yere düşmüştür. Fatma durumu görür çığlık atar.

FATMA – Emine Abla...

Kâzım da Fatma'yla birlikte Emine'ye doğru koşar. Ayaklar Emine'nin yanına gelerek onu bir tarafa taşırlar...

Kalabalığın arasından Ekrem çıkar. Komiserin karşısına dikilir.

EKREM – Yasaya uygundur grevimiz...

KOMİSER – Biz de yasadışı bir şey yapmıyoruz... Önlem alıyoruz...

Polisler fabrikayı kordon altına almışlardır.

101. YOL-ARABA İÇİ-YOL (DIŞ/İÇ/GÜN)

Yol kıyısında karşılıklı konuşan, dayak yemiş Mahmut'la Fahri.

MAHMUT – Ağbi, çaktılar vaziyeti. Perişan olduk...

FAHRİ – Peki... Sen tasalanma.

Bir araba yaklaşır. Fahri biner. Arabada Celal vardır.

CELAL – Ne olmuş?

FAHRİ – Grev yapmış işçiler fabrikada. Mahmut'u da dövmüşler.

CELAL – Önlemini konuşmuştuk değil mi?

Bakışırlar. Anlaşmış gibidirler.

Araba hızla gidiyordur.

Limana yakın bir yerden geçerler.

FAHRİ – Burada.

Araba durur.

FAHRİ – İşler iyi beyefendi... Siz kaygılanmayın.

CELAL – Güle güle...

Araba gazlar. Fahri yöresine bakınır. Saatine bakar. Bir yerden çıkıveren hain görünüşlü biri yaklaşır. Fahri de bir iki adım atar.

ADAM – Tamam beyefendi. Parayı getirdiniz mi?

Fahri baş sallar. Cebinden çıkardığı bir deste parayı adama uzatır.

FAHRİ – Analarından doğduklarına pişman edeceksiniz... Bir daha ağızlarına grev sözünü alamasınlar.

ADAM – Tamam ağbi...

102. TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

Masada babasının resmi altında dalgın, çökmüş duran Turgut.

Ağır ağır içeri giren Sedat'ın gözleri kızarmıştır. Belli ki ağlamıştır... Turgut'a bakar.

SEDAT – Çıkmıyor musunuz?...

Turgut anlamsız bakar bir an.

TURGUT – Nereye?...

Sedat yanıtlamaz. Gözleri dolu doludur.

Biraz daha yaklaşır.

SEDAT – Kulağımla da duydum... Bütün dalaverelerin ortakçısı Fahri Bey... Zühtü'yle açık açık konuşuyorlardı...

Turgut için bu sözler sanki hiçbir anlam taşımıyormuş gibidir...

Bir an durur, yavaşça kalkar, dışardan bir siren sesi gelmektedir. Yaklaşan ambulans sesi... Turgut ağır ağır cama gider, bakar. Sedat konuşmaktadır.

SEDAT – Ticaret odasındaki kayıtlara da baktım, karısı hissedar Bin-Gül Limited'te.

Bir an daha sessizlik olur.

SEDAT – Burasını da, Halimoğlu Fabrikası'nı da ambalaj atölyesine çeviriyorlar... Ne var ne yok sökeceklermiş.

Ambulans... Turgut'un penceredeki yüzü... Aynı taş gibi bakışıyla Turgut.

TURGUT – Biliyorum...

103. FAHRİ'NİN EVİ-NEVİN'İN ODASI (İÇ/GÜN)

Nevin, gözleri bir noktaya saplanmış, yüzü yorgun, bitkin, çevresiyle ilişkisini yitirmiş bir görünümdedir...

Resimler, tualler, paletler, fırçalar, boya tüpleri, dağınık kitaplar, masklar, tellerle demirlerle yapılmış modern heykel denemeleri...

Duvarda Picasso, Braque, soyut ressamların tabloları. Bir zil sesi duyulur...

104. FAHRİ'NİN EVİ-KAPI İÇİ-SALON-ODALAR (İÇ/GÜN)

Binnaz sokak kapısını açmıştır. Fahri girmiştir içeri. Yüzü soğuk, gergin. Fahri pardösüsünü çıkarır. Binnaz'da aynı çekingen hava.

BİNNAZ – Hoş geldin...

Fahri önce yanıtlamaz. Salona girerken,

FAHRİ – Çıkacağım hemen...

BİNNAZ – Elbise değiştirecen mi?...

Bir an Nevin'in kapısından yana bakan Fahri kızgın, alaylı,

FAHRİ – Ne yapıyor küçük hanım?...

Fahri konuşarak yatak odasına girer. Karısı da peşinden... Binnaz önce yanıt vermez. Sonra yaklaşır.

BİNNAZ – Bin-Gül Limited'i sormaya başladı bugün bana...

Fahri "Sen ne dedin" gibisine bakar birden.

BİNNAZ – Bilmem, dedim, bunlar dayının işleri...

Fahri ceketini çıkarmıştır...

Kravatını gevşetirken,

BİNNAZ – Galiba bir şeyler duymuş...

Fahri birden umursamazlık davranışıyla duvardaki aynaya dönerken,

FAHRİ – Cehenneme kadar...

Bir an sessizlik olur... Fahri kravatını çıkarmıştır... Döner, cebinden çıkardığı bir uçak biletini masaya atıverir...

BİNNAZ – Fahri...

FAHRİ – Yarınki uçakta hazır yeri...

BİNNAZ – Bizim şirket mi batırmış Turgut Bey'i?...

Yarasına basılmış gibi birden dönen Fahri bağırarak keser...

FAHRİ – Evet ben batırdım... Otuz sene elâleme çalıştım; ilk kez elime bir fırsat geçmiş, durur muyum? Ben vuracağım şimdi de...

Binnaz çekinerek korkuyla, Nevin'in oda kapısını gösterir... "Bağırma, duymasın ayıp" der gibi.

BİNNAZ – Hiiişşşşşşşşşşşştt...

Fahri daha da bağırarak,

FAHRİ – O mu akıl hocan?...

Binnaz çekingen, durultmaya çalışarak aşağıdan sesle,

BİNNAZ – Fahri...

Fahri artık tam bir kızgınlık içindedir.

FAHRİ – Ölünceye kadar pazarlamacı mı kalacaktım?

BİNNAZ – Fahriciğim...

FAHRİ – Ver biletini, yırtsın da gene, başkasının koynuna girsin...

105. FAHRİ'NİN EVİ-NEVİN'İN ODASI (İÇ/GÜN)

Nevin irkilmiştir. Diğer sözler üstüne düşer.
Binnaz'ın anlaşılmaz fısıltıları...

FAHRİ (Sesi) – Bırak be... Mezardaki ablacığımın hatırı var, yoksa... Bu koskoca ev neyle dönüyor, bir gün sordunuz mu?... Küçük hanım akademilerde fink atsın ancak...

BİNNAZ (Sesi-Fısıltılı) – Ayağını öpeyim Fahriciğim...

FAHRİ (Sesi) – Ben toplantıya gidiyorum.

Sonra sert ayak sesleri duyulur ve arkasından çok şiddetli bir kapı kapanması... Bir an sessizlik, Nevin aynı durumda, dalgın, kıvrılır, boyaların, resimlerin arasına gömülür.

106. TAMTAŞ-SALONLAR-ODALAR (İÇ/GÜN)

Yakından flaşlar patlar. Önde iki Amerikalı, Haşim, Celal, Rahmi, Ökkeş, Eskenazi, Fahri ve iki banka müdürü... Peşlerinde bir sürü gazeteci... Bunlar odaya yaklaşırken flaşlar patlar, gazeteciler soru yağmuruna tutarlar adamları...

1. GAZETECİ – Başka işkollarına da yabancı sermaye yatırımı düşünüyorlar mı?...
2. GAZETECİ – Kimya sanayii için hazırlıklarınız?
1. GAZETECİ – Kaç milyonluk bir yatırım yapılıyor?...
2. GAZETECİ – İmzalanan anlaşmayla yararlar nelerdir?...

Amerikalılara yanaşan bazıları da İngilizce sorar ve bütün sözler birbirine karışır...

1. GAZETECİ – Do you have other invenstments in Turkey?

Amerikalılar ellerini sallayıp sırıtarak, başlarını sallayarak bütün bu gürültüyü yanıtsız bırakırlar... Hepsi içeri girer... Yalnız Celal Bey kapıda kalıp gazetecilerin önünü keser; ellerini kaldırıp durdurarak, babacan bir gülümsemeyle,

CELAL – Alliance Carbide Chemicals'in yüzde 40 katılmasıyla kurulan 8 milyon sermayeli Boyasan Limited ortaklığı sözleşmesi imzalanacaktır. Sorularınız lütfen imzadan sonra...

1.-2. GAZETECİ – Peki efendim...

CELAL – Sözleşmeyi okuyalım mı?...

Celal masa çevresinde yerlerini almış ortaklarına döner.

HAŞİM – Yok efendim...

FAHRİ – Ne gerek var. Maddeleri biliyoruz zaten...

ESKENAZİ – It is not necessary to read the cantract, is it?

AMERİKALILAR – Of course not... Everybody knows it...

Bütün konuşma sırasında tespihini çeken Ökkeş de hemen atılır.

ÖKKEŞ – Tabii gardaşım basalım imzayı gitsin...

Flaş parıltıları arasında sözleşme imzalanarak, tıpkı ıskat sahnesindeki hocaların para çıkınını elden ele vermesine benzeyen bir devinimle, elden ele geçirilirken,

ÖKKEŞ – Hepsini biliyorduk... Kabul... Hayırlı uğurlu olsun...

— Kabul canım...

— Zaten hepsi...

— Kabul...

— Kabul hepsi...

Bir şenlik havasında sözleşme tamamlanmıştır.

107. FABRİKA ÖNÜ (DIŞ/GECE)

Grev çadırının önü kalabalıktır.

En önde Kâzım. İçerden yeni doğan bir çocuk vıyaklaması gelir.

— Girsene...

— Bak bakalım be...

— Fatma sıkılgan,

FATMA – Nasıl gireyim. Hiç kızlar girer mi?...

— Hadi beee...

Fatma'yı çadırın içine doğru itelerler, çadırdan uzanan Fatma sevinçle bağırır.

FATMA – Oğlan...

Kâzım'ın çevresini alan işçiler onu havalara atarlar.

— Aslan Kâzım...

— Baba Kâzım...

KÂZIM – Erkekten erkek olur...

— Yuuuuuuu...

BİR İŞÇİ – Oğlanın adı Umut olsun Kâzım...

— O hoooo

— Geçtik onu oğlum...
— Ne umudu be...
— Hâlâ umutmuş..

HARUN – Vur-al...

— Hop hoop hooop
— Hop dedik.

FATMA – Zafer olsun be, Zafer. En iyisi...

Çevreden onaylama sesleri.

— Helal...
— İyidir...
— Tamam...
— Aferin kız... Zafer, Zafer... Zafer...
— Zafer...

Birden karanlık yan sokaklardan taşlar yağmaya başlamıştır.

Yaralananlar... Nuri Baba da yaralanır... Fatma fırlar... Saldırganların ortaya çıkmasıyla kapışmışlardır. Bağırıp çağırmalar arasında kavga sürüp gider, saldırganlar kaçmak zorunda kalırlar.

108. FABRİKA-TURGUT'UN ODASI (İÇ/GECE)

Sakalları uzamış, saçları dağınık, yakası açık Turgut, loş odada koltuğuna çökmüş, bitkin, yorgun, gözleri bir noktaya dalmış, düşünmektedir. Telefon çalar. Duymamış gibidir. Aynı saplantılı bakışıyla öylece kalır bir süre. Zil sesi sürer. Ağır ağır dönüp bakar telefona. Alıcıya isteksizce, yavaşça uzanır, kaldırır.

TURGUT – Alo...

Sesi sönük, bezgindir.

109. ONAT'IN EVİ (İÇ/GECE)

Sarhoş ve çökmüş bir Nevin'dir telefondaki...
Kesik kesik konuşur.

TURGUT (Sesi) – Efendim?...
NEVİN – Yalnızsın değil mi?... Ben de yalnızım...

110. FABRİKA-TURGUT'UN ODASI (İÇ/GECE)

Turgut telefondadır. Nevin'in konuşmalarını ilgisizlikle dinliyordur.

NEVİN (Sesi) – Hep yalnızdık zaten... Söylesene... Niçin konuşmuyorsun?... Seni sevdim Turgut... İnan bana...

Bu sözler Turgut için hiçbir anlam taşımıyor gibidir. Kafasında başka şeyler vardır sanki.

111. ONAT'IN EVİ (İÇ/GECE)

NEVİN-Belki bütünün değil... Bütün ne var ki dünyada?... Ben de yarımım. Parça parçayım ben de... Kaçalım mı buralardan?... Her şey pis, Turgut.

Nevin ağlıyordur.

112. FABRİKA-TURGUT'UN ODASI (İÇ/GECE)

Nevin'in hıçkırıkları duyulur. Turgut aynı ilgisiz, tepkisiz görünümündedir.

NEVİN (Ses) – O kadar pis ki her şey... Var mı başka çare ha, söylesene, var mı çaremiz kaçmaktan başka?...

113. ONAT'IN EVİ (İÇ/GECE)

Nevin'in yüzü gözü yaş içindedir. Sürekli hıçkırmaktadır.

NEVİN – Gel yarın benimle...

Bu arada fonda konuşmalar:

— Toplum katında bilinçli bir eylemden söz açmak için gerekli...
— Tarihsel koşullar kardeşim...
— Sen gel de Paris'te gör grevi...
— Bir gün Şanzelize'de...

114. FABRİKA-TURGUT'UN ODASI (İÇ/GECE)

Yavaşça telefonu kapatıp koltuğunda dalgın gömülüp kalan Turgut...

115. HAVAALANI (DIŞ/GÜN)

Hoparlör duyuruya başlamıştır.

HOPARLÖR – Sayın yolcuların yerlerini almaları rica olunur... Teşekkür ederiz...

Hoparlörden duyuru çeşitli dillerden yinelenir.

Dalgın, bitkin Nevin. Yengesinden ayrılmış, hüzünlü gülümsemeyle el sallayarak uzaklaşmaktadır... Uçağa giderken dönüp dönüp yola bakmakta, Turgut'u beklemektedir belli ki. Sonunda uçağa biner. Aynı umarsızlıkla bakar. Uçak kalkar.

116. TOPLANTI SALONU (İÇ/GÜN)

FAHRİ – Günaydın Turgut Bey...

ESKENAZİ – Yunaydiiin efendim...

Koltuğundaki Turgut dönüp şöyle bir bakar.

TURGUT – Ne istiyorsunuz?...

FAHRİ – Efendim Tamtaş haciz koydu büroya biliyorsunuz. Yeni bir ortaklık olarak...

TURGUT – Çıkın buradan...

ESKENAZİ – Efendim biz...

TURGUT – Çıkın burdan...

Turgut ayağa kalkıp bir iki adım atmış, karşılarına dikilmiştir.

FAHRİ – Durumu biliyorsunuz beyefendi... Hakkınız yok böyle bir işe...

TURGUT – Defolun diyorum...

FAHRİ – Kendinizi hâlâ buranın sahibi sanıyorsunuz galiba...

Turgut sert bir yumrukla kapıya yuvarlar Fahri'yi. Eskenazi korkuyla kaçmıştır. Ayağa kalkmaya çabalayan Fahri'yi de

Turgut bir anda sille tokat kapı dışına atar. İçerde Turgut'la Sedat kalırlar...

117. FABRİKA ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kalabalıkta, elindeki mikrofonu işçilere uzatarak röportaj yapan gazeteci Aydın İlhan görülür.

— Adınız?

— Nihat Çömlekçi. İki aydır beş para almadık. Çoluk çocuğum sefil oldu.

— Sizin?

— Yetvart Alis. Hiçbirimiz para almadık. Karım hasta...

Polislerin kordonu altındaki fabrika kapısından önce Eskenazi, Zühtü korkuyla, sonra Fahri üstünü başını düzelterek sinirli bir halde çıkarlar. Derinliğe doğru uzaklaşırken kalabalık gülmekte, dalga geçmektedir.

RABARBA – Geçmiş olsun Fahri Bey...

— Kapıya mı çarptınız? Yuh... Düdük...

Biraz sonra kapıda Turgut belirir. Durur, çevresine bakınır. Çevreyi tam bir sessizlik kaplamıştır. Bütün gözler Turgut'tadır. Turgut birkaç adım atar, işçilere yaklaşır.

TURGUT – Biliyorum, ne desem boş. Şu anda ödeyemeyeceğim kadar çok hakkınız var bu fabrikada... Sizlere kötülük etmek istemedim... Ama ne gelir elimden?...

KALABALIK – Ettin... Hepimize kötülük ettin...

TURGUT – Evet, çünkü başkaları göz dikti bu fabrikaya. Çaresiz bıraktılar beni... Ama daha yirmi gün kimse giremez burdan içeri... Kanun benim sayıyor...

Ekrem'le yanındakiler dikkatli dinliyorlardır.

TURGUT – Babama çalıştınız... Bana çalıştınız... Yirmi gün de kendinize çalışın... Alın hakkınızı...

RABARBA – Çalıştırın çocuklar fabrikayı...

— Alırsınız alacaklarınızı...

— Hammaddeyi de buluruz elbirliğiyle...
— Döner sermayeyi de denkleştiririz...

Turgut acı bir mutlulukla Ekremlere döner, bakışırlar. Turgut'un gözleri dolar...

Ekrem de duygulu fakat kararlıdır; ödün vermez bir sertlikle bakıyordur... Turgut gözlerini indirerek derinliğe yürürken, Ekremler gözleriyle izlerler. İlerden iki araba gelir, Ekrem ve yanındakiler merakla dönmüşlerdir.

Arabanın birinden Celal, iki yabancı, Eskenazi, Fahri, ötekinden Haşim, Zühtü, Ökkeş, Mahmut inerler. Çevreye, işçilere bakarak fabrikaya yaklaşırlarken işçiler arasındaki gazeteci Aydın İlhan çevresindekilere söyleme başlar.

AYDIN İLHAN – İşte, bu fabrikaya, işte sizin ekmeğinize göz dikenler bunlar. İşte, yurdumuzu, yurttaşımızı soyup soydurmak, geri bırakmak isteyenler bunlar!..

CELAL – İşçiler... Biz yeni şirketin sahipleriyiz... Dağılın artık.

EKREM – Turgut Bey fabrikayı bize bıraktı yirmi gün...

CELAL – Burası fabrika değil artık. Biz aldık, ambalaj atölyesi yapacağız.

RABARBA – Halimoğlu'nu söktünüz...
— Çelik Motor'u iflas ettirdiniz.
— İlaç fabrikasını batırdınız, yetmiyor mu?...

EKREM – Çekin gidin buradan... Yıktırmayacağız size fabrikayı... Söktürmeyeceğiz...

KALABALIK – Çekin gidin... Yıktırmayacağız. Söktürmeyeceğiz..

EKREM – Biz kurduk bu fabrikayı. Kazanları biz yaptık. Yıktırmayacağız. Karşınızda Yetimoğlu yok, biz varız, biz... Memleket karşınızda...

KALABALIK – Biz varız karşılarında...

Çevredeki gösteriyi gören Ekrem, Celal'e döner.

EKREM – Bu milleti soymaya, köle etmeye gelenlerin karşılarında biz varız...

KALABALIK – Karşılarında biz varız...

— Karşılarında biz varız...

— Karşılarında biz varız...

Celal'le yanındakiler bir şeyler söylemek isterlerse de sesler bastırır. Gazeteci Aydın İlhan da bağırıyordur.

AYDIN İLHAN – Karşılarında biz varız.

FATMA – Karşılarında biz varız...

NURİ BABA – Karşılarında biz varız...

Kalabalık tempo tutarak bağırmakta, ortada kalan Celal'le adamları el kol sallayarak bir şeyler söylemeye çalışmaktadırlar. Sesleri duyulmaz. Bağırış görkemli, tempolu koroya dönüşmüştür.

KALABALIK – KARŞILARINDA BİZ VARIZ...

— KARŞILARINDA BİZ VARIZ...

— KARŞILARINDA BİZ VARIZ...

Genelden alanı görürüz.

Kamera, yukarı kalkar önce fabrikanın genelini, sonra Haliç'teki fabrikalar topluluğunu görür. Koro aynı görkemlilikle sürüp gidiyordur.

— KARŞILARINDA BİZ VARIZ...

SON

KARANLIKTA UYANANLAR

Yönetmen: Ertem Göreç / Senaryo: Vedat Türkali / Görüntü Yönetmeni: Turgut Ören, Mahmut Demir / Müzik: Nedim Otyam / Oyuncular: Fikret Hakan, Ayla Algan, Beklan Algan, Tülin Elgin, Kenan Pars, Mümtaz Ener, Tolga Tigin / 1964 Yılında Çekilmiş Bir Filmo Ltd. (Beklan Algan) Yapımı / Sb.

KAZANDIĞI ÖDÜLLER

2. Antalya Film Şenliği (1965) "En Başarılı Üçüncü Film" seçildi. Vedat Türkali, "En Başarılı Senaryocu", Netim Otyam, "En Başarılı Müzik" ödüllerini kazandı. (Bkz. Erman Şener, *Festivaller*, s. 29/31, Anlam Yayınları, 1972). Aynı yıl *Ses* dergisinin sinema yazarları arasında düzenlediği soruşturmada "en iyi beş film"in "birincisi" seçildi (Bkz. *Ses*, 19 Haziran 1965). *Sinema 65* dergisinin "en iyi on filmi, en iyi rejisörü, en iyi operatörü ve en iyi oyuncuları hangileridir?" adlı soruşturmasında "en iyi film" seçildi. Ertem GÖREÇ "en iyi yönetmen", Vedat Türkali "en iyi senaryocu" ve Ayla Algan'la Beklan Algan da "en iyi yardımcı oyuncular" ödüllerini kazandılar. (Bkz. Agâh Özgüç, *Sinema 65*, s. 6 ve 7, 1965).

As dergisinin sinema yazarları arasında düzenlediği "1965-69" döneminin "en iyi on film" soruşturmasında "onuncu" oldu (Bkz. *As*, s. 3, Eylül 1969).

ELEŞTİRİLERDEN BAZILARI

Giovanni Scognamillo, Karanlıkta Uyananlar Üstüne, *Sinema 65* dergisi, s. 6, Haziran 1965.
Erhan Etiker, Yeni Bir Dönemin Eşiğinde, *Sinema 65* dergisi, s. 6, Haziran 1965.
Coşkun Şensoy, *Ses* dergisi, s. 23, 5 Haziran 1965.
Çetin Altan, Taş, *Akşam* gazetesi, Haziran 1965.
İlhan Selçuk, Pencere, *Cumhuriyet* gazetesi, Haziran 1965.

Bedrana

Bedrana filminin senaryosuna
kaynaklık eden Bekir Yıldız'ın
iki öyküsü.

Bedrana

İlkin kara bir yel esti günlerce. Hafifi önüne kattı, güçsüzü yere yıktı. Ardından ince, sonra kalın yolları sildi kar, bir bir. Karadağ'ın sivri doruğu düzleşince de, kurtlara yol göründü. Meçmenbahir Köyü'ne doğru...

Bedrana, dizlerini örten yorganı kaldırdı. Tandır ateşini eşeledi. Yorgundu ateş.

"Ben yatacağım" dedi.

Naif, başını kaldırdı. Bir süre baktı karısına. Konuştuğunda dudakları titredi nedense.

"Tandıra bas" dedi. "Bu gece, o mesele çözümlenecek."

Bedrana korktu. Şekeri suya düşmüş gibi, aceleciliğe yöneldi:

"Viş" dedi. "Ne meselesiymiş? He... Gözünün yağına kurban olduğum, gene indirip kaldırma."

Başı öne düştü Bedrana'nın. Yüzü sarardı. Korkudan yüreği pır pır etti.

Naif, tandırdan çıktı. Sıcağa alışmış ayakları üzerine dikilemedi hemencecik. Keçeleşmiş bacaklarını ovaladı. Bedrana'nın başı dikilmişti şimdi. Kocasını izlerken, bedeni bir pençe korkuyla karılmıştı nedense. İlk gece bile böyle olmamıştı oysa. Kocasının yumuşak davranışı umutlandırmıştı belki de onu. "Hıı" demişti Naif. "Zorla olduysa, aceleye gelmesin bu iş. Şehir kanunlarını belledik hele."

Naif, odanın kapısını açtı. Geceyi, kar ışıklandırmıştı. Bir hafta önce jandarmaya saldıkları adamın gittiği yöne doğru baktı. Kurtlar uluyordu. Dün geceye göre, daha beriye gelmişlerdi.

Karın ak rengi kara oldu ansızın. Dişlerini sıktı Naif. Tüm umutların yüzüne kapatırcasına, kapıyı çarptı.

Eşiklikten bir parça tezek alıp tandıra vardı. Yıkılmış ateş yavaş yavaş ayağa kalkıyordu şimdi.

Naif, tandıra sokulduğunda, Bedrana'nın uykudan arınmış gözleri üzerindeydi. Bir süre bakıştılar. Yel, odanın duvarlarını kudurgan deniz dalgaları gibi hırpalamamış olsaydı, belki de nefeslerini bile duyacaklardı birbirlerinin.

"Gözlerin niye faltaşı gibi ayrıldı?" diye sordu Naif ansızın.

Bedrana'nın başı, kollarıyla kucakladığı ayakları üzerine düştü. Tandırdan sıcak nefesi, yorganın bir tutamına yayıldı.

"Senden korkmaya başlamışam" dedi. "Gözlerin, benden bir şey alacakmış gibisine."

"He..." dedi Naif. "Ölmelisen gayrı. Günler var ki evden dışarı çıkamaz olmuşam. Herkesin kulağı bizde. Ha patladı, ha patlayacak. Saldığımız adam da gelmedi. Besbelli yollar kapandı."

"Sabah olsun kurban olduğum. Bakarsın, Hızır gibi çıkıp geliverir. Hemin de iki candarmaylan."

Naif, yüzünü buruşturdu.

"Günlerin ardı yitti" dedi. "Bu karda kışta hökümat adamı kıpırdamaz yerinden. Belkim de haberci ulaşamamıştır şehre. Kurtlar kuşlar ne güne.."

"Suç bende mi ağam? Zorla oldu. Obada bilmeyen var mı işin esasını..."

Naif, kuşağında sokulu olan tabancasını çıkarıp, tandırın üzerine koydu. Bedrana çıktı tandırdan. Odanın bir köşesine gidip sindi.

"Korkma ulan" dedi Naif, güvenilir bir sesle. "Vurmayacağım seni. Söz olsun, Kadoların Şahin'i değilim ben. Onun başına gelenleri unutmamışam. Şeherde hak-hukuk var deyilerdi, oğlanı attılar içeri."

Bedrana, bir umut ışığı sezinlemişçesine atıldı hemen.

"Eyi ya" dedi. "Zorla olduğuna göre, ben açığa çıkaram, o alçağı içeri atarlar. Daha ne?"

Naif bağırdı ansızın:

"Hani, nerde hökümat?"

Bedrana emekleyerek biraz geri geldi. Yalvarıyordu.

"Bakarsın geliverir kurban olduğum. Gün ışısın hele.."

"Allahın günü çok, gözü yassı. Hem, atalarım hökümat günü mü saymış? Ulan, Kadoların Şahin'i, hökümat eline düştün de aklımızı çeldin. Eski usulün gözüne kurban, eyi ile kötü kardaş mı olurmuş? Kötünün canı, şeher kanunlarıylan yola mı gelirmiş?"

Sustular bir süre. Birbirlerine bakmıyorlardı şimdi. Bedrana, boynunu bükmüş, gözleri dalıp dalıp gidiyordu.

Naif, kolunun birini uzattı yavaşça. Tandırın üzerindeki tabancaya koydu elini. Aldı oradan. Bedrana tabancalı eli görünce hopladı yerinden.

Naif'in aklına yeni bir düşünce düştü o sıra. Tabancayı tekrar koydu yerine. Yüzü bir yumuşadı, bir iyilikten yana oldu ki, Bedrana, tuttuğu nefesini, rahatlayıp boşaltıverdi.

Odanın tavanına baktı Naif. Tavana, önce kavak ağacından kesilmiş mertekler sıralanmış, sonra hasır ve toprakla örtül-

müştü. Merteklerin birinde, kalınca bir halka vardı. Naif'in gözleri bu halkaya takıldı uzunca bir süre.

Bedrana da halkayı gördü. O, biliyordu bu halkayı zaten. Karnında birkaç ay önce oluşan çocuğu için, gönlünün bir yerini ayırmıştı ona.

Naif, pamuktan yumuşak bir sesle Bedrana'ya sordu.

"İster misen" dedi. "Bu işten, burnumuz kanamadan kurtulak?"

Bedrana kocasına bir daha yanaştı.

"Bu da sorulur mu ağaların paşası" dedi. "Gözüne kurban olduğum di, kansız çıkış yolunu söyle yiğidim."

Naif, gözünün birini kıstı. Bir süre düşündü.

"Bak, avrat" dedi. "Ben iğnenin deliğinden Hindistan'ı görmüşem. Yaşım yiğit emme, aklım şahtır. Hemin hökümata, hemin de obaya, öyle bir oyun oynayacağım ki, şaşarsan. Heyyoof, demelisen, aklına, cümle âlem kurban olsun demelisen."

"Off... Zemzemlerin kameri de çatlasın işte... Eee?..."

"Asılacaksan."

Dışarda yağan kar, sanki Bedrana'nın yüreğine yağdı ansızın.

"Bu da ölmek" dedi. "Sevinmek niye?"

Naif, başını iki yana salladı umut verircesine:

"Yalandan kız" dedi. "Yalandan asacaksan sen seni."

"Sözünün önü, ardından gür gele kurbanım, demek yalandan sallanacağım."

"He... Bize göz ışığı vermediler gevvatlar. Ömrümüz, kapaksız tencerede pişmiş tuzsuz aş gibi tatsızdır avradım. Kadın, dar bir pabuçtur, sıkınca atılır, emme, işin içine namussuzluk karışınca atamazsın, vurmak düşer er kısmına. Seni, ben bağışlasam baban, kardaşın sırada. Bakalım onlar bağışlar mı? Günlerden beri, şu bir göz dama tepilip kaldık. Oba kan ister benden."

Bedrana, can kulağıyla dinliyordu kocasını. O susunca, nefeslendi. Ama gözlerini çevirmedi hiçbir yana. Naif yeni bir

şeyler düşündü bir süre daha. Sonra, tabancasını tandırın üzerinden alıp kuşağına yerleştirdi.

"Bak Bedraney" dedi. "Obamızda, şehre benzeyen heçbir şeyimiz yoktur. Kara dağlar yol vermez ki, ne gelinsin, ne gidilsin. Okuryazarımız yok ki, hökümat kapısından içeri alsınlar. Obanın sesi, soluğu ancak birisi öldüğünde duyulur. Kadoların Şahin'ine ne demiş yeşil yakalı adam: Yeni kanunda öldürmek kalktı demiş. Gönüldür, sever de sevmez de. Karın, mademki başkasıyla yatmış, heç sesini çıkarmayacaktın. Karın dostuyla bir olunca gelip haber verecektin. Biz de gidip basardık onları, olur biter... Ne biçim yeşil yakalı vatandaştır o, dağları hesap etmemiş, candarma gelinceye dek, günler, haftalar, aylar geçer, heç bilememiş. Bunlar ne demeye getirmişler işi Bedraney, anlamışam ben?"

Naif sustu. Yerinden kalktı. Çengelin takılı olduğu merteğin altına gelip durdu.

"Kalın urganımız var mı?" diye sordu.

Bedrana da kalktı. Kocasının yanına ulaşamadan bir titreme sardı bedenini. Yalandan da olsa asılmaktan korkmuştu.

"Var" dedi, lif lif olmuş bir sesle. "Eşeğimize geçen güz almıştın ya bolcana..."

"Getir" dedi Naif. "Endeze düzmenin gereği yok gayrı. Vakit epeyce oldu. Yarına hazırlanmalı. Küçük kuşlukta asacaksan sen seni. Yalandan... Şimdi bir sefer sınıyalım hele..."

Bedrana, ansızın kocasının bacaklarına kapandı. Ağlıyordu da.

"Yalandan da olsa korkmuşam" dedi. "Başka bir mümkünü yok mudur? Bileysen ki, zorla yapmıştır gevvat. Benim hiçbir suçum yok. Yedi cihan bunu böyle bilsin..."

Naif, bacaklarına sarılı kolları çözdü.

"Biliyem" dedi. "Zorla olmuştur. Yoksa o saat kurşunlardım seni. Emme haberin olsun, zorla morla baban, kardaşın gene de razı değil yaşamana. Birkaç gün önce haber salmıştır. Oba homurdanmadaymış. İlk sıra bende olmasa, çoktan ölmüştün.

Ve de Kadoların Şahin'i hökümat kanunlarının hışmına uğramasaydı, şimdiye dek ben de seni öldürmüş olacaktım, bal gibi. Yeşil yakalı adam, sizin usuller tarihe karıştı demiş. Kadoların Şahin, kanunlardan hiç haberimiz olmadı, obamızda okuryazar yoktur. Yoktur emme bir aracıyla gelip obada tellal bile dolaştırmadınız yeşil yakalı ağam, demiş."

Bedrana sabırsızlandı. Yargıcın tutumunda, bir umut ışığı aradı.

"Yeşil yakalı ağa, nasıl cevaplamış?" diye sordu.

"Bilmemek özür değil demiş."

"Sonra, ağama kurban?"

"Babası, hesapladı, ihtiyarlayınca salıvereceklermiş garibi."

"Eee?..."

"Ne esi?"

"Heç... Yani... Günah değil mi diyem bana, sana, kardaşıma, babama... Eyisi mi yalandan as beni. Yere girsin şeher. Kanunları bize göre değilmiş. As emme, yalandan olunca, elimize ne geçecek yiğidim?"

Naif, sözcükleri dışarıya vermedi. Uzun bir süre aklında tuttu.

Kurtlar pek yakındaydı şimdi. Kapı açılsa, ulumalarıyla birlikte içeriye girivereceklerdi sanki. Ve soğuğa güç yetiremeyen tandır, ihtiyarlamaya yüz tutmuş gecenin içinde Naif'in ve Bedrana'nın gönlünden çoktan silinmişti.

Bedrana, bakışlarını kocasının dudaklarından silmeden bir kez daha sordu.

"Yalandan olunca, elimize ne geçecek yiğidim?"

Naif, aklından geçenleri toparlamıştı.

"Bak Bedraney" dedi. "Bu çifte bir oyundur. Hem yeşil yakalı adamı aldatacağım, hem de aşiretimizin üzerine çöken kara belayı silip süpüreceğim. Ben koşup gelecağam. Heyvağ, Bedrana asmış kendisini diyecağam. Ve de seni kucaklayıp aşağıya alacağım. Sen zaten, yalandan boynuna geçirmiş ola-

cağsan urganı. Yerde, usul usul kıpırdayıp sözde yeniden dirileceksen. Bunu gören, duyan obalı, yiğit kadınmış, kendini astı emme, Hüda riza göstermedi diyecek. Sonunda, ataların mızın koyduğu ölüm fermanı da, kendiliğinden bozulacak. Yeşil yakalı adama gelince..."

Naif sustu. Bedrana sabırsızlandı ama.

"Eee" dedi. "Ya Yeşil yakalı ağa?"

"Onu da anlatıram. Sen urganı getir. Bir sefer sınıyalım hele."

Bedrana duruyordu. Nedense çözülmek istemiyordu yerinden. Naif, omuzuna dokundu yumuşacık.

"Yalandan ölmeye bile nazlanisan" dedi. "Deveden düşmüşsen, hop hopu arama. Alt tarafı yalandan Bedraney. Di, nazlanma ha..."

"Karayazım" dedi Bedrana, duyulur duyulmaz bir sesle. Sonra gidip urganı getirdi.

Naif, her şeyi daha önce planlamış gibi, gözle kaş arası, halkanın alt hizasına ne kadar minder varsa yığdı.

"Hadi, Bedraney" dedi. "Kancaya geçir. Önce urganın bir ucunu, boyuna göre halkala emme."

Bedrana'nın ellerine bir titreme doldu. Yüreği parpazlandı. O, bunun bir oyun olduğunu bildiği halde, bedeninin böylesine, süt gibi kesilmesine şaştı kaldı.

"Can şirinmiş" dedi. "Yalandan da olsa korkmuşam... Düğümü sen at. Çangala geçir."

"Olmaz" dedi Naif, bilmişçesine. "Her bir şeyi kendi elinden ve de gönülden yapmalısan. Oyunumuzun hüneri burda..."

Bedrana, urganı bir ucundan halkaladı güçlükle. Sonra başını çengele doğru dikti. Bu sıra Naif, karısının taze bedeninin orta yerine kollarını dolayıp, minderlerin üzerine hoplattı onu. Bedrana, gönülsüz kalkan sağ kolunu uzatıp, urganın bir ucunu halkaya geçirdi. Sonra, yere inmek istedi.

"Olmaz" dedi Naif. "Daha işin bitmedi. Urgana düğüm vurmalısan."

Naif, bacaklarından kavrayıp yukarıya verdi onu. Bedrana bunu da başarmıştı. Şimdi odanın ortasına yakın bir yerde, urgan sallanıyordu.

"İyi" dedi Bedrana yumuşak bir sesle. "Sabah olsun, takarım boynuma. Yalandan olduktan sonra.."

Naif, engel oldu karısına. Şimdi titreme sırası ona sıçramıştı nedense. Ama Bedrana sezmedi kocasındaki bu değişikliği.

"Sabah olanda asılacaktım, hani ya?" dedi Bedrana, tekrardan.

Naif, sözcükleri tez tez sıraladı.

"Doğru söylisen Bedraney" dedi. "Doğru söylisen emme, bir sefer sınıyalım. Oyunumuzu pekiştirmek gerek ceylan gözlüm..."

Gerçekten ceylanın sürmeli gözlerine benziyordu bu gözler. Ve ömrünün yarısına bile bakamamıştı bu kara-ak ışıklar henüz.

Bedrana, halkayı çenesinin altına getirdi.

"Böyle mi olacak ağam?" dedi.

"Biraz daha kaydır" dedi Naif, çapaklı bir sesle. "Boynuna iyice yapışsın. Ha şöyle.."

Bedrana, halkayı boynuna iyice yerleştirdi. Kara gözleri aşağıya dönmüştü. Naif'in bakışlarıyla buluştular.

Bu sıra kurtlar, ulumalarını uzaklara taşıyorlardı küçücük adımlarıyla. Naif de gün, horozların ağzına düşmeden, uzun bir süreden beri kurduğu ve bu gece oluşturduğu işini bitirmek istedi. Karısının ayakları altındaki yastıklara bir tekme attı. Ardından, Bedrana'nın çırpınışlarına dayanamayıp gaz lambasını söndürdü.

Sahipsizler

Hamuş

"Babo" dedi Hamuş. "Daraldım ben."

Durdu Şahap. Kollarını çözdü. Yüksekliğini azalttı biraz.

"Haydi" dedi sonra. "Gör işini."

Sözü, aralarına aldıkları gün, güneşe mayalanmamıştı henüz. Hamuş, babasının sırtından iner inmez seyirtip toprağı çişledi.

Güneşin geleceği yöne doğru yürümeye başladılar yeniden. Hamuş koşmaya yakındı. Al gülüm, ver gülüm olmuyordu aralarında çünkü. Babası bir adım attığında o, biri çoktan unutmuş oluyordu.

Yolları üzerindeki en yüksek tepeyi aştıklarında, Hamuş'un soluğu makaslanmış gibiydi.

"Babo" dedi. "Babo!"

Şahap yavaşladı.

"Gene mi yoruldun yoksa?"

"He."

"Sığmazdım obalara, sığdım torbalara" dedi Şahap, başını iki yana getirip götürürken. "Ama senin suçun ne?"

Hamuş babasının omuzlarına kol attı.

"Huylanma" dedi. "İstersen yürürem."

"Nazlanmanın sırası mı oğlum" dedi Şahap, aşağıdan yukarıya boy verirken. "Eliye geçmişken yan gel yat."

Hamuş, abalı sırta yüzünün yarısını bıraktı.

Tepeden aşağıya yürümek kolayına geldi Şahap'ın. Tekmiş gibi, yakın, candan birisinin doğumuna, düğününe gidiyormuş gibi adım çoğaltabiliyordu. Doğadan böylesine yararlanırken, fazlaca düşünmüyor, çocuğuyla birlik, varacakları yere yaklaşı yaklaşıveriyordu.

Hamuş'un gözleri açıktı. Bazan gökle yer birbirine karışıp her şey siliniyor, bazan da hiç umulmadık zamanda yanından geçtikleri bir ağacı, ağacın dallarını ya da yapraklarını görüveriyordu. Korkuya kapıldığında, başını hemen öbür yüze çeviriyor, bakışlarını bitip tükenmek bilmeyen bozkırın boşluğuna bırakıyordu.

Yeni biçilmiş bir tarlaya girdi Şahap. Ayaklarının altında hıtır hıtır eden buğday saplarıyla çivilenmiş gibiydi tarla. Şahap'ın buna aldırdığı yoktu. Yolun tez olanına gönül düşürmüştü çünkü. Ama, yeniden bir tepenin eteğine vardığında durdu. Gözü kesmedi, sırtındakiyle birlik yukarı almayı.

"Aç mısan?" diye sordu Hamuş'a.

"He" dedi oğlu.

Şahap diz büktü.

"Hop babo" diye atladı Hamuş.

Az ötelerdeki bir ağaca doğru adım çoğalttılar. Güneş de ışık yollamaya başlamıştı bu sıra.

Şahap, abasını araladı. Kuşağının arasına sıkıştırdığı azık torbacığını alıp yaydı yere.

"Üşüyem" dedi Hamuş. "Beni sırtıya aldığından beri üşümüşem."

"Sabah soğuğu" dedi Şahap. Sonra oturup abasının bir ucunu açtı. "Gel yavrum sokul buralığıma. Geçsin üşümen."

Hamuş, altı yıllık bedenini babasının kucağında büzdü. Yalnız yüzü ve kolları kalmıştı dışarıda. Az sonra küçük ağzını, lokmaladı babası.

Kuşlar vardı şimdi; cıvıltıları duyulan kuşlar... Güneşi onlar da görmüşlerdi çünkü. Toprak vardı şimdi, geceden kalma ıslaklığı yüzünde parıldatan ya da sevinçten ağlamaya yeni oturmuş toprak...

Şahap'la Hamuş bakıştılar bu sıra. Hamuş, babasının uzun, kara, kıllı yüzünde sadece beyaz bir aydınlık görüyordu. Kendisini uzaklara, bilmediği, duymadığı bir kente götürüyordu o. Üç beş saatten beri Hamuş'un babasına olan sevgisini, işte bu yolculuktu katmerli eden.

Şahap, beyaz hiçbir şey düşünemiyordu ama. Çocuğunun küçük, hilesiz yüzüne bakarken bile. Sanki ekinde çalışan insanlar çoğalıyordu durmadan. Kimileri kendi üzerine geliyor, kimilerinin üzerine kendisi gidiyordu. Bıçaklar çekiliyor, bağırmalar oluyordu. Şahap'ın ocağında kalabalık... Karısını vurmuş birisi. Tez elden kente götürmüşler onu. Hamuş, bacaklarına sarılıyor babasının. "Babo, anamı vurmuşlar" diyor. Dedikçe ağlıyor.

"Sahi" dedi Hamuş ansızın. "Anam nerde şimdi?"

Şahap, bakışlarını uzaklara kaydırdı.

"Şeherde" dedi. "Nah oralığta."

"Canı sağ mıdır?"

"He yavrum" dedi Şahap, son lokmasını yutarken.

"Desene, anamı yeni baştan görecağam."

Şahap abasının altındaki oğlunu sıcacık bir yürekle sıktı.

"Hamuş" dedi sonra. "Biliy misen ki, ben anayı öldürmeye gidiyem!"

Yeniden göz göze geldiler. Hamuş, babasının yüzündeki aydınlığı göremedi bu kez. Korkulandı. Çevresinde öten tek tük kuşların cıvıltısına benzer bir ağlama tutturdu.

Şahap abasını açtı.

"Kalk" dedi. "Yürü, kaç. Babayiğit oldun gayrı. Ağlamak sana yakışmaz."

"Viş" dedi Hamuş. "Anamı niye öldürecağsan?"

"Hele" dedi Şahap. "Kaç bir sefer."

Hamuş, konuşulanları unuttu sanki. Küçücük ayaklarıyla o yana, bu yana koştu bir süre. Sonra soluk soluğa gelip babasının boynuna sarıldı.

"Anamı öldürme kurban babo" dedi. "Bak nasıl koşturmuşam."

"Anay lekelendi Hamuş. Suçun büyüğü, aha o şeherdeki toktorda oğlum."

"Sağ deyisen ya!"

Şahap boynundaki kolları çözüp ayağa kalktı.

"Haydi" dedi. "Hem anaya doğru yol alak, hem de konuşak."

Tepeyi aşıncaya kadar hiç konuşmadılar. Aştıklarında, önlerinde insanıyla, hayvanıyla uyanıp doğaya serpilmiş büyükçe bir köy gördüler.

"İşte" dedi Şahap. "Bu görüp göreceğin son köydür. Gayrı şeher gelecek."

"Anam oralıkta mı?"

"He... Tokdor dediydim. Büyük evler vardır şeherlerde. İçi beyaz boyalı. Adamlar vardır hastaları iyi eder. Toktor derler adına."

"Anamı? O..."

"He... Anayı da iyi etti tüysüz bir..."

Şahap da sözünü tamamlamadı. Adımları kendiliğinden tezleşti. Oğlu, babasının bir ucuna yapıştı sonunda. Koşturuyordu yanı sıra, abanın açılması el verdiğince Şahap, kendi kendine konuşmaya başladı. Sözler, bozkıra serpili serpiliveriyordu. "Suçlunun ilki" diyordu. "Ananın namusuna göz diken pezevenk. Anan has kadındır emme oğlum. Uçkuruna kırk düğüm vurmuştur ataları. Ölür de çözmez. Ula alçak madem bıçakladın, öldürsene. Eee... İkinci pezevenk tüysüz toktordur. Gitmişem soluk soluğa. Sormuşam, Gevence Köyü'nden anayı. Demişler ameliyatta. Yüz sürüp yanaşmışam

kapıya. Bırakmazlar içeri. Çekmişem silahımı, girmişem odaya. Sarı bir toktor, ağzı beyaz bezli, eli bıçaklı. Bir de bakmışam, anay upuzun yatmada. Karnı açılmış, kanlar içinde. Toktor şaşırmış oldu ilkin. Sonra azarladı beni. Öyle sözler etti ki, ite atsan yemez. Pis köylü dedi en çok. Hayatını kurtarmaya çalıştığım, karın değil midir? Utanmadan silah çekmek, öyle mi? Silahlı kolum kendiliğinden düşmüştür. Ve de yalvarmaya başlamışam. Seni doğuran anaya kurban oluram. Buralara hoş gelmişsen, sefalar getirmişsen. Başımız üzerinde yerin vardır. Emme bırak benim avradı. Meseleler bildiğin gibi değildir buralarda..."

"Babo! Babo!..."

Şahap sesi alamadı. Yürüyordu. Kuruyordu hâlâ konuşmasını.

"Ya oğlum, halımızı anlatmağa başlamışam..."

"Babo! Babo!..."

Hamuş düştü. Tembelliğe vurmadı. Babası gidiyordu bir baş. Yekinip koşmaya başladı.

"Aha" dedi az sonra. "Kavuşmuşam sana. Düşmüşem ben."

Şahap döndü. Hamuş, bacaklarına yapıştı. Bir süre ne konuştular ne kıpırdandılar. Şahap, az ötelerindeki asfalt yola bakıyordu. Yol bomboştu. Hamuş, hiçbir şey görmüyordu. Körpe başını, babasının şalvarına gömmüş, ince ince ağlıyordu.

Şahap, kucağına aldı oğlunu.

"Az kalmıştır" dedi. "Kara yol göründü."

"Bacağım" dedi Hamuş. "Düşmüşem ben."

"Vağ yavrum" dedi Şahap, kucağını boşaltırken. "Hele otur."

Hamuş, çırpı gibi bacaklarını uzattı. Dizkapağının birisi kanlıydı.

"Akan kanıya kurban olmuşam" dedi Şahap. "Anay bugün çıkacakmış yavrum, orta yerde kalmasın. Sırtıma bin."

Şahap, oğlunun kanayan etini topraklayıp sırtına aldı. Yönleri, asfalt yola doğruydu şimdi. Hamuş, abalı sırta yüzünün yarısını bıraktı gene. Gözyaşları, kanından tez dindi.

"Anam" dedi bir ara, "İstiysen indir beni. Koşaram yanın

sıra. Yolumuzu gözleyip durmasın."

"Unutma" dedi Şahap. "Sözümüz, anayı öldürmek sonunda."

Hamuş, inmedi babasının sırtından. Hamuş anasının eceline koşmak istemiyordu. Yapıştırdığı yüzü aldı babasının sırtından. Dolanmış kollarını gevşetip ağırlığını çoğalttı biraz. Küstüğünü böyle belli etti babasına.

Şahap'ın düşünceleri hastanede değildi şimdi. Öne meyillenmiş bedenini, oğluyla birlik asfalt yola kavuşturmak, güneş, gölgelerini kurutmadan kente varmaktı dileği.

"Babo" dedi Hamuş bir ara. "Ya anam kendiliğinden ölmüşse?"

Duvara çarpmış gibi durdu Şahap. Durmasıyla, oğlunu sol kolunun altından sıyırıp aldı kucağına.

"İşte" dedi. "O zaman sen ve de ben kurtulduk yavrum. Obaya dönmeye hakkımız olur. Seni dünyaya getirmişem, mabalına girmişem. Allah vere kurtulursan."

"Anlamıyam babo" dedi Hamuş. "Heç bir şey anlamıyam ha!"

Şahap, oğlunun saçlarını karıştırdı.

"Obalı olmak kolay değildir" dedi. "Ben senin yaşındayken, aklım böyle işlere ererdi. Ne zamana kaldık yahu! Anayı, herifin biri kirletmek istemedi mi?"

"He."

"Anay namusuna kalkan açmadı mı?"

"He."

"Herif anayı vurmadı mı?"

"He."

"Anay öldü mü?"

"Yok."

"Eee?"

Hamuş eğilip yarasına baktı.

"Kan kurumuş" dedi. "Toprağın gözüne kurban."

"Yerir misen?"

"Elimi bırakma emme."

Yürümeye başladılar.

"Mabalına girmişem" dedi Şahap bir süre sonra. "Anay kendiliğinden ölmüşse, bilmiş olasan ki kurtulmuşan Hamuş."

Asfalt yola yaklaşmak üzerelerdi. Hamuş, babasının konuşmasını önemsemedi. Elini kurtarıp koştu. Asfalta kavuşunca zıplamaya başladı.

"Kara kaymak, kara kaymak..."

"Zifte basma" diye bağırdı Şahap. "Ayağında lastik var. Çömlek gibi pişerler sonra."

"Vel!.."

Şahap da asfalt yolu geçti.

"Gel" dedi oğluna, elinin birisini uzatırken. "Zift bize göre değildir. Ayağımız lastikli."

Hamuş, yola kaptırmıştı kendini. Duruyor, önüne, gerisine bakıyordu. Arada bir yanlarından hızla geçen bir kamyonu ya da otobüsü, gözden kaybolduncaya kadar izliyor, gerilerde kaldığını anlayınca korkup babasına yetişmek için koşuyordu da.

Şahap'ın düşünceleri, az sonra görünecek kente şimdiden ulaşmıştı ama. Karısının yattığı hastanenin önüne vardığı, bir ağacın ya da bir duvarın dibine sindiği bile oluyordu. Karısı hastanenin merdivenlerini iniyor, sağına soluna bakınıyor, kocasını arıyordu. Sanki, koşup yanına gelecekmiş gibi, sarılıp geçmiş olsun diyecekmiş gibi... Oysa kocasını göremiyor, iki eliyle bastırdığı ameliyatlı karnında, hâlâ gelip geçen ağrılarla duruyordu boynu bükük. Sonra, köyüne doğru bakıyor, bir tanış arıyordu sararmış yüzünde, yorgunlaşmış gözleriyle. Birkaç adım, belki daha fazla adım atıyor, karnına saplanan bıçaklarla birlikte umudunu kestiği, güneşi, toprağı, göğü yeniden görmenin sevincini yaşıyordu belli belirsiz. Ama Şahap'ın aklına bu sıra, ahdi geliyor: Karısından önce, havayı kurşunlayacak oluyor birkaç el. Hastanedekiler üşüşüyorlar pencerelere. Üşüşüyorlar da. Sarı doktoru arıyor. Görüyor işte. Bağırıyor. "Halımızı anlamamışsan. Seni toktor edip salanlar da anlamamıştır." Başını sallıyor Şahap. "Hökümatın göğüne

ataş edemem ben" diyor. "Avradımı vurmalıyam. Be Allahın kulu sarı toktor, öldürüyüm diye mi eyi ettin bu avradı. Meramın beni mahpusa attırmak mıydı? Ecelin önünü kestin, eyidir hoştur emme, benim obam, senin şeherinin orta yerinde değil ki, lekelenmeye niyet tutulmuş avradı, öpüp öpüp de başıma koyam..."

Hamuş, şaşıp kaldı. Bu kadar yapıyı bir arada hiç görmemişti. Dönüp babasının eline yapıştı.

"Anlamışam" dedi. "Anamın barındığı yer burası olmalı."

"He" dedi Şahap, gönülsüz. "Geldik işte."

"Anam?" dedi Hamuş. "Hangi evde?"

Üç-beş adım sonra durdular. Şahap kolunun birisini uzatıp üç yapı gösterdi oğluna.

"Aha" dedi. "İlerdeki binadır hastane. Onun bu yamacında bir bina daha var, görmüş müsen?"

"Töbe... Görmiyem."

"Gel kucağıma."

"He... Büyükmüş babo!"

"Hökümat binası derler adına. Dur sana mapusu da gösterecağam. İyi belle bu üç binayı. İşimiz onlarlan çünkü. Anayı, hale yola koyduktan sonra, devlet kol kanat germez, mabalına girerse senin, mahpusta benimle yatacaksan. Bağışla babanı."

"Ya anam, kendiliğinden ölmüşse?"

"Nerde o talih bizde oğlum. Beri gel. Afat bir araba geliy, yeli silkelemesin seni..."

Beyaz Türkü

1. MAĞARA (İÇ/GÜN)

Bir köşesinde sönmekte olan bir ateş tüten mağarada ağır ağır dolaşan alıcı. Silah sesi duyulur... Ateşin yakınında yırtık giysiler içinde bir kadının kımıldadığı görülür.

Yakın yüzü...

Kanlı çizgiler, yırtıklar içindedir. Kalkmaya çalışır... Elleri ardından bağlıdır belli ki... Şalvarı iğreti çekilmiştir. Kadın yekinir... Bir silah sesi daha duyulur dışardan. Geride kara dumanlar çıkaran ateşin alacasındaki kadının yüzü acıyla, umutsuzlukla, yıkılmışlıkla sarsılır belli belirsiz... Gözlerinde aynı parıltılar. Dalgın mırıldanır kendi kendine...

KADIN – Çok geç kalmışsan Şahanım...

2. MAĞARA ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Hırsla ateş eden Şahin'i görürüz birden. Biraz ilersinde, mağara önünde bir adam yere yıkılmıştır... Elindeki silah sallanıp kayar yanına... Şahin'in aynı hırsla sıktığı birkaç elden sonra kımıltısız kalır... Şahin'in ardında yaşlı bir adam... Biraz geriden izlemiştir onu... Onun da elinde bir tüfek vardır. Şahin mağara kapısına bakar, döner adamla bakışırlar...

Uzaktaki ihtiyar, üzgün, yıkık, fakat anlayışla başını sallar ağır ağır. Şahin mağaraya girer.

3. MAĞARA (İÇ/GÜN)

Şahin ağır ağır girer içeri. İlerde ateşin kıyısında doğrulmuş bitkin bakan kadına bir iki adım daha yaklaşır. Kadın, başını utançla yana çevirir yavaşça... Gözleri bir noktada takılıp kalmıştır. Şahin, yaklaşıp eğilir ağır ağır. Belinden kocaman bir bıçak çıkarır. Ateşin yalazında parıldayan bıçağı uzatıp kadının kollarını ardından bağlayan ipleri keser birden. Kolları boşalan kadın daha bitkin, boşalmış bir torba gibi yığılıvermiştir ardındaki taşa ya da duvara. Şahin'e bakamıyordur. Ağır ağır soluyordur. Uzun bir direnç gösterip savaşım verdiği şimdi daha iyi görülmektedir. Kafasına belki de bir şeyle vurulmuştur. Saçları kanlıdır. Aynı dalgın mırıltıyla fısıldar gibi söyler ağır ağır...

KADIN – Bayılmışam. Mümkünüm galmamıştır Şahanım...

Şahin bir an daha bakar. Sonra kalkar ağır ağır. Kapıya doğru birkaç adım atar. Döner yavaşça. Tabancayı uzatıp iki el ateş eder. Kadın yıkılmıştır ateşin yanına. Aynı fısıltılı ses ile bitkin, soluk, fakat borçluluk bildirir gibi bir şeyler söylediği duyulur belli belirsiz...

KADIN – Komadın namusumu o deyyusun oğlunda.

Son heceyle kadın da bitmiştir. Ölür. Şahin acıyla bakar kadına, tüten ateşe, mağara içine dönüp ağır ağır çıkar mağaradan.

4. MAĞARA ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Mağaradan çıkar ağır ağır. Yerde yatan ölüye donuk bakar Şahin. İhtiyar da yaklaşmıştır...

İHTİYAR – Jandarmaya haber ulaştırak mı?

Şahin cevap vermeden kalır bir an. Uzaktaki dağlara bakar...

İHTİYAR – Şeherdeki hâkime de söyleriz. Namusumuzu temizlemişsen Şahanım... Kız benimdir. Sen vurmasan ben vuracaktım.

Şahin, gene sessiz kalır, gözleri uzak dağlarda.

Sonra ağır ağır konuşur.

ŞAHİN – Şeherdekiler anlamaz bizim halımızdan baba. Teslim olmayacağım. Mahpus damlarına düşemem ben...

Bir an durur, sonra bastırarak söyler...

ŞAHİN – Dağa çıkacağam!...

Babaya bakar. O da anlayışla bakıyordur... Elindeki tüfeği yavaşça uzatır Şahin'e... Şahin, tüfeği alır. Dönüp giderken...

ŞAHİN – Hakkını helal et baba...

İHTİYAR – Helal olsun oğul. Helal olsun...

Şahin uzaklaşırken adam borçlulukla, sevgiyle bakar ardından. Ağır ağır eğilip yerdeki ölüye nefretle, mağaradan yana da acıyla bakar...

5. SIRA KARLI DAĞLAR VE TOPRAK KÖY GÖRÜNTÜLERİ ÜSTÜNDE ÇIKAN JENERİK (DIŞ/GÜN)

Anadolu insanının acı yazgısı üstüne, yanık bir türkü, bir uzun hava belki.

6. ŞAFAK SONRASI-OBADA OTLAK AĞIL (DIŞ/SABAH)

İki katlı jandarmanın yorgun, ağır yaklaştıkları görülür uzaktan. Sürüler vardır yaylada. Köpekler havlar. Alıcı, jandarmaları izlerken çevreyi, doğayı da tanırız. Birbirine hemen de bitişik iki sürü görülür... Büyük sürü Gafur Ağa'nın sürü-

südür. Başında Hamza vardır. Öteki sürü köylünündür, çobanı Davut'tur. Çoban ateşi yakmışlardır ortalık yerde. Ayakta yamçılarının altında, ellerinde değnekleri, yaklaşan jandarma atlılarına bakarlar. Köpekler saldırmaya koşarlarken çobanlar bir iki taşla, bağırmayla önler...

DAVUT – Hooot... Ciroo...

HAMZA – Hoştttt...

Jandarmalar atlarından inip ateşe sokulurlar. Ateş üstündeki üçayakta sarkık duran bakraçta süt kaynıyordur.

JANDARMALAR – Selamınaleyküm...

HAMZA–DAVUT – Aleykümselam...

Hamza, bir tası kaynayan süte daldırıp uzatır jandarmaya...

DAVUT – Hoş gelmişsiz...

HAMZA – Buyur...

Jandarma güleryüzlü, babacan, tatlı bir genç adamdır. Kumralsı, Batı Anadolu tipinde... Gülerek bakar...

JANDARMA – Boş verin süte de, Şahin'in yerini deyiverin. İçimiz dışımız süt oldu aylardır.

HAMZA – Vallah görmemişek...

Davut da ötekine vermiştir bir maşrapa süt...

JANDARMA – Ulan buldunuz benim gibi helalim Edremitli'yi bi vallahla kandırın bakalım...

Edremitli de sütü alır Hamza'dan, yudumlamaya başlar. Hamza, Davut çekingen sırıtırlar. Öteki jandarma sert sert bakıyordur. Edremitli sigara alır, Davut fitili çakmaktaşlı çoban çakmağı ile yakar sigarayı...

EDREMİTLİ – Bak diyeyim, ben de sabır kalmadı, Kumandan'da da...

HAMZA – Valla bilmiyik...

Bir sessizlik olur. Edremitli de sinirli bakar...

EDREMİTLİ – Şahin bir gün duramaz bu dağlarda be, acından ölür, siz yardım etmeseniz...

Süt tasını bırakır yere, döner, ata giderken gene babacan gülümsemeyle...

EDREMİTLİ – Ah ulan ah... Gel tezkere gel...

Ata atlayıp dağlara sürer, uzaklaşırlar... Davut'la Hamza hemen sürüye dönmüşlerdir... Davut az konuşan bir adamdır belli ki... Doğurması beklenen yüklü koyunları, koçları ayırıp damgalayacaklardır. Hazırlık içindedirler... Uzaktan bir yandan birkaç atlı görülür... Hamza bakar...

HAMZA – Aha Kâhya'yla celepler...

Davut bakar, sonra başka bir yönden yaklaşan uzaktaki kalabalığı görüp söylenir yavaşça...

DAVUT – Köyden de geliyler...

Durup bakar dalgın... Uzaktan görünen köylüler kadınlı erkekli bir kalabalıktır. Eşekler üstündedir bazıları. Davut'un gözleri dalgın kalır bir süre. Hamza da bir Davut'a, bir yaklaşan kalabalığa bakıyordur hırslı, karanlık bir bakışla. Kâhya, atla gelip durur birden. Hamza, ürkek kendine gelir, gelenlere döner...

HAMZA – Hoş gelmişsiz Ağam...

KÂHYA – Hoş bulduk... Jandarmalar Şahin'i mi sorıylar?

HAMZA – Hee...

Kâhya, kurnaz sırıtır...

Atlardan inen celepler iki-üç kişidirler. Hemen Kâhya'yla birlikte koyunların arasında dolaşmaya, yoklayıp bakmaya başlamışlardır...

CELEP – Biraz zayıf kalmış davar...

Kâhya, aynı kurnaz sırıtışla bakar yan yan...

KÂHYA – Fiyatlar da zayıftır...

Kâhyayı, celepleri gezdiren Hamza'yı, sürekli kaçamak bakışlarla Davut'u, yaklaşan köylüleri uzaktan uzağa gözetlerken görürüz... Köylüler yaya, eşekler üstünde yandaki da-

vara yaklaşmışlardır. Davut, karşılamıştır onları. Uzaktan, selamlaştıkları, sürü üstüne konuştukları görülür...

Ağanın sürüsünü dolaşan celeplere de bakıp bir şeyler söylemektedirler...

Gelenler: Muhtar, Halil, Ali, karısı Zeynep, anası, kız kardeşleri Sedef... BEDRANA... Kadınlı erkekli, çocuklu başka köylüler de vardır. Davut'la Bedrana'nın başkalarına sezdirmeden kaçamak bakışmalarındaki elektriklenme daha ilk andan belirgindir. Hamza'nın da bu bakışmaları kolladığı, izlediği anlaşılır. Bir anda davarın başı panayır yerine dönmüş gibidir. Kızlı oğlanlı çocuklar koyunlarla, belki it encikleriyle sarmaş dolaş oynuyorlardır. Büyükler koyunların karnını, budunu yokluyorlar, bazılarının postuna, sırtına katranlı boyayla damga vurup ayırıyorlardır...

MUHTAR – Doğuracaklar bu yanda mıdır Davut?
DAVUT – Ayırmışam bunları. Hee...

(BU VE BUNA BENZER SAHNELER GİDİLEN YERDEKİ ÖZELLİKLERE GÖRE DAHA AYRINTILI, ŞİİR DOLU BİR KIR GÖRÜNTÜSÜ, YAŞAM BİÇİMİNDE İŞLENMELİDİR -KOYUNLA, DAVARLA, CELEPLERLE, DOĞUMLA, BELKİ BAŞKA İŞLEMLERLE İLGİLİ BİR SÜRÜ SİNEMALIK YEREL GÖRÜNTÜ SAPTANABİLİR-)

— Şu kınalıya bak...
— Şu tokluyu tut hele...
— Kıız sen çift mi doğuracaksan yoksam?
— Maşşallah diyesen...
— Maşşallah!... Maşşallah!...

(BU ARA BİR DOĞUM ÇEKİLEBİLİRSE...)

Davut'la Bedrana'nın utangaç, kaçamak bakışları. Ötekiler... Çocuklar... Zeyno, Sedef, anası bir koyun sağıyorlardır belki... Ana hırsla dönüp ilerde dalgın durmuş Davut'la bakışan Bedrana'ya seslenir...

ANA – Kız Bedrana, ne dikilisen, bakracı getirsene. Boyu devrilesice...

BEDRANA – Getirem ana...

Bedrana fırlayıp süt kovasını kapar, koşar o yana. Bedrana'yla Davut'un sevgi dolu kaçamak, yan bakışlarını bölen, birleştiren koyunlar, kuzular, insanlar, köpekler, çocuklar... Çocuklardan biri koyunlardan birinin çanını kendi boynuna takıp koyun gibi dolaşır belki; köpeğin üstüne atılıp boğuşur. Büyüklerden bir iki şaplak yer. Çanı alıp koyuna takan Davut. Koyun Bedrana'nın kucaklayıp sevdiği bir koyun ya da kuzudur belki vb. Bütün bu ilişkilerde çevreden son derece korkup çekindikleri, konuşmak olanağı bile bulamadıkları görülmektedir. Bir tek Hamza'nın gözünden kaçmıyordur bu ilişkiler. Yandaki sürüde Kâhya'yla dolaşan celeplere bakar köylüler...

— Sırf Ağa'nın davarına mı bakacaktır bu celepler?

MUHTAR – Bize de bakacaklar. Ahan?

Gerçekten de celeplerin bu sürüye girdikleri görülür. Hamza'yla Kâhya kalmışlardır kendi sürülerinde. Hamza'nın gözleri uzaktaki Bedrana'da, dalgın. Kâhya, celeplere bozulmuş gibidir...

KÂHYA – Ağa'ya diyesim, sürelim davarı huduttan öteye. Bunların veracağı paranın. Tövbe tövbe.

Hamza, Kâhya'ya döner...

HAMZA – Ağam şeherden gelmiş midir?

KÂHYA – Heyya... Böyük damdadır...

HAMZA – Bağa bi destur Ağey... Ağamı görecağam...

Kâhya, merakla bakar...

KÂHYA – Niye ki?

HAMZA – Heç...

Kâhya, alınmış gibi kalır bir an... Hamza'nın başı önündedir.

KÂHYA – Çepik ol. Eylenmiyesen. Ben bu gevvatlarla bekliyem ha...

Hamza sevinmiştir.

HAMZA – Gözüüün yağını yemişem. Sağ olasan...

Kâhya, atı işaret etmiştir. Hamza atlayıp fırlar. Celeplerin uzakta Muhtar ya da Halil'le el ele tutuşmuş, pazarlık biçiminde birbirlerinin kollarını sallayıp durdukları görülür. Kâhya bakıyordur... Sürülerden yükselen cıvıltılı insan, hayvan sesleri...

7. AĞA'NIN KONAĞI (İÇ/GÜN)

Bir hizmetçi içeri girmekte olan Ağa'ya seslenir...

HİZMETÇİ – Hamza gelmiştir Ağam...

Ağa birden dönüp kapıda korkak, ürkek duran Hamza'yı görür. Belli ki aklında celepler vardır...

AĞA – N'oldu? Celepler ne deyiler?

Hamza, beklemediği soru karşısında şaşalar gibi olur, toparlanır...

HAMZA – Nazlaniyler Ağam...

Birden parlar Ağa...

AĞA – Gevvat oğlu gevvatlar. Malımızla rezil olduk yahu! Yoktur benim satılıh davarım!

Öfkeyle dönüp içeri girecektir ki bakar Hamza'ya...

AĞA – Sen niye gelmişsen?

Hamza, ne diyeceğini bilemez gibidir... Ağa anlamıştır önemli bir şey demek istediğini. Dönüp yaklaşır anlayışla...

AĞA – Hele de baham.

Hamza, toplar kendini. Eğilir yaklaşmak ister gibi...

HAMZA – Rushat ver, elin öpek Ağam...

AĞA – Hele de! Öpmüş bildim. Zorun ne?

Hamza bir iki yutkunup bakınır, önüne eğer başını...

HAMZA – Benim çıram yanıp tükenmiştir Ağam... Bilesen...

Önce anlamamış gibidir Ağa, sonra sonra ayılır... Bir iki bakışırlar. Hamza, hep başını önüne eğip, gözünü kaçırır...

AĞA – Yoksam?

Hamza başını önüne eğip hafifçe sallar.

HAMZA – He...

Ağa daha da meraklanmıştır belli ki, yarı alaylı bir de gülümseme vardır şimdi dudaklarında...

AĞA – Hele bak!... Kim ki?

Söyleyip söylememekte ikircikli gibi bakınır önce, sonra fısıldar Hamza...

HAMZA – Bedrana...

Ağa, ciddileşmiştir...

AĞA – Halil'in büyük kızı...

HAMZA – Bilmişsen. Beni bu dertten kurtar, kölen olam Ağam, ölünceye kadar kölen olam senin...

Ağa, bir an durur...

AĞA – Başlık ne istiyler?

Hamza'nın hem gözleri parlar, hem çekinir...

HAMZA – Beş bin deyiler ya...

AĞA – Beş bin pangunot mu?

Ağa'nın gözünde birden büyümüştür...

HAMZA – Araya sen gireceksan Ağam...

AĞA – Sana kız veriyler mi Hamza?

Hamza şaşkın kalır birden. Ağa, kesin konuşur...

AĞA – Sen babayin kanunu yerde komuşsan. Hepsi biliyler... Babayın kanlısı Çertik'te dolaşıp duriy 15 senedir. Heç sana kız veriyler mi?

Hamza, yıkılmış gibidir...

HAMZA – Ağam...

AĞA – Olmayacak bir işe koşturup rezil mi edeceksen beni?

Sert, dik bakar Hamza'ya. Hamza, tutulmuş gibidir. Öylece kalır. Ağa, sert bir emirle döner...

AĞA – Duymamış olacağam. Tez git sürünün başına. Davarı da indirin...

İçeri dalar Ağa. Hamza, bitkin, yıkık kalakalmıştır. Döner, gözü uzaklara dalar, kalır bir an. Ağır ağır çıkar...

8. OBADA OTLAK KIRLIK (DIŞ/AKŞAM)

Akşama doğrudur belki... Köylüler köyün yolunu tutmuşlardır. Kâhya, celepler de yoktur. Davut, Hamza sürüleri aşağıdaki köye, Ağa'nın ağılına doğru indirmektedirler. Ya da sürüler inmiştir, aşağıda, uzaklarda görülmektedir. Davut'un geride kalan birkaç koyunu yakalamak, sürüye katmak oyunuyla, geriden giden Bedrana'ya bir şeyler söylediği görülür. Hamza, gözlerini bunlara dikmiştir. Ötekiler kendi havalarında, günlük işi konuşuyorlardır, heyecanlı heyecanlı anlatarak. İki yanını, çevreyi kaçamak bakışlarla kollayan Davut, Bedrana'ya fısıldar...

DAVUT – Kurbanın olam Bedrana. Boşuna bekletmiyesen beni. Yıkığın, hemi dibinde...

Bedrana, ürkek bakınır. Ali, Muhtar'la bir şeyler konuşarak yürüyordur. Annesi kadınlarla. Yalnız Sedef farkındadır işin. Cin gibi bakıyordur bunlara yürürken. Bedrana'nın gözlerini görünce o da döner önüne korkuyla...

BEDRANA – Sen delirmişsen. Nasıl gelirim karanlıkta?

DAVUT – He, delirmişem Bedrana. Gözüyün yağını yiyem...

Davut, gene bakınır...

DAVUT – Akşam ezenine kadar beklemişem meşelikte. Sabaha kadarda bekliyecağam... Gündüz deyisen gelmiysen... karanlık deyisen...

O sıralar birileri yaklaşmıştır. Davut, sözünü tamamlayamadan hemen yana kaçan koyuna atılır...

DAVUT – Heeyt... Babayin sakalına...

UZAKTAN BÜTÜN OLUP BİTENİ ACILI DALGIN BAKIŞI İLE GÖZLEYEN, İZLEYEN HAMZA... Sürüleri, köpekleri, insanları, uzak köy evleri ile bir kır akşamının genel görüntüleri. Müzik...

9. KÖYÜN KAHVESİ (İÇ/GECE)

Her yanı dökülen, tahta masalı, kırık dökük iskemleli bir izbedir burası. Kalabalıktır. Koyu bir sigara dumanı... Çay içenler... Dertleşenler... Köşedeki masada Halil, bir dörtlüde kâğıt oynuyordur. Muhtar, Ali, başka köylüler, yakınındadırlar. Muhtar, gülerek Ali'ye gösterir babasını. O da umarsız biçimde sallar başını...

MUHTAR – Celepten parayı almadan kumara oturmuşsan Halil Ağa...

ALİ – Hep de ütüli ha?

Halil, dönüp kötü kötü bakar oğluna...

HALİL – Sen ne karişiysan itin eniği?

ALİ – Karışmayayım babo. Biliysen anam...

Halil, lafı ağzına tıkar birden...

HALİL – Anayın da, senin de, eşşeğin oğli eşşek. Kak get, burdan...

Ali kalkar yavaşça. Muhtar gülümseyerek bakıyordur. Ötekiler de. Ali de pek ciddiye almıyor gibidir ya...

ALİ – Eee, gidiyem...

Halil, aynı hızla karşısındakine çatar...

HALİL – Lo, maça atmışsan ya...

— Heee...

Kâğıtları gösterir, sayar...

HALİL – Doğru oynayacaksan oyna...

– KONUŞMALAR –

— Çay verem mi Hacı emi? Taza damlemişem.

— Lan cıncırığ, poğu yemişsen ha...
— Hökümat işi bu kardaş...
— Ağa da kızmıştır ha... Kâhya deyi ki...

10. KAHVENİN ÖNÜ-SOKAKLAR-KÖY (DIŞ/GECE)

Loş köy sokağında tek tük gelip geçenler. Ali kahvenin kapısından uzaklaşmıştır ki sabah gördüğümüz iki atlı jandarma, Edremitli ile arkadaşı sokaktan geçip kahve önünde attan iner, kahveye girerler. Ali, bakar uzaktan, sokağı döner. Kendi evlerine yaklaşmıştır. Evlerinin dışındaki, arsa, bahçe benzeri bir yerdeki helanın kapısını iteler. Arkadan çişini etmeğe hazırlandığını görürüz. Pantolon düğmelerine el atmıştır...

11. BEDRANALARIN EVİ (İÇ/GECE)

Odaya yatakları yaymışlardır. Son olarak Bedrana bir yorgan ya da yastığı koyar yerine. Ana, ocakta ya da tandırdadır. Sedef, kapıya gelir, çıkarken...

SEDEF – Ana, ben suyumu tökem de gelem...

(Daha önce yaktığı bir çırayla çıkar kapıdan.)

Gelinleri Zeyno anaya bakıyordur ayaküstü, saygılı. (Bütün bu yaşam kısımları oradaki –yerindeki ayrıntılarıyla- işlenmelidir; biz burada yakıştırmalarla yazıyoruz. Böyle bir odada ne güzel, ne sinemalık ayrıntılar vardır; belki tandır, kürsü, ocak gibi. Kürsü: Yarı bele kadar girip ısındıkları bir şeydir sanırım.) Ana, gelinin izin beklediğini görür...

ANA – Kuru kavak gibi ne dikiliysen gelin? Geet yat zıbar sen de...

GELİN – Başım üstüye anay...

Bedrana da girmiştir yorganın altına... Odalarını yandaki bölümden ayıran kilimin yanına uzanmıştır. Beri yanındadır. Gelin de kilimin ardındaki bölüme geçmiştir... Kapı açılır, Ali girer. Ana, Ali'ye bakar...

ANA – Baban gene mi kumarda?
ALİ – Kovulmuşam haa... Karışmıyam diyem emme olmiy...
ANA – Heyvağ... Getti genen iki çuval bulgurumuz kara toprağa giresice...

Ali, kilim ardındaki bölüme geçer. Ana, gaz lambasını üflerken, Sedef girer içeri, elindeki çırayı söndürür, Bedrana'nın yanına yatar. Bedrana tedirgindir. Yanında yatan Sedef'e bakar. Loş odayı gözler, sonra yavaşça yandaki kilimin aralığına döner... Zeyno yatakta yarı açıktır. Ali, soyunmaktadır... Fısıl fısıl, tam anlaşılmayan bir şeyler konuşuyorlardır. Yarı çekingen... Ali kadını kucaklar birden. Kadın, yavaş ol, duyacaklar anlamına bir şeyler yapar. Çekinir... Uzanıp idare lambasını üfler. Loş odada sarmaşırlar birden. BEDRANA ÇEKİNGEN -UTANGAÇ- FAKAT İSTEKLE GÖZLEMEKTER BÜTÜN BU OLANLARI. Bedrana'nın yüzünü görürüz. Dalgın kalır bir an... Dalmıştır, düşünmektedir. Kapıya bakar, gene dalar...

12. OBA-KIR (DIŞ/GÜN)

Gündüz gördüğümüz cıvıl cıvıl, hayat dolu doğa görüntüleri çarpıcı bir biçimde çabucak geçer birden. Hele doğan kuzu... Kuzuyu yalayan koyun. Davut'un aslan gibi duruşu, bakışı... Bir şeyler söylemesi... Fırlamaya hazır güçlü çoban köpeği... Doğum olayı gene...

13. KÖY-YIKIK ÖNÜ ARSA-BEDRANALARIN EVİ ARDINDA (DIŞ/GECE)

Karanlıkta gözünü dikmiş bekleyen Davut... Çevreye kuşkulu gözlerle bakıyordur. Birden uzaktaki kapıdan elinde yanar çırayla Bedrana çıkar, üfler. Biraz sonra bir karaltı gibi Bedrana ürkek bakınarak yaklaşır.

Davut gözlerine inanamaz gibidir... Sokulur, kuytuya çekilir. Fısıldar yürekten...

DAVUT – Bedranam!...

Bedrana daha da korkmuştur adı söylenince, bakınır yöresine...

BEDRANA – Bedranan öle... Ne istiysen?

DAVUT – Ben ölmüşem Bedranam..

BEDRANA – Hele bağ...

DAVUT – Benimle kaçacaksan Bedranam...

BEDRANA – Töbe de Davut. Heç sağ korlar mı bizi. Ağam, bubam...

DAVUT – Yoktur mümkünü... Nerden bulam ben beş bin. Zülfün teline Davut kurban. Nidem ben?

Bedrana da çok isteklidir belli ki... Bir an duralar...

BEDRANA – He vallah he billah delirmişek biz...

Davut bir anlık yumuşamadan yüreklenmiştir. Birden elini tutup çeker kızın.

Kız istekli, korkak davranır...

Kendini bırakırken fısıldar...

BEDRANA – N edisen Davut?

Davut aynı hızla kucaklayıp göğsüne bastırmıştır ki... Birden yandaki yıkık duvarın üstünden elindeki kocaman taşla ve hırstan iyice kararmış gözleriyle Hamza yükselir. Karanlık bir siluettir... Koca taşı yukardan olanca gücü ile Davut'un başına savurur. Fakat kalkış ânında toprak kaymış, Davut ve Bedrana ürkerek sıçramışlar, taş Davut'un omzundan sıyırıp duvara çarpmıştır...

BEDRANA – Aney...

Kızın ani çığlığı ile Davut da belinden asıldığı tabancayı bir anda sanki içgüdüsel biçimde ateşlemiştir... Silah sesi ile Bedrana çılgın bir korkuya kapılmıştır. Davut birden çeker kızı, kararlıdır...

Karaltıyı görüp tanıyamamıştır.

Hamza atlayıp kaçar karanlık köy sokağında... Davut kızı sürükler gibi çeker... Artık kız da kaçıyordur onunla birlikte, yarı bilinçsiz. Ağlamaklı bir sesle de söylenir...

BEDRANA – Heyvağğğ... Heyvağğ... Kurbanın olam Davut...

Davut'la birlikte karanlık sokaklarda kaçmaya başlamışlardır...

KAPILAR AÇILIR, ÇIKANLAR, PENCERELERDEN UZANANLAR... KARMAŞIK SESLER...

15. KÖYÜN KAHVESİ (İÇ/GECE)

Kapı açılır, içeriye Hamza dalar... Muhtar'la Korucu da çıkıyordur zaten...

MUHTAR – N'oldu?...

HAMZA – Bilmiyem. Davut'la Bedrana'yı diyiler...

Halil fırlar masadan, ötekiler de...

HALİL – Vel? Bedrana mı?...

Kahve boşalmıştır birden...

Hamza da çıkmıştır aralarında...

16. KÖY SOKAKLARI (DIŞ/GECE)

Pencereden bakışanlar...

KADIN – Bedrana kaçmış deyiler...

2. KADIN – Vah başıma.

Halil'in eve koştuğu görülür.

Sokaklarda merakla koşanlar...

Köpek havlamaları... Muhtar'la Korucu...

MUHTAR – Sen derenin alt yamacı dut hele...

KORUCU – Gözüm üstüye...

Korucu koşar elinde tabancayla...

Söylenenler yollarda...

— Hele bak şu Çoban Davut'una...

17. BEDRANA'NIN EVİ (İÇ/GECE)

Halil'in bir tokadı ile yere kapaklanan anadan açarız belki...

HALİL – Avrat gibi senin geçmişini...

Son sözü Ali'nin gürültüsü ile duyulmaz olmuştur...
Ana, gelin, Sedef ağlıyorlardır...

ANA – Su tökecem dedi, ben ne bilem ha!

HALİL – Ştt... Babayın ağzıya...

Ali de giyinmiştir atlar odaya, tabancanın şarjörünü sürmüştür bu ara...

ALİ – Ula gavvat oğlu...

Halil de belindeki tabancayı yoklar, Ali çıkınca o da çıkacakken dönüp hırsla uzanır, ocak üstündeki balta ya da nacağı kapar...

HALİL – Sizi itlere doğramazsam ben...

Çıkar odadan...
Kadınlar ağlaşıyorlardır...
Ana Bedrana'ya ilenmektedir...

ANA – Kara topraklara giresen Bedrana... Önün ardın epriye Bedrana...

18. KÖYÜN DIŞINDA YOLLAR (DIŞ/GECE)

Yanar çıralı, meşaleli, silahlı adamların uzaktan gürültüsüyle geldikleri görülür... Bedrana'yla Davut, köyün dışında kuytu bir yere atılıvermişlerdir. Köpekler havlıyordur. Silahlar patlar karanlıkta... Saklandıkları yerin yakınından geçen silahlılar... Saklanmış Davut'la Bedrana'nın korkulu yüzünde, gözlerinde çıraların titrek alevi, parıltısı... Alınlarında korku terleri... Davut'un eli tabancasında...

BENZERİ SAHNELER DEĞİŞİK BİÇİMDE YİNELENEBİLİR...

Bir köpek bakıp geçer belki. Köyün dışına çıkmışlardır... Gene derinden silah sesleri, köpek havlamaları, bağırtılar... Soluk soluğa karanlık bir dağ yoluna çıkmışlardır...

BİZ BİR SÜRE DAHA bunları kovalayıp izleyenleri görürüz...

Ali, Halil, Muhtar, Korucu, köylüler, Hamza...
Ali bağırır karanlığa...

ALİ – Ula kahbe analı, kurtulacağanı mı belliysen. Gevvat oğlu gevvat... Ula sen erkek misen, ırzı kırık.

Karanlığa hırsla silah sıkıyordur.

Hamza da donuk bakıyordur. Yine koşmaya başlarlar... Hele değirmanı tutak...

HALİL – Ula Bedrana, ula Bedrana... Südü haram Bedrana...

19. MAĞARA ÖNÜ-MAĞARA İÇİ (DIŞ/İÇ/GECE)

Önce mağara önüne gelen çevreyi kollayarak içeri giren Davut'la Bedrana... Belli ki Davut'un daha önceden hazırladığı gizli bir mağaradır burası... Davut korkudan, soğuktan, heyecandan tir tir titreyen Bedrana'yı sımsıkı kucaklayıp dışarı bakar...

DAVUT – Korkmıyasan Bedranam... Bu işi bitmiş bilesen...

Soluk soluğadırlar...

DAVUT – Aha, felek bulamaz şimdi bizi...

BEDRANA – Korkmuşam Davut... Kurbanın olam beter korkmuşam...

Mağaranın derinliğinde köşede yığılı odunlar, post, testi, öteberi... Davut daha sıkı sarılır Bedrana'ya. Bir an öyle kalırlar sessiz... Davut'un bakışları mağaranın içine kayar, bir şey tasarlıyordur belli ki... Kızı istekle sıkar kollarında... Bedrana da sokulmuştur iyice...

DAVUT ÇIKARIDIĞI İLKEL ÇOBAN ÇAKMAĞINI ÇAKAR. BİR KÖŞEDEKİ DALLARI TUTUŞTURUR...

20. KIR-DAĞLAR-YOLLAR (DIŞ/SABAH)

Sabahın erken saatinde aynı hırsla aramaya devam eden silahlı adamlar.

ADAM – Burda yoklar.

Şafak sökmüştür... İlk ışıkları... Uyanan doğa...

Ayrıntıları görüntüleyen alıcı...

EGZOTİK DOĞA GÖRÜNTÜLERİ, SİVRİ KAYALAR... UÇURUMSU YARIKLAR... TOPRAK... SU... KUŞLAR...

Ali, Hamza, Halil... Ötekiler... Hırslı atılımları... Hamza'nın hırslı gözleri... Yanı sıra köpekler de vardır belki... Uzak, yakın görüntüler...

21. DAVUT'UN MAĞARASI (İÇ/SABAH)

Yanan odunların alevinde sevişen Davut'la Bedrana...

Şalvarı kayanın üstüne atılmıştır... Postun üstünde alevlerin altında yarı çıplak, yarı örtülü, sağlıklı bir sevişme...

BEDRANA – Ne var?

Davut kızın göğsüne bırakır kendini hafifçe... Yarı çıplak kız eliyle örter açıklarını. Davut uzanıp aldığı bir odunu aleve koyar itina ile... Birden bir çıtırtı duymuş gibi irkilirler... Hemen başucundaki tabancaya el atar... Öylece kalırlar bir süre. Bedrana'nın gözleri korkuyla büyümüştür...

DAVUT – Yoktur bir şey...

22. DAVUT'UN MAĞARASI YAKINI KIR DAĞ YOLLARI (DIŞ/GÜN)

Hamza önde, ötekiler ardında mağaraya doğru gelen silahlı adamlar...

HAMZA – Son şu mağaraya bakacağık...

Gösterdiği Davut'un mağarasıdır...

Ali, Halil, Muhtar, Korucular...

23. DAVUT'UN MAĞARASI ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Mağaranın önüne kayayı siper ederek çıkıp bakan Davut... Aşağıdan yaklaşanları görür. Bozulmuştur. Mağaranın içine bakar. Bedrana da çıkar mağaradan giyinmesini tamamlayarak. Kayaya siper olarak bakarlar gelenlere. Kızın gözleri korkuyla açılır silahlı adamları, ağbisini, babasını görünce uzaktan, tepeden. Sarsılarak ağlayıp yandaki kayaya kapanır birden...

BEDRANA – Heyvağğğ... Sağ komazlar bizi Davutum...

Davut da donup kalmıştır birden... Bir an durur, ağlayan kıza bakar...

DAVUT – Ağlamanın sırası değildir. Yürü.

Kızı çekerken kararlı söyler...

DAVUT – Gidecek bir yerimiz kalmıştır... Yürü.

Fırlar yandan ya da gerideki bir başka yoldan...

24. DAVUT'UN MAĞARASI ÇEVRESİ (DIŞ/GÜN)

ALİ – Bi de bu tarafa bakalım buba.

Mağaraya dağınık düzen birçok kol ve yoldan çıkan silahlı adamlar. Bir kayanın dibinde birden Korucu ile burun buruna gelen Davut'la Bedrana. Davut çevik bir atılımla silahı dayar Korucu'nun karnına...

Bedrana çok korkmuştur... Fısıltı biçiminde emreder ateş saçan gözleriyle...

DAVUT – Seslenmiyesen... Vallah delerem postunu...

Adamın korkudan dili tutulmuştur. Silahını çekip alır. Ötekiler de yakınlarından, fakat bunları görmeden geçerler. Sonunda Korucu'ya işaretle ardında döndürüp, ellerini başı üstüne koydurur... Kayaya döndürür... Birden fırlarlar... Fakat Bedrana'yla Davut yamaca inmişlerdir... Ceylan gibi kaçıyorlardır... Ötekiler de dönüp peşlerine takılırlar uzaktan.

KORUCU – Hey buradalar.

İLERDE, YAMACIN ÖTESİNDE AĞA'NIN EVLERİ, BİR ÖTEKİ YAMAÇTA DA KÖYÜN DAMLARI GÖRÜLMEKTEDİR BELKİ...

Bu kovalamaca kırsal konuma göre heyecanlı bir avlama görünümünde bir süre gider... En tehlikeli anda, Bedrana'nın ayağı takılıp yere yuvarlandığı, bitkin soluk soluğa düştüğü anda Davut kucaklar kızı. Ağa'nın kapısına yaklaştıkları görülür... Bu arada ardından birçok kez ateş edilmiştir. Ağa'nın

avlusuna yaklaşan Davut'la Bedrana birden duralarlar. Soluk soluğa bakakalmışlardır... Ağa pırıl pırıl çizmeleri, kilot pantolonu, yeleği, gümüş kösteği, elinde gümüşlü kamçısı, kapının önündeki merdiven gibi birkaç basamaklı bir yükseklikte put gibi durup bakıyordur. Dibinde de Kâhya, yanaşmalar belki... Belli ki silah sesleriyle çıkıp bakmışlardır... Davut yaklaşır Bedrana'yla. 5-10 metre karşısında soluk soluğa durup kalır. Bedrana'nın başı önündedir... 50-60 metre geride kalmış takipçiler de kalakalmışlardır oldukları yerde. Ateşi de kesmişlerdir...

Davut titrek, yorgun, heyecanlı bir sesle yavaşça söyler.

DAVUT – Sana sığınmışak Ağam...

Tepeden tırnağa süzer gibi bakar Davut'la Bedrana'ya. Düşünür gibi bakar kımıldamadan. Halil'e, Ali'ye, Muhtar'a, ilerde karşıda duranlara bakar elde silah. Sonra başı ile yavaşça bir işaret yapar içeri alın anlamına. Kâhya hemen Davut'la Bedrana'ya avluya girmeleri için el eder. Yorgun fakat sevinçle içeri girerler...

Ağa, yanında adamları ile uzaktaki Halil ve yanındakiler bir an bakışırlar uzaktan... Ağa dik bir sesle emreder gibi seslenir...

AĞA – Bir kahveni içmeğe gelecağam Halil Efendi...

HALİL – Başım üstiye Ağam... Gözüm üstiye...

Ali, Muhtar da sessizce izler. Yalnız Hamza bir taşın gerisine bitkince çöküvermiştir.

25. AĞA'NIN EVİ-AVLUDAKİ KİLER-DAM SAMANLIK (İÇ/GÜN)

Bahçe içinde, avluda tek kat bir damdır burası. Dışarıya, deminki olayların geçtiği ev önüne açık pencereleri vardır ufak ufak. Sahne Davut'a gözyaşlarıyla sarılan Bedrana'yla açılır...

BEDRANA – Kurtulmuşak Davutum... Kurtulmuşak...

Davut da aynı biçimde heyecanla kucaklamıştır kadını, yüzünde acı bir sevinç gülümsemesi vardır. Hüzünlüdür gene de...

DAVUT – He Bedranam... Kurtulmuşak...

Bir sesle kapıya dönerler...

KÂHYA SESİ – Gel Davut... Ağa'ya çıkacaksan...

DAVUT – Başım üstiye...

Davut çıkar kadrajdan, Bedrana ürkek bakakalır ardından. Sonra cama dönüp bakar. Geride, dışarda Halil, Ali, Muhtar, ötekiler ellerinde silahlarla ağır ağır gidiyorlardır... Bedrana üzgün bakar.

26. KÖY KAHVE ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Yanındaki Kâhya'yla kahve önünde atından inen Ağa... Kâhya atın yularını tutmuştur. Muhtar, başka köylüler de yardımcıdırlar. Halil kahvenin kapısında heyecanla beklemektedir. Ali de bir yandadır aynı durumda... Çoluk çocuk, kadın erkek bütün köylü bu onurlu günün, sokakları iki yanlı doldurmuş seyircisidirler...

HALİL – Hoş gelmişsen Ağam. Gözüm üstiye başım üstiye gelmişsez...

AĞA – Hoş bulmuşak Halil Efendi...

— Buyrun...

Önde Ağa, ardında Halil, Muhtar, ötekiler kahveye girerler...

Dışarda kalanları kolcular zorla tutuyorlardır kahveye dolmaktan...

Bir süre kamera dışardaki yerli köylü tiplerini sıralar... Sümüklü oğlanlar, köpekler, başlıklı kadınlar, ihtiyarlar... Damlardan bakanlar...

— Ağa geldi lo...

— Bedrana'ya başlık veriymiş...

— Halil kumarda hepsini yüttüli...

— Üç bin pangnot... Vışş... Aney...

27. KÖY KAHVESİ (İÇ/GÜN)

HALİL – Sağ olasan... Var olasan...

AĞA – Şeherdeki kâğıtlarını da yapacaksan ha Muhtar...

MUHTAR – Başım üstiye Ağam... Emretmişsen... Yaşı ufaktur Bedrana'nın ya... Babasının rızalığı vardır...

HALİL – Helbet. Ağam emretmiş...

Kahveler içilmeye başlanır... Ağa, Kâhya'ya göz eder. Kâhya cebinden bir deste parayı çıkarır, uzatır...

KÂHYA – Bittemam üç bindir. Sayasın...

HALİL – Sağ olasan... Ne dimek? Sayılmıştır...

Paketi cebine korken...

AĞA – Sayacaksan Halil Efendi... Yolda da bulsan sayacaksan denmiştir...

Ağa babacan gülümser... Ağa birden babacan bir tavırla ekler...

AĞA – Düğün de istiyem ha...

Parayı sayan Halil birden duruvermiştir. Bakınırlar bir an...

28. (DIŞ YA DA İÇ/GÜN YA DA GECE)

Gümbürdeyen bir davul, ardından zurna... Oyun oynayanlar... Bölge töresine göre düğün... Düğünde Ağa'dan başka hepsi vardır... Kadınlar bölümü... Erkekler bölümünde bir köşede mahzun bakan Hamza görünür. Sonra uzaklaşır... Kadınlı erkekli oyun oynayanların görüntüleri. Eğlenenler...

29. DAVUT'UN KULÜBESİ (İÇ/GÜN)

Alıcı, ufacık bir cam pencereye yaklaşıp içersini gözler. Altı toprak, tavanında kirişler, karşıda sönük bir kara ocak, yanında yarı yanmış odunlar, duvarda bir kepenek, kaval, yamçı asılı. Belki başka bir çivide ipler, kıvır kıvır, tipik bir fakir, izbe köy kulübesidir burası... Bir çivide basit bir çoban lambası (teneke, ufak gaz lambaları vardır, fitilli, camsız). Kapıya doğ-

ru çarıklar. Yerde köşeye katlanmış bir döşek. Belki bir yanda eski bir yayık... Testi... Bütün bunlar bir anda göze çarpacak biçimde verilir. Birden karşıdaki kapı açılır, içeri koca bir yük girer önce. Yükü getiren anadır. Ardında gene bir şeyler taşıyan Bedrana vardır. Yere yıkarlar taşıdıklarını. Bedrana heyecanlı, mutlu... Ana da yalancıktan surat asmış gibidir. Belli ki o da sevinçlidir. Getirdikleri: Siirt işi kıl battaniye, büyük ayı postu, temiz fakat köylü işi yatak, yorgan, yastık, bakraç, hamur tahtası, oklava, hamur teknesi, besinlerin saklandığı tahta ya da bakır birkaç kap... Tahta kaşıklar, tuz torbası, oradaki incelemede bulabildiğiniz bu cinsten ilkel, basit fakat gerekli araçlar...

Hemen kapı açılır; Sedef de elinde bir güğümle girer ya da başka bir şeyle... Bırakır, hayran hayran bakıyordur...

ANA – Davut'la düzeltin... Halım yok benim...

BEDRANA – Sağ olasan Aney.

Ses çıkarmaz... Bedrana sevinçle bakıyordur ki Ana Sedef'e dönüp bağırır...

ANA – Ne dursun öyle... Kara yele gelesice. Hadi...

Kız birden korkuyla zıplar...

SEDEF – Gidiyem Aney.

Kız dışarı fırlar. Bedrana yığılı eşyaya sevinçle bakıyordur ki Ana birden Bedrana'ya da çıkışır...

ANA – Ne bakıysan?

BEDRANA – Heç Aney.

ANA – Kırmızı kilime bakıysan, vermiyacağım onu siye... Sedef'indir o...

Bedrana boynunu büker...

BEDRANA – Senin bilecağındır Aney...

Kadın çıkarken tatlı bir huysuzlukla bastırmaktadır...

ANA – Her bir şey senin olacağ değil ya!

Kapıyı çeker... Bedrana sevgi ile bakar ardından. Hemen eşyayı düzeltmeye koyulur. Bakraçları ocağın kıyısına dizer. Duvarlara bakınır. Asılacak şeyleri alır eline. O sırada kapı açılır, Davut elinde 5 numara pırıl pırıl camlı bir gaz lambası ile girer içeri. Bedrana fırlar, sevinçle bakar...

BEDRANA – Hele bak...

Lambayı Bedrana'ya uzatır Davut. Bedrana öyle sevinmiştir ki... Duvardaki çivide asılı çoban lambasına bakar... Davut uzanıp çıkarır onu, yenisini takar... Bedrana'nın gözleri bir süre lambada kalır. Davut da gurur duymuştur getirdiğinin böyle beğenilmesinden...

DAVUT – Gece yakacaksan...

Bedrana başını sallar gülümseyerek, mutlu... Sonra asılacak postlara, ekmek tahtalarına, ötekilere döner. Duvarlara bakarak...

BEDRANA – Bunları nedeceyik Davut?

Davut, bilgiç gülümser...

DAVUT – Düşünmüşem...

Hemen bir balta ya da nacakla cebinden çıkardığı koca çivileri, duvara, yerine göre çakmaya başlar. Bir yandan da gerekli şeyleri asıyorlardır (Bu sahne, eşyaya, odaya göre şiirli bir mizansenle, ayrıntılı bir biçimde, mutluluklarını verecek şekilde çekilmelidir. Ne kısa ne de çok uzun).

Her yeni asılan şeyle yüzlerinde memnunluk, odada güzelleşme, değişme... Eşyayı kız yerden veriyor, Davut asıyordur; bir tahta sandık ya da iskemle üstünde. Bazı eğilip yardımcı oluyordur yerden kaldırmasında. Sonunda kız eli boş bakarken Davut'un tavandaki kirişe bir burgu çıktığını görür, anlamamıştır.

BEDRANA – O ney ki Davut...

Davut, hiç ses çıkarmadan işini bitirir. Burguyu döndürür, şöyle bir eliyle asılarak sağlamlığını denetler. Sonra gülerek...

DAVUT – Bu da bebelerine salıngaç içindir Bedranam...

Bir eliyle de öte yanda yenisine eş bir eski burguyu da göstermiştir. Bedrana yukardan bakan Davut'a gülerek başını çevirirken, Davut tamamlar...

DAVUT – Altı enik istiyem ha: Altısı da erkek olacak.

BEDRANA (Güler) – Vış...

Tam o sırada kapı açılır. Ana sırtındaki koca bir kırmızı kilimi içeri atar, odanın ortasına. Pırıl pırıl, renkli, güzel bir kilim... Kapıyı kapayıp gider hiçbir şey demeden. Bedrana, sevinçli kilime eğilir...

BEDRANA – Aneyy...

Kilimi açmaya çalışır. Yukardan bakan Davut kızın göğüslerini görmektedir... İstekli, gülümseyerek bakar. Yavaşça iner iskemleden kilimi çekiştiren Bedrana'yı kucaklar. Kız, utanır...

BEDRANA – Ne ediysen Davut?

DAVUT – Heeç...

Kızı sıkı kollarıyla sarar. Bedrana, hem hoşlanmış, hem çekingendir. Şaşkın kapıya bakar. Davut, uzanıp mandalı düşürür bir anda...

BEDRANA – Kudurmuşsan töbe... Rezil olacağık. Gündüz işi midir bu?

Davut kızı kilimin üstüne yatırır... (Kilim nakışlı, cıvıl cıvıl renkli bir şey olmalı. İyice de görülmeli, Bedrana eline alınca; sevişmek için üstüne yattıklarında...)

30. AĞA'NIN EVİNİN İÇİ SALON (İÇ/GÜN)

Ağa salonda önüne konmuş koca bir bakır sinide rakı içmekte, yemek yemektedir. Geniş bakır sinide, yiyecek, içecek, meyve bolluğu...

Kâhya, ilerde ayakta durmaktadır. Belki bir hizmetçi girip çıkmaktadır. Bir köşede bir radyo alaturka bir hava bağırmaktadır. Salon değerli halılar, kilimler, eşyalarla, bakır, gümüş

kaplarla doludur. Oradaki tipik bir Ağa evidir bu. (Yemek mutlaka bakır sinide, yerde bağdaş kurarak ya da bir mindere oturup, sırtını duvara yaslayarak yenmelidir.) El pençe divan duran Kâhya'ya bakar Ağa...

AĞA – Fırsat ayağıylan gelmiştir Kâhya... Üç bin pangnot boşa değildir...

KÂHYA – He Ağam...

Ağa içer...

AĞA – Hele bir sefer yapsın görem. Celeple uğraşmayacaksan. Davut sürüp götürecektir karşıya bütün davarı.

KÂHYA – Meraklanmayın Ağam. Eline ayağına cepiktir. Hemi de kuş kimi gidip gelecağdır. Arazıyı bilir...

AĞA – Gözümüz tutmuştur Kâhya. Tedbirini de alasan. İlk seferidir...

KÂHYA – Başım üstiye, gözüm üstiye Ağam...

Tekrar içer...

AĞA – Şahin de çok kalmıştır dağda. Artık mazarrat vardır...

KÂHYA – Heyye Ağam...

Tekrar içer. Bir şeyler yerken Kâhya sırasını bulmuş gibi lafa girer...

KÂHYA – Hamza'ya bir şey diyecağ mısan?

Şöyle bir durur Ağa...

AĞA – Gelsin bakalım, ne istiy?

Kâhya, kapıya el eder, hizmetçiye... Ağa kafayı çeker... Kapı önündeki Hamza iki büklüm, kırık yıkık girer içeri... Çarıklarını çıkartmış yırtık çoraplarından pis, çamurlu parmakları görülmektedir... Başı önündedir. Ağa'nın sert dik bakışı karşısında iyice ezilmiş gibidir...

AĞA – Ne istiysen Hamza?

Hamza yutkunur, duralar...
Ağa, yardımcı olmak ister gibi üsteler yavaşça...

AĞA – De baham...

Hamza, yüreklenir...

HAMZA – Duramıyacağam Ağam... Ben senin kapında bir köpeğim. Çöz ipimi, alam başımı gidem buralardan...

Ağa beklemediği bir söz karşısında şöyle bir yekinir. Kızmıştır da...

AĞA – Nere gidağsan?

HAMZA – Şehra... Başka memleketlere. Celeplere gel deyiler. Yanlarında gidecağam...

Celep sözü Ağa'yı iyice kızdırmıştır...

AĞA – Celeplerle mi gidecağsan?

HAMZA – Hee...

Ağa kalkar yerinden...

AĞA – Utanmıysan mı konuştuğundan? Celepler davarımızı almiy, çobanımızı mı aliyler?

Hamza ürkmüştür birden. İnler gibi...

HAMZA – Ağam, kurbanın olam.

AĞA – Daha senelik borcun ödenmemiştir ekmeksiz!

HAMZA – Ağam...

AĞA – Konuşiymisen daha...

Kâhya girer araya, Hamza'yı çekip çıkarırken fısıldar bir yandan da...

KÂHYA – Yürü... Beter kızdırmışsan...

Hamza'yı apar topar dışarı atarlar... Ağa hırsla lahavle çeker. Ağa, bağırıyordur.

AĞA – La havle vela kuvvete. Nankör gevvatlar... Hemi ekmeğimi yiyiler, hemi de çanağımı pisletiyler. Südü haram deyyuslar...

Ağa bar bar bağırıyordur. Radyoda tatlı bir Zeki Müren şarkısı...

31. DAVUT'UN ODASI (İÇ/AKŞAM)

Yakın Bedrana'nın tüküren resmi ile açılır (Ağa'nın deminki durumuna tükürür gibi). Bedrana, okşar gibi lamba şişesini temizliyordur bir bezle. Şişenin içine tükürür, yeniden siler. Zevkle bakar parlayan şişeye. Hemen yanında asılı lambayı yakıp şişeyi takar. Keyifle bakar; mutlulukla. Ocağın yanında, tahta sofra üstündeki yeni pişmiş ekmekleri yiyen Davut... Ocak ya da tandırda ateş... Teknede biraz hamur... Bir bakraçta yoğurt... Davut, tahta çanaktan ayran içiyordur... vb.

DAVUT – Anam da böyle tatlı bişirirdi ha... Tıpkı anam kimi pişirmişsen.

Bedrana mutlu... Bir yandan da keyifle ışığa bakar, lambaya. Yanması ile oda ışımıştır.

DAVUT – Sen de yisene...

BEDRANA – Ben doymuşam...

Tam bu sırada kapı vurulur. Kâhya'nın sesi duyulur...

KÂHYA'NIN SESİ – Davut...

Davut, lokma boğazında ok gibi fırlar...

DAVUT – Buyur Kâhya emmi...

Fırlayıp kapıyı açar. Kâhya, karanlık kapıda görünür. Yarı sırıtkan bakar...

KÂHYA – Hele gel, diyecağım var...

Davut, hiç konuşmadan çarıkları çeker, yamçı ya da kalın bir şeyi sırtına atıp fırlar. Bedrana öylece kalır, gözleri kapanmış kapıda... Sanki bir sıkıntı duymuştur. Ocağa ya da tandıra geçip hamurları açmaya ya da ateşe atmaya uzanır...

32. (DIŞ/AKŞAM)

Sessiz sokakta ağır ağır konuşarak yürüyen Kâhya ile Davut. Davut, saygılı... Kâhya, anlatıyordur yavaş sesle. Ya da evin hemen önünde duvara yaslanmış anlatıyordur...

KÂHYA – Ağam, Davut deyi başka demiyi, he vallah billah...
DAVUT – Sağ olsun Ağam, canımız kurban...
KÂHYA – Biliysen, başı sıkışık davar işinde... Huduttan öteye geçirecağsan malı. Orda bekliyler. Tez dönüp gelecağsan. Bu kadardır. Candarmadan korkmıyasan. Tedbirin düşünülmüştür.

Davut'un dalgın duruşuna bakar. Sorar...

KÂHYA – He mi?

Davut, ayılır gibi olur...

DAVUT – Helbet Kâhya emmi. Başım üstiye, gözüm üstiye.

Davut'un durgunluğunu gören Kâhya, kışkırtmak için ekler...

KÂHYA – Aklına koymuştur, dönüşte bir de köstekli saat verecektir Ağa; bilesen...

Davut, dalgın...

DAVUT – He kurban... Sağ olsun Ağam...

33. DAVUT'UN KULÜBESİ-ODA (İÇ/AKŞAM)

Ekmek yapan Bedrana. Davut, girer düşünceli.
Bedrana işini yaparken, Davut'a bakar...

BEDRANA – Neymiş ki?

Davut, oturur. Aldırmaz gibi bakar, ekmek alır, ısırırken...

DAVUT – Heç... Davar geçireceğak karşıya...

Ateşe bakarak lokmayı çiğnemektedir ki, Bedrana'nın elinden işi düşmüştür birden. Öylece donup bakakalır bir an. Korkuyla mırıldanır...

BEDRANA – Kaçağa gidecağsan?
DAVUT – He...

Bir an sessizlik olur. Bedrana başkaldıracaktır, beceremiyordur; kendini tutar. Davut anlamıştır, kendini savunmak ister gibi bakar...

DAVUT – Gitmemek olur mu? Ağamızdır. İstemiş...

Bedrana, o zaman alınlarının yazısına baş eğmiş gibi kalır. Başı dalgın döner, gözleri bir yere takılır kalır. Ardındaki lambanın, yanan ocağın alevinde parlıyordur gözleri. Yavaşça söylenir...

BEDRANA – Olur mu heç? Gitmelisen...

DAVUT'UN SESİ – Tez dönerem, sen Ana'nda kalacaksan...

Bedrana duymamış gibidir.

34. KARAKOL ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kâhya ile Kumandan konuşuyorlardır.
Yanlarında Edremitli Onbaşı...

KÂHYA – Biliyorsunuz biz yürekten bağlıyaktır hökümatımıza. Ağam asayişe çok titizdir... Şahin işine de çok üzülmüştür. Şükür haberin aldık. Yıkık değirmanda saklaniymiş. Kumandan'a selam et dedi Ağam. Tedbirli gidesiiz der. Başına adam toplamıştır Şahin...

Kumandan öylece dinler. Başını sallar hafiften...

KUMANDAN – Sen de selam et Ağa'na. Meraklanmasın, tedbirimizi alacağız...

KÂHYA – Sağ olasız Kumandanım. Selamınız başım üstüne, gözüm üstüne. Buyrun da bir kuzu kesek bir gün.

KUMANDAN – Eyvallah...

Kâhya, giderken ardından bakar, sonra Edremitli'ye göz kırpar...

KUMANDAN – Sen cipe atla, Şahin'in peşine düş. Korkma, yalnızdır Şahin. Palavra sıkıyorlar. Bir domuzluk var bunlarda. Gece boğazdan davar mı geçirecekler, nedir? Jandarmayı o yana çekecekler! Uyaralım çocukları da. Hadi sen fırla.

ONBAŞI – Baş üstüne Komutanım.

Edremitli fırlar. Ciple uzaklaşırlarken Kumandan içeriye seslenir...

KUMANDAN – Cemal Çavuuuş...

35. SINIRDA BOĞAZ (DIŞ/GECE)

Gece dağlar... Önce güneşin batışı belki... Karanlık bir boğaz ya da vadide koyunlar. Davut, tüfeğin mekanizması ile oynayıp doldurur, siper etmiş çevreyi kolluyordur. Koyunları da denetimde tutuyordur bakışı, belki bir taş atması ya da hafiften seslenmesi, ıslığı ile. Heyecanlı olduğu bellidir... Bir iki genel resim. Sonra gene Davut'un heyecanlı, etrafı kollayan gözleri, yorgun sinirli yüzü belki. Tam bir gece sessizliği...

36. HALİL'İN EVİ (İÇ/GECE)

Yatakta, babasının evindeyken gördüğümüz biçimde, yerde yatan Bedrana. Yakın, kaygılı yüzü. Yanda yatan Sedef. Yanlarındaki kilimin ötesinde sevişen Ali ile karısına göz dikmiştir yan yan, gizlice. Bedrana görür, eliyle şöyle birden vurur Sedef'in yüzüne. Kızgın fısıldar...

BEDRANA – Kız ne bakıysan?

Sedef, korkuyla başını çevirir...

SEDEF – Bakmıyam...

Bedrana gene dalgın, gözleri tavanda bir noktada kalır... Sedef, ürkek üzgün bakar yanından...

SEDEF – Heç uyumısan Bedrana...

Ses çıkarmaz Bedrana...

SEDEF – Davut'u çok mu sevisen?

Bedrana yutkunur. Sonra kendi kendine söyler gibi, aynı dalgınlıkla...

BEDRANA – Beter sevmişem...

Bir an daha sessizlik olur. Anne'nin, ötekilerin uyku solumaları...

SEDEF – Mayın da varmış deyiler hudutta...

Tersler...

BEDRANA – Sus kız... Ağzın kapana...

Aynı anda derinden derine patlama ve silah sesleri duyulur ıssız gecede... Bedrana deli gibi kalkıp oturur yatakta. Gözleri fırlamış kocaman yüzü. Donmuş gibidir...

37. SINIRDA BOĞAZ VADİ (DIŞ/GECE)

Bu sahne çok kısa ve çarpıcı birkaç resimle verilmelidir. Uzun boylu gevelemeden kısa planlar. Dolu kadrajlar montajı... Birkaç yerde patlayan dinamitler. Ürkmüş itişen koyunlar... Davut'un yakın yüzü... Yanında patlayan mermiler. Ateş eden birkaç jandarma. Ceylan gibi fırlayıp atılan Davut. Patlayan silah. Jandarma... Yakın fırlayan Davut...

38. KÖY-AĞA'NIN DAMLARI-YAKIN BİR KIR YOLU (DIŞ/GÜN)

Bir önceki, karanlıkta uzağa fırlayan Davut'un gergin yakın yüzünden, aydınlık bir günde kamera yanına atılan Bedrana'nın göğüs bağır açık yakın yüzü. Uzaklaşınca uzaktaki Ağa'nın damlarını görürüz...

Peşi sıra kadınlar çocuklar da vardır geride. Bir uğultuyla Ağa'nın evine bir koşuşmadır bu. Bedrana'yı yakından izleriz. Gözleri ağlamaktan kızarmış, yaş içinde... Kendini bırakmış, göğüs bağır açıktır. Uğultu halinde konuşmalar duyulur...

KADINLAR – Candarma furmuş deyiler...

— Bozgun olmuş kaçakta...

— Davut'u deyiler haaa...

— Jandarmalar...

— Dinamit...

Bu uğultular içinde deli gibi Ağa kapısına koşan Bedrana. Kâhya'nın kapıya çıktığı görülür. Bedrana, uzaktan Kâhya'ya doğru koşmaktadır...

BEDRANA – Kâhya emmmmmiiiii...

Fakat tam o sırada, daha Kâhya ile Bedrana arasında epeyi açıklık varken, birden arkadan yetişen Ali'yi görürüz. Büyük bir öfkeyle Bedrana'nın önünü keser, olanca gücüyle bir tokat patlatıp toprağa serer Bedrana'yı. Bedrana'nın yakın düşüşünü görürüz; göğsü bağrı iyice açılmıştır nerdeyse. Hemen orada biten Hamza'nın hırslı gözleri dikilmiştir. Bedrana'nın yarı açık çıplak göğüs diplerine...

ALİ – Eşşek oğlu eşşek... Senin gibi bacının ben geçmişini geçeceğini...

Sonu karambole gelir, duyulmaz...

ALİ – Ne arıysan Ağa kapısında? Yeni âdet mi çıkarıysan obaya? Hest. Gevvat oğli gevvat!

Bir tekme savurur yerdeki Bedrana'ya. Ayağı takılır kadının şalvarına. Uzunca yırtar şalvarın paçasını... Gözyaşlarını içine akıtmaktadır Bedrana; korkuyla doğrulur. Çamura, toza, toprağa batmıştır. Soluk soluğa iç çekmektedir. Kadınlar gelip kaldırmaya çalışırlar. Kâhya, bağırır uzaktan...

KÂHYA – Nedir bu halınız?

Bir kadın bağırır...

BİR KADIN SESİ – Furulmuş deyiler Davut...

KÂHYA – Eşşek oğli eşşekler, ne inanıysez? Hadi gidin buradan. Yoktur bir kötü haber...

Bedrana, inansın mı, inanmasın mı, sevinsin mi, sevinmesin mi bakakalır yıkıldığı yerden... Hamza'nın gözleri de üstündedir ya, ne Bedrana ne de başkaları görmüyordur bunu. Bedrana, korkuyla Ali'ye bakmaktadır. Bacağını kımıldatırken yırtık şalvardan görülen baldırı... Bedrana ağır ağır kalkarken, Ali de saygı ile kapıdaki Kâhya'ya yaklaşır. Onlar konuşurken Bedrana, kadınlar, çocuklar köye doğru uzaklaşıyorlardır...

ALİ – He mi Kâhya emmi? Yok mudur bir kötü haber?

Kâhya, yavaştan çekinerek söyler...

KÂHYA – Ne bilem ha? Biz de haber bekliyik kardaşım.

39. KIR YOLLARI SU YA DA DERE BAŞI (DIŞ/GÜN)

Bedrana yorgun bitkin, içini çekerek giderken, bir çeşme ya da su başında durur. Çamura, toprağa batan ellerini, yüzünü, göğsünü, giysisini şöyle bir yoklar gibi bakar, bakınır. Suya eğilir, çamurlu göğsünü daha da açarak yıkanmaya başlar. Kadınlar geçip gitmişlerdir önü sıra konuşarak. Uzaklaşan konuşmalar...

— Yoktur, bir şey olmamıştır...
— Sülo'ya da öldi diyilerdi. Aslan kimi dolaşiy...
— Düşmanlıktır bu, kimden çıkiy bu habar...
— Yüreğim pırt itti ha...

Sesler uzaklaşmıştır. Yıkanan Bedrana bacağında bir acı duymuştur. Şalvarına bakınır, yırtılmıştır. Yırtığı aralar bakar, çıplak beyaz baldırı görünür; çizik, çamur içinde kalmıştır belki. Islak elleriyle çıplak baldırını silmeye çalışırken, suya bir gölge düşer. İrkilerek döner... Hamza tepesindedir. Bedrana, korkuyla davranır birden, çıplak yerleri, göğsü, yırtık şalvarından görünen baldırı daha bir çıkar ortaya. Hamza'nın gözleri ateş saçar. Birden üstüne abanır kadının. Kadın bir hırlamayla karşı koymaya çalışırken Hamza'ya bir tokat indirmiştir, tam suratına. Çıplak kadının bu sert çıkışı daha da çılgın etmiştir Hamza'yı... Kocaman, pençe gibi bir yumrukla sarsar, sersemletir kadını. Bu vuruşu Hamza'ya işin çözümünü de öğretmiş gibidir. Bedrana, hırlama ile soluklanma arası bir ses çıkarır. Bağıracak gibidir...

BEDRANA – Hahhhh...

Bir sıçramayla Hamza'nın elinden kurtulmak ister. Kaymıştır da elinden. Kaçacak gibidir. Hamza, sırtı dönük Bedrana'nın, bu kez arkadan, ense üstüne, kafasına, yandan yordamla el atıp yakaladığı koca bir ağaç kökü parçasını indirir. Bedrana yıkılmıştır yüzükoyun inleyerek. Gene de bağırmaya çalışıyordur. Atılan Hamza, önce eliyle ağzını tıkar, sonra yaşmağını indirir başından, birden dolayıp kapatır, bağlar ağzını. Hemen

Bedrana'nın belindeki bir kuşağı ya da kendi belinden çıkardığı bir ipi, Bedrana'nın çırpınan ellerine dolar arkadan, bağlar sımsıkı. Bu arada yerde kımıldayan Bedrana'nın göğsü, yırtık şalvarından görünen baldırı bütün çarpıcılığı ile ortaya çıkmıştır. Hamza deli gibi saldıracakken bir çocuğun sesi duyulur. Korku, şaşkınlık, panik dolu bir sestir bu...

ÇOCUK – Aney...

Hamza, birden dönüp bakar. Yandaki tepecikte bir kız çocuğu bakmaktadır. Ne edeceğini şaşırır. Çocuk fırlayıp demin gidenlerin peşi sıra bağırarak kaçmıştır. Hamza, bir kararla Bedrana'yı omuzlar... Kızın ensesinden kan sızmaktadır. Yarı baygındır. Hamza, dağa doğru kaçmaya yekinir. Birden ilerlerken de sesler duyulmaya başlamıştı. Belli ki çocuğun haberine, giden kadınlar dönmüşlerdir.

40. YIKIK DEĞİRMEN ÇEVRESİ (DIŞ/GÜN)

Birden fırlayıp ateş eden jandarma, Edremitli Onbaşı'nın yakın hırslı yüzü... İlerde değirmene doğru atlayan öteki jandarma...

Değirmene ya da bir kaya ardına siper olmuş Şahin'in yakın yüzü. İlerde cip... Şahin ateş ederken birden yara alıp sarsılır, yeniden mekanizmaya asılır, hırsla, kinle... Yüzü terli, katı, gergin...

41. DAĞ YOLU (DIŞ/GÜN)

Dağ yoluna doğru bağırarak koşuşan kadınlar...
Ellerinde taşlar...

— Ola ırz düşmanı...
— Namussuz köpek...
— Canın komazlar Hamza...
— Deyyus oğli deyyus...
— Hanesi yıkılası köpek...
— Gevvat...

Kadınların bağırmaktan ağızları köpürmüş, suratları sinirden gerilmiştir. Hamza, çok ilerlerdedir artık, yetişebilecekleri uzaklığı çoktan aşmış, dağlara vurmuştur.

1. KADIN – Yetişemeyik.

2. KADIN – Köylüye haber verek.

42. AĞA'NIN DAMLARI ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Tepeden, kuşbakışı görüntü... Ağa'nın avlusuna dalan bir çocuk... Biraz sonra elinde tabancayla fırlayan, kıra, dağa doğru koşan Ali, ardından bakan Kâhya... Sonra ağır ağır çıkıp Ali'nin peşi sıra bakan Ağa. Belki bir yanaşma.

Konak, avlu... Adamların, uzaktan tepeden tam görüntüsü...

Aynı resmin daha yakın genel çerçevesi...

42/A. KÖY SOKAKLARI KAHVE ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Tepeden, kuşbakışı görüntü... Bir kadın, bir çocuk koşarak gitmektedirler kahveye doğru, belli ki olayı da bağırmaktadırlar...

Evlerden, kapılardan sokağa çıkanlar...

En son, kahveye dalan çocuk...

Bedrana'nın annesi, Sedef...

Biraz sonra Muhtar, Halil, Korucular, başkaları fırlar kahveden... Silahlarına davranırlar. Koşmaya başlamışlardır... Ağlaşma, ilenme, ağıt sesleri...

(Bu iki sahne konuşmasız; müzikle, efektle...)

43. YIKIK DEĞİRMEN ÇEVRESİ (DIŞ/GÜN)

Şahin'in üstüne pars gibi atlayan Edremitli ve öteki jandarmanın altında yıkılan yaralı Şahin... Kısa bir boğuşma... Şahin de kaplan gibidir boğuşmada... Birden yüzüstü yıkılırken...

44. UÇURUM KIYISI KAYALIK YAR-BARINAK (DIŞ/İÇ/GÜN)

Yüzükoyun bıraktığı Bedrana'yı Hamza'nın hırsla döndürmesi...

Kız gözlerini açıp bakar, yarı baygındır, toparlanıp savunmaya çalışır kendini. Hamza da soluk soluğadır. Hırsla bakar göğsü aralanmış kadına.

Bedrana'nın yüzünde, saçlarında kan... Yüzü çamur, yara bere içinde. Hamza'ya kinle bakar. Hamza da bir süre hırsla, sevgi ile bakar kadına. Yaşmağını çekip yavaşça kanını siler yüzünden. Bedrana gözlerini açar deli gibi...

BEDRANA – Dokunmayasan bana deyyus oğlu.

Hamza kızacak gibi olur, fakat durulur...

HAMZA – Bu türlü istememişem Bedrana. Canın yansın istememişem...

Bedrana inler...

BEDRANA – Bırak gidem Hamza, kurbanın olam bırak...

HAMZA – Davut seni benden kapmıştır. Bitmiştir artık Davut. Benimsen Bedrana... Seni alıp gidecağam buralardan.

BEDRANA – Hayır, hayıır...

Bedrana nefret, korku, acıyla iki yana sallar başını. Gözleri daha da büyümüştür. Arkaya bağlı ellerini kımıldatır. Birden durur...

Hamza kadının çıplak göğsüne, açılmış baldırına bakar. Bıçağını çıkarır. Kocaman bir bıçaktır bu...

HAMZA – Bak ellerini çözecağam.

Bir an bakışırlar.

Bedrana'nın buz gibi bakışı ile kızın niyetini anlamıştır Hamza... Üzülerek başını sallar iki yana...

HAMZA – Vazgeçmişam... Anlamışam... Bırakmıyacaksan. Önce Davut'tan umudunu kesmelisen...

Bıçağı yanda bir yere bırakıp kızın göğsünü açar. Göğsü karşısında çarpılmış gibi kalır. Kendini yitirmiştir belli ki... Şalvarına saldırır... Uçkurun düğümünde biraz zorluk çekince hırsla yandaki bıçağı alıp şalvarın önünü boydan boya keser. Yırtıp açar iyice. Kız bütün çıplaklığı ile karşısındadır...

Bedrana soluyarak bakıyordur, bir yandan da başucuna bir yerlere bakıp bir şeyler kuruyor gibidir...

Tam Hamza yumulmak için bir atılım yapınca, Bedrana ardından çıkardığı sağ eliyle, başucundaki koca bir taşı kapıp Hamza'nın alnına indirirken, atik davranan Hamza taşı kaydırmıştır şakağında. Aynı hırsla o da elindeki bıçağı Bedrana'nın göğsünün bir yanına batırır... Bıçak saplı kalmıştır... Hamza'nın da alnı sıyrılmış, şakağı kan içindedir. Birden paniğe uğrar Hamza. Çıplak baldırlar, memeler, saplanmış kanlı bıçak...

Bedrana inliyordur.

Tam bu anda yakınlardan da sesler gelmeye başlar...

Hamza kalkar korkarak.

Kadın inleyerek yatıyordur... Kan akıyordur bıçak yerinden...

Hamza ürkerek kayanın kıyısına gelip bakar.

Aynı anda bir kurşun vızıldar, yanındaki kayadan seker...

Ali yaklaşmıştır... Şaşkın kalır iyice... Korucular, Muhtar da geliyordur... Daha geride Halil de...

ALİ – Ulan namussuz, ulan ırz düşmanı...

Hamza bir an şaşkınlıktan sonra, kıza bir bakar, sonra kayalardan kaçmaya başlar deli gibi. Alnı, elleri, yüzü kan içindedir...

Aşağıdan koşan Ali'yi görürüz... Muhtar'ı, Halil'i...

Ali atlayıp kızın yanına koşar... Gördüğü karşısında çarpılmıştır sanki.

ALİ – Hayvağğ!.

Bir an ne yapacağını bilmez gibi kalır. Ani bir kararla fırlayıp Hamza'nın peşine düşer.

ALİ – Ulan deyyus oğlu, nereye kaççaksan sanki?...

Biraz sonra da Muhtar, ötekiler damlamışlardır. Gördükleri ile onlar da çarpılmış gibidirler. Her şey olup bitmiştir... Halil hıçkıracak gibi olur, tutar kendini...

HALİL – Bu da mı gelecağdı başımıza?

Yaklaşırlar. Muhtar eğilir kıza... Halil de.

Bedrana gözlerini açar, bir şeyler diyecektir; bitkindir, başaramaz. Gene kapatır. Halil belindeki tabancaya asılır birden, kıza döndürür...

Muhtar hemen önüne geçer...

Korucunun biri Ali'nin, Hamza'nın peşi sıra fırlamıştır...

MUHTAR – Ne edisen Halil? Ölmüş zatı...

Halil kayaya döner, gözyaşlarını tutamaz. Muhtar örter kızı Korucu'nun paltosu ya da benzeri bir şeyle...

Bedrana'nın örtü dışındaki solgun yüzü, ağır soluklarla kımıldıyordur...

Ali'nin, Korucu'nun, Hamza'nın peşi sıra gittiği yanda silah sesleri geliyordur...

Muhtar Korucu'ya göz eder... Kıza eğilirler, kaldırmaya...

45. CİP İÇİ-DAĞ ETEĞİ YOLLAR (DIŞ/GÜN)

Arazide sarsılarak yol alan cipin içi...

Edremitli arkada, yaralı, elleri kelepçeli Şahin karşısında. Sigara yakıyordur. Yaktığı sigarayı Şahin'in ağzına koyar. Yarı alaylı konuşur:

EDREMİTLİ – Üç gün kalmış bizim tezkereye, az kalsın delecektin postumuzu, dağ başında lo...

Öyle bakar Şahin, sert, dik...

Edremitli güler babacan.

EDREMİTLİ – Acıma diye bir şey yok sizde namussuzum.

Şahin sigarayı çeker bir soluk, bakar... Edremitli parlar:

EDREMİTLİ – Hadi herifi temizledin, kadıncağızın ne günahı vardı?

Dimdik bakışırlar...

Edremitli kızgın söylenir...

EDREMİTLİ – Ulan sizdeki bu kafa... Nah...

Tam bu sırada öndeki şoför seslenir.

J. ŞOFÖR – Hakkı ağır ol...

Edremitli cipten uzanıp bakar. Sedye gibi yaptıkları paltoda yaralı Bedrana'yı indiren Muhtar, Korucu, Halil'i görür.

EDREMİTLİ – Yaklaş şunlara...

Uzaktan, dağın eteğinden inenlere sarsılarak yaklaşan cip...

Muhtar, ötekiler de durmuşlardır çekingen, üzgün. Cip durur önlerinde...

Edremitli cipten atlarken Şahin'e bakar.

Şoför de Şahin'i kollamaya başlamıştır...

Edremitli sedyedeki kıza bakar, kanları görür birden.

EDREMİTLİ – Ne oluyor Muhtar?

MUHTAR – Ağa'nın çobanı Hamza... Şey yaptı...

Bedrana'yı gösterir.

Edremitli birden eğilir kan içindeki Bedrana'ya...

EDREMİTLİ – Vay namussuz... Ağır yaralı... Ama...

Kıza bir daha el atıp bakar...

EDREMİTLİ – Kaldırın şunu. Kurtulur belki...

Cipe koyacaktır belli ki, ötekiler öylece duruyordur.

Muhtar tedirgin kalır.

MUHTAR – Öliy Onbaşım...

Edremitli anlamıştır. Birden kükreyip bağırır...

EDREMİTLİ – Ölmemiş ulan... Götürün şunu...

Korkuyla tutar Korucu, Muhtar.

Halil put gibi bakıyordur...

Cipe, Şahin'in karşı sırasına uzatırlar.

EDREMİTLİ – Kim sahibi?

Muhtar, Halil'i gösterir.

MUHTAR – Bubasıdır...

EDREMİTLİ – Atla...

Halil bu emredici sesten çekinip atlar cipe. Edremitli de atlarken şoföre seslenir...

ŞOFÖR – Tamam mı Onbaşım?
EDREMİTLİ – Gazla Hakkı...

Araba fırlar... Ötekiler aptallaşmış bakarlarken... Cipin içindeki Şahin'in gözleri, yaralı, soluk Bedrana'dadır...

Bir an sessizlik olur...

Edremitli cebinden çıkardığı mendili kızın kanayan yerine tampon gibi bastırıp tutarken, Şahin öylece bakıyordur... Edremitli, Halil'e bakar, eliyle bastırdığı bez tamponu gösterir.

EDREMİTLİ – Şöyle bastır!...

Kıza bakar bir süre, acımıştır.

EDREMİTLİ – Vah be... Gencecik daha...

Halil'e bakar...

EDREMİTLİ – Kocası nerde bunun?...

Halil yutkunur, sonra kekeler gibi...

HALİL – Şehre inmiştir... Ağa göndermiştir bir işe...

Birden Şahin'in bir hıçkırıkla başını çevirdiği, gözlerindeki yaşı göstermemek için dışarıya döndüğü, için için hıçkırarak ağladığı görülür... Edremitli de Ağa sözünü duyunca bozulmuştur.

EDREMİTLİ – Ben de sizin o Ağa'nızın...

Sonra duralar, sinirden ne diyeceğini bilemez bir an. Tuttuğu mavzer ya da sten tabancasındaki yumruklaşmış ellerini sinirle daha sıkarak başını cipin gerisine çevirip yollara bakarken, dişlerinin arasından tükürür gibi, tek tek bastırarak söylenir:

EDREMİTLİ – Ağa'nızın da, sizin de... Ah ulan ah...

Sarsılan cipin motor sesi, Şahin'in kısık hıçkırığı...

Dağ yollarında uzaklaşan cip...

46. AĞA'NIN EVİ-SALON (İÇ/GÜN)

Deli bir öfkeyle dönüp bağıran Ağa ile açarız...

AĞA – Bütün suç senindir Kâhya!... Tedbirini almamışsan. On bir baş hayvanımız telef olmuştur.

Kâhya başı önde durmaktadır karşısında. Kapıda bitkin, yığılmış, başı önde duran Davut'u görürüz, sararmış yüzü ile... Elindeki pusula gibi bir kâğıda bakar Ağa... Kapıdaki Davut'a döner:

AĞA – Fettah'tan mı almışsan bu kâğıdı?...

Davut ölgün bir sesle karşılık verir, önüne bakıyordur hep...

DAVUT – Hee...

Ağa bir daha bakar kâğıda, sonra Davut'a bakar gene...

AĞA – Senin bir suçun yoktur Davut...

Ağa bir daha bakar...

AĞA – Adamımsan benim... Gene gönderacağam seni.

Sonra anımsamış gibi ekler:

AĞA – Bedrana için de fazla üzülmiyesen. Olmuştur... Biz de üzülmişek. Ne edek... Koynumuzda yılan beslemişek.

Sonra tamamlar kabadayıca:

AĞA – Bul yeni bir kız kendiye. Başlığın ben verecağam.

Davut put gibidir, ses çıkarmadan kalır öylece...
Ağa başı ile kapıyı gösterir.
Kâhya, Davut'u çıkarır...
Ağa peşinden bakar, elindeki pusulaya bakar...

47. AĞA'NIN EVİ-BAHÇE KAPISININ ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Ağır, bitkin çıkan Davut'u görürüz. Kâhya peşinden çıkar, elinde bir köstekli saat vardır. Adi bir saat. Uzatır, şaşkın, hiçbir tepki göstermeden duran Davut'un eline bırakır...

KÂHYA – Biliysen, Ağamın sözü vardır... Güle güle kullanasan...

Kâhya içeri girip kapıyı kapatır.

Davut öylece kalmıştır. Elindeki saata bakar.

Duvarın dibine çömelir ağırca... Anadolu köylülerinin çok görülen çömelme biçiminde, dalgın kalmıştır... Anlamsız, bir elindeki köstekleri sarkan saate, bir uzaklara, bir yere bakar.

48. HASTANE ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Aynı biçimde duvar dibine çömelmiş oturan Halil. Elindeki bir çomakla önündeki toprağı eşeliyordur ağır ağır.

Ağır ağır yaklaşan bir ayak gölgesi ile başını kaldırır... Davut'tur...

Hastane önü görüşmeciler, hastalarla doludur.

Halil kalkar, Davut'a bakar... O da bitkindir...

HALİL – Gelmiş misen?

Davut karşılık vermeden bakar...

DAVUT – N'oldu Bedrana?

Halil hastaneyi gösterir başı ile:

HALİL – Toktur kesmiştir Azrail'in yolunu.

Sonra yavaşça ekler:

HALİL – Öliydi...

Davut'un yüzünde acılı durgunluk.

HALİL – Ne edecağak?

DAVUT – Bilmiyem...

HALİL – Köyden mi geliysan? Ali netmiştir Hamza'yı?

Davut katılır gibidir.

DAVUT – Kaçmıştır gevvat...

Bir an daha sessizlik olur.

Duvar dibi yürütür Davut'u.

HALİL – Bak ne diyem Davut...

Hastaneyi gösterir başı ile:

HALİL – Bunlar bizim hamızımı bilmiy... Kurtaracaktırlar Bedrana'yı. Köye dönebiliy mi Bedrana heç? Bakabilir miyik obalının yüzüne?

Bir an dururlar.

Davut acılı, suskundur...

Halil çevreyi kollar, usulca belinden çıkardığı tabancayı Davut'a uzatır, göstermemeye çalışarak:

HALİL – Görem seni oğul. Rezil etmiyesen bizi. Bu yaşta ben mi girem mapus damına... Reva mıdır?...

Davut'un cebine kor tabancayı... Gözü çevrede...

HALİL – Bir diyecağan var mıdır?

Dalgın Davut, yavaşça yanıtlar:

DAVUT – Yoktur...

HALİL – Allaha emanet olasan...

Tam o sıra iki jandarmayla elleri kelepçeli bitik bir ihtiyarı hastaneye getirirler. Giden Halil dönüp gösterir adamı Davut'a.

HALİL – Görmiysen mi? Muncik'ten Kado'dur ha... Yaşlıdır, dayanamıy. Ne etsindi? Namus işi ya...

Davut sessiz bakar uzaklaşan bitik Kado'ya...

49. AMELİYATHANE KAPISI İÇİ (İÇ/GÜN)

Odadan çıkarılan ameliyat arabasındaki bitkin, solgun Bedrana... Araba, hemşireler, hastabakıcılarla koridor boyu götürülürken, bir hademenin yanında bekleyen Davut'un yanından geçer... Davut, Bedrana bakışırlar. Ameliyathanenin kapısıdır burası belki de... Kapıdan geçirilmek için bir an durdurulmuştur araba. Bedrana heyecanlanır, gülümser, sevinir, acılaşır bakışları. Dudakları oynar... Davut da donup kalmıştır birden... Arabayı içeri alırlar, ameliyathaneye... O sırada bir doktor hazırlanarak ameliyathaneye giriyordur, hademeye, sonra bekleyen Davut'a bakar...

DOKTOR – Bu mu kocası?
HADEME – Evet efendim.

Doktor Davut'a bakar...

DOKTOR – Allahtan umut kesilmez. Elimizden geleni yapacağız. Durumu ağır...

Davut bir şey diyemez, heyecanlanır, dudakları kımıldar, diyemez bir şey... Doktor kapıya doğru giderken, birden yüreklenip davranır doktora doğru...

DAVUT – Toktur bey...

Doktor dönüp bakar, ne var gibi...
Bakışırlar bir an...
Davut sertleşir birden. Kararlı bir adım atar...

DAVUT – Bırakın Bedrana'yı.

Doktor şaşkın kalır.
Davut daha yüreklenmiştir, dili çözülmüştür...

DAVUT – Gözüün yağın yiyem tokunmayın.

Doktor anlamamıştır gene. Önce kızacak gibi olur, sonra gene sevecenlenir:

DOKTOR – Korkma oğlum, kurtulur inşallah...
DAVUT – İstemiyem...
DOKTOR – İstemiyor musun?

Kesin söyler.
Şaşkın bakınır... Hademeye bakar...
Belli ki Hademe anlıyordur, başını sallar.

DOKTOR – Delirmiş bu be... Bırakalım da ölsün mü?

Davut ağlamaklı sokulur doktora:

DAVUT – Yalvarıyam sana toktor... Nerden bilecaksan bizi. Tokunma diyem Bedrana'ya... Kesme Azrail'in yolunu...

Doktor şaşkın, kızgın bakar. Hademeye bağırır:

DOKTOR – At dışarı...

Doktor söylenerek sinirli içeri girerken:

DOKTOR – Allah müstahakkınızı versin, eşşek herifler...
HADEME – Hadi aslanım... Hadi dedik...

Davut kapıya doğru atılmak istiyor, ötekiler koridor boyu dışarı atmaya uğraşıyorlar.

50. AMELİYATHANE (İÇ/GÜN)

Ameliyathanede, baygın Bedrana'ya eğilmiş doktorların gerisinde, koridora açılan buzlu camda, Davut'la Hademe'nin itiş kakış gölgesi uzaklaşıyordur.

Doktor kızgın bakar camdan yana, umarsız başını sallar.

51. AMELİYATHANE ÖNÜ KORİDORLAR (İÇ/GÜN)

Hastabakıcı kızla Hademe'nin uzaklaştırdığı Davut, dalgın, acılı...

HASTABAKICI KIZ – O ne biçim söz? Bırakmak olur mu? Ölür be. Nasıl dilin varıyor? Karın bu... Hiç mi sevmedin?

O zaman Davut durur, acı, içten bir bakışla bakar, sonra bastırarak tek tek...

DAVUT – Sevmemiş miyem?

Davut'un bütün aşkı bu bakışında, bu tek sözündedir sanki. Acılığı da...

52. KASABA SOKAKLARI (DIŞ/GÜN)

Kasabada şaşkın, bitkin, acılı dolaşan Davut... Belki bir dere kıyısında durup bakar. Düşünür... Kasaba, kasabalının ilkel yaşantısı, gelip gidişleri verilir bir süre. Aralarında üzgün dolaşan Davut... Bir han önünden içeri bakan Davut... Atlar, eşekler, develer belki...

53. HAN YA DA İLKEL BİR OTEL ODASI (İÇ/AKŞAM)

Sıra sıra serilmiş yer yataklarında ya da tahta kerevetlerde yatanlar... Bazıları boştur... Davut birinde soyunmuştur. Uzun donu iledir. Cebinden çıkardığı cüzdanı, köstekli saati başının

altına kor. Köstekli saat elindeyken şöyle bir bakmıştır. Sonra tabancasını çıkarır, etrafa bakınarak onu da kor başı altına... Yavaşça uzanır, gözlerini tavana dikip kalır öylece...

Koğuşta sessizlik içinde horlamalar; aşağıdaki damdan, ahırdan, hayvan tepişmeleri sesleri, kişnemeleri...

Döner Davut, elini yastığın altındaki tabancaya atıp tutar tabancayı, gözlerini kapar.

54. MAHKEME (İÇ/GÜN)

Ağır ceza mahkemesi... Kalabalık dinleyiciler... Yargıçlar, salondakiler işlenir bu uğultular içinde. Sağa sola bakan, sanık yerindeki Şahin'e bir şeyler soran reis... Yazdırır... Şahin dalgındır jandarmalar arasında... Yargıç savcıya dönmüştür... Savcı kalkar... Kollarını sallayarak, edayla bir şeyler söylemeye başlar önündeki kâğıda bakarak...

Müzik, efekt ve uğultu ile verilen bu pandomim sahnelerde, dinleyiciler arasında Davut da görülür... Donuk bakıyordur Şahin'e, yargıca... Savcıda takılıp kalır. Savcının sesi duyulur birden...

SAVCI – Hafifletici sebepler de göz önünde tutularak sanığın, TCK'nın 51. Maddesinin 2. Fıkrası gereğince, 24 yıl ağır hapis cezasıyla tecziyesine karar verilmesini kamu adına talep ederim.

Salonda uğultu. Durgun bakan Şahin... Davut'un donuk yüzü... Yanındaki bir ihtiyar köylü Davut'a bakar, heyecanlı yineler...

İHTİYAR – Yiğirmi dört yıl istiy savcı...

Davut kımıldamadan bakar.

Öndeki bir başka köylü başını sallar ağır ağır, vay canına gibisine...

55. HASTANE ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Beyaz çam tahtası bir tabut bütün soğukluğuyla doldurur kadrajı... Bir adamın sırtında hastanenin arka kapısına götü-

rülüyordur... Alıcı giden tabutu, yandaki küçük kapıya dalıncaya kadar izler belki...

Hastane kapısında Davut görülür uzaktan. Kapıya doğru bakıyordur donuk yüzle. Birden heyecanlanır gibi olur... Bedrana çıkmıştır kapıdan. Öylece kalır bir an. Solgun, zayıflamıştır... Ta ilerde Davut'u görünce gülümseyecek gibi olur. Fakat Davut'u buz gibi görünce hüzünlenir. Yürümeye başlar ağır ağır.

Çevrede gelip gidenler...

Ağlayan bir kadın geçer belki, bir kocakarı...

Söylentiler...

Jandarmalar geçer...

— Allah rahmet eylesin.

— Zavallı Kado...

— Kolay mı 24 sene...

— Dün gece ölmüş.

Bedrana yaklaşır Davut'a.

Ölüyle ilgilenenler ilerde hastane önündedirler. Davut'la Bedrana üç beş metre uzaklıkta şöyle bir durmuşlardır. Bakışıyorlardır. Bedrana başını önüne eğer hafifçe. Davut döner yürümeye başlar, Bedrana da peşinden yürür ağır ağır.

56. KASABA KIYISI (DIŞ/GÜN)

Kasaba kıyısı gibi bir yerde önde Davut, ardında Bedrana yürüyorlardır. Bedrana, yorgundur. Biraz ilerde dururlar... Bir yol ağzıdır bu. Beklerler...

57. MİNİBÜS YA DA KAMYON ÜSTÜ (DIŞ/GÜN)

Tepeleme mal yüklenmiş bir kamyonun üstündedirler. Kamyon dağ yollarından, uçurumlu vadilerden gidiyordur. Davut doğaya dalmış gibidir. Bedrana da ona bakıyordur arkadan. Sevgi, acılık, bağlılık dolu bir bakıştır bu...

BEDRANA – Sana bir şey diyeceğam Davut...

Davut, dönüp bakar donuk. Bedrana sevgi ile bakar gözlerinin içine...

BEDRANA – Bu dünyaya kör bakam yalan deyisem!

Davut, kızacak gibidir beklemekten...

DAVUT – Ne deyisen?

Bedrana, bir an daha durur...

BEDRANA – Allahın hışmına uğrıyam, Hamza dokanmamıştır bana. Namusum bendedir....

Davut sevinecek gibi olur, ümitlenecek gibi olur. Ama boştur. Başını çevirir ağır ağır. Acı bir sesle söyler...

DAVUT – Senden başka kim biliy bunu?

Acı gerçek Bedrana'yı da şaşkına çevirmiştir. Dudaklarını kımıldatır... Bir şey diyecek olur, vazgeçer. Tutamaz kendini, hıçkırır yavaşça, ağlamaya başlar. Kamyon bir uçurumun kıyıcığından geçiyordur.

BEDRANA – Ne idem ben? Uçuruma mı atam kendimi?

Davut da acıyla sarsılmıştır. Yan gözle bakar, sanki Bedrana'nın kendini atmasından korkmuştur. Kamyon sarsılarak gider...

58. KIR YOLLARI (DIŞ/GÜN)

Kısal bir yerde kamyondan inen Davut'la Bedrana. Kamyon uzaklaşır kırda. Bedrana ile Davut yapayalnız kalmışlardır kocaman kır ortasında. Hareketsiz birbirlerine bakıp kalırlar öylece.

BEDRANA – Korkuyem senden Davut.

Vahşi doğa ortasında Davut'un Bedrana'yı vuracağı düşünülebilir.

59. KÖYDE KAHVE (İÇ/GÜN)

Kahvede köyün belli tipleri. Heyecan... Muhtar, Halil, Ali, ötekiler. Muhtar, anlatır:

MUHTAR – Şahin'e yiğirmi dört yıl istemiş Mütteymunm. Yazık değil midir? Elini kana buladı pisi pisine...

HALİL – Sen de ağız mı yapiysen Muhtar? Hökümet gibi konuşiysan...

MUHTAR – Biz hökümat adamı sayılırık Halil Efendi. Hemi de doğrusu hökümatın dediğidir. Geçmiştir o günler. Kanun var, mahkeme var, mahpus damı var hökümatın... Candarma var. Olmaz ki...

Ötekiler pek de ciddiye almadan dinliyorlardır belli ki. Muhtar'ın da inanmadan söylediğini düşünüyor gibidirler...

ALİ – Hökümata biz de bağlıyık Muhtar emmi. Namus işi başka, hökümat işi başka. Köylünün canı şeher kanunlarıylan yola mı gelirmiş?

MUHTAR – Bu akıl sana kalsın Ali. Bekle görecaksan, Hamza'ya hökümat ne iş edecektir!

Ali ses çıkarmaz. Birisi atılır... Tam o sıra kapıda bir kaynaşma olur, sokakta meraklı bir koşma, kaynaşma görülür kahveden. Kahveden bakarlar dışarıya... Muhtar kalkar...

MUHTAR – Hamza'yı mı getirdiler?

İçeriye seslenen ya da giren biri...

— Yok. Bedrana gelmiştir...

Beklenmedik bir şeydir bu belli ki... Halil donup kalır... Ali de, Muhtar kalkıp çıkarken ötekiler de ağır ağır çıkarlar...

60. KAHVE ÖNÜ-SOKAKLAR (DIŞ/GÜN)

Davut'la Bedrana sokağa ağır, çekingen adımlarla gelirler. Önce bir merakla sokağa doluşanlar, yavaş yavaş döner, uzaklaşırlar soğuk soğuk. Anne, Sedef çıkarlar kapıya. Bir bakışırlar önce. Bedrana bakar uzaktan bakan annesine. Annesi acılı bir sevgi ile bakıyordur. Taş gibi görünmeye, kendini tutmaya çalışır önce. Bedrana gülümser acılıkla, çekinerek mırıldanır...

BEDRANA – Ana!...
ANA – Yavrum.

Kadın kendini tutamamıştır. Bedrana ile aynı anda ileri atılır, kucaklar kızını... İkisi de ağlıyordur sessiz. Sedef de yaklaşıp sokulur, yaşlı gözlerle. Davut, uzakta, dalgın, soğuk bakıyordur. Halil yaklaşır. Bakar önce, Sedef'in suratına bir şaplak atıp kovar...

HALİL – Hast... Eşşek oğli eşşek...

Sonra Ana'ya bakar zehir gibi. Ana bırakır kızı...

HALİL – Senin ben arvat gibi...

Dönüp ağılı bir bakış atar ilerde duran, bakan Davut'a. Sonra yürür ağır ağır. Ana da ağlayarak peşinden gider... Sokakta Davut'la Bedrana kalmışlardır... İlerden gelen Ali durup, kinle bakmaya başlar bu duranlara. Davut'la Bedrana ağır ağır yürür, sokağı dönerler. Davut önde, Bedrana ardında. Ali bakıyordur. Damlardan, pencerelerden bakanlar. Soğuk, küçültücü bakışlar...

61. DAVUT'UN ODASI (İÇ/GÜN)

Önde Davut, ardından Bedrana odaya girerler... Bedrana, odasına acılı, umutsuz sevgi ile bakar. Her yana bakıyordur ayrı ayrı... Duvarlara, ocağa, kilime, lambaya. Üstündeki kalın giysisini çıkarır ağır ağır. Tam o sırada Davut'un da soyunduğunu görür. Birden kalır yarı korkuyla. Davut bu arada belinden tabancasını çıkarmıştır. Bedrana'nın gözü bir süre yan yan kalır tabancanın, Davut'un üstünde... Davut tabancayı tandırın ya da bir kıyıdaki raf gibi bir şeyin üstüne bırakır öylece... Bedrana, ferahlamıştır sanki. Yutkunur. Odayı toparlamaya çalışır. Belki dağınık olan yatağı toparlarken gözü hep Davut'ta, yerinde duran tabancadadır. Davut testiden su içiyordur kafasına dikmiş. Suyunu bitirince, Bedrana korka, çekine, biraz da yumuşatmaya çalışarak yan yan bakarken...

BEDRANA – Huylanmışsan mı bana?

Davut susar önce, sonra yavaşça yanıt verir...

DAVUT – Bilmiyem...

Bedrana gene işine döner, sonra gene aynı acılıkla üsteler gibi...

BEDRANA – Sen bana kıyamazsan değil mi Davut?

Davut'un cevabı gecikince, ürkek bakar, bir de tabancaya bakıyordur gözünü kaydırıp. Davut da sinirlidir...

DAVUT – Kıyamıyam işte... Görmisen mi?

Biraz ferahlamış gibidir Bedrana... Bedrana un çuvalına bakar...

BEDRANA – Ekmek bişirem...

Davut ses çıkarmaz. Bedrana, ocağa yaklaşır. Odunları çatarken...

BEDRANA – Ataşını veri misen?

Davut ön yelek cebine el atar, sarı fitilli, çakmaktaşlı ilkel çakmağını çıkarmaya çalışırken fitil Ağa'nın verdiği saatin kösteğine takılmıştır. Sinirli çeker, olmaz. Birden kösteği, saati çekip bütün hırsı ile yere ya da duvara çalar. Bedrana, korkuyla sıçramıştır yerinden. Duvara yaslanmış, korkudan açılmış gözlerle bakıyordur... Saatin parçaları odaya yayılmıştır. Güzel kilimin nakışları üstüne. Davut, çakmağı fırlatıp atar ocağın önüne, çıkardığı giysilerini giyer, tabancasını da alır, sinirli çıkar odadan. Bedrana, yazgısına bağlı, acılı, hüzünlü çıkar ardından...

62. KAHVE (İÇ/GÜN)

Kahveye giren Davut... Herkes şöyle bir bakıp başını çevirir. Bir köşede Ali, yanında başkaları, konuşuyorlardır. Davut, gidip bir köşeye tek başına oturur. Yanında başka köylüler de vardır...

DAVUT – Selamınaleyküm...

İHTİYAR – Aleykümselam...

Karşılık pek isteksizdir. Birkaçı kalkar gider. Kahveci yaklaşıp bakar. Sanki alaylı bakıyordur...

KAHVECİ – Ne içisen Davut Ağa?

Davut tedirginleşir, gizli bir alay vardır Ağa sözünde...

DAVUT – Çay...

Kendisine taş atar gibi bir söz duyulur ilerlerden...

— Bakıysan herifte yürek avrat yüreği...

— Kar bastırmış deyiler yüksekte...

— Herkesin harcı mıdır?

Dönüp bakar Davut. Bir grup köyle kendi aralarında konuşuyorlardır...

— Utanmak da kalmamıştır ha!

Çayını yudumlarken dalar gider. Her duyduğundan alınıyor, gocunuyordur...

— Doniymiş Hamza...

— Dabancası da yokumuş ha...

Çayını tam içemeden kalkar, çıkar kahveden.

Ardından bakarlar...

— Herkes dabanca kullanabiliy mi?

63. DAVUT'UN EVİ ÖNÜ SOKAK (DIŞ/GÜN)

Etrafına bakınarak eve yaklaşan Davut. Ayağı geri geri gidiyordur sanki. Evi geçip, ilk buluştukları geceki yerleri Yıkık'a bakar. Döner eve girer. Sokakta geçenler bakmamışlardır yüzüne...

64. DAVUT'UN ODASI (İÇ/GÜN)

Ocağı ya da tandırı alev alev yakmış ekmek pişiren Bedrana. Kapı açılınca irkilerek bakar. Davut girip geçer. Tahta sofrada yiyecekler duruyordur...

BEDRANA – Ekmekler sıcaktır...

Davut, köşeye gider, sırt aşağı yatıp tavana bakakalır öyle...

BEDRANA – Yumurta pişirem mi?
DAVUT – İstemiyem...

Bedrana umutsuz kalır. Ekmekleri pişirmekten, yaptığı işten vazgeçer. Ellerini önlüğüne siler, hamurları temizler. O da ocağın dibine yaslanıp kalır öylece... Davut'un tavana dikilmiş gözleri, salıncak için çaktığı burguya takılır. Ocakta çıtır çıtır yanan odunların sesinden başka bir şey yoktur bir süre. Bedrana, döner bakar.

BEDRANA – Saati, kösteğini toplamışam. Ordadır...

Davut hiç ses çıkarmaz gene. Bedrana, yıkılmış söylenir...

BEDRANA – Benim yazım mıdır bu?

Aynı sessizlikle, dalgınlıkla ekler,

BEDRANA – Can tatlı Davut... Kıymak istiyem canıma. Olmıy...

Gene bir sessizlik ânında birden sokaktan gürültüler duyulmaya başlar. Birileri koşuşur pencere önünde. Bunlar da heyecanlanıp kalkarlar merakla...

65. SOKAK (DIŞ/GÜN)

Korucular Hamza'yı getirmektedirler. Elleri ardından iplerle bağlanmıştır.

— Ulan ırzı kırık deyyos...
— Mırmırıklılar yakalamış ha...
— Acından öliymiş dağda...
— Hastelemiş lo... Yoksam dudabiliyler miydi?

Sokaktan, damlardan bakıyorlardır. Muhtar da öndedir...

MUHTAR – Çekilin... Doğru odaya götürün... Candarma gelecek...

Birden köşeden çıkan Davut'la karşılaşan Muhtar, hemen önüne geçer...

MUHTAR – Sakın bir cahallık etmiyesan Davut. Hökümat verecaktır cezasını...

Bayağı önünü tutmuş, kolluyordur... Kalabalıkta homurdanma...

DAVUT – Hele çekil Muhtar emmi. Bırak bırak beni...

Etrafta söylenmeler başlamıştır...

— Niye karışıysaz?
— Davut'un bir namus alacağı yok mudur?
— Hele bak duriy...
— Dutmayın yahu?
— Hökümat var lo...

Tam bu sırada, elindeki nacakla sokaktan ok gibi çıkan Bedrana, Hamza'nın üstüne atılıp nacağı kafasına sallar. Fakat Korucu yakalamıştır birden. O hızla yere düşmüştür. Hemen fırlar yerden. Hamza'ya saldırıp bağırmaya başlar...

BEDRANA – Ola gevvat oğli gevvat. Namusuma tokanmış mısan he... De bakam da duysunlar...

Bedrana'yı tutmaya çalışan birkaç kadınla Korucu... Muhtar da Davut'u zaptetmiştir iyice. Hamza zorla gidebiliyordur. Zaten yıkılmış, her yanı dökülür durumdadır. Yere düşen Bedrana, tekrar atlar Hamza'nın üstüne, tutarlarken bağırır...

BEDRANA – Ne susiysan deyyos oğlu deyyos... Niye söylemiysan doğruyu? Bir bıçağın saplanmıştır karnıma. Başka neyin olmuştur bana gevvat?

Bütün bunları ağzı köpürüp, zorla önledikleri saldırılar içinde parça parça söylemiştir. Herkesin gözü Hamza'dadır şimdi. Birden Hamza'nın yüzünde pis, hain bir sırıtış belirir. Sanki alay ediyordur Bedrana'yla. Bedrana, gözyaşlarıyla bir daha saldırır...

BEDRANA – Hayın köpek.

Bu sırada Muhtar, birkaç adamı da Davut'un önünde onu göğüslüyorlar; bir şey yapmasını önlüyorlardır. Gerilimli gürültülü bir sahnedir bu...

MUHTAR – Götürün be şunu...

Kadınlar, Bedrana'yı sürükleyip uzaklaştırırlar. Yan sokakta durur Bedrana. Tam bu sırada bir tabanca patlar. Bir daha patlar. Hamza kan içinde yere yıkılır. Vuran Ali'dir. Ortalıkta kaçışmalar olur. Elleri ardından bağlı Hamza, yerde kan içinde yatıyordur. Ali, ilerde donmuş gibi duran Davut'a bakar. Elindeki tabancayı fırlatır ayağının dibine. Tabanca tam önüne kaymıştır, ilerde duran Davut'un. Ali, tükürür gibi bakar. Yukardan bir sesle,

ALİ – Arvadını da biz mi temizliyek?

Muhtar, Korucular Ali'yi çekip götürürlerken, yanında biten Halil de kinle bakar Davut'a; onların peşi sıra uzaklaşır. Herkes Ali ile çekip gitmiştir. Bedrana'ya da, Davut'a da küçümser bakışlarla. Davut ağır ağır döner, köşede dikilip kalmış Bedrana'yı görür. Ayağının dibindeki tabancayla durur bir süre. Bir an bakışırlar. Davut, yürür ağır ağır. Korucu koşup Davut'un ayağının dibinde bıraktığı tabancayı alır...

66. DAVUT'UN EVİ (İÇ/GECE)

Yakılan gaz lambası. Fitil açılır yavaşça... Ortalık loş olmuştur. Bedrana'dır yakan... Ardındaki Davut'u görürüz. Bedrana döner. Davut'un bir yan bakışını yakalar, donup kalır. Yavaşça söylenir...

BEDRANA – Gözlerin benden bir şey alacakmışsan gibi...

Davut, elindeki tabancayı Bedrana'ya kaldırır yavaşça. Bedrana, irkilir kalır. Elindeki lamba titremeye başlar hafiften. Işıklar da titriyordur odada...

DAVUT – He... Seni vuracağım Bedrana...

Kız bir süre kalır, dudakları kımıldar... Karanlık bakışlı Davut...

DAVUT – Bırak lambayı...

Kız ürkek, yarı bilinçsiz dönüp lambayı asar. Arkası dönük kalmıştır... Yan yan gerisindeki Davut'a bakar, sanki dönerse vurulacaktır...

BEDRANA – Yazık değil midir bana?

Öyle yürekten söylemiştir ki Davut sarsılır birden. Toparlanıp kararlı bakar...

DAVUT – Ben vurmasam, baban vuracaktır... Sırada bekliyler...

Sonra kendini haklı göstermek ister gibi ekler...

DAVUT – Ali düştü mahpus damına. Babayı da mi atsınlar. Aneyin, bacıyın canı yok mudur?

Bedrana zorunlu eğilir gibi başını sallar belli belirsiz; gözleri bir noktada donmuş... Bedrana mırıldanır...

BEDRANA – Ocağımız sönmüştür. Vağh...

Biraz daha durur, sonra ağır ağır başını dönerken mırıldanır umarsızlıkla...

BEDRANA – Ne yapam?

Bir an dönüp bakar Davut'a. Tabancaya... Bakışırlar. İrkilir gibi olur. Kırık bakar Davut'a, sonra iki elini yüzüne, gözlerine kapatır yavaşça...

BEDRANA – Tez ol Davut, duramıyam...

Köpek, kurt ulumalarına karışır dışarda... Fırtına sesi belki. Fakat Davut çekemiyordur tetiği, bir an geçer. Kısa bir süre sonra, korkuyla yutkunarak ellerini aralayıp bakan Bedrana, ürküye kapılmış gibi fırlayıp Davut'un ayaklarına atılır, sarılır bacaklarına. Hıçkırıyordur bir yandan da yanık yanık...

BEDRANA – Kıyma bana kurban. Kıyma bana... Bir günahım yoktur yiğidim. Can tatlı, can şirin; kıyma Bedrana'na...

Davut yıkılmıştır bir anda, zaten yapacağı kuşkulu işi artık yapacak gücü kalmamıştır. Elindeki tabancayı yavaşça atar tandırın ya da minderin üstüne. Bedrana, hıçkırarak bacaklarını kucaklamakta, yüzünü gözünü sürmektedir dizlerine Davut'un...

BEDRANA – Kaçıp gidek buralardan! Şehere...

Şehir sözü Davut'u iyice isyan ettirir. Çekip kurtarır kendini kızın kollarından hırsla...

DAVUT – Şeheri görmişek. Ne var ki şeherde? Hastahana var, bir de mapushana var...

Kızgın, öfkeli bakınır, gene başlar bağırmaya...

DAVUT – Hâkime de gitmişem. 24 sene mapusluk istiy Şahin'e...

DAVUT – Kim biliy ki bizim halımızdan?

Dalgın bakıp kalır karanlık pencereye... Çöker yavaşça. Gözleri bir noktadadır... Bedrana'nın sessiz hıçkırıkları dolaşıyordur gölgeli odada... Mutlu günlerinin yaşantısında sevinç konusu olan günlük yaşantı araçları, kap kacakları, kilimleri, ekmek tahtaları, tekneleri, yayıkları... Bedrana bir köşede çöküp kalmıştır. Dalgın söylenir...

BEDRANA – Seni de atarlar mapus damına. Yazık değil midir?...

Bedrana'nın dalgınlıkla, sanki rastgele mırıldandığı bu sözler belli ki Davut'un en önemli teline dokunmuştur. Oturup, dalgın kaldığı köşeden dönüp yan gözle bakar Bedrana'ya. Ses çıkarmaz. Gene dalgın, suskun kalırlar. Davut, mırıldanır...

DAVUT – Komazlar bizi Bedrana, obalı üstümüze yürür. Rezil ider bizi bilmiysen mi? Çıkamazık bu damdan...

Gene bir sessizlik olur. Bedrana mırıldanır...

BEDRANA – Yok mudur bir mömkünü?

Davut ses vermez önce. Sonra yavaşça bakar Bedrana'ya...

DAVUT – Ataşa bak hele. Sönmesin. Üşümüşem...

Bedrana tezek ya da odunu atar tandıra... Tandırda ya da ocaktaki ateş harlanıp büyümüştür şimdi. Oda daha kızıllaşmıştır alevlerin, ateşin şavkı ile. Davut, kapıya doğru bakıp kalır birden... Dalgın, tedirgin, düşüncelidir. Kapı ardındaki yığılı iplere, palanlara, urganlara bakar... (Buraya daha önce konmuş yığın halinde ipler, eski urganlar görülmektedir.) Bir şeyler kuruyor, dalıyor, düşünüyordur. Bedrana, ateşten kalkınca Davut, yavaşça dönüp bakar Bedrana'ya...

DAVUT – Bulmuşam Bedrana...

Bedrana, heyecanla bakar...

BEDRANA – Bulmuş musan?

Davut, kesin söyler...

DAVUT – He... İster misen bu işten burnumuz kanamadan kurtulak?

Davut, kalkıp yaklaşır Bedrana'ya... Bedrana umutla bakıyordur. Gözlerinde sevinç ışıltısı...

BEDRANA – Ne ki?

DAVUT – Yalandan asacaksan sen seni...

BEDRANA – Asacak mıyam?

DAVUT – He... Yalandan...

BEDRANA – Yol budur deyisen as... Ne geçecek elimize?

Davut yutkunur, inandırıcı görünmeye çalışarak başlar...

DAVUT – Bak Bedraney, obalıya oyundur bu. Küçük kuşlukta, yalandan sen seni asacaksan! Ben koşup geleceğim. Heyvağ diye bağırarak kurtaracağım seni. Yiğit kadınmış diyecekler. Kendin astı emme, Hüda rıza göstermedi.

Bedrana'nın yüzündeki merak, yarı mutlu, yarı şaşkın, yarı kuşkulu bir gülümsemeye döner. Davut, gözlerini dikmiş bakar bir süre...

DAVUT – Urganı getir, sınıyalım bir sefer, göresen.

Bedrana'nın yüzündeki gülümseme dağılır yavaşça. Ses çıkarmaz, gidip urganı alır, gelir. Bedrana arkasını dönünce Davut, tavandaki çengele bakar... Şilte ya da minderleri üst üste yığar, tam çengelin altında. Elindeki urganla dönen Bedrana korkarak bakar Davut'a. Davut, dönüp Bedrana'yı görünce gene toparlanır. Bedrana'yı tutup birden çıkarır minderlerin üstüne... Şaşkın, ürkek yukardan bakan kıza güç verir...

DAVUT – Hadi Bedrana, halkaya geçir urganı.

Bedrana, halkaya bakar, Davut'a bakar... Ellerinde tuttuğu urgan hafifçe titremeye başlar.

Bedrana titriyordur...

BEDRANA – Yalandan da olsa korkmuşam Davut... Sen geçir... Düğümü sen at...

DAVUT – Kendi ellerinle sen yapacaksan her şeyi Bedrana...

Bedrana bakar, sonra yener ikircikliğini... Uzanıp takar çengele urganı. İlmek yapıp bırakır, inecek gibi bir hareket yaparken Davut önler...

DAVUT – Bitmedi. Urgana düğüm vur...

Bedrana dönüp o işi de yapmaya başlar, elleri titreyerek hafif hafif. Bu arada Davut'un da alnında hafif terler birikir... Bedrana'ya bakarken gizlice yutkunuyor, duygularını örtmeye, öldürmeye çalışıyordur belli ki. Kız, düğümü de yapmaya çalışırken minderler kayacak gibi olur. Davut kucaklar kaldırır kızı iyice. İlmek şimdi kızın önünde sallanıyordur. Bedrana yutkunur... İnmek ister artık...

BEDRANA – Eyi... Sabah olsun, takarım boynuma...

Davut, iyice terlemiştir şimdi. Tekrar önler kızı...

DAVUT – Sınamamız lazımdır ceylan gözlüm. Bir yanlışlık yapmıyasan. Pekiştirek oyunu...

Bedrana, aynı boyun eğen ürkeklikle ilmeği boynuna geçirir, bakar...

BEDRANA – Olmuş mudur Ağam?

DAVUT – He Bedrana... Biraz daha kaydır, eyice yapışsın ki...

Sonunu getirememiştir. Kız duralayıp bakar Davut'a. O anda ayrımsamıştır Davut'ta iyice beliren ikircikli, sinsi isteği. Bir düzene düşürülüyordur. Birden korkmuş, şaşırmış, ürküye kapılmıştır. Davut, ayağının altındaki minderlere bir tekme atmayı mı kuruyordur? İlmik boynunda bir şey yapacak gibi olur. Davut da donup kalmıştır. Kız bitkin mırıldanır...

BEDRANA – Yoksa sen beni boğacak mısan Davut?

Davut yıkılmıştır. Dudakları oynar. Ne mindere vurabiliyor, ne bir şey diyebiliyordur kıza. Ezilmiş, batmış, yok olmuştur sanki. Bedrana nefretle, acımayla, sevgi ile bakar bir an... Bitkin, belli belirsiz, ağı gibi acı bir gülümseme belirir dudaklarında. Birden, ayağının altında yığılı duran minderlere hafif bir tekme vurup kendini boşluğa bırakır. Davut'un gözleri fırlamış gibidir. Çırpınan kıza bakamaz, başını çevirir birden. Duvarda ipte titreyen kızın gölgesi de titreşmektedir. Onunla daha da çarpılmış gibidir Davut. Birden döner, ipi gölgeleyen lambaya elinin olanca hızı ile vurur; patlatıp söndürür lambayı. Soluk soluğadır... Alnında beliren kocaman terler, tandır ya da ocak ışığı ile aydınlanmış, yarı karanlık odada bile bellidir. Lambaya vurduğu elinden kan akıyordur kilimlere. Titreyen ellerini akşam bıraktığı yerdeki tabancaya uzatır. Kendine çevirir yavaşça... Bedrana'nın sallanan cesedi. Gölgeli oda, duvarlar. Tabanca patlar. Bedrana'nın sallanan ayaklarının dibinde, duvara yaslanıp kalan Davut. Kilime kan akıyordur ağır ağır...

67. KÖY (DIŞ/GECE)

1. FİNAL

Davut'un kulübesi görülür, gece karanlığında, toprak damlar arasında. Havlayan, uluyan köpek sesleri. Sabah oluyordur belki de...

2. FİNAL

66. sahnedeki Bedrana'nın son sözü söylenmez. Ya da kız o sözleri söyler söylemez Davut, birden minderlere vurup Bedrana'yı asar. Duvarlara döner korkuyla, titreyen gölgeyle daha da sarsılır. Gözleri büyür, eğilip "püf" diye lambayı üfler, söndürür. Oda karanlıktır. Bedrana sallanıyordur...

3. FİNAL

66. Sahnede Bedrana, son sözünü söyler. Ondan sonra gelen mizansen aynen uygulanır. Kızın bu bakışları karşısın-

da tam bir yıkıntıya düşen Davut döner, kaçar gibi kapıyı açıp kulübenin önüne fırlar. Bedrana, Davut'un ardından bakar, kendini boşluğa bırakır. İpte sallanıyordur... Kımıltısız kalır.

68. DAVUT'UN KULÜBESİ ÖNÜ (DIŞ/GECE)

Kapının önünde, sırtı duvarda yere çömelip kalan Davut, bir süre sonra başını kaldırır, açık kapıdan Bedrana'nın ipte asılı gölgesini görür. Deli gibi fırlayıp çığlık atar.

DAVUT – Bedrana!...

Duvara yaslanır, taş gibi kalmıştır.

SON

BEDRANA

Yönetmen: Süreyya Duru / Senaryo: Vedat Türkali (Bekir Yıldız'ın "Bedrana" ve "Hamuş" adlı öykülerinden) / Görüntü Yönetmeni: Ali Uğur / Oyuncular: Perihan Savaş, Aytaç Arman, İhsan Yüce, Tuncer Necmioğlu, Talat Gözbak, Sırrı Elitaş / 1974 yılında çekilmiş bir Murat Film (Süreyya Duru) yapımı / R.

KAZANDIĞI ÖDÜLLER

Çekoslovakya'nın Karlovy Vary kentinde düzenlenen (1974) Film Şenliğinde "Cidale" ödülünü kazandı. II. Antalya Film Şenliğinde (1974) "En Başarılı İkinci Film" seçildi. Ve ayrıca Perihan Savaş "En Başarılı Kadın Oyuncu" ödülünü aldı. (Bkz: Agâh Özgüç, *Türk Filmleri Sözlüğü*, Cilt 2, s. 45). 1975 yılında Sinematek Derneği'nin sinema yazarları arasında düzenlediği "Mevsimin En İyi Filmleri" soruşturmasında İkinci seçildi.

Umutsuz Şafaklar

1. İSKELE MOTOR (DIŞ/GÜN)

Motoru çalıştırmak için epeyi uğraştığı belli olan yüzü terli Kerim'i görürüz. Motor koluna asılırken bir yandan da küfre başlar:

KERİM – Ulan ben senin dinini imanını... Mezhebini, dört kitabını...

Motor çalışmaya başlamıştır. Kerim tamamlar sözünü.

KERİM – ... bını... Ezbere bilirim ben ulan.

İskeleden koşarak gelen çocuklar. Selim, Erdoğan, Mahmut. Elleri kolları doludur. Meyveler, şaraplar, ekmekler. Vural, uzaktan görünen Kerim'in dükkânının önünden, bir su bidonunu sırtlamış getiriyordur ki Kerim seslenir elini sallayarak.

KERİM – Heeey! Dükkânı kapat ulan...

İskelede Topal Kara Mustafa'nın motoru da Rodos'a günlük seferine hazırlanıyordur. Gerisinde gümrük motoru. Topal Kara Mustafa'nın da bazı paketleri motora yerleştirdiği görülür. Bir iki adam, bir kadın binmiştir motora. Gümrükçü Nuri bir yerde durmuş, gözlerini ısrarla Mustafa'ya dikmiştir. Her hareketini, taşıdığı paketleri gözetliyor, inceliyor gibidir. Mustafa alışkın olduğu bu durumu biraz da alaylı karşılıyordur belli ki. Çocuklar tekneye atlamıştır. Kerim'in motorunda bir bağlama, bir küçük radyo. Erdoğan'la Mahmut demiri çekiyorlardır...

ERDOĞAN – Ustayı nasıl atlattın?

MAHMUT – Garnım ağrıyor dedim.

Demiri güverteye çıkarırlar. Hepsi bir işle uğraşır. Vural bir şişeyi kafasına dikmiştir. Selim çeker alır elinden.

SELİM – Patladın mı? Her şeyin sırası var.

Kendisi diker şişeyi. Kerim birden harekete geçirmiştir motoru kasıtlı biçimde. Şişeyi diken Selim sallanır.

ERDOĞAN – Nezaket yok ki heriflerde.

Bu sefer o alıp diker şişeyi. Motor uzaklaşır iskeleden. Selim radyoyu kurcalar. Hafif Batı Müziği duyulur. Gümrükçü Nuri, Topal Mustafa'nın motoruna yüklediği bir kutuyu açmıştır. Topal Mustafa alaylı bakıyordur. Nuri kutuyu bırakıp çekilirken...

MUSTAFA – Buldun mu?

Nuri sertçe dönüp bakar. Mustafa sırıtıyordur.

NURİ – Dua et bulayım da öteki ayağını da ben kırmayayım.

MUSTAFA – Sağ ol Nuri Ağbi...

Nuri ses çıkarmadan uzaklaşır...

2. FETHİYE AYA NİKOLA KOYU-KERİM'İN MOTORU (DIŞ/GÜN)

Koyların genel görünüşü. Koyda Kerim'in motoru. Motorda mayolu çocuklar. Belki birkaçı yeni çıkarıyorlardır göm-

leklerini. Boş şarap şişeleri. Selim kayığın kıyısında dururken, itelenmiş de düşmekten korkuyormuş gibi, numaradan korku sesleri çıkarır...

SELİM – Ha... ha... ha...

Küt diye arka üstü suya düşer. Sudan çıkınca yüzünde komik bir çirkinleştirme. Ötekiler de birer numara ile suya dalıyorlardır. KOYLARDA YÜZEN ÇOCUKLAR, YÜKSEKÇE BURUNLARDAN ATLAMA NUMARALARI.

3. FETHİYE AYA NİKOLA YIKINTILARI-MOTOR(DIŞ/GÜN)

Yıkıntılar arasında koşuşan, birbirine takılan, şakalaşan çocuklar. Bir yandan da ellerindeki kocaman ekmek, peynir, tavuk butlarını tıkınmaktadırlar. Şarap şişelerini dikmektedirler kafalarına. Kereste, kömür yüklü motor geçer açıktan. Karşılıklı el sallarlar içindeki Münir'le...

4. MOTOR (DIŞ/GÜN)

Selim, Erdoğan'ın donunu alıp ucundan denize doğru tutar:

SELİM – Suda batmaz bu naylon donu, fabrikası reklam mahiyetinde olmak üzere iki buçuk liradan...

Erdoğan atlar; fakat Selim donu suya bırakmıştır. Erdoğan da onun çamaşırlarını alıp denize atar.

ERDOĞAN – Fabrikası ilaveten parasız olarak bir takım çamaşır ve gömleği...

VURAL – Aman ne ucuzluk...

Vural güler. Selim onunkileri de atar...

SELİM – Fabrikası ayrıca parasız...

VURAL – Hey...

Vural Mahmut'un, Mahmut Kerim'inkileri atarken,

— Fabrikası ayrıca parasız olarak.

5. KIYIDAKİ ÇARDAK-KULÜBE (DIŞ/GÜN)

Yiyip içiyorlardır. (Sudan çıkmış ıslak elbiseler sıra sıra kurumaya bırakılmış; belki dallarda.) Uzakta Topal Mustafa'nın Rodos postası motoru, onu belli bir arayla izleyen gümrük motoru...

ERDOĞAN – Nuri'ye bakın... Topal Mustafa'nın ardından ayrılmıyor.

KERİM – Bırakır mı kaçakçı pezevengi?

6. FETHİYE'DEKİ ÇEŞİTLİ KOYLARDA MOTOR (DIŞ/GÜN)

Motorda içkiye, yemeğe kendi havalarında devam eden çocuklar. Selim radyoyu kurcalarken Hafif Batı Müziği duyulmaya başlar. Kerim birden karşı kor:

KERİM – Kapat ulan şunu...

MAHMUT – Ne annıyorsun lan bundan? Fan, fin, fon.

Ötekiler de güler. Erdoğan'la Vural dans etmeye kalkışırlar. Sarhoşlukları bellidir artık. Düşerler. Gülerler. Kerim bağlama çalmaya başlar...

KERİM – Bellidir de yavrum anam bellidir. Denizli'nin horozları bellidir...

Vural dalga geçmek için horoz taklidi yapar; kanatlarını çırpıp bağırır.

VURAL – Ööö ööö ööööööööö...

Erdoğan bıçağı alır, Vural'ın kafasını tutup kesme numarasına kalkışır. Ötekiler de boynunu uzatmıştır sanki. Gülerek bakar Mahmut'a...

SELİM – Kaz mı kesiyorsun?

Vural saldırır Selim'e. Mahmut suya atlar. Selim, telefonla konuşuyormuş numarası yapar.

SELİM – Alo, hayvanat bahçesi mi? Kaçan ayı burda efendim...

İkisi de suya düşerler. Kerim'le Erdoğan kalmıştır motorda. Motoru gazlarlar. Ötekiler bağrışıyorlardır:

SELİM – Heeeeey...
MAHMUT – Lan nereye?
VURAL – Durun lan...

7. BELCEĞİZ ÖLÜDENİZ-FETHİYE (DIŞ/GÜN)

Belceğiz'de sarhoş koşuşan çocuklar. Motor sahilde bağlıdır. Hep bir ağızdan türkü tutturmuşlardır...

HEPSİ – Asmam çardakta
— Suyu bardakta
Biyo atıver de gocuman gıız
Iliman göbekten... Amanin...
Iliman göbekteeen...
Erdoğan sırıtarak bakar.

ERDOĞAN – Aha gocuman kız...

Hepsi bakarlar. Bir eşek çıkmıştır ağaçların arasından, şaşkın bakınıyor gibidir...

VURAL – Gözün aydın eşşekçi Mahmut...

Gülüşerek eşşeğe koşarlar. Eşeği sürerken gülmekten yerlere yatıyorlardır.

ERDOĞAN – Atla oğlum Mahmut. Çekinme, atla. Önce sen...

Türlü maskaralıklara başlarlar.

MAHMUT – Siz hiç binmediniz mi lan eşşeoğlueşşekler?

Kerim kırmızı mintanını çıkarıp, eşeğin başına eşarp gibi bağlar. Selim sesini kız gibi inceltip.

SELİM – Kız Mualla vallahi çok açtı seni.

Mahmut arkada eşekle kalmış, ötekiler önce geçmiş, hep bir ağızdan tekerlemeye başlamışlardır...

HEPSİ – Rafta vardır 100 şişe
Eğer bir şişe
Raftan düşerse
Rafta kalır 99 şişe

Rafta vardır 99 şişe
Eğer bir...

Kerim tam bu sırada korkuyla bakıp bağırır.

KERİM – Sahabı geliyor...

Hepsi dönüp bakarlar. Ağaçların arasından çıkan bir adam çocuklara doğru koşmaya başlamıştır. Çocuklar eşeği bırakıp kaçışırlar. Motora doğru panik içinde koşuyorlardır. Suya atılıp motora çıkarlar. Kerim çalıştırırken motoru, adam hırsla elini kolunu sallayarak bunlara doğru koşuyordur. Motor çalışır, uzaklaşırken adam da sahilde belli ki küfürler ediyordur bunlara. Vural boş şişelerden birini herife doğru sallar atar. Adam da koca taşları atmaya başlamıştır motora. Birisi çarpar tekneye. Hepsi içine atlarlar teknenin; siper olurlar. Adam eşeğin başında unuttukları kırmızı mintanı hırsla çıkarıp atarken, çocuklar gülmekten kırılıyorlardır.

8. FİNİKE-BATIK GEMİNİN KUMSALI (DIŞ/GÜN)

Batık gemideki çocuklar. Aynı itiş kakış oyun havasında batık gemide dolaşıp oynarlar. Erdoğan yüksekçe bir yerde kasılarak bağırır:

ERDOĞAN – Ben Malkoçoğlu Kurtbey...

Ötekiler dalga geçerek üzerine saldırırlar...

HEPSİ – Öööööööeeeeeeeee...

Erdoğan birden elinde tabanca varmış gibi tarar üstüne atılanları...

ERDOĞAN – Ta... ta... ta... ta...

Selim, birden önünü tutup kalır.

SELİM – Ay delindim. Şimdi sularım akacak.

Dönüp arkasını çişini yapmaya koyulur. Sahilde kurumuş bir çift boynuzlu koç başı ya da tepesi bulunan Vural, gizlice Mahmut'un başının arkasına tutup seslenir...

VURAL – Bir poz resim beyden...

Erdoğan tam resim çeker numarası yaparken...

ERDOĞAN – Kımıldamayın. Hoop...

İlerde bir yere takılmıştır gözü. Kumsalda bir kız, denizde yıkadığı kilimleri bir taş üstünde tokaçlıyordur.

Çocuklar kıza doğru koşmaya başlarlar. Oldukça yaklaşmaktadırlar ki, kız dönüp bakar. Birden irkilmiştir, önce işine dönecek gibi yapar; fakat yine dönüp bakınca iyice ürker, öteberisini çabucak toparlayıp gitmeye kalkar. Çocuklar iyice yaklaşmışlardır. Gülüşerek, biraz da sallanarak tam bir sululuk içinde yaklaşıyorlardır. Kız kalkar, önce yürüyerek, sonra koşarak uzaklaşmaya başlar. Çocuklar bağırışırlar...

— Goca gız...

— Bugün goca kızı görmedim canım sıkıldı.

— Ne kaçıyorsun be...

Kız daha çok korkmuştur, daha hızlı kaçmaya başlar; çocuklar da daha hızlı düşmüşlerdir ardına. En önde Erdoğan yaklaşıp atlar, entarisini yakalayıp yere düşürmüş, böylece de boydan boya yırtılmıştır kızın ıslak giysileri. Kızın arkadan çıplak vücudu çıkmıştır ortaya. Bu çıplak kaçış, oğlanların yüzündeki oyun sırıtışını birden azılı bir seks hırsına dönüştürmüştür. Daha hızlı koşmaya başlamışlardır. Kızı bir atlayışta yere yıkan Kerim'le birlikte ötekiler de yetişmişlerdir.

KIZ – Bırakın ulan... Bırakın.

Bir boğuşma başlamıştır. Kız inliyordur.

KIZ – Eşşoğlueşşekler. Bırakın diyorum... Anacığım... Anacığım...

Kız yenilmeye başlamıştır. Ağlıyor gibidir. Seslenir...

KIZ – Bubaa... Gız bubaaa. Anacığım. Bırakın ne olursuuuz, yapmayın. Ayağınızı öpeyim. Köleez olayım. Bırakın... Ay anacığım.

Fakat diretip yalvarması çocukları azdırmaktan başka işe yaramamıştır. Önce Selim, sonra Kerim, Erdoğan, Mahmut, Vural... Kız hıçkırıklar içinde, kumların, çakılların arasında debelenir, baygın kalır. Biri saldırırken üçü dördü öne gelip bir ağızdan, eşekle birlikte iken söyledikleri tekerlemeyi sarhoşlukla yıkılarak tekrarlıyorlardır...

HEPSİ – Rafta vardı 99 şişe
Eğer bir şişe
Raftan düşerse
Rafta kalır 98 şişe
Rafta vardır 98 şişe
Eğer bir şişe
Raftan düşerse
Rafta kalır 97 şişe
Rafta var .....

9. SOKAK-MAHKEME ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Münir'in sigarasını yakarken yakın yüzü. Çektiği dumanı üfler. Kasabanın dilekçecisi, gazete muhabiri Sait'e gözdağı verir...

MÜNİR – Kancık köpek kuyruğunu sallamasa erkek köpek peşinden gitmez. Gazetalara böyle yazmayacaksan, sakın hiç yazma Sait...

Sait aşağıdan alıp sırıtır...

SAİT – Meraklanma Münir Ağbi. Evvel Allah...

Duran cipe yaklaşırlar. Jandarmalar elleri kelepçeli çocukları getirmişlerdir. Çocuklar yarı şaşkın, yarı ürkektirler. Mahmut yere bakıyordur. Selim'le Erdoğan, arsız bir sırıtışla bakınırlar. Kerim durgundur. Vural belli ki büyük bir utanç içindedir. Çocukları mahkemeye sokarlarken Vural'ın babası Şemsettin Bey birden oğluna saldırıp vurmaya başlar. Hemen jandarmalar uzaklaştırırlar. Münir ve başkaları da araya girmişlerdir.

MÜNİR – Şemsi Bey... Bırakın çocuğu

Şemsi Bey içeri sokulan oğlunun ardından deli gibi bağırır...

ŞEMSİ – Allah belasını versin senin gibi evladın... Yok ol...

Meraklı kalabalığı sarmıştır etrafı.

ŞEMSİ – Darağaçlarında göreyim inşallah.

Halk arasında konuşmalar...

— Vural yapmaz ya, öteki itlere uydu.
— Hepsi it...
— Pembe Nine'nin Mahmut'u gördün mü? Boyu devrilesi.
— Bunları azdıran Selim...
— İtin başı o Kerim hergelesi. Ona uydular...
— Asıl ötekiler. O Erdoğan yok mu?
— Gabahat gızdadır arkadaş...

Meraklı kalabalık mahkeme kapısında itişip kakışır. Jandarmalar zorla tutuyorlardır...

10. MAHKEME SALONU (İÇ/GÜN)

Sulh Ceza Hâkimi sert, ciddi bakışlarıyla sorguya başlamıştır. Bir köşedeki kıza sorar önce. Kız ezik, yüzü yerde, içler acısı haldedir...

HÂKİM – Adın ne kızım?
KIZ – Fatmagül...
HÂKİM – Soyadın?
FATMAGÜL – Hasırcı...
HÂKİM – Babanın adı?
FATMAGÜL – Fethi.
HÂKİM – Ananın adı?
FATMAGÜL – Remziye.
HÂKİM – Kaç doğumlusun?
FATMAGÜL – 16... 16 yaşındayım.

Hâkim elindeki evraka bakıp, zabıt kâtibine yazdırmaya başlar.

HÂKİM – Yaz, kimliği tespit edilen 951 doğumlu Fatmagül...

Tam bu sırada Hâkim hızla dönüp Selim'e bakar. Selim, tam bir boş vermişlik içinde parmaklarıyla önündeki masa ya da parmaklıkta ağırdan trompet çalıyor gibidir. Hâkim tersler...

HÂKİM – Çek elini.

Selim bozulur. Dikelecek gibi olur, hemen yakındaki avukatlar işaret ederler. Selim doğrulur, dik dik bakar Hâkim'e.

HÂKİM – Doğru dur bakayım. Doğru dur. Ne demiştik?
ZABIT KÂTİBİ – 951 doğumlu Fatmagül...
HÂKİM – Evet... Fatmagül Hasırcı'ya zor kullanarak tecavüzden sanık...

Hâkim çocuklara döner, Erdoğan'a sorar önce...

HÂKİM – Adın?
ERDOĞAN – Erdoğan Baştay.

11. KULÜP (İÇ/GÜN)

Rıfat, yanında avukatla konuşup bir yandan da dışarıya, uzakta, mahkeme önündeki sokakta biriken kalabalığa bakmaktadır. Viski içer...

RIFAT – Kimi kimsesi yok mu bu kızın, Arif Bey?
ARİF – Salak bir ağbisi var Kale'de. Evli...
RIFAT – Kız?
ARİF – Kız yatalak babası ile otururmuş. Adam da öldü. Süngerci... Vurgun yemiş.
RIFAT – Ağbisine bir şeyler verip kapatsak bu işi...

Avukat Arif çekingendir.

ARİF – Bilmem. Münir yapar belki...

12. MAHKEME ÖNÜ-SOKAKLAR (DIŞ/GÜN)

Çocuklar mahkemeden çıkarılmış, cipe bindiriliyordur. Münir gülerek bakar; göz kırpar çocuklara boş verin gibisine. Mahmut, kıyıda bakan Nine'si ve Usta'sı ile göz göze gelip başını önüne eğer.

13. HAPİSHANE (İÇ/GECE)

Meydancılar Erdoğan, Selim ve Vural'ın yataklarını getirirler. Sefertasları. Hapishane koğuşunda çocuklar. Üstlerinde bir durgunluk. Sessizlik. Derinden bir türkü duyulmaktadır. Kerim'in, Mahmut'un bir şeyi gelmemiştir.

TÜRKÜ – Mapushane içinde mermerden direk
Kimimiz on beşlik kimimiz kürek
İdam cezalarına dayanmaz yürek.

Ara sıra koğuşun kapısından bakan gardiyan ve başka mahkûm yüzleri. Kerim hepsinden daha dik başlıdır. Fakat belli ki o da yaptığı işin kötülüğü altında eziktir. Vural, gözlerini bir noktaya dikmiş bakıyordur.

SELİM – Ne oluyorsunuz lan, süt dökmüş kedi gibi eşşoğlueşekler...

Türkü bir sazla devam eder derinden...

TÜRKÜ – Mapushane içinde yanıyor gazlar...
Bayramdan bayrama çalınır sazlar
Kiminin anası ağlar, kimine gızlar.

Derin bir sessizlik başlar gene...

Erdoğan ayaküstü yatmış sigara içiyordur. Mahmut çıplak ranzada ürkek bakınıyordur. Vural'ın birden hıçkırdığı, için için ağlamaya başladığı görülür. Hepsi dönerler Vural'a. Ne diyeceklerini bilmeden kalmışlardır. Loş mapushane koğuşunda Vural ranzaya yaslanmış, hıçkırıklarını tutmaya çalışarak ağlıyordur. Mahmut'un, Selim'in de gözünde yaşlar vardır. Kerim, durgun bakıyordur çıplak ranzada. Kapı açılır, Mahmut'la Kerim'in dökülen şilteleri gelir...

14. RIFAT BEYLERİN EVİ (İÇ/GECE)

Perihan, Müjgan, Rıfat Bey, Şemsi Bey, Münir, Avukat Arif, Avukat Macit ve başkaları. Kadınlı erkekli bir aile meclisi... Anneler ağlıyordur. Gözleri kızarmıştır ağlamaktan...

ARİF – Reşat Bey'le de konuşalım. Dargınlığın sırası değil Rıfat Bey. Onlar da yardım...

Rıfat, aynı soğuk ve umursamaz görünüştedir. Sigarasını tüttürür...

RIFAT – Tam buldun. Para isteyeceğine canını al ağbimin... Bütün suçu mahsus bizim oğlanlara yükler, kendinden para çıkmasın diye.

Şemsi Bey dalgın, durgundur.

MÜNİR – Onun oğlu da gider enişte...

Avukat Macit yasayı karıştırıyordur...

MACİT – TCK 430. Madde açık. Hiçbiri kurtulamaz ağır hapisten. Yıllarca...

Kadınlar tekrar ağlamaya başlar...

ŞEMSİ – Ah kabahat bizde. O kadar söyledim. Kasabaya geldiler mi Kerim'i, Mahmut'u, Erdoğan'ı... Hepsi it güruhu. Sürekli yatılı vermek gerek.

Müjgan kocasına karşı çıkar ağlayarak.

MÜJGAN – Yaaa, bir tanecik oğlumun yüzünü görmeyeceğim de...

ŞEMSİ – Sus... Zaten sen değil misin?

Bir karışma olur aralarında; Münir Şemsi Bey'in önüne geçer.

RIFAT – Bunlar boş. Çare ne?

Avukatlar bakar. Arif kanunu alıp şöyle bir bakarken mırıldanır...

ARİF – Çare, Türk Ceza Kanunu 439. Madde.

Rıfat, anlamadan bakar. Arif ekler...

ARİF – Birisi kızla evlense, dava düşer...

Perihan birden söylenir.

PERİHAN – Allah korusun...

Hepsi zınk diye kalmışlardır.
Donuk bakıyorlardır birbirlerine.

15. MAPUSHANE-KOĞUŞ (İÇ/SABAH)

Koğuşça derin bir sessizlik vardır. Çocuklar ranzalarda yatmışlardır. Hiçbirinin de uyumadığı bellidir. Derinden türkü sesi...

Kiminin anası ağlar, aman kimine kızlar...

Birden kapıdaki zincirlerin şakırdaması, kilit sesi ile ürkek bakarlar kapıya. Açılan kapıdan Gardiyan girip durur.

GARDİYAN – Ziyaretçin var Kerim Bey...

Kerim şaşkın bakar; ötekiler de sessiz bakıyorlardır. Biraz da korku vardır bakışlarında. Kerim de aynı durumda kapıya yürür.

16. MAPUSHANE-AVUKAT ODASI (İÇ/GÜN)

Münir kapıdan giren Kerim'i görünce dostlukla gülerek kalkıp karşılar. Odada Avukat Arif, Macit, Hamdi de vardır. Cezaevi Müdürü koltukta oturuyordur...

MÜNİR – Gel bakalım Kerim. Geçmiş olsun.

Kerim şaşırmıştır kalabalığı görünce. Çekingen bakınırken Münir dostça omzuna el koyup bir koltuğa oturtur. Ötekiler de başları ile selamlamışlardır Kerim'i. Münir sigara uzatır...

MÜNİR – Yak bakalım.
KERİM – Sağ ol Münir Ağbi. İçmem...
MÜNİR – Yak bir tane hadi...

Kerim alır sigarayı, Münir yakar hemen. Gülerek bakar...

MÜNİR – Nasıl, aklığız başığıza geldi mi?

Kerim başını önüne eğer tekrar.
Münir hemen havayı değiştirir...

MÜNİR – Olacağa çare yok. Olmuşa bakalım.
Münir ciddileşir birden. Yanına sokulur Kerim'in.

MÜNİR – Bilirsin, Selim yeğenimdir ya, seni başka severim. Gençliktir, olur böyle şeyler...

Avukatı işaret eder gibi konuşur...

MÜNİR – Ama kanun gençlik mençlik tanımıyor. Gücümüz yetmez. Mahpus damlarında çürürsünüz yıllarca. Hepinize yazık. Avukatlar bu işin tek bir çaresi var dediler. Aklımıza sen geldin. Erdoğan, Selim, Vural, hepsi daha öğrenci, okulları var. Mahmut'u da adamdan sayma. Yaşı da tutmaz... Bu işi erkekçe temizleyecek bir Kerim vardır dedik...

Kerim şaşkın bakar. Hem sevinmiş hem de meraklanmıştır.

MÜNİR – İçinizden biri kızla evlenirse hepiniz kurtulursunuz...

Kerim sarsılır gibi olmuştur; Münir hemen kulağına fısıldar gibi eğilip, güya Avukatların duymasını önlemek ister gibi fısıldar.

MÜNİR – Kâğıt üstünde evlilik. Maksat hani...

Kaş gözle ötekileri işaret eder güya gizlice...

MÜNİR – Bir kurtulun... Ötesi kolay...

Münir yavaşça...

MÜNİR – O gahpeyi senin başında bırakacak değiliz herhal...

Kerim, şaşkın bakınmaktadır.

17. MAPUSHANE-KOĞUŞ (İÇ/GÜN)

Kapı açılır, gardiyan girip ürkek ürkek bakan çocuklara yaklaşıp, toplanmalarını işaret eder...

GARDİYAN – Hadi hazırlanın...

Anlamadan bakınır çocuklar...

GARDİYAN – Çıkıyorsunuz...

Çocuklar anlamadan bakıyorlardır gene. Alay mıdır yoksa?

ERDOĞAN – İşletme bizi...
GARDİYAN – Yoh bobam, ne işletmesi, çıkıyorsunuz.

Selim anlamıştır birden. Fırlayıp ötekilere işaret eder. Eliyle para işaretidir yaptığı. Göz de kırpar.

SELİM – Gızı gandırdı bizimkiler.

Birden havaya atlıyordur sevincinden ki Gardiyan keser...

GARDİYAN – Gızı değil. Sizin arkadaşı gandırdılar...

Sonra düzeltir...

GARDİYAN – Yani o razı oldu...

Çocuklar şaşkın kalırlar gene. Gardiyan'a sokulurlar...

ERDOĞAN – Anlamadım.
VURAL – Neye razı?
GARDİYAN – Sizin Kerim Efendi gızla evleniyor. Dava düşüyor. Çabuk hazırlanın, hadi...

Çocuklar donup kalmışlardır sanki...

VURAL – Evleniyor mu?
MAHMUT – O gızlan mı?
GARDİYAN – Kâğıtlarını yapıyorlar yıldırımnan...
ERDOĞAN – Delirmiş mi oğlan?
SELİM – Dalga mı geçiyorsun?

Donup kalmışlardır. Şaşkın birbirlerine bakıyorlardır...

18. MAHKEME KALEMİ (İÇ/GÜN)

Nikâh memurunun karşısındaki Kerim ve Fatmagül... Geride Fatmagül'ün geri zekâlı ağbisi İlyas, Hâkim Mümtaz, Avukatlar Arif, Macit. Kız ürkek ve yan bakışlarla Kerim'e bakıyordur. Kerim de şaşkın. Kapıdan hışım gibi giren Münir'den açarız belki; eksik kâğıtları getirmiştir. Nikâh Memuru'na verir. Memur, bakıp başını sallar.

N. MEMURU – Fatmagül Hasırcı, hiçbir tesir altında kalmadan, kendi isteğinizle, Kerim Songür'ü kocalığa kabul ediyor musunuz?

Kızın sesi kısılmış, soluğu kesilmiş gibidir utançtan. Başını sallar...

FATMAGÜL – Evet... Ediyorum.

N. MEMURU – Siz Kerim Songür, hiçbir tesir altında kalmadan, kendi isteğinizle, Fatmagül Hasırcı'yı eş olarak kabul ediyor musunuz?

Kerim pek umursamaz görünerek baş sallar...

KERİM – Ediyorum.

MEMUR – Pekâlâ. Ben de yasanın bana verdiği yetkiye dayanarak sizi karı koca ilan ediyor...

19. MAPUSHANE ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Mapushaneden çıkan çocuklar şaşkın bakınırlar. Rıfat, Reşat Beyler, karıları, Şemsi Bey, karısı Müjgan, Rıfat, Reşat Beylerin özel arabaları, şoförleri. Kadınlar kıpkırmızı gözlerine mendiller basmışlardır. Bir kıyıda da bir ihtiyar kadın, Mahmut'un ninesi, ustası Galip. Kapıdan çıkan Erdoğan'ın, Selim'in Vural'ın boynuna sarılıp hıçkırıklarla ağlayan anneler. Araba kapısında sırıtıp bakan şoförler. Rıfat Bey, Selim'e bakar...

RIFAT – Kerata, hiç mi düşünce yok sizde? Elin kızına...

Fakat iş olsun, âdet yerini bulsun gibisine bir söyleyiştir bu. Selim, başını önüne eğer...

RIFAT – Hadi arabaya. Doğru İstanbul'a...

Selim şaşkın girerken Reşat Bey'in birden oğlu Erdoğan'a saldırıp gerçekten vurmaya başladığı görülür. Annesi ağlıyordur...

LEMAN – Rica ederim bey, olmuş bir kere.

REŞAT – Çekil...

ERDOĞAN – Ne vuruyorsun be?...

der ve kendini dayaktan korumak için de eğilip koluyla babasının kolunu tutmaya çalışır. Öte yandan Rıfat Bey biraz da alaylı bakıyordur...

REŞAT – Gebertmediğime şükret, köpek...

Tam bu sırada Rıfat Beylerin ikinci arabası hızla gelip durmuş, içinden atlayan Münir gülerek, pişkinlikle Reşat Bey'in önüne geçmiştir...

MÜNİR – Üzmeyin kendinizi Reşat Bey. Bu dert yetti onlara...

Reşat Bey soluk soluğa iken Rıfat sokulur, pişkinlikle bakar...

RIFAT – Hepimize geçmiş olsun ağbi.

Tam Reşat ters bir söz edecektir ki Rıfat ustaca ekler...

RIFAT – İzin verin de Erdoğan bizim arabayla gitsin. Boşuna iki araba göndermeyelim Antalya'ya...

Reşat'ın sözü ağzında kalmış gibidir. Rıfat, kurnazlıkla ekler...

RIFAT – Bizde Münir'in arabası da var...

Reşat birden iteler Erdoğan'ı...

REŞAT – Ne cehenneme giderse gitsin...

Münir, Erdoğan'ı öteki arabaya sokarken annesi öpüyordur. Çocuklar arabaya binmişler, hapishaneden çıkarılan bavul, yatakları da kasabada kalacak arabalara yüklenmiştir. Önce çocukların arabası hareket eder gözyaşları arasında. Rıfat, şoföre seslenir...

RIFAT – Uçağa komadan dönme bunları...

ŞOFÖR – Baş üstüne beyefendi.

Öteki arabalar da gitmiştir. Kapıda yalnız Nine ile Galip Usta kalmıştır. Biraz sonra kapı gene açılmış ve kirli şiltesi sırtında Mahmut çıkmıştır. Galip Usta yaklaşır. Mahmut korkudan başını kaldırıp bakamıyordur...

GALİP – Gene garnın ağrıyor mu Mahmut Efendi?

Kulağından tutup çekerek götürür. Nine ağlıyordur. Arkalarından yürür...

20. HÂKİM ODASI (İÇ/GÜN)

Hâkim Mümtaz Bey Kerim'le Fatmagül'e bakıyordur...

MÜMTAZ – Yasa beş yıl boşanmanızı yasaklıyor. Eğer karın şikâyetçi olur da boşanırsanız, şimdi alacağınız cezayı aynen yersin...

Fatmagül'ün başı öndedir; yan gözle Kerim'e bakıyordur; Kerim de öylece bakıyordur Hâkim'e...

MÜMTAZ – Anladın mı?

Kerim, durgunca başını sallar...

KERİM – Anladım.

MÜMTAZ – Pekiyi. Hadi Allah mutlu etsin.

Kerim önde, kız arkada çıkarlar.
Mümtaz arkalarından bakar...

21. MAHKEME ÖNÜ-SOKAK (DIŞ/GÜN)

Münir, Fatmagül'ün ağbisi İlyas'a yüzlükler halinde 5.000 lira kadar bir parayı verir. Herif sırıtkandır. Gerideki kapıdan çıkan Kerim'le Fatmagül görülür. Fatmagül başı önde, ürkek yürüyordur Kerim'in ardı sıra. Kerim, Münir'i görüp ona yaklaşırken İlyas sokulup elini uzatır. Bir şeyler diyecektir belli ki... Sıkılarak...

İLYAS – Enişte...

Kerim, hızla geçmiştir herifi, bozulmuştur da "enişte" diye yaklaşmasına. Münir'e sokulur. Sevinçlidir...

KERİM – Mapushaneye bakayım ben Münir Ağbi.

Münir, soğuk bir gülümsemeyle bakar...

KERİM – Bizim çocuklara...

MÜNİR – Gitti onlar...

KERİM – Gitti mi?

Münir yakındaki arabaya giderken ağır ağır...

MÜNİR – Zati okullar açılıyor. Hepsinin de ikmali var. Burda çalışamıyorlar.

Kerim şaşkın kalmıştır. İlyas sokulur...

İLYAS – Sandığı var bizde. Rahmetlik anamdan. Getiririm...

Münir gülerek bakar, bozuk duran Kerim'e, aptal İlyas'a. Tam arabasına atlayacaktır ki aklına gelmiştir, dönüp Kerim'in cebine birkaç binlik sokuşturur. İlyas uzaklaşır...

İLYAS – Eyvallah enişte...

MÜNİR – Bir sıkıntın olursa ağbin sayılırım ben senin bak... Çekinme...

Arabaya binip uzaklaşırken pencereden...

MÜNİR – Kusura bakma motor bekliyor. Akşama meyhaneye gel çekelim. Eyvallah...

KERİM – Güle güle...

Kerim öyle kalmıştır yol ortasında. Şöyle bir dönüp bakar. İlerde, mahkeme kapısında Fatmagül de arkada, gözleri kâh onda kâh çekingen önüne bakarak bekliyordur. İlyas, onunla da vedalaşmış, uzaklaşıyordur. Kerim gidecek olur. Mahkeme kapısından birkaç adım, kadın ve Mümtaz Bey çıkarlar. Mümtaz'ı görünce Kerim şaşalar, ayılmış gibidir. Fatmagül de ağır ağır yaklaşır. Yürümeye başlamışlardır. Kerim önde, Fatmagül arkada...

22. KERİM'İN DÜKKÂNI ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kerim bisikletler, hurdalar arasındaki yerine gelmiştir. Fatmagül de geride durmuş bakıyordur. Kerim bir sigara yakar. Yere düşmüş bir bisikleti ya da ona benzer bir şeyi kaldırır belki, düzeltir. Sonra birden kız takılır gözüne. İlerde öyle duruyordur. Kerim bakınca başını önüne eğmiştir gene...

KERİM – Kör müsün? Kapı orada...

Kız aynı yerde durmaktadır. Kerim bozulur birden...

KERİM – Kazık gibi ne dikilip duruyorsun be?

Fatmagül korkarak kapıya doğru giderken, Kerim kalkıp yürür.

23. KASABANIN SOKAKLARI-ECZANE ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kerim şaşkın, meraklı bakışlarla yürüyordur. Sanki herkesin kendine karşı tutumunu anlamak ister gibidir. Pek kimse ilgilenmiyordur... Gelip geçenler... Kerim yürür. Demircinin sokağına döner...

24. DEMİRCİ ÖNÜ-SOKAK (DIŞ/GÜN)

Kerim kapıya gelip demirci dükkânından içeri bakar.

25. DEMİRCİ DÜKKÂN İÇİ (İÇ/GÜN)

Galip Usta, çıraklar çalışıyordur. Mahmut da bir kıyıda demir dövmek ya da bir başka iş yapmakla meşguldür. Galip Usta, Kerim'i görmüştür. İşini bırakıp sert sert bakmaya başlamıştır Kerim'e... Kapı önünde duran Kerim'e yaklaşır.

GALİP – Bakalım nasıl çıkaracan yutturdukları zokayı?

Kerim bir şeyler diyecek gibi olur... Galip Usta öfkeli bakıyordur. Mahmut çalıştığı yerden dönüp korka ezile bakar bunlara. Galip Usta ona da dönüp işaret ederek...

GALİP – Siz kim, o oğlanlarla aşık atmak kim, avanaklar? Okulda birkaç yıl yan yana oturdunuz da göbeğiniz birbirine mi bağlandı sandınız?

Dönüp işine giderken dövecek gibi bakar Kerim'e...

GALİP – Rahmetli bubanı düşündükçe içim sızlıyor...

Kerim bir şeyler diyecek olur, beceremez. Yürür... Mahmut başını kaldırıp arkasından bakarken Galip Usta fark edip öfkeyle bağırır, elindeki demiri sallar...

GALİP – İşine bak ulan... Eşşek kafalı...

26. MENDİREK KAYALAR (DIŞ/AKŞAM)

Geride kasaba görülmektedir. Kerim'in kulübesi, dükkânı... Güneş batmaktadır. Kerim sigara yakmış, dalgın bakıyordur sulara...

Topal Mustafa'nın motoru geliyordur. Mustafa ile karşılaşmaktan çekinir gibi kalkar, kasabaya doğru yürür...

27. KERİM'İN DÜKKÂNI ÖNÜ (DIŞ/AKŞAM)

Kerim gelip dükkâna, eve bakar bir süre. Girecek gibi olur, vazgeçer... Ayakları gitmiyordur sanki... Gene yürür.

28. MEYHANE (İÇ/GECE)

Kerim meyhaneye girer. Masalarda içenler... Kerim şöyle bir bakınır, birini arıyor gibi. Münir yoktur. Bazıları sırıtarak bakarlar Kerim'e. Tam çıkacaktır ki köşede bir masada oturmuş çeken çakırkeyif, şişmanca öğretmen emeklisi Asım Hoca el eder Kerim'e. Kerim yaklaşır...

ASIM – Gel, buyur...

KERİM – Afiyet olsun hocam, şöyle bir baktım.

Çekingen, saygılıdır Kerim. Asım Hoca eliyle yer göstererek...

ASIM – Baksana oğlum...

Garson yaklaşır, oturan Kerim'in önüne tabak koyar.

Asım Hoca hiç bakmıyordur Kerim'in yüzüne. Gözleri dalgın dalgın kayıyor gibidir. Aynı ciddilikle Kerim'in kadehine içki kor. Kerim çekingen, heyecanlı, eliyle bir şeyler yapar, sanki mani olmak ya da teşekkür etmek istercesine...

Asım Hoca içkiyi koyarken söyleniyordur...

ASIM – Zor bu işler oğlum, zor... Hadi şerefe...

Kerim içkiden bir yudum alır. Asım Hoca kadehi bitirmiştir. Şöyle bir bakar Kerim'e... Dili peltekleşerek söyler:

ASIM – "Her dost, göründüğü gibi dost, doğru dost olmuyor Sezar... Brutus'un kalbi, bunu bilmekle inciniyor..."

Daha bir dikkatli bakar Kerim'e...

ASIM – Şekspir diyor... Ama ne güzel diyor değil mi? Her dost göründüğü gibi...

Tam bu sırada kapıdan giren Münir'i görür...

Yüzünü ekşitir...

Münir, Kerim'i görünce yaklaşır sırıtarak; Asım Hoca mırıldanır:

ASIM – İti an, çomağı hazırla...

Kendi kendine güler...

MÜNİR – Keyiflisin hocam, maşallah. Eski öğrencini de almışın garşına. Ne dersler veriyorsun?

Münir sırıtarak söylenir, masaya bir sandalye çekip garsona işaret eder. Asım Hoca da sırıtır.

ASIM – Dert mers, bi boka yaramaz bu dünyada...

Elini şöyle bir sallar umutsuzlukla:

ASIM – Boş!...

Asım garsona hesabı vermesini işaret ederken Münir sırıtır:

MÜNİR – Estağfurullah hocam, sizin dersinizin değeri ölçülmez... Söylesene Kerim be.

Kerim ne diyeceğini bilmeden yutkunurken Asım Hoca kalkar. Sallanarak bir şey söylemeden bir baş ya da el sallar, kapıya doğru uzaklaşır.

MÜNİR – Bizi gene öksüz bıraktın hocam!

Münir sırıtarak bakar ardından. Asım Hoca kapıda durup salona doğru eğilir. Selam verir başı ile çıkar. Münir güler, Kerim'e dönerken...

MÜNİR – Ölmüyor bu herif be, vallaaa... İç, iç, iç... Sarhoş pezevenk.

Sonra Kerim'le ilgilenmeye başlar birden...

MÜNİR – Eeeee, bu akşam imanına gadar çekelim mi sennen? Ne de olsa gerdek gecen...

Kerim, "gerdek" sözüne ne diyeceğini bilmeden kalmıştır. Münir oralı olmadan sağa sola işaretler yağdırır...

MÜNİR – Gelin lan... Böyle bir gecede ayrı durmak var mı? Bendensiniz...

Etraftan sokulanlar...

MÜNİR – Doğru dürüst aç ulan şu radyoyu...

Radyo açılmıştır. Bir piyasa türküsü yanık, cırlak yükselir... Masa şenlenmiş, gülümsemelerle içiyorlardır Kerim'in çevresinde.

MÜNİR – Kerim gardaşımın şerefine...

Kadehi kaldırır... Hep bir ağızdan radyoya uyarlar.

29. SOKAKLAR-KERİM'İN DÜKKÂN VE EV ÖNÜ (DIŞ/GECE)

Gölgeli loş sokaklarda sallanarak Kerim'in evine yaklaşan grup... Hepsi fitil gibidir... Kerim aralarındadır... Münir koluna girmiştir. Başka delikanlılar... Meyhanede gördüğümüz, Münir'in adamları... Hep bir ağızdan türkü tutturmuşlardır.

— Denizli'nin horozları bellidir...
Ötüver de çil horozum biyo ötüver
Biyo atıver de gocuman gız
Iliman göbekten...

MÜNİR – Allah...

Narayı patlatıp Kerim'in kulağına eğilir, ötekiler türküye devam ederlerken...

MÜNİR – Merak etme arkadaş, seni bu gahpeyle bırakırsam bu kâinat benim anamı...

Sonu duyulmamış, türkü ses ve şamataya karışmıştır...

— Asmam çardakta...

Suyu bardaktaaa...
Biyo atıver de gocuman gıuız
İliman göbekten.

Kerim'i kapıya getirip dururlar.

MÜNİR – Hadi bakalım arkadaş... Eyvallah.

Ötekiler de birden ciddileşip kapıdan dönen Münir'e uyarlar.

MÜNİR – Bak keyfine...

Sonra dönüp sallanarak tekrar türküye başlar, ötekiler de uyarlar ona. Uzaklaşıyorlardır...

MÜNİR – Asmam yıkıldı...
— Suyu sıkıldı...

ÖTEKİLER – Bugün goca gızı görmedim. Canım sıkıldı...

Münir göbek atar...

MÜNİR – Biyo atıver de gocuman gız iliman göbekten...

Kerim bulanık bakışlarla bir süre daha durur, arkalarından bakar. O da sallanıyordur ayakta... Kapıya uzanıp iteler. İçeri girer...

30. KERİM'İN EVİ (İÇ/GECE)

Kerim salanarak durur kapıda. Köşede yatak. Fatmagül, köşede ayakta ezik, ürkek duruyordur... Kaçamak birkaç bakıştan sonra sürekli önüne bakar. Kerim yutkunur, eliyle bir şeyler anlatır. Yan tarafa bakar, sallanarak gidip yandan bir şilte çeker, yatağın uzağındaki bir köşeye fırlatır. Gidip soyunur, kendi yatacağı yerde. Yatağa düşerken şöyle bir bakar kıza, demin şilte attığı köşeyi gösterir...

KERİM – Orda zıbar. Bu yana geçmek...

"Geçmek yok" gibisine elini sallar. Dili dolaşır, sonunu getiremez. Yatağa düşer...

Fatmagül bakıyordur aynı ürkeklikle. Biraz sonra Kerim horlamaya başlamıştır bile... Kız öylece bakıp kalır.

31. KERİM'İN EVİ-ODA (İÇ/SABAH)

Kerim uyanır. Şaşkın bakınır... Yüzünü buruşturarak bakınır odaya. İçerden tabak çanak sesleri geliyordur hafif hafif. Kalkıp tekrar bakınır. Sanki olup bitenleri kafasında toparlamaya çalışıyor gibidir. Giyinir... Odadan çıkar ağır ağır.

32. KERİM'İN EVİ-MUTFAK YA DA ARALIK (İÇ/SABAH)

Kerim kıza bakar. Fatmagül çay yapmıştır. Bir tencerede çorba kaynıyordur. Kerim'i görünce kız büzülüp kalır bir an, taşan çorbayla kendine gelir gibi uzanır ocaktaki tencereye.

Kerim ilerdeki bir kapıda kaybolur. Belli ki tuvalettir orası...

Kız gözü yanda, ürkek ürkek oğlandan yana bakınırken çorbayı tabağa koyar. Biraz sonra çıkan Kerim, köşedeki muslukta yüzünü yıkar, uzanıp havluyu alır asılı olduğu çividen. Kurulanır... Gelir, hazırlanmış masaya, dumanları tüten çorbaya şöyle bir bakar, çıkar evden. Kız da öylece bakar ardından...

33. KIYIDA BİR LOKANTA (İÇ/SABAH)

Kerim bir tabakta çorba içmektedir. Aynı evdeki tabak ve çorbadır... Yandaki masalarda tek tük oturup çay, çorba içenler...

Kerim sigara yakar. Dalgın kalır bir an. Bir adam gelip oturur, tam çayını içmeye başlarken Kerim'i görüp gülerek bakar...

ADAM – Daha ilk gününden sabah sabah... Bi çorba pişirmedi mi gelin?

Etrafta da anlamlı gülüşmeler olur. Kerim ses çıkarmaz. Gülüyor gibi yapar, beceremez... Yavaşça kalkar. Parayı bırakıp uzaklaşır.

Garson, müşteriler arkasından bakıyorlardır yarı alaylı, yarı acıyarak...

— Sersem tavuğa döndü oğlan...

Birisi gülmeden bakar ardından...

— Birden kötüledi zavallı!...
— İnsan ne yaparsa gendi gendine yapar arkadaş...
— Eeeeeh, çok azdılar!
— Gülüşmeler olur.

34. KERİM'İN DÜKKÂN ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kerim bir radyoyu onarmaktadır. Dalmıştır... Radyo çalışır. Sesler, konuşmalar, müzik parçaları... Parazitler... Dalgın kalır bir an. Bir ayak sesine döner. Sırtında, sandıkla İlyas'tır yaklaşan. Sırıtarak gelir...

Kerim bozulmuş gibidir.

İlyas gelip sandığı kor kapının önüne...

İLYAS – Selamünaleyküm. Golay gelsin enişte...

Kerim önce duymamış gibi işine bakar, sonra söylenir:

KERİM – İçerde...

İlyas sandığı sırtlayıp içeri girer.

35. KERİM'İN ODASI (İÇ/GÜN)

İlyas kapıyı açınca Fatmagül, ürkek bakar kapıya, ağbisini görünce durgunlaşır.

İlyas sandığı getirip Kerim'in yatağı yanına koyarken kız atılır:

FATMAGÜL – Oraya değil...

Kendi köşesini gösterir.

FATMAGÜL – Oraya.

İlyas gösterilen köşeye bırakır çeyiz sandığını. Kıza bakar. Tam bir geri zekâlı saflığı, bönlüğü ile bakıyordur.

İLYAS – İyi misin Fatmagül?

Başını önüne eğer Fatmagül.

FATMAGÜL – İyiyim...

İlyas bir şey daha söyleyecek gibi durur, sonra kapıya döner, gene kararsız durup bakar, sırıtır.

İLYAS – Hadi eyvallah. Yengen selam etti... Bize de gelin. Aha bu da anahtarı.

Cebinden çıkardığı anahtarı bırakır.

FATMAGÜL – Güle güle... Sen de selam söyle.

İlyas çıkar...

Fatmagül bir süre bakar ardından, sonra sandığa döner. Önce uzaklaşacak gibidir, sonra ağır ağır yaklaşır sandığa, anahtarı çevirir, açar sandığı...

36. KERİM'İN DÜKKÂN ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kerim bir müşterinin getirdiği bisikleti onarıyordur...

İlyas gözlerini ellerine dikmiştir Kerim'in. Kerim yan bakar İlyas'a... İlyas safça sorar:

İLYAS – Nası yapıyorsun bunnarı?

Kerim önce cevap vermez. Bisikletle uğraşırken bir ara söylenir gibi...

KERİM – Bööle yapıyoruz işte...

Bir zaman daha geçer. İlyas bakar...

İLYAS – Bizimki çocukları bırakamadı. Onlar bize gelsin dedi. Gusura galmasınlar...

Kerim ses çıkarmaz.

İlyas yürür...

İLYAS – Eyvallah enişte.

KERİM – Eyvallah.

İlyas uzaklaşırken ardından bakar. Sanki bir yükten kurtulmuş gibidir. Oturur, bir sigara yakar.

37. KERİM'İN EVİ (İÇ/GÜN)

Fatmagül sandıktakileri çıkarmıştır. Bir sürü çeyiz... İşlikler, yaşmaklar, çemberler, renkli örgü çoraplar, danteller vb... Merakla, imrenerek, sevgi ile bakıyordur çıkardıklarına. Uzanıp bir şeyler daha alır sandıktan. Bunlar erkek çamaşırlarıdır. Güveye verilmesi âdet olan uzun don, gömlek vs... Şöyle bir bakar elindekilere, sonra Kerim'in yatağına bakar; kızgın, umarsız atar eski yerine. Sonra bir şeyler düşünür gene, uzanıp alır, özenle katlı biçimde, götürüp Kerim'in yatağına bırakır. Döner gelir sandığın başına. Çember çıkarır. Çok sevmiştir... Oyalarına bakar. Sonra özenle açıp başına örter. Duvardaki kırık aynada bakar kendine, hüzünlü, durgun kalır bir süre. Birden irkilir... Arkadaki kapı açılmış, Kerim girmiştir içeri. Belki aynada görmüştür arkadan giren oğlanı. Suçlu gibi dönüp bakar. Kerim kızgın bakmaktadır, yayılmış duran çeyizlere... Yatağının üstündeki çamaşırlara çarpar bakışı. Gidip alır eline. İyice bozulmuştur. Fırlatır atar... Yakınındaki çeyizleri de eliyle savurur.

KERİM – Topla ulan bunları...

Kız korkuyla sarılır işe... Hemen toplamaya başlamıştır.

Kerim kızgın bakıyordur... Kızın telaşlı toplayışını seyreder bir süre.

KERİM – Bir daha dökme ortaya, parçalarım hepsini valla...

Döner çıkar.

Kız arkasından bakıp yine işine koyulur. Gözleri dolacak gibi olmuştur. Deminki çembere bakar... Katlarken...

38. TEPEDEKİ YOL-KAŞ YOLU (DIŞ/GÜN)

Kerim motosikleti dayamış, önündeki geniş manzaraya bakmaktadır. Dalgın, üzgün... Kamera Kerim'in açısından ağır ağır önde genişleyip uzayan benzersiz güzellikteki görüntüyü tartar bir süre...

39. İSKELE (DIŞ/AKŞAM)

Kerim motora doğru geliyordur. Eli kolu balık takımları, yiyecek vb ile doludur... Kara Mustafa motorunda sırtüstü uzanmış gazete okuyordur. Kerim yaklaşınca başını kaldırır.

MUSTAFA – E artık yeni bir tekne alırsın Kerim Reis...

Kerim alaylı yanıtlar.

KERİM – Olur, piyango vursun da!...

MUSTAFA – Piyangonun büyüğü vurmuş sana.

Kerim alınganlıkla kalıverir birden. Dönüp Mustafa'ya bakar. Mustafa gazeteyi gösterir.

MUSTAFA – Beş yüz bin almışın diyorlar.

KERİM – Beş yüz bin mi?

MUSTAFA – K.S. diyor gazete; güya gizli. K.S. kim var burda senden başka: Kerim Sonugür.

Kerim şaşkın kalır.

MUSTAFA – Böyle şey saklı kalmaz. Kerim Reis... Hem iyi de etmişsin. Başka türlü kim razı olur böyle işe?...

KERİM – Kimden almışım?

MUSTAFA – Seni razı edenlerden...

Kerim bozulmuştur. Mustafa hiç oralı olmadan bakıyordur gülerek. Kerim kendini zor tutar, yürüyüp motora atlar...

Mustafa ardından seslenir:

MUSTAFA – Enayiliğine doyma almadınsa...

Kerim bir şey diyecek gibi döner... Sonra vazgeçip sürer motoru. Mendirekten çıkarken dümeni kırıp hızla kıyıya yaklaşır. Ufak bir tahta iskeleye çabucak bağlar tekneyi, fırlayıp kumsalda yürür, şehre doğru...

40. SAİT'İN DÜKKÂNI (İÇ/GÜN)

Bir masa, birkaç sandalye, telefon, duvarlarda Atatürk resmi... Sait masada makine ile bir şeyler yazmaktadır. Tek gözü ile acayip bir yazışı vardır makinede.

Sait birden ayağa kalkar sevinerek...

SAİT – Ooooo Kerim Gardaşım. Hangi rüzgâr attı...

Kerim girmiştir içeri... Sait öyle karşılamıştır ki Kerim şaşırır önce... Sonra gene eski soğuk halini almaya çalışır... Sait sandalye uzatır.

SAİT – Ne içersin?

KERİM – Hiçbir şey içmem...

SAİT – Ben diyeyim mi ne için geldiğini?

Kerim, böyle cepheden saldırılınca duralar. Sait gülüyordur.

SAİT – İnkâr etme arkadaş, ben bilmem mi?...

Kerim bir şey diyecek olur, Sait hemen keser...

SAİT – Gazatayı okudun, benden bildin... Acem padişahının gızı basıldı diye yazsa gazataya, bu memleket Kör Sait'ten bilir...

Kerim diyecek bir şey bulamadan kalmıştır. Sait sigara uzatır...

SAİT – Bari cığaramızı yak...

Yakarlar sigaraları. Sait bir soluk çekip kör gözünü de kapatarak başlar:

SAİT – Bunu vilayetten yazdılar bağa galırsa Şakir'in işi bu... Geçende buradaydı...

KERİM – Ne çıkarı var yalan uydurmakta?

SAİT – Yazdırana sor arkadaş...

Kerim duralamıştır, Sait tamamlar...

SAİT – Bilirsin Münir'i... Ben severim. Erkek adamdır... Ama onnar, bütün tayfa bayılırlar övünmeye...

SAİT – Hani yok mu, biz paramızın guvvetinnen...

Gerisini tamamlamaz, yüzü gözü ile anlatır...

SAİT – E, varlıklı herifler... Hem bunda bir kötülük de yok! Bedava da yapılmaz ya bu iş...

Kerim ne diyeceğini bilmeden tıkanır gibidir, yutkunur.

KERİM – Ben para mı aldım yani?

SAİT – Dimek seninki bi insaniyetlik; ama gel de annat bu kasabalıya... Yazılanı bırak, söylenene baksak...

KERİM – Neymiş?

Sait çok şey bilip de söylemek istemiyor görünümünde gülümser...

KERİM – Neymiş, desene Sait Ağbi?

Sait göz ucuyla yoklar oğlanı.

SAİT – Münir'in golu geniş, millete de laf gerek... Şurda aylar geçti hâlâ... Boş ver oğlum. Boş ver...

Kerim yerinden fırlar, Sait hemen tutar, oturtur.

SAİT – Aman oğlum, sakın bir deliliğe kalkma. Otur...

KERİM – Gidecem. Bunaldım...

SAİT – Hele otur... Otur Allahı seversen.

Zorla oturtur Kerim'i...

Sonra yandaki dolaptan bir şişe içki çıkartır...

SAİT – Al bir yudum...

Kerim almak istemez, Sait üsteler.

SAİT – Al, al... İyi gelir!

Kerim şişeden bir yudum diker, yüzünü buruşturur hafifçe, gözleri bir noktadadır...

SAİT – Boş ver bu memlekete oğlum... Kimsenin ağzını gapatamazsın.

Sait şişeyi alıp bir yudum da o çeker...

SAİT – Hakkım olanı ister alırım senin yerinde olsam. O ki verdik diyorlar, versinler. Beş yüz bin de seni sıkıntıdan gurtarır hiç olmazsa.

Tekrar şişeyi Kerim'e uzatır. Kerim gözünü dikmiş bakıyordur.

SAİT – Öyle ya, canım...

Kerim şişeden bir yudum daha alır...

41. RIFAT'IN MÜNİR'İN AMBARLARI ÖNÜ (DIŞ/AKŞAM)

Geç vakit ışıklar altında tahıl, turunçgiller ya da kereste boşaltmaktadır kamyonlar... Münir başlarında koşuşturmaktadır sağa sola bağırarak...

MÜNİR – Hadi oğlum, hadi babam...

— Hop, hop...

Münir cebinden çıkardığı yassı konyak şişesini diker, bir ufak çikolata çıkarıp atar ağzına, tam işe dönerken birden şaşkın bakar. Güler...

MÜNİR – Oooo, gel bakalım Kerim Ağa...

Kerim donuk, gözleri bir noktaya takılmış, yaklaşır. İçkilidir. Münir pek ayırımında değildir oğlanın. İlerdeki kamyona bağırır:

MÜNİR – Boşaltın ulan. Bak, bak...

Sonra döner Kerim'e...

MÜNİR – Kusura bakma...

Gözü işyerindedir...

MÜNİR – Ne haber?

Hemen yanından geçen bir adamına seslenir.

MÜNİR – Hava patlayacak, motorları bağlasınlar...

— Olur ağbi...

Münir, Kerim'e dönüp bakar; o zaman ayrımsar oğlandaki buz gibi bakışları. İlgilenir, yaklaşır...

MÜNİR – Hasta mısın?

KERİM – Hasta masta değilim...

Bir an bakışırlar...

MÜNİR – Neyin var senin?

KERİM – Gazatayı okudun mu?

Anımsamıştır...

MÜNİR – Okudum. Seçimler yaklaştı, bizim partiye furuyorlar akıllarınca. Gidip o Kör Sait'in öteki gözünü de çıkaracam ya... Vaktim yok.

Kerim sert keser.

KERİM – Sait'in ne suçu var?

Bir an bakışırlar...

MÜNİR – Suç bizim mi?

Dik dik, düşmanca bakışmaya başlarlar...

KERİM – O ki paranızı almışık... Ver beş yüz bin liramı!

Münir bozulmaya başlamıştır.

MÜNİR – Senin ataşın çıkmış.

Kerim dik dik bakar...

KERİM – Ateşim çıktı...

Münir kendini tutar...

MÜNİR – Hadi git yat... Sonra görüşürüz.

Kerim iyice sarhoştur belli ki; takmıştır kafasına.

KERİM – Yeter yattım... Hemen vercen beş yüz bini! O ki almışık... Şimdi sayacan.

Adamlarının yanında posta konan Münir birden parlar:

MÜNİR – Bas ulan burdan gahpe avratlı...

KERİM – Sensin ulan...

Birden kapışmışlardır. Yandan yetişen iki adamı da karışır dövüşe. Kerim'i iyice döverler. Bıçağı düşer Kerim'in. Adamları kollarından silkeleyip savururken Münir bağırır Kerim'e:

MÜNİR – Eşşoğlueşşek. Adam bildik... Biz de mi dadına bakalım gahpenin istiyorsun. Onu da yaparız, meraklanma.

İki adamı, sarhoş Kerim'i ite kaka, savura yıka uzaklaştırmaktadırlar. Kerim'in yere düşen bıçağını Münir yerden alıp fırlatır Kerim'e.

MÜNİR – Al!... Namusunu temizlersin.

42. KERİM'İN EVİ (İÇ/GECE)

Fatmagül'le Emine Nine konuşuyorlardır. Aynı durgun Fatmagül, Emine Nine'nin neşeli, tatlı konuşmalarını merakla dinliyordur...

EMİNE – Hele biraz geçsin, ben gendim gonuşurum Keriminen... Mevlüde de götürürüm seni, düğüne de, her bir yere de...

FATMAGÜL – Allah razı olsun. Ama, bilmem...

EMİNE – Sen bakma, iyi oğlandır o... Onun bi anası vardı, nur içinde yatsın, melek. Babası da öyle. Şimendifer makinisti imiş, gaçırmış gızı, bunun anasını, buraya yerleştiler. Guru bir sancıdan gitti anası. Rahmet olsun. Babası da dayanamadı. Bu evnen dükkân galdı Kerim'e...

Fatmagül merakla dinliyordur. Emine güler...

EMİNE – Ya gızım, böyle işte. Aldırma, her şey düzelir...

Kıkır kıkır güler sevimli ihtiyar.

EMİNE – Kimmiş günahsız? Havva Anamız mı, Meryem Anamız mı?

Fatmagül gülmeden önüne bakar, kızarmıştır...

EMİNE – İş bundan sonrası. Çok merhametli oğlandır. Ebesi benim onun, biliyon mu? Elime doğdu it eniği...

Fatmagül hüzünlü gülümsemeyle bakar. Emine, kızın bu ilgisine sevinmiş de başarısını daha da artırmak ister gibi sürdürür...

EMİNE – Bi pisti ki... Ramazanda tam abdest aldım, üstüme işedi...

Fatmagül iyice güler...

EMİNE – Az zopamı yimemiştir. Ama, bak seni sokakta komadı...

Fatmagül dalar gene...

EMİNE – Ne dirlerse disinler, altın gibi oğlandır. Ay ben galkıyım artık...

Zorla davranır kalkar...
Fatmagül bakar...

FATMAGÜL – Hep gel, iyi mi, Emine Nine? Gene gel...

Emine üzgün, ürkek kıza bakar...

EMİNE – Nerdeyim ki zati? Şuracıktayım... Helbet gelirim.

Emine kapıya gitmiştir, çıkarken söylenir:

EMİNE – Üzme gendiiin... Talihin varmış gızım. Düzelir, her şey düzelir... Gonu gomşu da dolar burıya. Hadi gal sağlıknan... Gadın gızım.

FATMAGÜL – Güle güle...

Fatmagül kapıyı kapatır. Öylece kalır, sonra ortalığı toplamaya başlar.

43. KERİM'İN DÜKKÂNI ÖNÜ (DIŞ/GECE)

Kerim'in sallanarak yaklaştığı görülür. Emine Nine'nin evden çıktığını görür Kerim, karanlıkta siper olup saklanır. Kadın kaybolunca kapıya gelip durur. Yandaki alçacık pencereye sokulur, bakar... Elinde kocaman çıplak bıçak.

44. KERİM'İN EVİ (İÇ/GECE)

Fatmagül hüzünlü, Kerim'in yatağına bakıyordur. Dalgın, düşünceli...

— Karşı karşı dururken
Yüzüne hasret oldum
Al beni, kıyamam seni...

Gölgeli camda, bulanık bir resim gibi bakan Kerim'i görürüz...

45. KERİM'İN DÜKKÂNI ÖNÜ (DIŞ/GECE)

Kerim yavaşça çekilir camdan, yüzü allak bullaktır. Dükkânın önünde yalpalayarak yürümeye başlar... Birden ayağı bir şeye takılır. Takıldığı şey tangırtı ile düşer. Elindeki bıçak da düşmüştür. Kerim çabukça uzaklaşır.

46. KERİM'İN EVİ (İÇ/GECE)

Üzgün oturduğu yerden birden sıçrayan Fatmagül. Korkuyla bakar kapıya... Kalkıp yaklaşır... Durur, seslenir...

FATMAGÜL – Kim o?

Ürkek yaklaşıp tekrar seslenir korkuyla...

FATMAGÜL – Kim o?

Pencereye gelip bakar...

47. KERİM'İN DÜKKÂNI ÖNÜ (DIŞ/GECE)

Dükkânın önünden yolu geçip sahile doğru yalpalayarak giden karaltıyı ayrımsamıştır kız. Kerim'dir bu... Kaygıyla bakar bir süre. Kerim yıkılmıştır. Fatmagül pencereden ayrılır birden...

48. KERİM'İN EVİ (İÇ/GECE)

Pencereden ayrılan Fatmagül, yandaki kapıyı açıp çıkar.

49. KERİM'İN DÜKKÂNI ÖNÜ (DIŞ/GECE)

Kalkıp uzaklaşan Kerim'e bakan Fatmagül... Fırlar... Yerdeki bıçağı görür, kaldırıp bir yana kor.

50. YOL SAHİL-KÜÇÜK İSKELE (DIŞ/GECE)

Kerim deniz kıyısına doğru yürümeye başlar. Uzaktan koşarak yaklaşan kızı görürüz... Kerim gene düşer, kalkar, böylece iskeledeki sandala gider. İpi çözerken kız gelir... Kerim kızı görünce bozulmuştur. Önce anlamaz gibi bakmış, sonra bilinçlenmiştir. Bir şeyler diyecek olur, beceremez. Fatmagül de korkuyla bakıyordur loş iskele başında...

Kerim dalgayla yalpalayan teknede de düşünce, kız yüreklenip fırlar. Bağırır...

FATMAGÜL – Bu havada çıkılmaz!

Kerim bağırır:

KERİM – Defol lan, gahpe...

Sonra kendi kendine ipi çekerken anlamsız mırıldanır:

KERİM – Eşşoğlueşşek, beş yüz bin lira ben, neymiş fırtına...

Kız iskeleden el sallar...

FATMAGÜL – Gitme! Gitme!

Sonra kıza bakıp tekrar kovar...

KERİM – Defol, hastir...

Kız ne edeceğini bilmeden kalır bir an, karanlık denize, dalgalara bakar. Tam bu sırada gelen bir koca dalga oğlanın dengesini bozar. Kerim sallanıp düşer, kötü biçimde başını vurmuştur. Sandal yanlamıştır, açılıyordur. Kerim kalkmak istiyor, beceremiyordur... Bir ara gelen bir dalga ile denize düşer ya da düşecek olur... O zaman kız ok gibi atılır suya. Zaten sığdır su... Belki kızın boyunca... Baygın oğlanı çeker kıyıya, bırakıp sandalı bağlar.

Kerim kalkmak istedikçe dengesini yitiriyordur. Kız bütün gücü ile sarılmıştır oğlana... Sürükleyerek götürmeye çalışır Kerim'i... Belki bir de yağmur başlamıştır...

51. KERİM'İN EVİ (İÇ/GECE)

Kapı birden ardına kadar açılır, sırılsıklam, soluğu körük gibi Fatmagül, sürüyerek içeri sokar Kerim'i... Kerim de bitkin, sırılsıklamdır. Kız son bir gayretle yatağın kıyısına bırakır, yarı baygın oğlanı... Kerim sarhoşlukla bir şeyler söylemek istiyor, kıza anlamsız bakıyordur. Soluk soluğa bakışıp kalırlar. Fatmagül birden fırlar, ayağa kalkarken söylenir...

FATMAGÜL – Hasta olucan... Çıkar bunları.

Oğlanı soymaya başlamıştır bile. Bir an kendinin de soyunması gerektiğini anlamıştır. Şaşkın, tedirgin kalır. Sonra kararlı, oğlanı soyar.

Kerim, kıza dalgın bakıyordur. Kız da kıyıya çekilip giysilerini atar üstünden çekinerek. Bir yandan da örtünmeye çalışıyordur beceriksizce... Kerim dalıp kalmıştır kıza bakar-

ken... İçgüdüsel bir kıpırtıyla yakınlaşır. Çılgın gibi birbirlerine karışırlar.

52. KERİM'İN ODASI (İÇ/SABAH)

Kerim'in yakın yüzü... Kerim gözlerini açar. Şaşkın bakınmaktadır. Yüzünde akşam Münir'den yediği dayağın izleri... Yüzünü ekşitir. Tavanlara bakar. Pencere ya da kapıdan sızan sabahın ilk ışığı... Olup bitenleri anımsamaya çalışıyor gibidir. Birden kalır, yan gözle bakıp yanında yatan kızı görür. Fatmagül de ürkek, şaşkın ona bakıyordur. Kerim'in yüzü allak bullak olur birden, doğrulur. Kız da ürkmüştür... Büzülmüş, korkuyla bakıyordur.

Kerim fırlar, kız da çıplak göğsünü örtü ile kapatarak doğrulup büzülür biraz daha... Kerim'in sesi kısılmıştır sinirden.

KERİM – Defol ulan burdan...

Kız iyice şaşkın kalır, Kerim daha çok bağırır...

KERİM – Defol...

Kız beceriksizce örtünmeye çalıştıkça çıplaklığı daha da çarpıcı olur. Ürkü içinde allak bullak kalkar, duvar dibine çekilir...

Kerim de kalkmıştır. Üstüne bir şeyler çekmiştir hemen, yatağı göstererek...

KERİM – Buraya gelmeyeceksin demedim mi ulan sana?...

Kapıya doğru yönelirken daha da bağırır.

KERİM – Git şikâyet et... Mahpus damına atsınlar beni. Git, hadi git, ne duruyorsun? Söyle yargıca.

Kız başını önüne eğip öylece kalmıştır. Kerim çıkınca ardından nefretle, korku ile bakar bir süre. Ağır ağır toparlanmaya başlar...

53. KERİM'İN DÜKKÂN ÖNÜ (DIŞ/SABAH)

Kerim bir şeyi onarmakla uğraşmaktadır. Fatmagül'ün bir yana koyduğu bıçağını alıp bakar, dalar. İrikıyım bir herif gelir. Bir motosikleti çekerek getirir...

ADAM – Yiğenim bir bak hele şuna...

Kerim isteksiz yaklaşır...

ADAM – Hırlayıp duruyor... Yolda bir gahbelik itmesin gene. Bakı vi hele...

Kahpe sözü ile gergin sinirlerinde yeniden bir titreşim olmuştur sanki Kerim'in. Şöyle bir bakarken motora, gözü adama ilişir...

Herifin gözü penceredeydir. Fatmagül cam siliyor ya da bir örtüyü silkeliyordur. Ayırımında bile değildir uzaktaki adamın.

Kerim bozulur. Kalkar. Adam da pek oralı değildir. Belki de Fatmagül'e bakışı rastlantıdır...

ADAM – Bırakayım kalsın...
KERİM – Kalmasın... İşim var bugün.
ADAM – Bu iş değil mi?
KERİM – Sen laf anlamaz mısın? Olmaz dedik...
Motorunu sürüp giderden söylenir:
ADAM – Bunnar da esnaf olıcak ta...

Adam gitmiştir...

Kerim pencereye bakar, tam işine dönecektir ki kız bir başka örtü ile yeniden pencerede görünür. Bıçağı kapan Kerim deli gibi fırlar...

54. KERİM'İN ODASI (İÇ/GÜN)

Elinde bıçakla hışım gibi odaya dalan Kerim penceredeki kızı savurur hemen... Vurup camı parçalar bıçakla. Deli gibi böğürür:

KERİM – Katil mi etmek istiyorsun beni, kahpee?

Bıçağı bir yana fırlatır. Hırsını alamaz, tekrar saldırır... Vurup yıkar...

KERİM – Parçalayım mı ulan seni?

Fatmagül sessiz, ezik, yerde öylece duruyordur. Ağzı kanamıştır. Kerim biraz daha bakar soluyarak; fakat kızın ezik, başkaldırmayan bakışı, duruşu öfkesini söndürmüş gibidir. Soluyarak döner birden... Gider odanın bir köşesinden ötekine eliyle yerde bir çizgi çeker...

KERİM – Burdan bu yana geçmiyecen ulan... Namussuzum öldürürüm seni!

Sonra gene soluyarak dışarı çıkar. Kapıyı çarpar...

Kız büzüldüğü yerden yavaşça kalkar. Yerlere atılmış bezleri alıp öylece kapıya bakar...

55. KERİM'İN DÜKKÂNI ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Bir sigara yakmış Kerim durulmaya çalışmaktadır. Uzaklara bakar... Dalgın, kederli düşünür bir süre. Eve bakar... Sigarayı atıp basar. Durulmuştur. Yaptığından acı çekiyordur. Gözleri bir noktaya takılı... Kalkar, ağır ağır yürür.

Kasap dükkânından ya da sokaktan gelen bir küfede kocaman boynuzlu koçbaşları çıkmıştır önüne Kerim'in. Küfeyi dükkânın önüne yıkar belki de bir taşıyıcı. Boynuzlarından yakaladığı kelleleri içeri taşımaya başlamıştır. Yandan geçen birkaç kişi, belki de sadece bir rastlantı olarak boynuzlu kellelere bakıp gülerler. Bir şeyler konuşarak yürürler...

Hamal ya da sakatatçı çırağı kılıklı herif bir kelleyi boynuzundan tutup uzatmıştır gülerek...

ADAM – Alacan mı?

Kerim ayılmış gibidir. Donup kalır.

56. KERİM'İN EVİ-MUSLUK ODA (İÇ/GÜN)

Öğürtülerle sarsılan Fatmagül... Yüzü sararmıştır, kendini tutamıyordur... Gebelik kusmasıdır belli ki. Gene bir öğürtü

sırasında kapının açılıp Kerim'in girdiğini görür, kendini tutmaya çalışır. Boşunadır... Kerim, kızın bu durumunu görünce irkilerek kalır birden. Allak bullak olmuştur... Yaklaşır kıza, kekeler gibi:

KERİM – Yoksa?

Sonunu getiremez. Kız ürkek bakar. Kerim anlamış, yüzü korkunç karışmıştır birden. Kız gene kusma nöbetine girerken bütün öfkesiyle yaklaşıp sarsar kızı.

KERİM – Ulan sen...
KERİM – Bi de piçinnen ha!...

Sonunu getiremez. Kız da darmadağınıktır. Konuşamıyordur...

Kerim bütün öfkesiyle sarsıp duvara çarpar kızı; hırsını alamaz, tekme atar. Fatmagül birden acıya batmış, olduğu yerde kıvrılmıştır bir çığlıkla... Kerim o zaman kendine gelmiştir sanki; korku ile ayılmıştır... Kızı tutarak kaldırır. Soluk soluğa bakar...

FATMAGÜL – Ay anacığım... Öldüm, anacığım...

Kerim ne yapacağını bilmeden kızı sarsıyor, sarsıyordur. Sanki kurtarmak, ayıltmak ister gibi... Belki de pişmanlıkla... Korkuyla...

57. HASTANE (İÇ/GÜN)

Fatmagül'ü yatağa yatırmışlardır. Yeni ayılmıştır, şaşkın bakınır. Ameliyat kılığı ile bir doktor, yardımcıları, hemşire...

Savcı girer odaya...

DOKTOR – Buyrun Savcı Bey...

Sert yüzlü bir adamdır savcı. Başı ile selam verip, yatakta bitkin, solgun yatan kıza yaklaşıp bakar. Ötekiler de toplanmışlardır kızın başına...

SAVCI – Ne kadardı?
DOKTOR – Üç aylık...

Kız gözlerini kaçırıyordur hep. Savcı biraz daha sokulur Fatmagül'e. Fatmagül aynı ürkeklikle bakıyordur yan yan...

SAVCI – Anlat kızım. Nasıl oldu?

Fatmagül yutkunur, gözlerini kaçırır... Sessiz kalır bir an, sonra yavaşça...

FATMAGÜL – Düştüm...

Savcı'yla Doktor bakışırlar... İkisi de üzgündür. Doktor hafifçe başını sallar iki yana, yalan söylüyor gibisine.

SAVCI – Bak doğruyu söylemezsen dama atarım seni. Tutuklarım...

Kız hiç değişmemiştir. Öylece duruyordur.

SAVCI – Doktor bey karnına vurulmuş diyor. Üç aylık çocuğunu düşürtmüşler... Kim vurdu?

Fatmagül aynı çekingenlikle, fakat kararlı mırıldanır:

FATMAGÜL – Kimse vurmadı...

SAVCI – Peki, nasıl oldu?

FATMAGÜL – Düştüm.

SAVCI – Nerden düştün?

Fatmagül birden kıvıramaz; bir sessizlikten sonra halsiz mırıldanır:

FATMAGÜL – Merdivenden...

Savcı anlamıştır yalan söylediğini, söyletmek için bastırıyordur:

SAVCI – Sizin evde merdiven yok...

Fatmagül yalanı yakalandığı için heyecanlanır, hemen toparlar kendini...

FATMAGÜL – İskeleye çıkmıştım. İskele var...

Savcı, Doktor, ötekiler öylece bakıyorlardır. Gözlerini kaçırır kız...

FATMAGÜL – Düştüm...

SAVCI – Ne yapmaya çıktın iskeleye?
FATMAGÜL – Cam siliyordum.

Savcı, kızı söyletemeyeceğini anlamıştır. Dik dik bakar:

SAVCI – Kaç aydır evlisiniz Kerim'le?

Kız bir an düşünür...

FATMAGÜL – Yedi ay mı ne?
SAVCI – Yedi aydır sana kötü davranıyormuş kocan. Komşular diyor...

Kız sessiz kalır.

FATMAGÜL – Komşumuz yok ki bizim.
SAVCI – Bak ölümden döndün, yok mu bir şikâyetin?

Fatmagül bir an durur, sonra yavaşça ekler:

FATMAGÜL – Yok...

Savcı ötekilerle bakışıp döner, çıkarken:

SAVCI – Geçmiş olsun...

Kız sessiz bakıyordur...

FATMAGÜL – Sağ olun...

58. HASTANE-KORİDOR (İÇ/GÜN)

Savcı çıkar. Yanında doktorlar... Koridorda, ilerde duran Kerim'i görürler. Bir iki jandarma vardır kapıda, Savcı ile gelmiş. Kerim onlara korku ile bakıyordur... Savcı yaklaşır Kerim'e, sonra odayı gösterir:

SAVCI – Elini ayağını öp o kızın...

Sonra hep birlikte uzaklaşırlar.

Kerim öylece kalmıştır. Doktor uzaklaşırken Hemşire'ye Kerim'i gösterir.

DOKTOR – Çok kalmasın.
HEMŞİRE – Baş üstüne efendim...

Ötekiler gitmiştir. Hemşire bu gibi duran Kerim'in yanından geçerken kapıyı gösterir:

HEMŞİRE – Görüşecek misiniz?

Kerim çok zor bir kararın eşiğinde gibidir. Başını sallar kapıya gidip açarken, Hemşire seslenir:

HEMŞİRE (Ses) – Sadece beş dakika...

Kerim kapıyı açar, içeri girer çekinerek...

59. HASTANE-KIZIN ODASI (İÇ/GÜN)

Fatmagül bitkin, başını çevirmiş kapıya bakıyordur. Kerim girer, uzaktan şöyle bir bakar. Bakışırlar... Kerim bir şey diyecek ya da birkaç adımla yaklaşacak gibi olur. Sonra birden vazgeçer. Döner, çabucak çıkar, kapıyı çeker. Fatmagül ardından hüzünlü bakıyordur...

60. SOKAKLAR-ŞADIRVAN CAMİ ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kerim duvar dibinde, yüzünü elleri ile kapatıp kaskatı kalmıştır... Ezan sesi duyulmaktadır... Cemaat camiye girmektedir. Şadırvandan çıkıp kurulanarak camiye gidenler... Biraz uzakta durmuş Kerim'in yakın, acılı yüzünü görürüz... Gözleri doldu dolacaktır. İçini çeker. Utanarak çevresine bakınır. Yürürken birden karşısına Asım Hoca çıkmıştır. Sarhoştur, sallanıyordur ayakta. Kerim'i görünce şöyle bir durur...

Karşılıklı bakışırlar. Bir şeyler diyecek gibi olur, sonra biraz da kızgınlıkla sallar elini, boş ver gibisine uzaklaşır. Kerim donup kalır bir an...

61. FİNİKE-KASABANIN SAHİLİ (DIŞ/GÜN)

Kumsalda üzgün, denize bakarak yürüyen Kerim... Kasabanın uzak görüntüsü... Deniz... Kerim kadrajdan çıkmıştır.

62. KERİM'İN EVİ (İÇ/GECE)

Kerim kapıyı itip yorgun argın odaya girer. Boş odaya bakmaya başlar... Yatağına oturur. Karşıda kızın yattığı şilteye bakar. Belki de kızdan düşmüş bir mendil ya da çembere

uzanıp alır... Dalar bir an. Sırtını ve yüzünü duvara dayar, gözlerini acıyla kapar... Belli ki yıkıntılara düşmüştür. Kafasını duvara vurur, ağlıyordur.

63. HASTANE KAPISI (DIŞ/GÜN)

Hastane kapısından kolunda bir ufak paket ya da bohçayla çıkan Fatmagül. Sıhhatli bir yüzü vardır... İçerdeki biriyle konuşmuş da gülerek cevap vermiştir belli ki. Kapıdan çıkıp da karşıya bakınca mahzunlaşır, çekingenleşir birden. Bekleyen Kerim'dir... Ürkek yaklaşır Kerim'e... Biraz gerisinde yürümeye başlar...

64. MAHALLE ARASI SOKAK (DIŞ/GÜN)

Mahalle arasında yürüyen Kerim'le Fatmagül... Hemen evlerin penceresinden gizli gizli bakan kadınlar.

Kerim biraz daha yürür, durur...

KERİM – Reçete nerde?

Kız hemen aranır, çıkardığı reçeteyi uzatır oğlana. Kerim yere bakarak alır kızdan reçeteyi.

KERİM – Doğru eve sen...

Kız ses çıkarmadan döner, yürümeye başlar. Kerim ardından bakar, sonra gizli başların belirdiği pencerelere bakar.

65. KERİM'İN EVİ (İÇ/GÜN)

Fatmagül, içeri girip bir bakınır... Dağınıkçadır oda. Bohça ya da paketini bırakıp hüzünlü bakar her yana. Sonra yandaki mutfak gibi yere geçer...

66. KERİM'İN EVİ-MUTFAK (İÇ/GÜN)

Fatmagül mutfağa girince şaşırmıştır. Birçok yiyecek ile doludur. Salatalar, meyveler, belki tatlı... Bir sahanda kızartılmış balık vardır. Uzanır tulumba tatlısından alıp ısırır isteksizce, hoşuna gitmiştir... Zevkle yer. Bir tencerenin kapağını

açar, çorba vardır. Bir kaşık alıp tadına bakar... Hoşuna gitmiştir.

67. KERİM'İN EVİ (İÇ/GECE)

Fatmagül masayı hazırlamıştır... Salata yapmış, meyveleri yıkamıştır. Bir tabak, çatal, kaşık vardır... Ekmeği kor. Biraz sonra kapı açılır, yavaşça döner bakar, Kerim'dir... Biraz içkilidir belki. Yarım bir şişe çıkarır cebinden, masaya bırakır. Kız da göz ucuyla bakıyordur oğlana. İçki şişesine takılır gözü. İçerden tencereyi getirip masaya bırakır. Kapağını açar, dumanı tüten çorbadır bu...

KERİM – Çok yormuşun kendini. Oturur. Kız tabağına çorba kor. Kızın kendine tabak koymadığını görmüştür.

KERİM – Sen niye yemiyorsun?

Kız bu ilgiye sevinmiş gibidir; gene de çekingen kalır...

FATMAGÜL – Acıkmadım...

KERİM – Otur...

Kız yumuşakça da olsa verilmiş bir emir karşısında gibidir... Ne yapacağını bilmez bir an, sonra yavaşça oturur karşısına..

Kerim, kıza bakıyordur. Bir an bakışırlar belki. Bir şey söylemek ister kıza, olmaz. Kız başını önüne eğer.

KERİM – İyi baktılar mı hastanede?

Fatmagül yutkunur.

FATMAGÜL – Baktılar...

Biraz durur.

FATMAGÜL – İyi adam Doktor...

Kerim ses çıkarmaz, çorbadan bir kaşık daha alır.

KERİM – Niye yemiyorsun?

FATMAGÜL – İsteğim yok.

Sonra hatır içinmiş gibi ekmek koparır, ağzına atar.

Kerim çatalı kızın önüne iter.

KERİM – Balık elnen yenir.

Kız çatalla salataya uzanır... Kerim üstünden biraz içilmiş içki şişesini alır, bardak aranır gibi bakınca kız durur. Bir an bakışırlar...

FATMAGÜL – İçicen mi?

Kerim anlamış gibidir.

KERİM – İçmeyeyim mi?
FATMAGÜL – Sen bilirsin...
KERİM – Sen de içer misin?

Kız tiksintiyle başını sallar iki yana...

FATMAGÜL – Ağzıma komam...
KERİM – Ben de içmeyeceğim...

Yemeği sürdürürler. Ara sıra bakışıyorlardır. Fatmagül bulaşıkları topluyordur... Kerim kalkar:

KERİM – Hastasın, dolaşma. İlaçlarını al.

Kız şaşkın bakınır. Kerim bulaşıkların bir kısmını mutfağa götürmüştür. Fatmagül bir hap çıkarır, belki bir de damla. İçer...

KERİM – Bulaşıkları yarın Emine Nine yıkar. Yat sen...

Fatmagül üstünden bir türlü atamadığı korkaklıkla şiltesine gider, çekinerek soyunur, geceliğini giyer. Kerim içeri girip çıkarken, masanın üstünü mutfağa taşırken, soyunan kıza bakıyordur ara sıra. Sonunda içeri gelince uzanıp üstünü örtmüş bulur kızı. İçerde yıkadığı ellerini kurular. Gider bir dergi ya da gazete alır. Kendi yatağına ilişir. Okumaya başlar. Bir ara bakar kıza. Fatmagül gözlerini kapatmıştır. Kerim artık kaçamak değil, rahat bakıyordur... Kız melek gibi uyuyordur...

68. İSKELE-MENDİREK-MOTORUN MAKİNE DAİRESİ (DIŞ/AKŞAM)

Kerim motoru onarmakla uğraşıyordur. Kir pas içindedir yüzü gözü... Motorcu başındadır. Kerim'in kendi sandalı da

bir yanda bağlıdır. Bir ara başını bir motor sesi ile makine dairesinden çıkarıp bakar. İlerdeki mendirekten dönüp yaklaşan bir gezi motorundan Reşat Bey, karısı Leman, Jale, Rıfat Bey, karısı Perihan, Şemsi Bey, karısı Müjgân, Münir, belki birkaç kadın erkek daha inerler... Bir gezinti dönüşüdür bu... Münir pek neşelidir. Uzaktan anlaşılmaz konuşmalarla yürümeye başlarlar. Yalnız Münir dönüp motordaki Kerim'i görür, aynı alaylı gülüşle bakar, yürür...

M. SAHİBİ – Bu tapucunun Müjgan Hanım'ı da Münir'le söylüyorlar...

Kerim irkilmiş gibi bakar adama...

M. SAHİBİ – Günahı boynuna...

Kerim işine döner, bir gürültü ile motoru çalıştırır. Ellerini üstüpüye siler.

69. MEYHANE (İÇ/GECE)

Meyhanede içenler. Asım Hoca, Sait. Daha sonra Münir'in motorunda tekrar göreceğimiz, daha önce de Münir'in ambarı önünde gördüğümüz iki kötü suratlı iriyarı adam. Sürekli sırıtırlar. Kapı birden açılır, içeri hafif sallanan Kerim girer. Hepsi dönüp bakarlar bu sert girişe...

KERİM – Nerde ulan?

Kimse ne aradığını anlamamıştır. Kerim, öfkeyle bağırır...

KERİM – Kim ulan benim karıma laf söyleyecek? Ben onun izzetli avradını...

Kerim'i tanıyan birkaç kişi yaklaşıp tutarak sözünün sonunu karambole getirmişlerdir. Kerim'i zaptedemezler... Kurtulmuş bağırır...

KERİM – Kendi karılarınıza bakın ulan. Bulacam ulan o Münir pezevengini de benim karımın...

— Ayıptır Kerim, gel.

KERİM – Bırakın ulan.

İki kötü herif sürekli sırıtıyorlardır. Kerim silkinir; birden bir şişeyi kırıp sapından tutar. Kerim'i tutmak isteyenler irkilip çekilirler...

KERİM – Dokunmayın ulan bana, hangi namussuz benim karıma... İstersem ben parçalarım ulan... O Münir denen kodoş nerde? Tapucunun karısı Müjgân mı ulan benim karım? Namussuzum yakarım...

Asım Hoca öylece bakıyordur, gözleri dumanlı. Sonra içer üzgün...

70. KERİM'İN EVİ-MUTFAK (İÇ/GECE)

Fatmagül mutfakta yemek hazırlamaktadır. Kapı sesine döner. İçeri geçer...

71. KERİM'İN ODASI (İÇ/GECE)

Kerim girmiştir içeri. Omuzundaki ceketi atıverir. Sinirli bir görünüşü vardır. Fatmagül çekingen bakmaya başlar gene. Masada bir iki tabaktan başka bir şey yoktur. Kerim'in masaya baktığını görünce...

FATMAGÜL – Hemen hazırlarım.
KERİM – Yedim ben... İstemem.

Fatmagül bir şey demez. Döner, masadan tabakları alırken bir tabak ya da bardağı düşürür, kırar. Kerim birden öfkeyle bağırır:

KERİM – Dikkat etsene be...

Fatmagül irkilmiştir birden. Yere eğilir; tabakları toplar. Kerim gider bir kova su döker lavaboya eğdiği kellesine. Fatmagül havlu verir. Kerim ıslak saçlarını sallar, kıza sıçrar sular, havluyu alırken kıza uzanır kurulamak için... Kerim sanki pişmanlıkla bakmaya başlamıştır. Kolunu tutar kızın. Fatmagül çeker. Kerim sıkıca çekmek isteyince direnci daha da artar kızın. Bu direnç Kerim'de tepki yaratmış gibi kızı kucaklayıp öpmek ister. Kız iyice karşı kor; boğuşur gibi yer-

lere düşmüşlerdir. Kerim, hırsla, tutkuyla, vahşi bir inatla kıza sahip olmak için saldırırken, Fatmagül de aynı inatla karşı koymakta ve kurtulmaya çalışmaktadır...

FATMAGÜL – Bırak...

Sonunda kız birden kurtulup duvar dibine atar kendini. Bir kirpi gibi büzülüp toparlanır, yan yan bakmaya başlar Kerim'e. İkisinin de göğüsleri inip kalkıyordur körük gibi. Kız ezik, ağlamaklı bir sesle mırıldanır soluk soluğa...

FATMAGÜL – İstemiyorum...

Kerim vahşi bir şaşkınlıkla bakıyordur kıza...

FATMAGÜL – Sonra pişman oluyorsun...

Bu son söz Kerim'e ne yapacağını iyice şaşırtmış gibidir. Kalkar, kapıyı açıp çıkar, sertçe çeker... Kız aynı durumda kalmıştır öylece.

72. KERİM'İN EV ÖNÜ SAHİL-MOTOR İÇİ (İÇ/GECE)

Kerim deniz kıyısına gelir, bakıp kalır bir süre. Denizin esinti ve serinliği ile biraz açılmış gibidir. Ağır ağır yürür... Motoruna bakar. Birden atlar motora, sırtüstü uzanır güvertesine, sallanan motorda öylece düşünüyordur...

73. KERİM'İN ODASI (İÇ/GECE)

Fatmagül sindiği köşeden yavaş, çekingen kalkar. İçini çekerek bakınmaya başlar. Gider kapı yanındaki pencereye, karanlık sokağa bakar; sonra odaya döner, gözleri dolmaya başlamıştır. Kerim'in yatağına bakar. Sevgi ile bakıyordur. Kerim'in yatağına oturur. Birden tutamaz kendini, hıçkırarak kapanır yatağa...

74. KERİM'İN ODASI (İÇ/SABAH)

Kapı birden itilerek açılır. Sabah ışığı ile Kerim girip durmuştur. Fatmagül korkuyla sıçrayıp doğrulmuştur köşedeki yatağından. Şaşkın, ürkek bakar Kerim'e. Kerim, dimdik bakar

bir an, sonra birden gidip şilteyi toparlar. Sağda soldaki eşyayı toplamaya başlar. Kız ne olduğunu anlamadan korkak bakıyordur. Kerim, ha bire toparlıyordur her şeyi...

75. KERİM'İN DÜKKÂN ÖNÜ (DIŞ/SABAH)

Kerim'in dükkânı boşalmış gibidir. Biraz sonra açık oda kapısından sırtında koca bir yatak dengi ile çıkan Kerim, dükkân önünde kalan sepet, torba gibi birkaç şeyi alıp iskeleye doğru yürü. Arkasından kapıya çıkıp şaşkın, hüzünlü bakan Fatmagül'ü görürüz. Bir süre bakar iskeleye doğru uzaklaşan Kerim'in ardından. Sonra kararlı içeri dalar...

76. İSKELE-MENDİREK MOTOR (DIŞ/SABAH)

Kerim'in motoruna doldurulmuş evden, dükkândan taşınanlar, motosikleti bile... Bir kısmı da henüz iskelededir. Yatak dengi gibi. Kerim onları doldururken iskele başından kızın da geldiğini görür. Fatmagül önce korkuyla bakar Kerim'e. Birden yüreklenmiştir...

FATMAGÜL – Nereye gidiyorsun?

KERİM – Cehenneme...

Fatmagül bir an durur. Sonra mırıldanır...

FATMAGÜL – Ben de gelicem!...

Kerim, kızgın, kararsız bakar kıza. Kız öylesine içli, ürektir ki...

KERİM – Atla...

Kız, korkuyla bakar; döner birden, eve doğru koşar...

KERİM – Nereye?

Kız...

FATMAGÜL – Sandığım...

Kerim parlayacak gibi olur. Sonra öfkesini yenip sertçe seslenir...

KERİM – Atla be!

Kız, üzgün iner sandala, gözü evdedir. Kerim birden fırlar sandaldan, eve doğru uzaklaşır. Kız ardından bakakalır... Bir süre sonra sandığı sırtlamış gelen Kerim'e mutlu bakan Fatmagül. Sandala atlayıp sandığı yerleştiren Kerim. Mustafa, Gümrükçü Nuri. Onlar da yol hazırlığında. Motor hareket eder. Fatmagül, Kerim, uzaklaşan motordan ufalan kasabaya bakıyorlardır. Fatmagül sandığına, Kerim'e kaygılı bakar...

77. KIYIDAKİ ÇARDAK KULÜBE (DIŞ/GÜN)

Motorla kıyıya yanaşırlar. Fatmagül kulübeye bakar. Hem memnun, hem çekingen, hem şaşkındır. Motor durunca Kerim de bakar uzaktaki kulübeye... Öylece bakıyorlardır her yanı dökülen çardak kulübeye. Eşya dolu motorun içindedirler...

78. KIYIDAKİ ÇARDAK KULÜBE ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Fatmagül yardım etmekte, Kerim kulübeyi ağaçlar, odunlarla onarmaktadır. Şirin, tatlı bir kulübedir artık. Kapı önünde ağaçtan bir masa, bir kıyıda iki taşla yapılmış ocak, ocağın üstünde kaynayan çaydanlık, demlik. Çay bardakları. Fatmagül bir tahtayı daha uzattıktan sonra eline aldığı bir eşya ile kulübeye girer. Kerim de inmiştir iskelemsi yerden, o da bir şeyler bakınıyor gibidir. Kulübenin kapısı bir kilimle örtülmüştür. Bu kilim belki de Fatmagül'ün çeyiz sandığından çıkmıştır daha önce.

79. KIYIDAKİ ÇARDAK KULÜBE (İÇ/GÜN)

İçerisi eski odalarına benzer bizimde yerleştirilmiştir. Yalnız şilteler üst üste, bırakıldığı gibi duruyordur. Kerim'in kerevet gibi yaptığı bir şey vardır kapıya yakın. Tıpkı ilk odalarındaki karyolası gibi. Fatmagül Kerim'in yatağını onun üstüne kor. Sonra kendisi şiltesine el atar. O sırada Kerim bir iş için girmiştir. Belki duvara çivi çakıp ip germekle meşguldür. Fatmagül yan gözle bakar Kerim'e, belki şiltesini ayrı koyma-

sını istemez, önler gibisine. Kerim dalgındır. Kız şiltesini ilerdeki yüksekçe yere yayar. Sonra şeker, ekmek, tabak alıp çıkar dışarı. Kerim ipe elbise asmaktadır belki. YA DA YUKARIDAKİ ADI GEÇEN ÇEYİZ KİLİMİNİ ALIR, köşedeki çeyiz sandığının üstünden kapıya asar...

80. KIYIDAKİ ÇARDAK KULÜBE ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Fatmagül çay koyar bardaklara. Kerim çıkar. Sigara yakıp çaya uzanır. Fatmagül ekmek, zeytin uzatır... Kerim çabucak yudumlar, çay bardağını bırakıp, su bidonunu alıp gider. Kız ardından bakar. Bir sepetteki yıkanmış, ıslak çamaşırları asar.

81. DENİZ KIYILARI (DIŞ/GÜN)

Bir kereste motorunda Münir, daha önce meyhanede gördüğümüz iki yarma herif... Kömür ya da kereste götürüyorlardır. Münir, sigarasını yakmış, ötekiler de işlerindedirler. Uzaktan kıyıdaki çardaklı kulübeye bakar Münir. Asılı çamaşırlar. Beyaz, renkli çarşaflar.

MÜNİR – Laan Çakır... Seninkiler burda herhal.

Çakır sırıtır...

MÜNİR – Bi hatırını soralım yiğenimizin...

Dümendeki, o yana kıvırır motoru...

MÜNİR – O ki bizi aramış...

ÇAKIR – Çok sarhoştu...

Münir, arka cebinden çıkarıp yassı konyak şişesini diker...

MÜNİR – İyidir sarhoşluk...

Motor kıyıya yaklaşır...

82. KOYDAKİ MEMBA YA DA ÇEŞME (DIŞ/GÜN)

Fatmagül sandığını çekip yerleştirir, şilteleri düzeltmeye başlamıştır. Bir ayak sesi ile durur, perde açılır, kız korku ile zınk diye kalır. Münir'dir. Münir sırıtarak bakar...

MÜNİR – Ne o gelin hanım, misafir kabul ediyor musunuz?

Fatmagül ses çıkarmadan kalır. Münir girer, aynı sırıtkanlıkla yaklaşır.

MÜNİR – Nerde enişte mi?

Fatmagül ne diyeceğini bilmeden kalır, sonra hemen ekler:

FATMAGÜL – Şimdi gelir.

Münir aynı alaylı sırıtışla çevreye bakınır...

MÜNİR – Maşşallah, iyisiiiz burda...

Kıza bakar alaylı...

MÜNİR – Beni aramış da, bir uğrayayım dedim.

Kız dışarı çıkmak isteğindedir. Herifle kulübede sıkışmış kalmış olmaktan çekiniyordur belli ki. Münir de anlamıştır. Sanki kapıdan çekilmiş gibi yapar, kız kapıya giderken birden el atar. Fatmagül fırlayıp elini bile sürdürtmez. Münir, sırıtır...

MÜNİR – Bi de biz baksak dadına gıyamet mi gopar?...

Fatmagül korkuyla, kızgınlıkla kapının köşesinde bakıyordur...

MÜNİR – Gorkma. Kerim Ağbimizin mezhebi geniştir. Aldırmaz...

Gene el atıp bluzundan tutar, kız kendini öyle hızla çekip masadaki bıçağa fırlar ki bluz yırtılır... Fatmagül bıçağı yakalayıp pars gibi bakmaya başlamıştır. Soluyordur... Münir, alaylı bakar kıza...

MÜNİR – Perin benden hazzetmedi dimek. Her vakit nerde bulayım sana genç oğlanları?

Döner, tam bir rahatlıkla alaylı bakar gene, sonra cebinden çıkarıp iki binliği bırakır Kerim'in yatağı üstüne...

MÜNİR – Şaka yaptım gız... Aferin namuslu ol böyle işte. Selam söyle gocana. Ararsa kasabadayım. Eşşeklik etmezse severim onu ben...

Çıkar...

84. KIYIDAKİ ÇARDAKLI KULÜBE (DIŞ/GÜN)

Münir kulübeden çıkıp ateşte kaynayan tenekeye bakar, güler, yürür aşağı koya doğru. Fatmagül de çıkmıştır kapıya...

85. DENİZ KOY KIYI-MÜNİR'İN KERESTE KÖMÜR MOTORU (DIŞ/GÜN)

Çakır ve ötekiler alaylı bakıyorlardır. Dümendeki adam, dümen yekesini çıkarıp tekrar geçirir gülerek, ötekiler de ağızlarını yayarak gülüşürler. Biraz sonra Münir görünür. O da gülüyordur. Motor ayrılırken anlamlı bastırıp kışkırtır.

MÜNİR – Ağa yokmuş, gelinnen hoşbeş ettik...

Ötekilerin artık hiçbir kuşkusu kalmamıştır olan bitenden. Anlamlı bakışıp gülüşürler...

MÜNİR – Ne gülüyorsun lan?...

Dümen yekesini yine çıkarıp geçirir herif. Münir de güler...

MÜNİR – Kalabak'ta bırakın beni, cip gelecek...

86. KIYIDAKİ ÇARDAKLI KULÜBE (DIŞ/GÜN)

Kerim motoru kıyıya yanaştırırken uzaklaşan Münir'in motorunu görür. Pirelenmiştir. Bidonları alıp çıkar, kulübeye doğru gider...

87. ÇARDAKLI KULÜBE (İÇ/GÜN)

Kerim girer, Fatmagül sandığa oturmuş öylece düşünüyordur. Kızın o durumunu görünce, hele bluzundaki yırtık da gözüne çarpınca sarsılır...

KERİM – Münir mi geldi.

Kız başını sallar, gözü yatakta bırakılmış öylece duran binliklerdedir. Kerim onu da görünce deli gibi olur. Paraları alıp yere çalar...

KERİM – Bunlar ne kız?

Daha Fatmagül'ün bir şey demesine kalmadan atlayıp sımsıkı yakalar, deli gibi sarsmaya başlar...

KERİM – Ne yaptı sana? Söylesene ulan... Kahpe, söylesene...

Kız aynı tiksinti ile Kerim'den de çekip kurtarır kendini. O zaman yırtık olan bluz biraz daha yırtılmıştır. Kız köşeden nefretle soluyarak...

FATMAGÜL – Ne yapabilir ki tek başına?

Söz Kerim'i durdurmuştur birden. Bir an daha bakar. Sonra yavaşça dönüp çıkar kulübeden...

88. KIYIDAKİ ÇARDAKLI KULÜBE ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kerim çıkar. Sinirleri allak bullaktır, durulmaya çalışır. Bir yere ilişip uzaklara dalar. Fatmagül çıkar. Kerim'e bakar bir süre. Sonra gidip geri kalan çamaşırları asmaya başlar. UZAKLARDAN TOPAL MUSTAFA'NIN ADA SEFERİ YAPAN MOTORU VE ONUN ARDINI BIRAKMAYAN GÜMRÜK POLİSİ NURİ'NİN TEKNESİ GEÇER... Genel görünümler...

89. KIYI-MOTOR-ÇARDAKLI KULÜBE (DIŞ/GÜN)

Fatmagül kıyıda boynu bükük bakıyordur. Kerim motoru çalıştırırken kız bir atılım yapar...

FATMAGÜL – Ben de geleyim mi?

KERİM – Olmaz...

Sonra kızı yüreklendirmek ister gibi ekler...

KERİM – Korkma! Kimse gelmez artık.

Motor yola çıkarken...

KERİM – Hacı, İstanbul'a giderse param kalır.

Motor uzaklaşır. Kız bir an bakar, sonra ağır ağır yukarı kulübeye doğru çıkar...

90. DENİZ-KOYLAR-MOTORLAR (DIŞ/GÜN)

Dalgın motoru süren Kerim. Deniz... Birden karşı koydan çıkıp biraz uzağından geçen motora bakar. Demin Münir'i Kalabak'a bırakan kereste motorudur bu. Geriye doğru gidiyordur. Motorda Çakır, ötekiler vardır. Kasabaya giden Kerim'e bakıp birbirlerine sırıtırlar. Epeyi uzaklaşmışlardır. Arkada gerilerde kalan motora bir daha dönüp bakar Kerim. Kerim'in duran düşünceli yüzünde keseriz...

91. KIYIDAKİ ÇARDAKLI KULÜBE

İplerde, dallarda kuruyan çamaşırları toplayan Fatmagül. Koca bir örtüyü çekince yüreği hop eder. Ardından Çakır çıkmıştır. İrkilerek geri çekilir. O zaman öteki iki yarma da çıkarlar ortaya. Fatmagül tam bir ürkü içinde kalmıştır... Çakır ve ötekiler sırıtarak kıza yaklaşırken kız nereye kaçacağını bilmeden çekiliyordur...

ÇAKIR – Tatsızlık çıkarma. İyilikle olsun...

— Ne var korkacak. Bilmediğin şey mi?

— Kötülük gelmez bizden...

İpleri astığı sırığı yakalar kız birden, çamaşırların hepsi yerlere düşmüştür. Küt diye indirir Çakır'a. Çamaşırlar düşünce ardından yukarı doğru koşan Kerim görülmüştür. Herifler farkında değildirler, kıza saldırırlar. Kız bir canavardır. Kerim de yetişir. İkisi birden üçünü gebertinceye kadar döverler. Sonunda herifler kaçmaya başlar... Aşağı kadar da kovalarlar, kız sırıkla vurarak, taş atarak. Kıyıda herifler suya atarlar kendilerini. Motorları açılmıştır. Yüzerek giderler motorlarına. Kerim'le Fatmagül de soluk soluğadırlar. Her yanları kan, yırtık, şiş içindedir. Fatmagül ağlamaklı bakar artlarından, içini çekerek söylenir. Ağlıyordur...

FATMAGÜL – Eşşoğlueşekler. Ne istiyorlar bizden?

Kerim birden döner:

KERİM – Ağlama.

Kız çabucak korkuyla gözlerini siler...

Kerim kıyıdaki bir kayaya oturup öylece dalar uzaklara... Kız ardından bakıyordur... Ağır ağır gidip, yerdeki kanlı, beyaz çarşafı alır, su dolu leğene bastırır, kalır. Su kanlıcadır...

FATMAGÜL – Pekii!.

92. DENİZ-KIYIDAKİ ÇARDAKLI KULÜBE ÖNÜ-KOY (DIŞ/SABAH)

Kıyıda öylece dalgın oturan Kerim'i görürüz; kalkar, ağır ağır kulübeye yürür. Fatmagül de aynı yırtık pırtık, yara bere içindeki görünümüyle dalgın içeri giren Kerim'e bakar öylece...

93. ÇARDAKLI KULÜBE (İÇ/AKŞAM)

Kerim aynı dalgınlıkla girer ağır ağır, yatağına oturup kalır. Biraz sonra kız girer. Yavaşça Kerim'e yaklaşıp çekingen bakar, ilişir yanına. Kerim de kıza bakıyordur...

FATMAGÜL – Gene kızdın mı bana?

Ağır ağır yaklaşırlar. Şefkatle sokulurlar birbirlerine, öpüşürler. Birbirlerinin olurlar...

GEÇME YA DA CUTTING

94. ÇARDAKLI KULÜBE (İÇ/GECE)

Kerim'in yatağında yan yana yatan kızla oğlan. Kerim dalmıştır. Kız, saçlarını okşar hafiften, sonra bırakır. Bakar, uyuyordur Kerim. Bir an bakakalır, düşünüyordur...

95. DENİZ-UFUKLAR (DIŞ/GÜN)

Sabah... Güneşin doğuşu. Belki açıklardaki balıkçı tekneleri... Kuş sesleri...

96. ÇARDAKLI KULÜBE (İÇ/SABAH)

Kerim gözlerini açıp bakınır. Sonra her şeyi anımsamış gibidir. Hemen yanına döner, bakar, kız yoktur... Gizli bir

telaşla bakıp karşıda, şiltesindeki Fatmagül'ü görür. Kız öylece bakıyordur, yüzü Kerim'den yana. Sanki akşamdan beri hiç uyumamıştır. Kerim kalkar. Bir an durur öylece. Kıza bakar. Yanında boş bırakılmış yere bakar, sonra ağır ağır gidip kızın yanına ilişir. Bir şeyler diyecektir. Beceremez. Kız da heyecanla bekliyordur. Sonunda ağır ağır kalkar. Kerim durur yatağının yanında kapıya bakarak...

KERİM – Yanımdan ayrılma bir daha...
FATMAGÜL – Peki.

Kız mutlulukla bakarken, Kerim kapıdan çıkar.
Kız bir süre daha bakar...

97. KULÜBE ÖNÜ (DIŞ/SABAH)

Kapı önüne çıkmış Kerim. Kız ardında.

KERİM – Kömürde çalışamazsın sen!
FATMAGÜL – Çalışırım.

Kızın kesin sözüne, bakışına sevecen bakar Kerim, olur anlamına baş sallar.

98. KÖMÜRCÜLER (DIŞ/GÜN)

Odunkömürü yapanlarla çalışan, kapkara Kerim'le Fatmagül. Tozlar içinde çuvallara dolduruyorlardır kömürleri. Kerim parayı alır adamdan. Yürürler.

99. KOY (DIŞ/GÜN)

Kerim'le kız kimsesiz koyda soyunup suya dalarlar. Kömür karaları suda dağılmış, pırıl pırıl yüzleri çıkmıştır. Mutludurlar. Coşkuyla yüzüyorlardır.

100. ÇEŞİTLİ YERLER

Çeşitli yerlerde Fatmagül'le Kerim. Birlikte balık tutarlarken. Kıyıda ateş yakarlarken. Yüzerlerken. Kız mutludur. Güzel, şiirli doğa görüntüleri. Kerim, biraz daha yatışmıştır her

görünüşünde... BEŞTAŞLAR burnundan süzülerek balıklama atlayan Kerim. Kız korkar gibi bakar, durur; sonra o da atlar. Mutlu yüzerler...

101. DENİZ KIYI-ÇARDAKLI KULÜBE ÖNÜ (DIŞ/SABAH)

Kerim motora bakar. Kız da yanındadır. Fatmagül de sandalı silmeye başlar. Kerim benzin kor motora. Fatmagül hayata yeniden doğmuş gibidir. Kerim yan gözle bakar, sandalı silen, onaran kıza. Motoru çalıştırır...

KERİM – Yiyeceği getir...

Kız fırlar, giderken, ardından seslenir...

KERİM – Kazakları da al. Dönerken serin olur.

Kız bakar, anladığını belli edip başını sallamıştır. Kulübeye çıkar. Kerim de motordan çıkıp, kıyıdaki su bidonunu koyar motora. Uzanıp halatı çözerken birden arkasından bir tekme yer kıçına küt diye, suya düşer yüzükoyun. Şaşkın çıkıp bakar sudan. Kahkaha ile bakan Erdoğan'dır. Ne yapacağını bilmeden o da gülmeye başlamıştır. Çıkar sudan. Erdoğan kahkahalarla gülmektedir...

ERDOĞAN – Lan goca pupaz...

Birden boynuna sarılmıştır sırılsıklam Kerim'in. Öpüşürler...

ERDOĞAN – Dün akşamdan beri seni arıyoruz.

Erdoğan birden sesini yavaşlatarak...

ERDOĞAN – Çabuk hazır ol, gidiyorsun. Çıkar bunları...

Kerim'in dili tutulmuştur sanki...

102. KIYIDAKİ ÇARDAKLI KULÜBE (İÇ/SABAH)

Fatmagül sandıktan ya da bir yerden aldığı süveterlere bakıp dönünce birden irkilerek kalır. Selim'le Vural iki pencerede suratlarını acayip biçime sokmuşlar, bakıyorlardır.

Birden irkilip geri çekilmiştir Fatmagül. Oğlanlar pis pis gülerler. Garip sesler çıkararak bağırırlar...

SELİM – Gız Fadimeeeee!...

VURAL – Gız biz geldik gıııı! Böööö...

Fatmagül korku ve acı ile donup kalmıştır. Öylece bakıyordur ki aşağıdan Erdoğan'ın sesi duyulur...

ERDOĞAN (Sesi) – Heeey, gelin lan. Burda guca pupaz...

Camdan çekilip giderler Vural'la Selim. Fatmagül oraya ilişip dalgın, bitkin kalmıştır. Gözleri yerde bir noktaya takılmıştır...

103. KIYI-ÇARDAKLI KULÜBE ÖNÜ-MOTOR (DIŞ/SABAH)

Vural ve Selim de sarmaş dolaş sarılmışlardır Kerim'e. Kerim'in üst kısmı soyunuktur. Erdoğan'ın çıkardığı kocaman bir naylon torbaya koyacaklardır ki...

SELİM – Çaktırmadan temiz çamaşır al bari. İstersen ben alayım.

Kerim, tutar...

KERİM – Yok, ben alırım...

ERDOĞAN – Hadin oğlum. Yarım saat bile yok. Mustafa'nın motoru yola çıktı. Kireçli'yi dönmüştür.

VURAL – Allah vere de Nuri biraz gecikse... Beştaşlar'da burundan alacak seni, pır...

Kerim, konuşulanları duymuyormuş gibidir...

KERİM – Kandırdınız Mustafa'yı!...

Erdoğan para işareti yapar eliyle...

SELİM – Yirmi binlik oğlum...

KERİM – Nerden buldunuz o kadar?

ERDOĞAN – Seni o gahbeyle mi bırakacaktık?

VURAL – Valla aylardır uyku tutmuyordu gözümüzü. İpnen çektik sömestr tatilini.

SELİM – Burdan bi sepetlediler bizi, daha yolda yemin ettiydik. Dönüp seni gurtaracağımıza...

ERDOĞAN – Ulan amma çene be... Namussuzum galacak oğlan..

Vural, Kerim'i iteler...

VURAL – Hadisene oğlum... Ne alacaksan...

Kerim, yukarı doğru çıkmaya başlar. Ötekiler de bakıyorlardır. Ceplerindeki paraları çıkarıp sayarlar...

104. ÇARDAKLI KULÜBE (İÇ/SABAH)

Kapı yavaşça açılır. Kerim girer. Kız deminki yerinde gözü yerde öylece duruyordur. Hüzünlü kaldırıp başını bakar Kerim'e. Kerim, gözlerini kaçırır. Kız her şeyi anlamıştır sanki. Gene gözlerini yere dikip kalır. Kerim gider, bir köşeden çamaşır, gömlek alır; sonra demin kızın hazırladığı süvetere bakar, kızın yanında duruyordur. Bunalıma düşmeye başlar Kerim. Sonra birden uzanıp alır. Pantolonu da alır çividen. Çabucak çıkar. Kız aynı dalgınlıkla ardından bakakalmıştır. Olduğu yerde pencereden uzaklaştığı görülen Kerim'e bakıyordur. Ağır ağır gidip çıkar kapıdan.

105. ÇARDAKLI KULÜBE ÖNÜ (DIŞ/SABAH)

Kapıdan çıkmış, aşağıya hüzünle bakan Fatmagül...

106. KIYILAR-MOTOR-DENİZ-ÇARDAKLI KULÜBE ÖNÜ (DIŞ/SABAH)

Oğlan kendi motoruna binecektir ki biraz gerideki bir koyda, kendi motorlarını gösterirler...

VURAL – Bu kalsın. Artık sana gerekmez.

Erdoğan başı ile yukarıyı gösterir.

ERDOĞAN – Hem de karı şüphelenmez...

Apar topar Selim'in getirdiği motora atarlar Kerim'i. Çamaşırlar, pantolon, süveter, demin de gördüğümüz naylon

torbaya konmaktadır. Bir deste de para korlar içine. Erdoğan bir de ufak mücevher kutusu kor. Elmas küpeler...

ERDOĞAN – Bizim kocakarının. Sıkışırsan satarsın. Bunu da moruktan arakladım. Ne olur ne olmaz...

Babasının tabancasını bir naylonda sarılı olarak büyük naylona sokar...

VURAL – Hepsi on bin üç yüz lire...

SELİM – Oradan Avrupa'ya geçersin. Çok kolay diyor Kara Mustafa. Önce Rodos'a!

ERDOĞAN – Almanya'ya git. Yaza biz de geleceğiz namussuzum...

Kerim sadece bir mayo ya da donla, elinde koca naylon torba şaşkın bakınıyordur. Selim, üzgün güler... Vurur Kerim'e...

SELİM – Lan gidiyorsun...

VURAL – Eşşekçi Mahmut da gelmek istedi.

ERDOĞAN – Hastirsin be. Ödü kopuyor ustasından. İnek.

Birden irkilerek kalır...

ERDOĞAN – Lan motor sesi...

SELİM – Nuri bizi görmesin. Haydi...

Vural koya dümeni kıvırır...

107. BEŞTAŞLAR BURNU-KOYLAR-ORMAN-DENİZ MOTORLAR (DIŞ/SABAH)

Burundan bir bakışla uzaktan bir başka burnu dönen Mustafa'nın motorunu görürüz. Çocuklar coşkuyla bakıyorlardır saklandıkları koydan. Burundaki Kerim'i görürüz. Mayolu, yanında bir ipe bağlı naylon torba içindeki öteberisi, parası, tabancası... Kerim yaklaşmakta olan motora bakar. Yüzü heyecanlı, gergin, acılıdır. Döner, ormana doğru bakar acılı yüzle. Sanki ormanda birini arıyordur. BELKİ ZOOM'la ormandaki dalların arasında bir köşeye yaklaşırız. Fatmagül öylece bakıyordur yaklaşan motorla, burunda bekleyen

Kerim'e. Yüzü acıdan kaskatı kesilmiştir. BELKİ DE BU SAHNEYİ DOĞRUDAN FATMAGÜL'ÜN ACILI YÜZÜNDEN AÇIP SONRA ÖTEKİLERİ GÖRÜRÜZ? Gözlerinde iki küçük damla yaş vardır Fatmagül'ün. Kerim'i görürüz. Acısı daha da artmıştır. Çocukları görürüz... Coşkuyla, sevinçle, yaklaşan motora bakıyorlardır. Motor yaklaşır... Mustafa birden dümen kırmıştır. Korkuyla gerisine de bakıyor, arkasındaki koydan çıktı çıkacak, kendini izleyen Nuri'nin polis motorunu kolluyordur. Tam buruna gelir. Elini sallar, atla diye... Kerim, atlayamıyordur. Öylece kalmıştır. Fatmagül'ün yakın yüzü. Çocuklar bağırmaya başlar...

ERDOĞAN – Atlasana ulan...
VURAL – Keriiiiim!
SELİM – Hergeleye bak. Atla oğlum.

Motor geçmektedir, Mustafa eliyle çağırıyordur.

MUSTAFA – Atla be...

Kerim donup kalmıştır sanki. Geriye bakan Mustafa, burnu dönen Nuri'nin motorunu görünce birden açıklara kırar. Çocuklar çılgına dönmüşlerdir...

ERDOĞAN – Vay ulan eşşoğlueşşek...
VURAL – İnek ula...
SELİM – Tüüüüüü...

Fatmagül'ün gözündeki damla sevinç gülüşü ile çerçevelenmiştir. Belli belirsiz mutluluk gülümsemesi... Oğlanlar hızla burunda donmuş gibi duran Kerim'in yanına atılırlar...

ERDOĞAN – Ne yaptın lan...
VURAL – Ne ödlekmişsin be?
SELİM – Delirdin mi lan sen?

Sözleri birbirine karışır. Kerim, sanki anlamadan bakıyor gibidir. Mustafa'nın, ardı sıra giden Nuri'nin motorları iyice uzaklaşmıştır. Kerim'in görünümünü doğal bulmamaya başlamışlardır arkadaşları. Birden durur Erdoğan...

ERDOĞAN – Bırakın lan...

O zaman ötekiler de anlamışlardır işin başka bir yanı olduğunu.

ERDOĞAN – Kolay mı lan memleketten kaçması... Hıyarlık ediyoruz. İş mi burdan atlamak Kerim'e?

KERİM – Atlayamadım...

diye mırıldanır. Anlayışla bakarlar şimdi...

SELİM – Boş ver lan... Paldır küldür, birden şaşkına döndü oğlan.

VURAL – Her işte bir hayır var... Yarın sabah.

ERDOĞAN – Mustafa elimizde...

Sözünü bitirmeden Erdoğan iteleyiverir suya Vural'ı...

ERDOĞAN – Kolaysa sen atlasana...

Selim Erdoğan'ı, düşerken Erdoğan Kerim'i iteler. Selim de kendi atlar... Bağırarak dalmışlardır suya...

108. MOTOR-KIYIDAKİ ÇARDAKLI KULÜBE ÖNÜ (DIŞ/GÜN)

Kerim giyinmiştir. Motorda kıyıya yaklaşıyorlardır...

VURAL – Sabaha kadar bir âlem yaparız ki gitmediğine değer...

Selim kulübeye bakar, yavaşça:

SELİM – Aman karıyı iyi kolla çakmasın. Gammazlarsa ayvayı yeriz...

ERDOĞAN – Üzme tatlı canını. Her şeyi ayarlayacağız yeniden...

Kerim anlamsız baş sallarken kıyıya çıkarırlar...

VURAL – Meraklanma, bu kahpeyle bırakmayacağız seni... Hadi eyvallah...

El sallayarak motoru uzaklaştırırlar. Kerim de şaşkın el sallar artlarından. Sonra kulübeye döner... Oraya çöküp denize dalar öylece... Yukarıda ormandan çıkan Fatmagül, uzak-

laşmış motora bakar bir süre, sonra aşağıda, kıyıda Kerim'i görür. O da yorgun, oturur, gözünü aşağıdaki oğlana dikip kalır öylece...

109. İSKELE (DIŞ/GÜN)

Çocukların motoru iskeleye yaklaşırken karşıda alaylı gülümseyerek bakan Münir görülür. Çıkarlar iskeleye. Münir'in çevresini alırlar. Münir aynı alaylı bakışla...

MÜNİR – Gönderdiniz mi?

ERDOĞAN – Atlayamadı...

Yürümeye başlarlar...

MÜNİR – Aklını başından aldı gibime gelir o gahpe...

Çocuklar başkaldırır gibi bakarlar.

SELİM – Bizim aklımız başımızda...

Münir alaylıdır.

MÜNİR – Dadı da damağınızda galiba...

Çocuklar önce anlamamışlardır, bakarlar.
Münir alaylı:

MÜNİR – Fıstık gibi. Az kalsın beni bile şeytana uyduruyordu...

Çocuklar gülüşürler. Biraz utangaç önlerine bakarlar. Münir tamamlar:

MÜNİR – Neyse oğlan gurtulsun da... Gız nasıl olsa burda. Hevesinizi alırsınız. Çok ucuzlaaar...

Çocuklar gülüşürler.

SELİM – Mahmut'u da görmek istiyor bu akşam. Nasıl etsek?

MÜNİR – Şöyle yürüyelim, sen dükkânın önünden bir geç...

Yürümeye başlarlar...

ERDOĞAN – Para da az be Münir Ağbi...

MÜNİR – Bir şey yaparız... Sandalı bize kalsın.

Çocuklar sevinir...

110. DEMİRCİ (İÇ/DIŞ/GÜN)

Mahmut, Galip demir dövüyorlardır. Sokaktan, kapı önünden Selim geçer, Galip Usta'ya görünmemeye çalışarak. Mahmut görmüştür. Galip Usta, yan gözle dikizliyordur. Mahmut çıkarken bakan Usta'sına helaya gidiyorum işareti yapar. Galip ses çıkarmaz. İşine bakar...

111. SOKAK (DIŞ/GÜN)

Mahmut sokağın içinde bekleyen çocuklarla Münir'e koşar. Birden ellerini tutup konuşmaya başlarlar:

MAHMUT – Ne oldu lan?

VURAL – Seni görmeden gitmiyor...

SELİM – İskeleye gel altıda. Akşama...

Mahmut alay ettiklerini sanır, kızarıp güler:

MAHMUT – Dalga geçmeyin lan...

Ötekiler daha cevap veremeden Mahmut'un kafasına küt diye bir el iner. Mahmut şaşkına döner. Sille tokat giren Galip Usta'dır...

GALİP – Tabii dalga geçecekler sennen... Ne sandın avanak eşşek...

MAHMUT – Yahu Usta...

GALİP – Şisttt... Eşşek sıpası. Doğru dükkâna...

Çocuklar da ürkerek çekilmişlerdir. Münir de bozulmuş bakıyordur. Mahmut kaçmıştır. Galip, çocuklara döner:

GALİP – Ne uğraşıyorsunuz bu yetimle lan itler. Hastirin... Hadi basın.

Çocuklar şaşkın kalmışlardır. Münir de çekingendir belli ki... Gülümser.

MÜNİR – Ayıp ettin Galip. Şurda eski arkadaşlığımız var. Huku...

Galip birden dönüp bakarak keser sözünü...

GALİP – Nirdenmiş arkadaşlığımız? Sen gariban döversin, ben demir döverim. Hadi hadi...

Münir ses çıkaramaz. Galip köşeyi döner hemen... Münir gülmeye vurur...

MÜNİR – Lan başımı belaya sokacağınız deli Galip'nen. Bu da benim sınıf arkadaşım olacak... Deli pezevenk...

112. DEMİRCİ DÜKKÂNI (İÇ/GÜN)

Galip Usta, sille tokat dövüyordur Mahmut'u...

GALİP – Eşşoğlueşşek adam gandırıyorsun ha?

MAHMUT – Yahu Usta...

GALİP – Sus... Garınca kadar beyninnen...

Daha çok vurur.

MAHMUT – Kölen miyim ben, ne vuruyorsun?

Galip bir tane daha patlatır.

GALİP – O rezillerin kölesi olacağına şimdi benim kölem ol... Zararlı çıkarsan gelir mezarıma yaparsın. Deyyus...

Bir köşedeki camlı odacık ya da portatif karyola gibi yeri işaret eder...

GALİP – Üç gün çıkmak yok ordan. Köpek...

Mahmut korkuyla oturur. Gerisinde alçacık cam bir pencere vardır. Galip Usta'nın demir sesleri başlar yeniden...

113. İSKELE (DIŞ/AKŞAM)

Çocuklar koşarak gelmişlerdir iskeleye. Erdoğan daha önce gelmiş, yaklaşan motorundaki Mustafa'yla konuşmuştur. Mustafa ilerden, iskele başından ağır ağır yaklaşan Nuri'yi işaret eder korkarak...

MUSTAFA – Hişşşt... Tamam dedim. Aman dikkatli olun. Tilki geliyor...

Erdoğan başını sallar, göz kırpar tamam gibisine; sonra motora dolmuş olan Vural'a, Selim'e bakar. Atlar motora o

da... Motor çalışır... Çıpayı çekerler, halatı çözerler.

MAHMUT (Ses) – Heeeey!...

Tekne açılırken dönüp sevinçle bakarlar. Mahmut koşarak gelip atlar tekneye. Mustafa ile yaklaşıp bir yere dayanmış Nuri, aralarından bakıyorlardır. Mustafa döner, çekingen bakar Nuri'ye... Sonra suçlu suçlu, sinsice kasabaya doğru yürürken Nuri bir ona, bir uzaklaşan tekneye bakar. Nuri'nin dalgın yüzü...

114. KIYI KOY-ÇARDAKLI KULÜBE YAKINI (DIŞ/GECE)

Ortada alevleri yükselen bir ateş çevresinde toplanmış çocukların çığlığı ile açılır. Mahmut, Vural, Kerim, Erdoğan, Selim... İçiyorlardır... Fatmagül dalgınlıkla, gözleri bir noktaya saplanmış duruyordur... Bitkin, acılı... Çocukların yaktığı ateş biraz aşağıda kıyıda alev alev görülmektedir... Ateşin çevresinde içki şişesini birbirlerine aktarıp kafalarına diken çocuklar... Birden kalkıp yöresel bir havayı oynamaya başlamışlardır. Delice bir coşkunluk içindedirler... Kerim de onların havasındadır fakat zaman zaman yüzünde donuk bir mask görünümü, gözlerinde saplantılı, dalgın bir bakış görülür... Ötekiler bu durumunu değiştirmek için karar vermiş gibi çekip oyuna ya da içkiye sokuverirler Kerim'i...

KARIŞIK TEMPOLU BİR MÜZİK İÇİNDE ÇOCUKLARIN SÜREKLİ DEĞİŞEN SİLUETLERİ... KAHKAHALARLA GERİLEN YÜZLERİ, GÖZLERİ...

Bir ara yorgun düşmüş gibi otururlar ateşin çevresine. Son içtikleri şişeyi Erdoğan, yandaki öteki şişelerin yanına korken, 6-7 boş şarap şişesinin bir kaya üstünde yan yana dizildiği görülür.

Erdoğan, Kerim'e imreniyor gibidir. Yarı sarhoş mırıldanır:

ERDOĞAN – Ah senin yerinde olsaydım...

Bu söz çok başka anlamlar kazanıvermiştir sanki. Önce bir sessizlik olur. Sonra birbirlerine bakan Selim, Vural, sarhoş

Erdoğan'a dönüp bakarken, kendileri de aynı sarhoşluk sallantısı içinde sulu kahkaha patlatırlar.

Kerim donup kalmıştır...

Erdoğan gülerek bir şişe uzatır Kerim'e.

ERDOĞAN – Yani kaçmak işinde!

SELİM – İç be...

Tekrar gülüşme, içme başlar. Peynirler, tavuklar avurtlar şişirilerek yeniyordur...

ERDOĞAN – İstersen birlikte kaçalım...

SELİM – Namussuzum ben varım.

VURAL – Deli olmayın be...

MAHMUT – Valla gaçalım...

SELİM – Ustanın dayağından mı kaçacan?...

MAHMUT – Zor döver artık...

ERDOĞAN – Hepimiz kaçmaya kalktık mı, tamam. Toptan posta oluruz...

VURAL – Polis Nuri Allah diyor zaten...

SELİM – Ne yapar be? Yakalasa ne olur?

ERDOĞAN – Ya Kerim ne olacak? Hadi biz atlattık. Kerim bu karıyla kalacak!

Kerim donuk bakıyordur...

SELİM – Bu iş bitti artık.

VURAL – Karşıda adada kalma Kerim. Doğru Almanya. Bir ton da para kazanır gelirsin. Beş sene...

MAHMUT – Uzattınız. İçsene be...

Birden kalkıp elinde şişe ile bir oyuna başlar. Ötekiler de fırlar... Erdoğan, Kerim'i de çeker... Halaya başlarlar... Yukarda aynı dalgın Fatmagül... Yandaki dizili şişeler daha da artmıştır. Yeni bir şişe korken Vural bir şişeyi düşürür... Gülüşürler...

ERDOĞAN – Rafta vardı yüz şişe...

SELİM – Bir gün ne yapmıştık be...

VURAL – Minibüste...

ERDOĞAN – Rafta vardı bin şişe...

Kahkahalarla gülmeye başlamışlardır gene. Birbirlerine anlatırken gülmekten sözleri tamamlayamıyorlardır.

SELİM – Deli oldu herifler.

VURAL – Hele bir kocakarı...

Sözlerini tamamlayamadan kahkahalar içinde, bağırıyorlardır:

— Rafta vardı 940 şişe
Eğer bir şişe
Raftan düşerse
Rafta kalır 939 şişe...

VURAL – Sonunda kocakarı...

Sözünü tamamlayamıyordur, katılmıştır gülmekten. Söyledikleri gürültüye karışmaktadır. Kerim'den başka hepsi ânın zevki ile gülmekten yerlere yatıyorlardır. Bir yandan da sürdürmeye çalışıyorlardır:

— Rafta vardı...

Kerim'in donuk yüzü, bakışları...

115. FİNİKE DALYANI YANINDAKİ KUMSAL VE TEPE (DIŞ/GÜN)

Kerim'in yakın yüzünden, ağlamaklı kızın etrafında halka ile dönen çocuklar...

HEPSİ – Rafta vardı...

116. YAKIN KOYLAR-ÇARDAKLI KULÜBE YAKINI (DIŞ/SABAH)

Aynı sulu kahkahalarla ateş etrafında hoplayan çocuklar. Kerim'in yakın dalgın yüzü. FATMAGÜL'ÜN YAKIN DALGIN HÜZÜNLÜ YÜZÜ. AŞAĞIYA BAKIYORDUR...

117. İLK IŞIKLAR-TAN AĞARTISI İÇİNDEKİ UFUKTA PAN

Selim bir şişe şarabı taşa vurur birden...

SELİM – Burda durulmaz be...

Erdoğan sırıtarak bakıyordur...

VURAL – Valla durulmaz.

Vural sarhoş bir sırıtma içinde bakarken birden elindeki torba kâğıdını patlatır. Kerim irkilmiştir. Dalgın bakıyordur Selim'e... Selim kahkahalarla gülüyordur... Vural da...

ERDOĞAN – Tamam mı?

Kerim'in dalgın yüzü...

118. DENİZ MOTOR (DIŞ/GÜN)

Ellerindeki torba kâğıtları patlatıp gülüşen Erdoğan, Selim, Vural, Mahmut.

119. KOY-ÇARDAKLI KULÜBE YAKINI (DIŞ/SABAH)

Birden kaya üstüne dizili boş şişeler şangırtı ile devrilir... Deviren Erdoğan'dır. Yedi şişe vardır... Üstünde durarak ikisini de devirir ağır ağır... Birden başlar:

ERDOĞAN – Rafta kaldı beş şişe...

HEPSİ – Eğer bir şişe raftan düşerse...
Rafta kaaalır...

Erdoğan eliyle keser ötekileri, tamamlar.

ERDOĞAN – Rafta kalır gene beş şişe...

Ötekiler sallanarak kalkan Erdoğan'a bakarlar. Erdoğan eliyle çardak yanını işaret eder, Fatmagül'ü... Anlamışlardır... Kerim'in anlamsız bakan yüzü... Ötekilerin kahkahası... Erdoğan yürür. Kerim bakıyordur. Ötekiler de Erdoğan'ın arkasına düşerler sallanarak.

— Rafta vardı beş şişe...

Kerim'in yüzü...

Erdoğan ve yanındakiler sulu kahkahalarla yıkılarak gidiyorlardır.

— Eğer bir şişe

Raftan düşerse...

Kerim kalkar, sendeleyerek önlerine geçmeye çalışır... Yıkılır... Ötekiler yürür geçerler... Erdoğan düşer Kerim'e, eski oyununu yineler; yalancıktan ateş eder.

ERDOĞAN – Ta ta ta.

— Rafta kalır...

Kerim'in donuk yüzü...

Çocuklar dönüp Kerim'e de el ederler. "Hadi" anlamına. Tekerlemeyi yineliyorlardır şamatayla. Bu arada Erdoğan aynı ateş etme numarası için döner gene...

ERDOĞAN – Ta ta ta ta ta...

— Gene beş şişe...
Rafta vardı beş şişe...
Eğer bir şişe
Raftan düşerse...

Birden bir tabanca patlar... Erdoğan yıkılır... Ötekiler şaşkın, korkak dönerler... Kerim'in donuk, saplantılı bakışları... Elinde tabanca... Selim öfkeyle atılacak gibi... Yerinden fırlamış Fatmagül... Duyulan bir tabanca sesi daha... Kız fırlar... Kerim üç el ateş eder... Mahmut, Selim, Vural kanlar içinde yıkılmışlardır. Ağaçlar arasından fırlayan Fatmagül, Kerim'in elindeki tabancayı görünce alır. 8-10 metre uzakta öylece bakıyordur... Kerim ağır ağır kaldırır kolunu, tabancayı kıza çevirir... Fatmagül kımıldamadan duruyordur... Kerim de ne yapacağını bilmeden kalmıştır. Sonra birden namluyu kendine çevirir. Fakat Fatmagül ok gibi fırlayıp Kerim'in üstüne uçmuştur. Tabanca patlamış, kurşun yanağını sıyırmıştır Kerim'in. Fatmagül, kollarına sarılıp kalır birden... Kerim sıyrılır... Fatmagül dizlerine sarılmıştır, gözyaşlarıyla bakıyordur Kerim'e...

FATMAGÜL – Beni vur istersen...

Kerim kaskatıdır... Fatmagül bütün sıcaklığı ile bakıyordur Kerim'e...

FATMAGÜL – Seni seviyorum...

Kerim birden elindeki tabancayı yere çarpıp, bir çığlık atar, kaskatı, bir kayaya kapanır. Fatmagül sevgi ile kendine döndürür Kerim'i. Uzakta Topal Mustafa'nın motoru görülmektedir... Yaklaşıyordur... Kerim bütün acılığı, umutsuzluğu ile bakıyordur kıza... Fatmagül birden atılıp dudaklarından öper Kerim'i... Kerim yeni ayılmış gibidir... Ayrılıp kendine bakan kızın sanki yeni farkına varıyordur. Yaklaşıp ufacık bir öpücük kondurur Fatmagül'ün dudaklarına. Sonra tekrar uzaklaşıp bakar; birden tekrar, taşkın bir sevgi ile öpüşmek için birbirlerine atılırlarken resimde donup kalırlar... Yarı açık dudakları, birbirlerine istekle, özlemle bakan gözleri karşılıklı donup kalmıştır.

SON

Bir "Mahkûmiyet"in Ders Çıkarılacak Öyküsü

Atilla Dorsay

Vedat Türkali, heyecanlı günler yaşıyor. *Mavi Karanlık* isimli son romanının yayımlanmasının yanı sıra, Türkali'nin heyecanının bir diğer nedeni, ta 1976'dan beri süregelen bir olayın sonuca bağlanması. O tarihte Türkali, Erman Film şirketi aleyhine bir dava açarak, bu şirketin çevirdiği *Batsın Bu Dünya* filminin, kendi senaryosu olan "Umutsuz Şafaklar"dan çalındığını iddia etmiş ve tazminat istemişti. İşte bu dava tam 7 yıl sonra sonuçlanmış ve şirket, Türkali'ye 90 bin lira senaryo ve yönetmenlik parasıyla 77 bin lira ceza ödemeye mahkûm edilmiş bulunuyor.

Olayı kendi açımdan anlatıyorum. 1976 yılında *Batsın Bu Dünya* filmini görmüş ve bir hayli olumlu bir yazı yazmıştım.

"Arabesk" filmler için alışılmadık düzeyde tutarlı bir hikâyesi ve temiz bir anlatımı vardı filmin. Bu yazı üzerine Vedat Türkali'den bir telefon aldım. O beğendiğim hikâyenin kendi hikâyesi olduğunu ve sansürden dönmesi nedeniyle çekilemeyen "Umutsuz Şafaklar" adlı senaryosundan çalınmış olduğunu söylüyor, bunu açıklamamı istiyordu. Bu konuda küçük bir açıklama koyduk. Türkali'nin konuyu mahkemeye aktardığını öğrendik ve sorunu unuttuk. Zaten davadan da umutlu değildik. Sanatçı haklarının çok az korunduğu, her alanda korsanlığın, yağmanın, açık hırsızlığın egemen olduğu kültür yaşamımızda, üstelik sansürden de dönerek bürokrasinin "hışmına uğramış" bir senaryonun hakkını kim korurdu ki?

Ne var ki adalet, bu konuda bizi yanılttı. Keşke her konuda böyle olumlu yönde yanılsak!... Bu karar, Vedat Türkali'nin Erman Film'e karşı bir davayı kazanması ve şu kadar para alması sorunu değildir. Bu karar, sinemada hiç kadri bilinmeyen, emeği hiçbir zaman gerçek biçimde değerlendirilmemiş bir kesimin, senaryo emekçisinin yasa tarafından ilk kez kesin biçimde korunmuş, destek görmüş olmasının belgesidir. Sinemaya, dürüst sinema emekçisine ve yetenekli sinema sanatçısına en az adalet mekanizması kadar onur kazandıracak, cesaret ve direnç aşılayacak bir karardır. Ve sinemamızda kendi çapında bir dönüm noktasıdır.

Şu anda önümde Türkali'nin bana getirdiği dava dosyası var. Bu dosyada özellikle bir belge var ki, Türkali'yi çok üzmüş. Haklı olarak... Bu, davanın belli bir aşamasında mahkemece başvurulan bilirkişi raporunun kopyası. Bu bilirkişi raporunun bir yerinde, söyle deniyor: "Dava konusu olayda daha birinci safhada davacının hazırladığı senaryo metni (sansürce) reddedilmiş bulunduğuna ve böylece mesele mahiyeti itibariyle kanunen senaryo sayılacak unsur ve şartlar tahakkuk etmediğine göre..." Sayın bilirkişi, böylece sansürün reddetmiş olması dolayısıyla senaryonun "eser" sayılamayacağını bildi-

riyor ve bu nedenle, Türkali'nin ne senaryo ne de yönetmenlik ücreti talep etmeye hakkı bulunmadığını belirtiyor. Anlaşılan mahkemenin itibar etmediği (ve sonradan başka bir bilirkişi kuruluyla yönü değişen) bu raporun altında kimlerin imzası var, biliyor musunuz? Ahmet Semiz isimli tanımadığımız bir zatın yanı sıra, sanat dünyasına yıllarını vermiş olan Faruk Kenç ve Altan Erbulak'ın... Bu eserin eser sayılması ve üzerinde hak iddia edilmesi için sansür onayını koşul sayan bir zihniyetle sanatçı niteliği nasıl bağdaşır, doğrusu ya, Vedat Türkali gibi ben de anlamakta zorluk çekiyorum.

İşte bu davanın ve arkasındaki sonucun öyküsü bu... İsteyen istediği dersi çıkarsın... Biz, kimilerine onur kazandırmayacağını sandığımız bu olayın yine gerek Türk adaleti, gerekse sinemamız için onurlu bir belge oluşturduğunu bir kez daha yineleyelim...

24 Kasım 1983 / *Cumhuriyet*

"Ertesi günü senaryoyu getirdi Türkân (Şoray); bana teksle ilgili öyle sorular yöneltti ki, gerçekten şaşırdım. Okuduğu bir şeyin sorulacak yerlerini bulup çıkarmak, okurun yeteneğini belirten önemli bir ölçüdür. Kuşkuya düştüm. On altı yaşındaki bu kız, birine okutmuş, ondan öğrenmişti soracağı yerleri, sorma biçimini. Üsteledim, soruşturdum biraz; belli ki kendi çalışmıştı senaryo üstünde. Bir gecede, nerde, kime okutacaktı Fatih'te bir zemin katında anasıyla kalan bu fukara kızcağız?... *Otobüs Yolcuları* filmi, başta yönetmen Ertem Göreç olmak üzere, hepimiz gibi, genç Türkân Şoray'ın da başarı filmi oldu."

"Sinemada zaman, film şeridinin makine önünde kayması gibi akıp gider. Bir filmin yapımından önce, günleri, geceleri kaplayan ne coşkulu konuşmalar, ne tatlı söyleşiler yaşanır."

"Sanatta her yeni atılımı, denemeyi ilgiyle anlamaya, doğru değerlendirmeye, en azından hoşgörüyle karşılamaya çalışmaktan yanayım öteden beri."

"Eski filmler sözü, kimi küçümsemeyi, kimi özlemi verir... Bıraktıklarımızın, Türk Sineması'nın geçmişiyle ilgilenenler için güvenilir belge niteliği taşıması gerekliliğine inanıyorum."

"Dört senaryo var bu kitapta: *Otobüs Yolcuları, Karanlıkta Uyananlar, Umutsuz Şafaklar, Bedrana*. Üçüncü senaryonun apayrı bir serüveni oldu: Çalındı, bir şirketçe *Batsın Bu Dünya* adıyla film yapıldı."

Vedat Türkali

AYRINTI • TÜRKÇE EDEBİYAT
ISBN: 978-605-314-312-3
9 786053 143123